

क्रम संख्या-४८

धम्मपदद्वय कथा

[भाग-३]

२०४२

नेरु. २४

प्रकाशक—

“आनन्दकुटी विहारगुठी”

(सं. द. नं. १/०३१ प्र. जि. अ. का. का.)

आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू,
काठमाडौं, नेपाल ।

फो. नं. २-१४४२०

(सर्वाधिकार सुरक्षित)

बुद्धाब्दः २५२९

वि. सं. २०४२

ने. सं. ११०५

ई. सं. १९८६

प्रथमावृत्ति १०००

मुद्रक—

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं

फोन— २-११०३२

क्रम संख्या-४८

स्वयम्भू, काठमाडौं स्थित
प्रानन्द कुटी विहार गुठीको
तर्फबाट मैत्रीपूर्ण उपहार

धम्मपदहु कथा

[भाग-३]

अनुवादक
भिन्नु अनिरुद्ध

Dhamma.Digital

२०४२

नेरु.

५४

प्रकाशकीय

आचार्य अमृतानन्द महानायक महास्थविरं स्थापना याना बिज्यागु आनन्दकुटी बिहार गुठीं २०२६ साल आश्वीन २२ गते नसें आतकक अखण्ड रूपं नेपाली, नेपाल भाषा व अंग्रेजीं बौद्ध धर्मया सफूत छापे याना बौद्ध धर्मया सेवा फुगु चाःगुकथं याना वया च्वंगु दु । आपा-याना नेपाले बौद्ध धर्मया सफूत मद्गुलिं बिदेशं हया ब्वने मालाच्वंगु छुं मतिचासां रोके जुल । थयेहे गुठीया उद्देश्य अनुरूप सफूत छापे याना यंके फय्मा धंगु जिमिगु आशिका दु ।

प्रस्तुत सफू थुगु गुठीया पीच्यागुगु (४८) प्रकाशन छः । थ्व धम्मपददु कथा स्वंगुगु भाग आनन्द कुटी बिहार तथा लुम्बिनी बुद्ध बिहारया प्रमुख पूज्य अनिरुद्ध महास्थवीरं सम्पादन याना बिज्यागु छः । धम्मपददु कथा ल्हाप्पांगु व निगुगु भाग नं थुगु गुठीं छापेयाय् धुंकूगु दु । थुगु सफूतिं बौद्ध धर्माबलम्बी उपासक उपासिका तथा अध्ययनरत विद्यार्थी-पिनि लागी अति उपयोगी ज्बी धंगु आपिथा । सम्पादक महास्थविरं थुगु कथं धम्मपददु कथाया अन्य बाँकी भाग नं याकनं याउकं च्वया बिज्याना, जिमित गुहालि याना बिज्याई धंगु आशा याना । वस्पोलं

थुगु तफू छापे याय्त गुठीयात लःह्लाना बिज्यागुलि आभारी जुसे
बस्पोलया सुस्वास्थ्य तथा दिर्घायुया कामना याना ।

आनन्दकुटी विहार

पोष्ट बक्स ३००७

स्वयम्भू, काठमाडौं

फोन : २-१४४२०

भिक्षु मैत्री

सदस्य-सचीव

आनन्दकुटी विहारगुठी

२४-६-२०४२

अनुवादकया भिंतुना

बौद्ध साहित्यस “धम्मपद” या महत्त्व अत्यन्त महान जू ।
वयासिनं “धम्मपद अट्ट कथा” ले सम्पूर्ण ऐतिहासिक बुद्धकालीन कथा
वस्तुत तथा गाथायागु विस्तृत विवरण सहित दुगुलि याना “धम्मपद”
रूपी ताः चाय्केगु ताःचा हे धासा नं छुं पाई थें मच्चवं । उक्त ग्रन्थयागु
श्री नेपाल भाषं सम्पूर्ण अनुवाद याय् सिधय्का तये धुंगु ता बत । तर
प्रकाशकया अभावं याना व्याककं प्रकाशित मज्जनी । २६ गू वर्ग मध्ये
पँले प्रथमयागु यमक वर्ग छगू ला यनि ४० वर्ष ति न्ह्यो हे अप्पुष्मान
अमृतानन्द महानायकजुं नेपाल भाषं अनुवाद याना, प्रकाशित जुया नं,
आ द्वितीय संस्करण समेत प्याहाँ वेधुंकूगु दु । धम्मपद अट्ट कथायागु
अप्पमाद वर्ग व चित्तवर्ग निगुलि संयुक्त याना भाग-२ गूगु रूपे नेपाल
भाषाया अनुवाद आनन्द कुटी बिहार गुठी द्वारा प्रकाशित ज्वी धुंकूगु
दु ।

आ थ्व अनं क्वेयागु पुष्प वर्ग, बाल वर्ग व पण्डित वर्ग स्वंगू
संयुक्त जुया च्वंगु तृतीय भाग नं आनन्द कुटी बिहार गुठीया तरफं हे
प्रकाशित जुया च्वंगुलि उक्त गुठी संस्थायात अनेक साधुवाद बिया
क्वनागु दु ।

थुगु तृतीय भाग प्रेसे वंबले जि लुम्बिनी लाना चबंगुलि याना
जि थुकीयागु प्रफ स्वयेगु प्रेसे वनेगु इत्यादि ज्या ब्याक्कं आयुष्मान
महानाम 'कोविद' जुं याना बिज्यागुलि वसपोलयात जिगु दुनुगलं निस्थे
अन्यवाद थ्युस्य महानगु कृतज्ञता समके जुया च्वना ।

झीगु मातृभाषं अनुवाद याना तयेधुंगु थुगु अट्टकथाया प्रकाशित
मज्जनिगु २०, वगं नं थये हे भति भति याना प्रकाशित याना बीषि
अद्धावन्त महानुभाव दातापि प्यार्हावल धासा, थ्व जिगु अहो ! भाग्य
समके जुये । थुकि याना झीगु मातृभाषाया बौद्ध साहित्यिक धुकू कं कं
जायावं धंगु जिगु तःधंगु आशा व पूर्ण विश्वास छः ।

Dhamma.Digital

भिक्षु अनिरुद्ध

लुम्बिनी बुद्ध मन्दिर

लुम्बिनी, सिद्धार्थनगर । लु. अ.

२०४२ / ६ / २८

१२-१-८६

विषय-सूचि

विषय :

पृष्ठ संख्या :

४. पुष्प वर्ग

१-	पृथ्वी सम्बन्धी खेँ ल्लाना चर्वापि भिक्षुपिनि कथा	१
२-	मरीचि कर्मस्थान याःह्य स्थविरया कथा	४
३-	विट्ठुडमया कथा	७
४-	भात पूजा याह्यस्या कथा	३२
५-	शुगः स्याह्य कोसिय महाजनया कथा	३७
६-	पाठिकाजीवकयागु कथा	४७
७-	छत्तपाणी उपासकया कथा	५२
८-	विशाखा महा उपासिकाया कथा	५८
९-	आनन्द स्थविरया प्रश्नया कथा	६७
१०-	महा काश्यप स्थविरया पिण्डपात्र दानया कथा	१०१
११-	गोधिक स्थविर परिनिर्वाण जूगु कथा	१०६
१२-	गरहविघ्नया कथा	११५

५. बाल वर्ग

१-	कुमुद पलेस्वाँ कथाहःह्य गरीबह्य सेवकया कथा	१२८
२-	महा काश्यप स्थविरया शिष्यपिनिगु कथा	१४६
३-	आनन्द महाजनया कथा	१५७
४-	गठि पर्यपि खुँ तयेगु कथा	१६२
५-	उदायि स्थविर कथा	१६५

६-	भद्रवर्गि पिनिगु कथा	१६७
७-	सुप्पबुद्ध कुण्टया कथा	१६९
८-	कृषक-ज्यापुया कथा	१७३
९-	सुमन गथुया कथा	१७७
१०-	उत्पलवर्ण थेरीया कथा	१८४
११-	जम्बुक आजीवकया कथा	१८९
१२-	सर्प प्रेतया कथा	२०३
१३-	सट्ठि कूट प्रेतया कथा	२१०
१४-	सुधम्म स्थविरयागु कथा	२१७
१५-	वनवासो तिसस स्थविरया कथा	२२८

६. पण्डित वर्ग

१-	राघ स्थविरयागु कथा	२५०
२-	अस्तजि पुनब्बसुपिनिगु कथा	२५६
३-	छन्न स्थविरयागु कथा	२५९
४-	महाकप्पिन स्थविरया कथा	२६२
५-	पण्डित भामणेरया कथा	२७७
६-	लकुण्टक भद्रिय स्थविरया कथा	२९९
७-	काण माताया कथा	३०१
८-	न्यासःह्य भिक्षुपिनिगु कथा	३०७
९-	घम्मिक स्थविरया कथा	३१२
१०-	धर्म श्रवण याःगु कथा	३१५
११-	आगन्तुक न्यासःह्य भिक्षु पिनिगु कथा	३१८

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

४. पुष्प वर्ग

१. पृथ्वी सम्बन्धी खेँ ल्लाना चर्वापि भिक्षुपिनि कथा

“को इमं पठिं विजेस्सती” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता आवस्तीस च्वना बिज्याना च्वंबले पृथ्वी सम्बन्धे खेँ ल्लाना चर्वापि न्यासःह्य भिक्षुपिनिकारणे आज्ञाजुया बिज्यागु खः । इपि जुलसां तथागत नाप जनपद बारिकास चाहू वना जेतवन बिहारे त्याहां बया संज्ञा-काती उपस्थान शालास मुनाः थःथःपि वना वयागु स्थान मध्ये फलानागु गांयासिनं फलानागु गां थाहांक्वहांवं, फलानागु थासे भ्यातना जक दु, फलानागु थासे चागः चिगः जक दु, फलानागु थासेयागु चा हाकुस्यच्चं, फलाना थासेयागु चा सिजः थें च्वं धका पृथ्वी सम्बन्धे खेँ ल्लाना च्वन, अले अन शास्ता बिज्याना “भिक्षुपि ! छु खेँ ल्लाना च्वं च्वनागु ?” धका न्यना बिज्यात । भन्ते ! जिपि चाहिला वयागु थासेया पृथ्वी सम्बन्धे खेँ ल्लाना च्वनागु धासेली “हे भिक्षुपि ! थ्वला पिने च्वंगु पृथ्वीया खेँ जुल । छिमिसं जुलसां दुनेच्चंगु पृथ्वीया बारे बिच्चा घाय्

[२]

सय्केमाः” धका धयाबिज्यास्य थ्व क्वेच्चंगु निपु गाथा आजा जुया
बिज्यात—

को इमं पठवि बिचेस्सति यमलोकं च इमं सदेवकं ।

को धम्मपदं सुदेसितं कुसलो पुप्फमि’ब पचेस्सति ॥१॥

सेखो पठवि बिचेस्सति यमलोकं च इमं सदेवकं ।

सेखो धम्मपदं सुदेसितं कुसलो पुप्फमि’ब पचेस्सती’ति ॥२॥

अर्थ—

१—“सुनां देवतापि सहित यमलोक व पृथ्वीयात त्याकई ?
सुनां बांलाक देशना याना तःगु धर्मपदे दक्षह्य गथुं स्वां ल्यया काय् थें
काई ?

२—“शंक्षह्यव्याक्ति देवतापि सहित यमलोक व पृथ्वी यात
त्याकई, शंक्षह्य पुद्गलं बांलाक देशना यानातःगु धर्मपदे, दक्षह्य गथुं
स्वां ल्यया काय् थें धर्म यात ल्यया काई ।

पदार्थ—अन “को इमं” धंगु सुनां थ्व आत्म भाव संख्यात
पृथ्वीयात “बिचेस्सति” धंगु थःगु ज्ञानं सीका काई, बुके जुया काई,
बोध याना काई, साक्षात्कार याना काई धंगु अर्थ खः । “यमलोकश्च”
धंगु प्यंगु प्रकारया अपाय—नरक लोक नं । “इमं सदेवकं” धंगु थ्व
मनुष्य लोक व देव लोक सहितं सुनां त्याका काय् फं, सीका काय् फं,
स्वीका काय् फं, बोध याना काय् फं, साक्षात्कार याना काय् फं धका
न्यना च्वंगु खः । “धम्मपदं सुदेसितं” धंगु स्वाभाविकतौरं धयातःगु
जुगुयाभिन्ति स्वीहेगु बोधिपाक्षिक धर्म धका नांजुयाच्चंगु धर्मपदयात

घागु छः । चतुरह्य गथुं स्वां ल्यया काय्थे “को पचेस्मति” सुनां
 माला स्वं, ध्वीकाकाई, परीक्षायाई अले साक्षात्कार यानाकाई धंगु अर्थ
 छः । “सेखो” धका अधिशील शिक्षा, अधिचित्त शिक्षा, अधिप्रज्ञा
 शिक्षा धंगु थुं पि स्वंगू शिक्षां शिक्षित जुयाच्चंगुलि याना लोतापत्ति मार्गे
 वनीपि आदि याना अरहन्त मार्गे थ्यं पि तक्क याना न्हेगू प्रकारयापि
 शंक्षतेसं थ्व आत्मभाव रूपी पृथ्वीयात अरहन्त मार्गं छन्दरागयात
 ध्वाना छ्व छ्वं त्याका काई, सीका काई, ध्वीका काई, प्रतिबोध याना
 काई, साक्षात्कार याना काई । “यमलोकं च” थ्व मनुष्यलोकं
 देवतापि सहित सदेवकयात थः थम्हं हे सीका काई, प्रतिबोध याना-
 काई । “सेखो” वहे न्हेगू प्रकारयापि संक्षपिसं थ्व आत्मभाव रूपी
 पृथ्वीयात गथे चतुरह्य गथुं पुष्पोद्याने द्वाहाँवना मुखूगु, कीनं नयातःगु
 सुखूगंगु व गठिदुगु स्वां तोता शोभादुगु व बांबांलागु स्वां ल्यया काई
 अथे हे तुं थन घयातःगु बांलाक कनातःगु बोधिपाक्षिक धर्मपद नं प्रज्ञा-
 द्वारा ल्यत्तु ल्यया काई, परिक्षा याना काई, प्रतिवेध याना काई व
 साक्षात्कार याना काई धका शास्ता नं थ थमं हे प्रश्नयागु उत्तर बिया
 बिज्यात ।

धर्म देशना सिधःबले न्यासःपि भिक्षुपि प्रतिसम्भदा सहित
 अरहन्त जुल । अन मुनाच्चं पि परिसर्दापित नं धर्मदेशना साथक जुल ।

पृथ्वी कथास लगेजुयाच्चं पि न्यासःपि भिक्षुपिनिगु कथा
 सिधल ।

२. मरीचि कर्मस्थानयाःह्य स्थविरया कथा

“फेणूपमं” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती बिज्याना-
 च्चंबले सुं छहा मरीचि कर्मस्थान याइह्य भिक्षुया कारणे आजा जुया
 बिज्यात । व भिक्षु जुलसां तथागत याथाय् कर्मस्थान कया भ्रमण धर्म
 याय् धका जंगले द्वाहाँ वना उद्योगयाना अरहन्त ज्वी मफया विशेषरूपं
 कर्मस्थानयागु उपदेश काय् माल धका शास्ता याथाय् वनाच्चंबले लें
 बिच्चे मरीचि (= म्रोल) खना गथे थ्व ग्रीष्मसमये उत्पन्न ज्वीगु
 मरीचि तापाकं स्वेबले रूप वाला-वालां सना च्वं थें खने दया च्वनी,
 सत्तिक वनेबले खने दंसख् थ्व आत्मभाव नं उत्पत्ति विनाशया अर्थं
 याना थथे हे जुयाच्च्वनी धका मरीचि कर्मस्थान भावना या यां वया
 च्व च्वं लँयागु त्यानुगुलिं याना अचिरवती खुसी मोल्हुया वेगं न्यावना-
 च्वंगु छुसि सिथे सिमा छमाया किचले फेतुना लयावेगं ठक्कर नया
 उठेजुयावःगु ततःधंगु पीजा-पिण्ड तज्याना च्वंगु खना थ्व आत्मभाव नं
 उत्पन्न जुया विनाश जुयावनीगुलिं याना व हे पीजा समान खः धका
 थःगु मने आरम्भण काल । तथागतं गन्धकुटीं हे व स्थविरयात खंका
 अथे हे खः हे भिक्षु ! थ्व आत्मभाव नं पीजाया पिण्डथें मरीचि

(= श्रौत) थें उत्पन्न जुया विनाश जुयावनीगु स्वभाव खः धका धया थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात :—

फेणूपमं काय्मिमं बिदिता, मरीचि धम्मं अभिसम्बुधानो ।
छेत्तवान मारस्स पपुप्फकानि, अदस्सनं मच्चुराजस्स गच्छे'ति ॥३॥

अर्थ—

पीजा समानगु अथवा मृग-जाल समानगु थ्व शरीर धका ज्ञानं खंका चवंहा व्यक्ति, मारया बन्धनं मुक्त जुया मृत्युराजं खंके फंङ्गु थासे वनी ।

पदार्थ—अन “इमं” धंगु थ्व केश आदि समूह संख्यात शरीर, बल मदुगु, दुबलंगु, स्थिर मज्जीगु तावकालिक अर्थयाना पीजा पिण्ड छपुचः समान धंगु सीका । “मरीचि धम्मं” गथे मरीचि (= मृग तृष्णा) तापाकं स्वेबले वाला-बालां सनाचवंगु रूप थें खनेदया चवनी । न्होने थ्यंकः वने बले छुं हे दंच्चनीमखु । जोना काय्ज्यूगु छुं वस्तु दंमखु अथे हे तुं थ्व शरीर नं बारं बार ल्हना मरम्मत यानाचवनेमागु अस्थिरगु, मृगतृष्णा समान धका सम्यकसंबुद्धं थ्वीका कया बिज्यात धंगु अर्थ खः । “पपुप्फकानि” धंगु मारया ह्या चवंगु स्वां रूपी अंभूमिक थ्व संसार दुःख यात आर्यं मार्गं छेवनयाह्य, क्षीणाल्लव निक्षु-यात मृत्युराजं खंके फंमखु । वंगु विषय नं मखुगु अमृत महानिर्वाणस-थ्यंकः बिज्याई ।

[६]

धर्मदेशना सिधःबले स्थविर प्रतिसम्भदा सहित अरहन्त
आवस थ्यंका शास्तायागु लुंयागु वर्णदुगु शरीरयात स्तुति यायां वन्दना
यायां अन थ्यंकः बिज्यात ।

मरीचि (= मृगतृष्णा) कर्मस्थानयाह्य भिक्षुया कथा सिधल ।

३. विडुडभया कथा

“गुफानि हेव पचिनन्तं” धंगु थ्व धर्मदेशना तथागत
 श्रावस्ती नगरस बासयाना, च्वना बिज्याबले परिवारपि सहित बाढ वया
 खुंसि च्वीकः यंकुह्य विडुडभया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यात् ।
 अनया छसेनिसैया कथा थ्व खः—

श्रावस्तीया महाकोसल जुजुया काष् पसेनदिकुमार धंह्य,
 वंशालीया लिच्छवीकुमार महालि धंह्य, कुशीनगरया मत्सरजपुत्र
 बन्धुल धीपि थुपि स्वह्य बिशाप्रमुख आचार्ययाथाय् शिल्प-विद्या सयेकेया
 लागी तक्षशिलास वंबले नगरया पिने सतः छगुली स्वह्य नापलानाः
 थवंथः अन वयागु कारण व कुल वंश नां समेतं न्यना थवं थः त्वाय्-
 पासापि जुया छगू पाखं हे आचार्य याथाय् वना याकनं हे सयेका
 काय्मागु शिल्प-विद्या सम्पूर्णं याना आचार्ययाके विदाकथा अनं छगू
 पाखं हे प्याहाँवया थःथःगु थासे ल्याहाँ वन । इपि स्वह्य मध्ये पसेनदि
 कुमारं बोह्य जुजुयात् थःगु शिल्प-विद्या क्यना प्रसन्न याना थःतः
 राज्याभिषेक याका काल । महालि कुमारं लिच्छवीतयेत् थःगु शिल्प-
 विद्या क्यंबले तःधंगु उत्साह याना क्यंगुलियाना वंगु मिखा निप्पां कां
 जुल । लिच्छवी जुजुपिसं ग्रहो ! श्री आचार्यया मिखा कां जुल । वंत

तोते मज्जू । वंगु उपस्थान-सेवा याय्माल धका सच्छिदोल दां उठेजुगु
छगू द्वार प्रदेश गां बिल । वं व द्वार प्रदेशया आश्रय याना न्यासःह्य
लिच्छवी राजपुत्रपित शिल्प-विद्या स्थने कने याना च्वन । बन्दुल
कुमारं खवीपु खवीपु कलेचिनातःगु पं कले, पंया दुने नॅत्या तया
कलेचिनातःगु खवीकले पं थंकेबिया मल्लराज कुसपिसं का थ्व पाला क्ये
धका धाय्ब कुमार च्वे आंकासे चयेकु तिन्हुया थाहाँ बना खड्गं
त्वा ह्ला ह्ला बना च्वंबले क्वे तःत्याथाय् थ्यका किणि-किणि धंगु सः
प्याहाँ वःगु ताया थ्व छु सः प्याहाँ वःगु धका न्यना व्याक्क पंथे दुने
नॅत्या तयातःगु दु धागु न्यना खड्ग बांछ्वया ख्वया च्वं वन । जिमि
बुलिमच्छि थःयिति पासा भाईपिसं छहास्यां हे जितः स्नेह याना थुगु-
कारण मकं । यदि जि थुगु कारण ह्लापातुं स्युगु जूसा नॅ यागु सः
भतीचा हे ताय् मध्येक पाला बीगु छः धका धया थुपि जुजुपि सकलसित
स्थाना जि राज्य चलेयाय् धका भां बीपित धाल । इमिगु परंपरानं
चलेजुयावःगु राज्ययात अथेयाय् मत्यो पुता ! धका नाना प्रकारं
पंगुलि अथेजूसा जि थन च्वने मखु जिमि पासा याथाय् च्वं वने
धका धया श्रावस्ती वन । पसेनदि जुजुं व वःगु न्यना लॅसोवना
महानगु सत्कार सन्मानयाना नगरे दुतहया सेनापति पदबि बियातल ।
वं थः भां बीपित नं अन हे सःता तल । अले छन्हुया दिनस जुजु
दरवारया च्वे च्वना ऊघालं लेजूपि मनूत स्वयाच्वंबले अनाथपिण्डिक
महाजन, चूल अनाथपिण्डिक, विशाखा, सुप्पवासापिनि छेँ भोजनया
लागी वनाचर्वपि अनेक दोल भिक्षुपि खना थ्व आर्यापि गन वनाचर्वपि धका
न्यना बिज्यात । महाराज ! अनाथपिण्डिकया छेँ नित्य भोजन उसाय्

मदुर्षित बोगु भोजन आदिया लागि ह्नि निदोल भिक्षुपि बिज्या । चूल
 अनाथपिण्डकया छे न्यासःह्य अथे हे तुं विशाखाया छे, वयें हे तुं
 सुप्पवासाया छे धका बिगित याय्व थमं नं भिक्षुपित उपस्थान-सेवा
 याय्गु इच्छायाना विहारे वना भिक्षु संघापि सहित तथागतयात निमन्त्रणा
 याना न्हेनुयंकं दान बिया न्हेनु दुखुनु वन्दना याना न्यासःह्य भिक्षुपि
 नाप ह्निथं भिक्षाया लागि दरवारे बिज्याहुं धका प्रार्थना यात । हे
 महाराज ! बुद्ध धंपिसं ह्निथं छगूहे थासे भिक्षा ग्रहण या बिज्याइ
 मखु । आपालं जनतापिसं बुद्धयात थः थःगु छे बिज्याकेगु आशा याना
 च्वनी । अथेजूसा भन्ते ! ह्निथंया लागि छह्य भिक्षु छ्बयाहया बिज्याहुं
 धका याचना याय्व शास्ता नं आनन्द स्थविरयात राज दरवारे वनेगु
 भाला बिया बिज्यात । जुजु भिक्षु संघापि बिज्याय्व भिक्षा पात्र कया
 छिमिसं भोजन याकाछो धका मधास्य न्हेनु तक्क थमं हे भोजन याका
 च्यान्ह दुखुनु ज्यां अलमल जुया भोजन याकेगुली ध्यान बी मफुत ।
 राजकुल धंगुली धासा बिना आज्ञा मबीकं आसन लाया भिक्षुपित
 फेतुका भोजन याके दैमखु । भिक्षुपि जिपि थन ऊवाताहाँ दना च्वने
 फंमखु धका आपालं ल्याहाँ वन । जुजुं कन्हेखुनु नं थुगु ज्वाय् ध्यान
 बी मफुत । कन्हेखुनु नं आपालं भिक्षुपि ल्याहाँ वन । स्वन्ह खुनु नं
 प्रमादित जुल उखुनु आनन्द स्थविर छह्य तोता मेपि सकलें ल्याहाँ वन ।
 पुण्यवान धंपि कारणया बसे बापि ज्वी । कुलतयेगु प्रसन्नता यात रक्षा
 याई । तथागतया सारीपुत्र स्थविर व महामौद्गल्यायन स्थविरपि निह्य
 अग्र श्रावकापि । खेमा उप्पलवण्णा धंपि निह्य अग्र श्राविकापि ।
 उपासकापि मध्ये वित्त गृहपति व हत्यक धंपि निह्य अग्र श्रावक-

उपासकापि खः । उपासिकापि मध्ये वेलुकण्ठकी नन्दमाता, खुज्जुतरा
 धीपि निह्य अग्र भ्राविकापि खः । थुपि च्याह्य आदि याना पदबि दुपि
 सकल भ्रावकापि छगू प्रकारं भिगू पारमिता पूर्ण यानावपि महा पुण्य-
 वानापि खः । आनन्द स्थविर नं छगू लाख कल्क तक्क पारमी पुरेयाना
 पुण्यसम्पत्ति कुलयागु प्रसन्नता यात रक्षायये बुह्य खः । अकि च्वना
 बिज्यात । वसपोल छह्यसित हे जक फेतुका भोजन काकल । भिक्षुपि
 त्याह्वावने धुंका नयेगु त्वनेगु अर्थे त्यंदयाच्चवगु खनाः गथे आर्यपि
 मबिज्याला धका न्यना बिज्याय्व महाराज ! आमन्द स्थविर याकःचा
 हे जक बिज्यात धागु खं न्यना, कासो थुलिमिद्धि नयेगु त्वनेगु वस्तू
 सिंति छ्वया बिल धका भिक्षुपि खना तंचाया शास्ता याथाय् वना
 भन्ते ! जि न्यासःह्य भिक्षुपित भिक्षा-भोजन तंय्यार याका तथा केवल
 आमन्द स्थविर याकःचा हे जक बिज्यात । जोरे याका तयागु भोजन
 व्याक्कं अर्थेतुं ल्यनाच्चव । न्यासःह्य भिक्षुपिसं जिगु दरवारयात तुच्छ
 समळे जुल कारण छुथे ? धका न्यन । शास्ता नं भिक्षुपित दोष बिया
 मबिज्यासे जिह्य भ्रावक भिक्षुपिसं छित विश्वास मयात ज्वी उकि मवंगु
 ज्वीमा धका धीबिज्याना कुल गृहे वनेगु कारण व मवनेगु कारण
 प्रकाशयासे भिक्षुपित आमन्त्रण याना थुगु सूत्र कना बिज्यात— “हे
 भिक्षुपि ! गुं गू अंगं सम्पूर्ण मजुया च्वंगु कुल गृहे वनेगु इच्छा जूसां
 मवनेगु, वंसानं अन फेमरवोगु । व गुं गू अंग छु छु धासा ? — “चित्त
 प्रसन्नयाना उपस्थान याई मखु, खुशिसार्थं अभिवादन याई मखु, मन
 प्रसन्नयाना आसन लाया बीमखु, दुगु चीज वस्तू दान याय् माली धका
 सुचुकः यंकी, आपा दान याय् माथाय् भतीचा जक दान याय्गु स्वई,

प्रणीतगु—भिगु वस्तू दयेक दयेकं दंगु मभिगु वस्तु दान बीगु स्वई, आदर सन्मान तथा दान बीमखु, आदर गौरव सहित न्होने वया फेतुना चवं वं मखु, धर्मदेशना याना चवंसा बांलाक ध्यान बिया न्यनी मखु । हे भिक्षुपि ! थुपि गुंगू अंगं सम्पूर्ण मज्जु कुल—गृहस वनेगु हे इच्छा जूसानं मवनेगु, वं हे वंने लासानं अन फेतुना मच्चनेगु उत्तम ।” “गुंगू अंगं सम्पूर्ण जुयाचवंगु कुलस वंनेगु इच्छा मज्जुसां वंने योग्य जू । वंसा नं अन फेतुना खं ह्लाना च्वने योग्य जू । उपि गुंगू अंगत छु छु धासा ? “मन प्रसन्न याना स्वागत सत्कार याई, मन प्रसन्न याना अभिवादन याई, मन प्रसन्न याना आसन लाया बी, थःके वुगु चीज वस्तु सुचुकः ज्वी मखु, आपा दया आपा बी माथाय् आपा हे बीगु स्वई, प्रणीतगु वस्तू दःसा व हे दान बीगु स्वई, आदर गौरव तथा दान बी, आदर गौरव पूर्वक न्होने वया फेतुना चवं वं, धर्मदेशना याना चवंसा आदर—गौरव तथा ध्यानबिया न्यना च्वनी, हे भिक्षुपि ! थुपि गुंगू अंगं सम्पूर्ण जुयाचवंगु कुल—गृहस वनेगु हे इच्छा मज्जुसां वंने योग्य जू, वं हे वंसां अन फेतुना खं ह्लाना च्वने योग्य जू ।” महाराज ! थुकथं जिह्म श्रावकपि छपिथाय् विश्वास लाभ मज्जुया मवंगु ज्वीफु । ह्लापपा ह्लापपायापि पण्डितपि नं थः विश्वास मदुथाय् बांलाक सत्कार याना उपस्थान याःतनं मरणान्तरगु वेदना ज्वीका थः विश्वासिह्मसिगु थासे हे वन । गबले भन्ते ! धका जुजुं न्यनेव अतीतयागु कथा आज्ञा जुया बिज्यात ।

अतीत कालस वाराणसी नगरे ब्रह्मदत्त जुजुं राज्य याना च्वना बिज्याबले केशव धंहा जुजु छह थः राज्य सम्पत्ति व्याककं त्यागधाना

ऋषि प्रव्रज्यास प्रव्रजित जूवन । व जुजुया ल्यू-ल्यू न्यासःह्य मेपि
 मनुतनं प्रव्रजित जूवन । अले केशव धंगु नामं प्रचार जुयावन । व
 जुजुयात वसतं पुंकीह्य कप्पक जुलसां थः नाप्पंतुं प्रव्रजित जुया वया
 दकले सत्तिक च्वंह्य कप्पक धंह्य शिष्य-सेवक जूवन । केशव तपभ्धी
 थः परिषर्दापि नाप च्याला तक्क हिमालय प्रदेशपाखे बिते याना वर्षा
 ऋतु ज्वीव चि, पाऊं सेवन याय्दा लागी वाराणसी थ्यंका भिक्षाया
 लागी शहरे द्वाँहाँ वन । इमित जुजुं खंका प्रसन्न जुया ताकाल तक्क
 थःगु शहरे बास याकेत अनुमति कया उद्याने हे बास याका थः संज्ञा-
 काती व सुथे इमिगु उपस्थान-सेवाया लागी उद्याने बिज्याइगु जुया
 चोन । मे मेपि तपभ्धीत निग्हु प्यनु अन च्वना किसि सःथा कारणं
 विरक्त जुया आचार्यं थन जिमित बाधा जुल जिपि वने धका धाल ।
 गन वनेगु ? आचार्य ! हिमालपाखे । कीपि थन थ्यंसांनिसँ जुजुं थन
 प्यलातक च्वनेगु वचन कया तल । तात ! अकि गथेयाना वनेगु ?
 छिमिसं जिमिके मग्यंस्ये हे अनुमति बिल । जिपि थन च्वंच्वने फंमखु बरु
 थनं भचा तापाक वना छःपिनिगु समाचार न्यने दुथाय् च्वंच्वने धका
 वन्दना याना वन । आचार्य कप्पक अन्तेवासी नापं अनसं च्वन । जुजु
 उपस्थानया लागी बिज्याःबले आर्यपि गो ? धका न्यना बिज्यात ।
 महाराज ! आलसी चाल धका हिमालय पाखे वन । कप्पक मं अकण्ठित
 जुया याकनं हे आचार्यं बारं बार गंक गंकं हे “च्वने मफु” धया वन ।
 व मेपि वंधासे मवंसे आचार्यया खबर काकं सःतिक छथाय् च्वन ।
 लिपा चेसापि तुमंका आचार्यया प्वायागु रोग उत्पन्न जुल । जुजुं
 वंदत सःता वासः याके बिल । रोग शान्त मजुल । तपभ्धि धाल—

“हे महाराज ! जिगु रोग लाय्के योला ?” “मन्ते ! जि जक यानां ज्यूसा आथर्ये हे छलपोसयात स्वस्थ यानाबी मास्तिवो ।” हे महाराज ! यदि जिगु रोग लाय्केगु इच्छा दु धंगु जूसा जित जिमि चेलात दुथाय् छ्वयाबिया बिज्यांहें । जुजुं ज्यू-हवस मन्ते ! धका धया खाता छगुली गोस्वीका नारद मन्त्री प्रमुख प्यह्य मन्त्रीपित सःता जिमि आर्ययागु कुशल समाचार सीका जितः पत्र च्वया हति धका अ-हेयाना छ्वयाबिल । कप्पक शिष्यं आचार्यं बिज्यात धागु न्यना लँसोवन । आचार्यं मेपि गो ? धका न्यनेव थुगु थासे च्वं च्वंगु दु धका कन । इमिसं नं आचार्यं बिज्यात धंगु न्यना अनहे वना आचार्ययात क्वालः बिया फलफुल बिल । उतधरी हे रोग शान्त जुया वन । गोन्हूचा मदेवं हे शरीर सुवर्ण वर्ण जुया वल । अले नारद मन्त्रीनं ऋषियाके न्यनः—

मनुस्सिन्दं जहितवान, सब्ब काम समिद्धिनं ।

कथं न भगवा केसी, कप्पस्स रमति अस्समे ॥

अर्थ—

सकल काम सम्पत्ति समृद्ध जुयाच्चवंह्य मनूतये जुजु याथाय् च्वनेगु तोता, हे भगवन केशव ! छलपोल कप्पकयागु आश्रमे गथे न्ह्याइपु ताया बिज्याना ? ॥

सादूनि रमणीयानि सन्तिरुक्खा मनोरमा ।

सुभासितानि कप्पस्स, नारद रमयन्ति मं ॥

[१४]

अर्थ—

हे नारद ! थन जित सुस्बादिष्टगु रमणीयगु मनोरमगु सिमात योषवं दु । कप्पकयागु सुभाषितं हे थन जिगु मन याऊस्य च्वना न्ह्याइपुस्य च्वं ॥

सालीनं ओदनं भुत्वा, सुचि मंसूप सेवनं ।

कथं सामाकनीबारं अलोणा छादयन्ति तं ? ॥

अर्थ—

शुद्धगु ला, न्यां चाहुयेका मासि जाकिया जा भोजन याना, चि मदुगु कःणि जाकिया जां गथे याना छःपित संतोष याय् फं ? ॥

सादुं वा यदि वा'सादुं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।

विस्सत्थो यत्थ भुञ्जेय्य, विस्सासपरमा रसा'ति ॥

अर्थ—

सवा दुगु अथवा सवा मदुगु भतीचा जूसां आपा जूसां गन विश्वास दुहासिथाय् भोजन याय् दं व हे विश्वास तःधंगु रस खः ॥

तथागतं थुगु धर्मदेशना हया बिज्याना जातकया अन्त याना बिज्यास्ये उगु समयस जुजु जूह्य मोद्गल्यायन खः । नारद जूह्य सारीपुत्र खः । कप्पक जूह्य आनन्द खः, केशव तपधो जुयाहाला जि हे

खः धका भ्राजा जुया बिज्याना “थुगु प्रकारं हे महाराज ! ह्लापा नं
 बिद्वान-पण्डितपि मरणान्तगु वेदना ज्वीका नं थः विश्वासीह्यसिगु थासे
 हे वना (रोग लायकल) । जिह्य भ्रावर्कापि नं छिथाय् विश्वास प्राप्त
 मज्जुल ज्वीमा ।” धका भ्राजा जुया बिज्यात । जुजुं भिक्षुसंघापि नाप
 विश्वास दयेका काय् माल, गये यासा विश्वास दया वं ? तथागतया
 थः परेजूह्य सुं म्ह्याय् मचा छह्य जिगु दरवारे ह्येमाल । थथे ज्वीव
 ल्याय्हापि भिक्षुपि व मचापि भ्रामणेरेत थ्व जुजु तथागतया थः परेजूह्य
 खः धका जिगु उपरे विश्वास याना जिगु दरवारे ह्याबलेसं द्वाहां प्याहां
 जुया च्वनी धका चिन्तना याना जित म्ह्याय् मचा छह्य ब्यु धका शाक्य
 तय्थाय् धाय्के छ्वत । गुह्य शाक्यया म्ह्याय् मचा धका नं बांलाक
 सीका वा धका दूततयेत छ्वया बिल । दूतत वना शाक्यतये म्ह्याय् मचा
 फोंवन । इपि शाक्यत सकलें मुना थ्व हारांह्य जुजुं यदि शीसं म्ह्याय्
 मचा बिया मछ्वत धासा शीत विनाश याना छ्वेत नं छुं बेर मडु ।
 म्ह्याय् मचा बिया छ्वेत धासा शीगु कुल नाप समानह्य जुजु मखु ।
 आ थुकी छु उपाय यासा जी धका सल्ल्हा याना स्वत । महानाम शाक्यं
 धाल जिह्य नागमुण्ड धंह्य दासिया लं दुह्य वासव खत्तिया धंह्य म्ह्याय्
 मचा छह्य अत्यन्त बांलाह्य दु । वैत हे बियाछ्वे माली धका सल्ल्हा-
 याना दूततयेत धाल— “ज्यू जिमिसं कोसल जुजुयात जिह्य म्ह्याय्
 मचा छह्य बिया छ्वेगु जुल ।” व सुया म्ह्याय् मचा खः धका न्यंसा—
 “तथागतया ककाया काय् महानाम शाक्यया म्ह्याय् ‘वासव खत्तिया’
 खः धका धाः । इपि वना जुजुयात अथे हे धका बिन्तियात । जुजुं
 अथे जूसा बेश जुल याकनं ह्याब्यु क्षत्रिय धंपिसं आपालं जाल-माया

याय् सः भ्वाति या म्हाय् मचा जूसां लाका ह्ये यो, बौह्यनाप छपा
 भ्वी जानया च्वंह्य खःसा हे जक बोना हति धका दूतत छ्वत । इपि
 वना भो महाराज ! छलपोल नाप छपा भ्वी च्वना भोजन याना च्वंह्य
 म्हाय् मचा जिमि जुजुं इच्छा याना बिज्यात धका धाय्ब महानाम
 शाक्यं अये जूसा ज्यू भाजुपि ! धका धया वंत तिसा वसतं तीका छाय्प्यके
 बिया थः भोजन याय् त्येव सःतके छ्वया व नाप च्वना छपा भ्वी हे
 नयाच्चं थें च्वंक यानंनसैं वयना दूत तयेत म्हाय् मचा लः ह्लाना बिया
 छ्वत । इमिसं वंत बोना श्रावस्ती वना उगु प्रवृत्ति-समाचार ब्याक्कं
 जुजुयात बिन्ति यात । जुजु संतुष्ट जुया वंत न्यामःह्य मिसातय् स्वामि
 याना अग्र महेषिया थासेतया अभिशेक याना बिज्यात । वं याकनं हे
 सुवर्णं वर्णह्य काय् मचा छह्य व्वीकल । अनंलि व काय् मचा यात नां
 छ्वीत जुजुं थः ससः मां-बौपि थाय् दूतत छ्वया “शाक्य जुजुया
 म्हाय् मचा वासव खत्तिया मांया काय् मचा बुल । वंत छु नां तयेगु
 खः ?” धका न्यंके छोगु जुयाच्चन । उगु समाचार ज्वना वंह्य मन्त्रि
 जुलसां मचा ह्लाय्पनं मताःह्य जुयाच्चन । व वना जुजुया ससःखल
 तयेत व खँ कन । इमिसं व खँ न्यना वासव खत्तियानं काय् मचा
 मबुइकुसे नं सकल जनतापित प्रभामित याना तल । आ जुलसां जुजुया
 ‘वल्लभ’ (— तःसतं योह्य) ज्वी धका धाल । ख्वाँय्ह्य मन्त्रि ‘वल्लभ’
 धागुयात ‘विडुडभ’ धाल धका श्वीका जुजु याथाय् ल्याहाँ वना
 महाराज ! कुमारयात विडुडभ धका नां छुनाहल धका बिन्ति यावन ।
 जुजुं थ्व पुलांगु कुल वंश परंपरा निस्यें चलेजुया वया च्वंगु नां ज्वीमा
 धका बिचा याना कुमारयात विडुडभ धका नामकर्णं याना बिल । अले

व कुमारयात मचाबले हे शास्ताया प्रिय-योह्य याय्मा धका जुजुं सेनापतिया पदबि बिया बिज्यात । व राजकुमार सुख ऐश्वर्य नाप नाप्पं बृद्धिजुया ववं न्हेदें दया वःबले मे मेपि राजकुमारपिनि धासा मांया थःछे पाखें किसिया रूप सलया रूपत हितेगु कतामरिचात बीहःगु खना मांहासिके न्यन “यो मा ! मे मेपि राजकुमारपिनि पाजुपिनि छे पाखें हितेगु ह्लिवःसा कोश्यालि बीहः । जितः धासा सुनानं हे छुं बीहःपि मडु । गथे छं मां बीपि सुं मडुला ?” अले मांहास्यां वयात— “यो पुता ! छं पाजुपि शाक्य जुजुपि जुलसां तापागु देशे बास याना च्वन । उकिं छंत सुनानं छुं बीयाहःपि मडुगु का” धका हेका खें कन । कुमार सिखुदें दया वयेव “यो मा ! छं थःछे जिहा पाजु पिनिगु कुल छोको सो वनेगु इच्छा जुया च्वन धका धाय्व, वने म्वा पुता ! अन छु या वनेगु ? धका गंक गंक हे हाकनं हाकनं पिरेयात । अले वया मांहास्यां अथे जूसा वनावा हुं धका स्वीकार यात । व कुमार बौहासिके अनुमति कया आपालं परिवारपि नाप थःगु शहरं प्याहां वन । वासव छत्तियां ह्लापांतुं हे समाचार छ्बया बिल कि “जि थन सुख पूर्वकं वास याना च्वनागु डु । थ्व कुमार आमकन वंबले थ्वयात स्वामीपिनि छुं अन्तर सी दयेक वयना बिज्याय्मते ।” शाक्यतस्ये बिडुडम वंबले वंत बन्वना— यायेमज्यू धका वयासिनं कोकार्लिपिं कुमारपित जनपद पाखे छ्बया बिल । व कपिलवस्तु नगरस थ्यंकः वयेव सकलें सस्थागारे मुं बल । विडुडम कुमार अन बना चवंवन । अले वयात थ्व छं बाज्या छः, थ्व छं अजि छः, थ्व छं पाजु छः धका परिचय बीव इपि सकलसितं वं बन्वना यात । थःत बन्वना यापिं सुं हे मखना, थ्व गथे ? जितः बन्वना

यापि सुं हे मडु धका न्यन । छंयासिनं कोकार्लिपिं शाक्य कुमारत
 थौकन्हे जनपद पाखे बना च्वन धका हेका वंत अन तःधंगु सेबा—सत्कार
 —सन्मान याना छवत । व अन निनु प्यनु च्वना तःधंगु परिवारपि सहित
 अनं थःगु देशे ल्याहाँ वल । अले अन छह्य भ्वातिनं संस्थागारस थ्व
 विडुडभ दासि पुत्र फेतुनावंगु पीढा खः धका पिनेहया बो ब्यु ब्युं शुद्ध
 यायत दुरूलखं सिला च्वन । छह्य सिपाहिंया हथियार छगू कायलोमंका
 हथियार काय धका ल्याहाँ वःबले व दासिं विडुडभ कुमारयात दासि
 पुत्र धका बोबिया च्वंगु सःताया उकियागु कारण न्यना, दासभ छत्तिया
 दासि छह्यस्या लंदुह्य, महानाम शाक्यया म्हाय् खः धंगु सीका ल्याहाँ
 बना थः पासापित कंबन— “दासभ छत्तिया जुलसां छह्य दासिया
 म्हाय् खनी ।” धका महा हल्ला गुल्ला मचे जुल । विडुडभं व खें न्यना
 थुमिसं आ जि फेतुना वयागु पीढा दुरूलखं सिला शुद्ध यात । जि
 राज्यले प्रतिस्थित ज्वी धुनीबले शाक्यतयेगु ककुया हिं इमिगु पीढा
 सीका शुद्धयाके बो तिनि धका मती तल । इपि भावस्ती थ्यंकःवनेव व खें
 जुजुयात बिन्तिया वन । जुजुं जितः दासि पुत्रि बियाहल धका शाक्यत
 खना तं चाया दासभ छत्तियायात व वया काय्हसित बियातःगु सुख
 ऐश्वर्यं सम्पत्ति ब्याक्कं लिकया च्यो भ्वाति तयेत गुलि बीमागु खः उलि
 हे जक बीके बिल । अनंलि निनु प्यनु बिते ज्वी धुंका शास्ता राज-
 चरवारे बिज्याना आसने फेतुना बिज्यात । जुजु वया वन्दना याना
 अन्ते ! छलपोलया थःथितिपिसं जुलसां जितः दासिया म्हाय् बियाहल
 उकिं जि पुत्र सहित इमित बियातयायु ऐश्वर्यं ब्याक्कं लिकयाः दास-
 दासितिसं पावेज्वीगु मात्र बीका तया धका बिन्ति यात । शास्तानं हे

महाराज ! शाक्यतयेसं अयोग्यगु हे ज्या यात । बी जतिक मास्येलि थः समान जातयाह्य बियाहये मागु खः । जिं थथे धयाच्चवना महाराज ! वासभ खत्तिया जुजुया हे म्ह्याय् खः । क्षत्रिय जुजुया छेँ अमिशेक नं पावेजूह्य खः । विडुडम नं क्षत्री राजया कारणं जन्म जुल । मांयागु गोत्रं छु याई बौयागु गोत्र हे प्रमाण कर जू । ह्यापा ह्यापायापि पण्डित तयेसं दरिद्रह्य सिं कोबुया ज्वीह्य सितः अग्रमहेषी पदवी बिल । बया-पाखें दुह्य कुमारं क्षिनिगू योन्न दुगु वाराणसी नगरस जुजु जुया, कट्टवाहन महाराज धाय्का वंगु दु महाराज ! धका कट्टवाहन जातकया खें कना बिज्यात । धर्म कथा न्यना बौया गोत्र हे पर्याप्त खनि धका सन्तुष्ट जुजुं मां व काययात ह्यापाथें याना बिल ।

बन्धुल सेनापतिया नं कुशीनगरया मल्लिकाया म्ह्याय् मचा मल्लिका नां जुयाच्चव्ह्य मिसा थः कलाया ताकाल तक्क सन्तान मदया च्वन । अले वंत बन्धुलं छ थःछेँ हे छेँ हें धका छ्वया बिल । व मल्लिका तथागतयागु दर्शन याना जक थःछेँ वने धका जेतवने द्वाहाँ वना तथागतयात वन्दना याना च्वन । तथागतं छ गन वने त्यनागु धका न्यना बिज्याय्वं भन्ते ! जितः जिमि भातं थःछेँ हें धका छ्वया हल । छु कारणं ? धका न्यना बिज्याय्वं भन्ते ! जि जुलसां थारि— मचा खाचा मदुगुलिं याना धका बिन्तियात । तथागतं यदि अथे जूसा छ थःछेँ वने म्वाल भातपिथाय् छेँ हे ल्याहाँ हें धका धया बिज्यात । मल्लिका मन प्रसन्न याना शास्तायात वन्दना याना थःगु छेँतुं ल्याहाँ वन । भातह्यस्यां छ छाय् ल्याहाँ वयागु धका न्यनेव दशबल—शास्तानं

जितः लित छ्वयाहया बिज्यात धका कॅन । बन्धुलं तापाक खंका
 बिज्यायफुह्य तथागतं छुं विशेष कारण खंका बिज्याना लित छ्वयाहया
 बिज्यात ज्वी धका स्वीकार याना काल । व मिसा याकनं हे गर्भवती
 जुल । वया मने दोहल (= मिसात गर्भवती जुया च्वनीबले मने लुया-
 बंगु इच्छा) उत्पन्न जुयावल धका कॅन । व दोहल छु खः धका न्यनेव,
 वंशाली नगरे गणराज्य परंपरापिनिगु अभिशेक मङ्गल पुखुली व्वाहाँ
 वना मोल्हूया सः त्वनेगु इच्छा जुयावल स्वामि ! धका कनेव बन्धुलं
 ज्यू छंगु इच्छा पूर्णं याना बी धका वचन बिया दोछिह्य मनूतये बलं
 ल्होनेमाःगु धनुष कया, कलाह्य रथे तथा श्रावस्ती नगरं प्याहाँ वया
 रथ हाँके यायां महालिच्छवीपिसं बियातःगु धवाकां वंशाली नगरे द्वाहाँ
 बन । महालिच्छवीया नं धवाका सत्तिक हे बास याइगु छेँ जुया च्वन ।
 वं रथया लुखाय् ठक्कर नःगु सःताया ध्व बन्धुलया रथ सः ख थौं
 लिच्छवीतयेत भय उत्पन्न ज्वी धका धाल । मंगल पुखूया दुने नं पिने नं
 आरक्षा तःसतं कडा जू । च्वे नॅयागु जालि त्वप्पुया तःगु दु । ङंगः
 छह्य हे नं द्वाहाँ वनेगु थाय् दुगु मखु । बन्धुल सेनापति जुलसां रथं
 व्वाहाँवया पाः तयातःपित बेँट कठि बाया बिसिकः छ्वया नॅयागु
 जालि चाना पुखुली दुने द्वाहाँ वना कलाह्यसित मोल्हूका थः नं मोल्हूया
 हानं बयात रथे गयेका नगरं प्पहाँवया वःगु लें हे ल्याहाँ बन । पालेतेसं
 लिच्छवीतयेत वना उगु घटना कंवन । लिच्छवी जुजुपि तँचाया न्यासःगू
 रथे गया बन्धुल मत्सयात जोने धका प्याहाँ वल । उगु समाचार
 महालीयात वना कंवन । महालि वंत ल्यू वने मते वं श्री सकलसितं
 स्याना छ्वै धका धाल । इमिसं नं जिपि वंहे वने धका धाल । भये

जूसा वंगु रथ घःचा बाचा—नाभितक्क जमीने धैसे जुयावंगु खनेव अनं
 ल्याहाँ वा । उथासं नं ल्याहाँ मवल धासा न्होनेपाखें नें न्यागु सः
 समानं सः ताय् दयावयेव उगु थासं ल्याहाँ बा, अनं नं ल्याहाँ मवल
 धासा छिमिगु रथया पौली प्वा खने दया वं उगु थासं ल्याहाँ वा अनं
 न्होने बनेगु स्वेमते धका धाल । इमिसं वंगु बचनयात वास्ता मतस्ये
 ल्यतुं बना च्वन । मल्लिकां लिफः सोया रथ खने दया वल धका कॅन ।
 अथे जूसा छगू जक रथ खने दयावयेव जितः धा धका धाल । वं गबले
 सकल रथ तप्प्यना छगू हे जक न्होनेचवंगु रथ खने दयावयेव आ छगू
 हे जक रथ खने दयावल स्वामि ! धका कॅन । बन्धुलं अथे जूसा थ्व
 लगाम छं जोना च्वे धया वंत लगाम बिया रथे च्वना धनुषे खिपः
 क्वखाय्कल । रथया घःचा नाभि तक्क पृथ्वीले धैसे जुयावन ।
 लिच्छवीत व अथे जूगु खंक खंकं नं ल्याहाँ मवं । हानं भचा उखे बना
 धनुषयागु खिपः न्याय्का क्यन । नें न्यागु सः प्याहाँ वःथे सः प्याहाँ
 वल । इपि अनं नं ल्याहाँ मवं । ल्यू वं च्वं च्वंपित बन्धुलं रथे च्वना हे
 तीर छपु कयेका छ्वत । व तीर न्यासःगु रथया पौ ह्वखना न्यासःह्य
 लिच्छवी जुजुपिनि जनी चिनातःथाय् जे छितरे जुया बना पृथ्वीले
 द्वाहाँ वन । इमिसं थःत तीरं कःगु भाव मसिया अरे ! विनाचवं धका
 धाधां ल्यू बना हे च्वनतिनि । बन्धुलं रथ दिका छिपि सकलें सीधुंकल
 सीपि नाप जि युद्ध याय् मखु धका धाल । सीपि धीपि जिपि थें ज्यापि
 ज्वीला ? धका न्यनेव, अथे जूसा दकले न्होने चवंह्यस्या जनी पर्येना स्व
 धका धाल । वं जनी पर्येने मात्रं व अनंतुं सिना गोत्तूवन । अले वं
 छिपि सकलें हे कबच तोतेव वयें हे ज्वी । थः थः छे बना परिवारपित

कौनेभागु खँ कना काय् कलापित अनुशासन भववाद याना जक कवच तोति धका धाल । इपि सकलें अथे याना प्राण त्याग याना सिनावन । बन्धुलं मल्लिकायात श्रावस्ती लित हळ । वं मिखुको तक्क छजो-छजो काय् मस्त न्वीकल । सकलें हे शूर वीर बलवानपि जुया प्याहाँवल । सकल शिल्प विद्यास सम्पूर्ण रूपं पारंगत जूपि जुया बल । छह्य छह्यस्या बोछिह्य-बोछिह्य परिवारपि दयाचवन । बौह्याप राजदरवारे वनी बले पतांगिरि छगुलि इपि हे जक जाया चवन । अनंलि छन्ह्या बिनस न्यायालये मकरां बुकावःपि मनूतसें बन्धुल वया चवंगु खना ततःसलं हाला न्यायाधीषं बेईमानियागु खँ बंत कॅन । व न्यायालये वना व मुद्दा फाटाप्वीका वस्तूया धार्येयाह्य हकदारयात हे मालिक याना, बूह्यसित त्याका त्याह्यसित बुकाबिल । आपालं जनतापिसं ततःसलं हाला साधुकार बिल । जुजुं श्व छुकियागु सः धका न्यना उगु कारण सोका प्रसन्न जुया इपि सकल न्यायाधीष तयेत लिक्कया बन्धुलयात हे न्याय-निसाब याय्गु ज्याय् लगे याना बिज्यात । वं अबलेसं निसं बांलाक निश्पक्ष रूपं न्याय-निसाब याना बिया चवन ।

इपि पुलांपि न्यायाधीषतय् घूस नये सबया कमाई मद्यावन । अले बन्धुलं राज्य काय् तक्क याना चवन धका जुजुयात वना चुग्लि यावन । जुजुं इमिगु खँ न्यना थःगु चित्तयात थामेयाना तये भफुत । थुमित थन हे स्याना छ्वत धाय्ब निन्दा चर्चा उत्पन्न ज्वी धका मती तल । थमं अन्हेयाना छोपि मनूतिसं प्रत्यन्त प्रदेशे उपद्रव याके बिया बन्धुलयात सःतके छ्वया प्रत्यन्त प्रदेशे कुपित जुयाचवन “छ व छं

कार्यपि नाप वना उपद्रव शान्त याहूँ” धका अन्हेयाना छवया बँत अनहे
स्वीनिह्य कार्यपि नाप्यं छ्यो त्वाह्लाना हति धका इमि ल्यू ल्यू मेपि
समथं बुपि, बलवानपि योघात छवया बिल । इपि प्रत्यन्त प्रवेशे वनेसाथं
सेनापति वयाच्वन धंगु खबर सीका उपद्रव याकातःपि खुत बिस्युंवन ।
बन्धुलं उगु प्रदेश शान्त याना ल्याहाँ वया च्वंबले इपि नगरं भचा
तापाथाय् ध्यनेव जुजुं छ्योपि योधातिसं कार्यपि समेतं सकलसिगु छ्यो
त्वाह्लाना बिल ।

उखुनुया बिनै जुलसां मल्लिकां न्यासःह्य भिक्षुपि नाप अथ
श्रावकपि निह्यसित थःगु छे भोजन निमन्त्रणा यानातःगु जुयाच्वन ।
अले बंधाय् सुये हे छं कार्यपि सहित मातया छ्यो त्वाह्लान धंगु पत्र
बल । वं उगु ममाचार सीका (दाने विघ्न ज्जी धका) स्वीतं छुं छकूचा
हे छं मकंस्य पत्र जनिले दुने स्वचाका भिक्षु संघापित नकेगु त्वंकेगु
ज्याय् लगेजुया च्वन । अले वया परिचारका सखिपिसं भिक्षु संघापित
भोजन न्ह्यच्याका छ्यो दुगु भ्यगः हया च्वंबले स्थबिरपिनि न्होने ह्लातं
तोफिया तज्ज्यात । धर्म सेनापतिं तज्याईगु स्वभाव दुगु धर्म तज्याना
वन थुकी छुं अप्सोस याना च्वने मते धका धंबिज्यात । वं थःगु जनिले
स्वच्चाका तःगु पत्र पिकया क्यना स्वीनिह्य कार्यपि नाप्यं बौह्यसिगु
छ्यो त्वाह्लान धका थ्व पत्र हया बिलं नापं अप्सोस मयाना धास्येलि
थ्व छ्यो भ्यगचा छगः तज्यातं अप्सोस याईला भन्ते ? धका बित्तियात ।
धर्म सेनापतिं “अनिमित्त मनब्ब्यातं मच्छानं इध जीबितं” आदि
धया धर्म बेशना याना आसनं वना विहारे ल्याहाँ बिज्यात । मल्लिकां नं

स्वीनिह्य भौपि सःतके छ्वया— “छिमि भातपि निरपराध जुया थःगु
 ह्नापा-ह्नापायागु कर्म फल भोगयाय् माल, छिमिसं शोकयाय् मते जुजुया
 उपरे नं द्वेष भाव तयेमते धका” समके बुके याकल । जुजुया जासुसतिसं
 व खं न्यना जुजु याथाय् वना कार्यापि सहित बन्धुसया छं दोष मदु धका
 बित्ति यावन । जुजुं अपसोस याना वया छे वना मल्लिका व वया
 भौपिके क्षमा फोना मल्लिकायात वर फो धका धाल । वं जि वर
 कयागु समान हे जुल मोल धका धया उगु छे मृतक भोजन दान याना
 मोलहुया जुजु नाप लाना महाराज ! छलपोलं जित वर बिया बिज्याय्
 धं बिज्यात । जितः जुलसां मेगु वर छं भागु मदु जि व स्वीनिह्य भौपि
 थःछे वनेगु अनुमति बिया बिज्यांहुं धका बित्तियात । जुजुं अनुमति
 बिल । वं स्वीनिह्य भौपित थः थःपिनिगु थःछे छ्वयाबिल । थः छह्य
 कुशीनगरे थःगु थःछेतुं ल्याहां वन । जुजुं बन्धुल सेनापतिया भिचा
 बीर्घकारायण यात सेनापतियागु पडबि बिया बिज्यात । वं जुलसां
 निरपराधिह्ये जिमि पाजुयात स्याना छ्वत धका जुजुयात कोःथयेगु
 भौका माःजुया च्वन । जुजु नं निरपराधिह्य बन्धुलयात स्याना छ्वस्ये-
 निसं पश्चाताप चाया चित्ते शान्ति मदया राज सुख अनुभव याना च्वने
 मफुत । उगु समयस शास्ता शाक्य तयेगु उलुम्प धंगु निगमे बासयाना
 बिज्याना च्वन । जुजु अन वना आश्रमया सत्तिक पाल गोया बासं
 च्वना, भतीचा जक परिषद्पि बोना शास्तायात दर्शन याय् धका विहारे
 द्वाहां वनेत, न्यागू प्रकारया राजककुट भाण्ड^१ बीर्घकारायणयात बिया

१. न्यागू प्रकारया राजककुट भाण्ड धंगु :- १) श्वेत छत्र, २) खड्ग,
 ३) श्रीपेच, ४) पादुका व ५) च्चामो, खः ।

थः यकःचा जक गन्धकुटी द्वाहां वन । मेगु विस्तर व्याक्कं 'धम्मचेतिय'
 सूत्रे धयातःगु अनुसारं सीकाकाय् माल । जुजु गन्धकुटी' द्वाहां वनेवं
 कारायणं उगु राजककुट भाण्ड जोना वना विड्डभयात राज्याभिषेक
 याना बिल । जुजुयात अन वं छह्ण सल व उपस्थान—सेवा याइह्ण भ्वाति
 छह्ण जक तोःता थकल । जुजु शास्ता नाप कुशल वार्तायाना धर्मं श्रवन
 याय् सिधेका प्याहां वःबले सेना—सिपाहिंत मखना व भ्वातियाके न्यना-
 सोया उगु समाचार सीका, भिचाह्ण बोनावना विड्डभयात जोना काय्
 धका राजगृह्ण पाखे वना च्चंबले लिबाक नगरया ध्वाका ती धुंका
 अन थ्यंका छगू सतले बासं चवन । फे निभालं क्लान्त ज्जीका थ्यामुचाह्ण
 जुजु चान्हे सतलेतुं स्वर्गं जुल । चा फटे जुया सुथे ज्जीव महाराज
 कोसल जुजु अनाथ जुया स्वर्गं जुल धका विलाप यानाच्चंहा व भ्वातिया
 सः ताया जुजु याथाय् वना बिन्ति यावन । व जुजुं थः पाजुयात तःधंगु
 सत्कार सन्मान सहित अन्तिम संस्कार याके बिल । विड्डभं राज्य
 लाभयाना कया ह्णापायागु वरं लुमंस्य वया सकल शाक्य तयेत स्याना
 छ्वेमाल धका तःधंगु सेना—पल्टन जोना प्याहां बल । उखुनुया दिने
 जुलसां तथागतं सुथ ह्णाप्पां— लोकस ध्यानं स्वया बिज्याना, थःथितिपिं
 विनाश ज्जीवु खना ज्ञातिगणपित संप्रहयाय् योग्य जू धका चिन्तना
 यानाबिज्याना सुथसिगु प्रहरे भिक्षा बिज्याना भोजनयाय् सिधेका,
 गन्धकुटीस सिंह संय्यायाना भचा गोतुला संझाकाती आकासं बिज्याना
 कपिलवस्तु सिमानाया अन्तस छमा छिलि—बिलि किचः दुगु सिमाक्खे
 फेनुना बिज्यात । अनं उखे विड्डभया राज्य सिमानाया दुने तःभागु
 व्वातुस्य च्चंक् किचः दुगु बर्मा छमा दयाअवन । विड्डभ अन थ्यंक्ः वया

शास्तायात खना सत्तिक वना बन्दना याना “भग्ते ! छु कारणं याना थपायसतं तांनोगु समये थ्व किचः आपा मदुगु सिमाक्वे च्वं च्वना बिज्यानागु ? हुँकन जिगु राज्ये दुनेलागु ख्वातुस्य च्वंगु किचः दुगु बर्माया क्वे बिज्याना फेतुना बिज्याहँ ।” धका धाय्क्व “महाराज ! थःथितिपिनिगु किचः धंगु सिच्चुस्य हे च्वं ।” धका धया बिज्यात । विडूडभं थःथितिपि रक्षायाय्या लागी शास्ता बिज्यागु ज्वीमा धका थ्वीकाः तथागतयात बन्दना याना श्रावस्तीसंतुं ल्याहँ वन । शास्ता नं आकाश मार्गं तुं जेतवने ल्याहँ बिज्यात ।

जुञ्जुं शाक्य तयेगु दोष लुमंका निकोया खुसी नं सेना-पल्टन जोना प्याहँ वया अये हे शास्ता किचः आपा मदुगु सिमाक्वे बिज्याना च्वंगु खना हानं ल्याहातुं वन । स्वको तक्क ल्याहँ वंका प्यकोया खुसी जुलसां शाक्यत स्याय् धका प्याहँ वयेव शास्ता नं शाक्य तयेगु ह्लापा-ह्लापायागु जन्मे याना वःगु कर्म दिव्यचक्षुं खंका बिज्याना इमिसं ह्लापा खुसी विष तयावःगु पाप कर्मयात पनातये फंमखु धंगु भाव सीका प्यकोया खुसी अन सिमाक्वे च्वं मबिज्या । विडूडभ शाक्य तयेत स्यानाछ्बे धका आपालं सेना-पल्टन मुंका प्याहँवल । सम्यकसम्बुद्धया थःथिति धंपिसं जुलसां थः सिना हे वंसांतबि करपिनिगु प्राणहिंसा मया । इमिसं चिन्तना यात— “जिपि शिक्षितपि, धर्मं याना च्वनापि, उपासना याना च्वनापि, हिंसा मयानापि क्षीसं जुलसां मेपिनिगु प्राण हत्या याय् फंमखु । थःगु हस्तशिल्प बक्षता क्यना थुमित विसिकः छ्बे माल ।” धका इमिसं कवचं फिना प्याहँ वया युद्ध याय्गु थालेयात ।

इमिसं कयेका हःगु तीर विडूडभया सिपाहिंतये बिच्चं बिच्चं प्याहाँ वन । सिपूया तःलं ह्नाय्पं प्वालं प्याहाँ वं थें च्वन । विडूडभं अये तीर प्याहाँ वःगु छना— “हे पासापिं ! शाक्यतिसं प्राण घात मया धागु मखुला ? थन जुलसां जिमि मनू तयेत नाश याना च्वन ।” धका धाल । अले वंत छह्य मनूनं धाल— “गथे स्वामि ! लिफः स्वया बिज्याहुं छपिसं जिह्य मनूत नाश याना च्वन धका धयाबिज्यात । छःपिनि मनूत छह्य हे सित धीपिं मडुनि । पस्यामजूसा निना स्वका बिज्याहुं । वं निना स्वकूबले छह्य हे मनू पा मजुल । व अनं प्याहाँ वया हे सिपाहिंत ! सुनां सुनां जि शाक्य खः धाई इपिं सकलसित स्याना छो । जिमि बाज्या महानाम शाक्य याथाय् च्वंपित जक जीवन वानव्यु धका होकम जुल । शाक्यतिसं छुं हे जोने योग्यगु वस्तु मखना गुह्यस्यानं घाय् छपु वां न्याना च्वन, गुह्यस्यानं नल (= तिं) छपु ज्वना च्वन । इमिके छिपिं शाक्य खःला ? धका न्यनेव, गुकियानिम्त इमिसं सिना वंसां मखुगु खें मह्ला उकिं घाय् छपु वांन्याना च्वंह्यस्यां “थ्व शाक्य मखु घाय् खः’ धाल । तिं जोना च्वंपिसं थ्व शाक्य मखु नल (= तिं) खः धका लिसः बिल । इपिं मध्ये महानाम शाक्य याथाय् च्वंपिसं जीवन लाभ याना काल । घाय् वांन्याना च्वंपि तिण शाक्य धीपिं जुल । नल (= तिं) जोना च्वंपि नल शाक्य धंगु नां जुल । मेपिं सकल शाक्यत, वुरू त्वंपिं ह्याउँ मचात समेतं स्याके बिया हि यागु खुसिबा वयेका शाक्य तयेगु गःपः त्वाह्लाना प्याहाँ वःगु हि पीढा सीके बिल । थुगु प्रकारं विडूडभं शाक्य वंशयात उच्छिन्न याना छ्वत । व महानाम शाक्य याथाय् ल्याहाँ वया सुथे जल्पान याय्गु समयस जल्पान

याय् धका छगू थासे फेतुना भोजन हयेव बाज्याह्य नाप्पं हे च्वना नये
 धका सःतके छ्वत । क्षत्रिय धीपि जुलसां जीवित हे त्याग याय् मासां
 तबि दासि पुत्रतये नाप च्वना नैमछु । उर्क महानाम शाक्यं छगू पुछू
 छना शरीर अशुद्ध तिति ह्यापालाक मो छकोनिं त्ही धका धाल । ज्यू
 बाज्या ! मोनिं लहुया दिसै धाय् थ्वं जितः नाप्पं च्वना मनलधाय्
 स्याना छ्वं । अथे सिनावनेया सिनंला थः थमं हे सिना वनेगु उत्तम जू
 धका थःगु सपः पयैना च्वकाय् गठि चिना थःगु तुति निप्पां सपः गठी
 दुत छ्वया लखे दुबे जूचन । वंगु गुण तेजं पाना नाग मदन छगुलि
 क्वाना बल । नागराजां थ्व छु जूगु धका बिचा याना स्वया वया सत्तिक
 वया वंत थःगु फणया छोने तथा नागलोके यंकल । व अन भिनिदें तक्क
 च्वं च्वन । विडूडभं जिमि बाज्या आ थथे वं— आ थथे वं धका
 फेतुना पिआ च्वं च्वं ताउत नं मवगुलि छे मादके छ्वया ह्युं थाय् गनं
 सुला च्वनला धका मत व्याका समेतं माला स्वके बिया मखना गनं
 बिस्युं वन ज्वी धका तोःता वन । व चाहसिगु समये अचिरवती खुसी
 थ्यंका अन पाल तयेके बिल । गुह्यं गुह्यं खुसिया बिच्चे ल मडुथाय्
 तंस्य च्वंगु फि दुथाय् बना छंवन । गुह्यं गुह्यं खुसि सिये ताजा थाय्
 बना छंवंसानं ह्यापा पाप याना मवःपितं छुं मजू, पाप यानातःपि
 छंवंथाय् इमूत प्याहाँ बल धका खुसि बिच्चे बना छंवन । खुसि बिच्चे
 छना च्वंपि नं ह्यापा पाप याना मवः पिथाय् इमूत प्याहाँ वया अनं
 बनावदा ताजाथाय् लखं न्ह्याय् मडु थाय् बना छंवन । उगु समयस
 सुपाय् थाहाँ वया च्वेपाखे घनघोर ज्वीक वावयाः खुसि बाःवया विडूडभ
 सहित वया परिषदापि खुसि च्वीकः यंका समुद्रे थ्यंका बिल । अन ईपि

सकलें न्या इत्यादि जलचर तये आहार जुया वन । आपालं मनूतिसं खें पितहल— “शाक्यतयेत स्याना छ्वेगु युक्ति युक्त मजू । अये जकं शाक्यतयेत दात्तु बाया पात्तु पाला स्याना छ्वेगुला ? थ्वला धार्थेनं हे योग्य मजूगु ज्याखः” तथागतं द खें न्यना भिक्षुपि ! थुगु आत्म भावे चर्वापिसं स्वेबले जकं शाक्यतयेत अयेयाना स्याना छोगु योग्य मजूथे चर्वा तर इमिसं ह्लापा यानावःगु ज्या अनुसार योग्यगु हे प्राप्त जुल धका धया बिज्यात । भन्ते ! इमिसं ह्लापायागु जन्मे छु कर्म यानाबल ये ? धका प्रश्न याय्व ह्लापा इपि सकलें छपें जुया खुसी विष तयाबिल धका कना बिज्यात । हानं छन्हुया दिनस धर्म समास खें पितहल— “विडूडभ उलिमिछि शाक्यत स्याना त्याहाँ वया चर्वाबले वंगु मनोरथ पूर्णं मज्जीकं हे थुलिमिछि मनूत नाप्पं खुसि बावःगुलि चर्वाकः यंका समुद्रे न्या कावलेतय् नसा जूवन ।” शास्ता अन बिज्याना हे भिक्षुपि ! आ थुगु अयस्यास छिमि छु खें जुयाचर्वाव धका न्यना बिज्याना थुगु खें खः धका बिन्ति याय्व हे भिक्षुपि ! थ्व सत्व प्राणि पिनिगु मनोरथ सम्पूर्णं मज्जीकं हे मृत्यु राज वया चाहे दानाचर्वापि गाँवले तयेत खुसि वा वया लखं तबपुया च्छुईकः यंका जीवित्तिन्द्रिय च्छफुना प्यंगू नरकस थुने यंकी धका धया थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात :—

पुप्फानि हे 'ब पचिनन्तं, व्यासत्त मनसं नरं ।

सुत्तं गामं महो'धो'ब मच्चु आदाय गच्छती'ति ॥

अर्थ—

पंच काम रूपी त्वां भवेगुली आसत्त जुयाचर्वापित, दाना चर्वापि

गांवलेतयेत खुसि बाःवया च्चीकः यंकी थेंतुं मृत्युराज वया ज्वना यंकी ॥

पदार्थ— अत्र “व्यास्रत्त मनसं नरं” धंगु थ्यंकः बोसां रूबोसां उकी लगे जुया च्वनीगु थ्व मन । थये धाःगु खः कि गथे गयं स्वांयागु बगीचाय् द्वाहाँवना स्वां थ्वयाहये धका अत्र स्वां काकां उखे थुखे च्वंगु स्वां थ्वयाः सकल स्वांया बगीचास मन छ्वं । थनं जुलसां स्वां थ्वया काय् धका अत्र स्वां थ्वया मकास्य मेथाय् हे मन छ्वं वहे स्वांमास स्वां थ्व थ्वं प्रमाद याना च्वनी । अथे हे धंथेंतुं गुह्य मनूत स्वांया बगीचा समानगु पञ्चकाम गुणया दध्वी द्वाहाँवना थःत योगु रूप लाभ याना कया, थःत योगु शब्द, गन्ध, रस, स्पर्श धर्म मध्ये छगू छगू इच्छा याई इमिगु दध्वी छगू लाभ याना कया हाकनं मेगु इच्छा याई उकी हे स्वाद—सवा ताया च्वनी । शब्द आदिस नं थुगु हे प्रकारं थ्वीका काय् मा । सा, म्ये, च्यो, भ्वाति, बुँ, वस्तु, गां, निगम, जनपद आदिस प्रव्रजित मजूपिनि नं परिवेण, विहार, पात्र, चीवर आदिस थुगु प्रकारं काम गुण रूपी स्वां खः । थुगु प्रकारं थज्यापि अत्र थ्यंकः वंसां मवंसां काम गुणस थःगु मन व्याप्त जुया च्वपि मनूत । “मुत्तं गामं” धंगु छेँयागु अंगः आदिया बुने छना च्वनेगु धंगु दुगु मखु । सत्व प्राणिपिनि जुलसां न्ह्यो वयेका प्रमादि जुया च्वनीपित छना च्वपि धाःगु खः । थुगु प्रकारं न्ह्यो वयेका छना च्वपि गांयात, निगू स्वंगू योजन ब्या जुया ताःजाः जुया च्वंगु महानगु खुसि बाः वंगु रूपी मृत्युं जोना यंकी, गथे कि व महानगु खुसि बाः वंगुलि मिसा, मिजं, सा, म्ये, खा, गोंगः

आदि तयेत छुं हे बाकि मज्जीक व सकल गांयात खुईकः यंका समुद्रे
 थ्यंका न्या कावले तयेगु आहार याना बी अथे हे तुं पञ्चकाम गुणे
 मुलेजुया चर्चंपि मनूतयेत मृत्युं जोना यंका वंगु जीवन उच्छिन्न याना
 प्यंगू नरकस यंका क्वफाय् यंकी । धका धागु छः ।

धर्म देशनाया अन्तस आपालं मनूत लोतापत्ति आदि फलस
 थ्यंकः वन, आपालं जनतापित धर्म देशना सार्थक जुया वन ।

Dhamma.Digital

विडूडभया कथा सिधल ।

४.भात पूजा याह्नस्या कथा

“पुष्कानि हेव” धंगु थुगु धमं देशना तथागत श्रावस्ती बिज्याना च्वना बिज्याबले पत्ति पूजक (= भात पूजा याइह्य) धंह्य मिसा छह्यस्या कारणं भ्राजा बयेका बिज्याःगु खः । कथा-वस्तु तार्वतिस देव लोके उत्पन्न जूगु खः । अन जुलसां मालभारी धंह्य देवपुत्र दोछिह्य अप्सरापिसं चाहुयेका पुष्पोद्याने द्वाहां वन । न्यासःह्य देवपुत्रपि सिमाय गया स्वां थ्वया श्वे कोफाना ह्या च्वन । मेपि न्यासह्य अप्सरापिसं श्वफानाहःगु स्वां कया देवपुत्रयात छायापा च्वन । इपि मध्ये छह्य देवपुत्री (= अप्सरा) सिमा कचाय संतुं च्वना च्युत जुयावना वंगु शरीर मतया ज्वाला सिना वनीथेतुं लुप्त जुयावन । व श्रावस्ती छगु कुले जन्म जूवन, जन्म जूबले पूर्व जन्मयागु खं स्यूह्य जुया जि माल भारी देवपुत्रया स्त्री खः धका स्मरण याना तःधिकः जुया वयेव मुगन्ध स्वांमाः इत्यादि पूजा याना जि वहे भात याषाय् जन्म कावने दय्मा धका आसिका यात । व मिसा क्षिखुदं दया वःबले मेपिनिगु कुले पंन वना नं सलाक दान, पाक्षिक दान, वर्षावासिक दान इत्यादि बिया श्व पुण्यया प्रभावं जि थः ह्लापायागु जन्मयाह्य भात याषाय् वना जन्म जूवने दयेमा धका घया जुल । भले व मिसायात भिक्षुपिसं श्व उपासिकां

छांसां दंसां थः ह्लापायाह्य भात हे जक प्रार्थना याना जुल धका वंत
 'पति पूजक उपासिका' धका नां छुना तल । व मिसां न्ह्याबलेसं आसन
 शाला यागु सेवा याना च्वनी, लः ल्हया बी, आसन लाया बी । मेपि
 मनूतेसं नं दान शालास भोजन याकेगु इच्छा ज्वीबले— "हे मयेजु !
 थ्व थुलि वस्तु द्वारा नं भिक्षु संघर्षित जोरेयाना भोजन याका ब्यु धका
 घया वस्तु बी हैगु जुया च्वन । वंत थुगु प्रकारं बी हैगु बाछिया भित्रे हे
 न्येखुगू कुशल कर्म याय्गु अवसर प्राप्त जुल । व मिसा गर्भवती जुयावल
 मिला दस्येति काय् छह्य ब्वीकल । व मचा न्यास्ये वनेसयेव मेपि नं
 प्यह्य काय्पि वया वल । व मिसा छन्हुया बिनस दान बिया, पूजा
 याना, धर्म श्रवण याना, शील रक्षा याना छन्हुया अन्तस, उगु क्षणे हे
 उत्पन्न जुयावःगु छगू रोगं याना सिना वना, वया ह्लापायाह्य भात
 देवपुत्र याथाय् वना जन्म जूवन । मेपि अप्सरापिसं नं आःतक्कं देवपुत्र
 यात स्वांमाः आदि छाया हे च्वन तिति । देवपुत्रं व अप्सरा खना,
 "सुयं निस्ये छंत मखना छ गन वना च्वना ?" धका न्यन । "जि थनं
 च्युत जुया वना स्वामि !" धका लिसः बिल । आम छु खँ धंगु छं धका
 देवपुत्रं न्यनेव, वं अथे हे जूगु खः स्वामि ! धका कन । अले देवपुत्रं
 छ गन वना जन्म कावना धका न्यन । आवस्ती कुल गृहे जन्म कयावया
 धका कनेव "छ अन गुलि समय तक्क च्वना वया ?" धका न्यन ।
 अले वं मिला तक्क मांया प्वाथे च्वना जन्म जुया मिखुबें दया वयेव
 भातया कुले वना प्यह्य काय्पि ब्वीका, बानादि पुंष्य याना छितः
 प्रार्थना याना । अनं मृत्यु जुया हानं छियाय् तुं उत्पन्न जूवयागु खः
 स्वामि ! धका कन । मनूतय् गुलि आयू दु ले ? धका न्यनेव "लगभग

सच्छि दं ति बु” धका जवाब बिल । “उलि हे जक ला ?” “खः स्वामि !” “उलिचा जक आयू ज्वना उत्पन्न जूपिं मनूतसें छँजक छना, आलसि-प्रमादि जुया समय बितेयाना च्वन लाकी छुं धर्म-कर्म पुंष्य आदि नं याना च्वं ?” छु न्यनादियागु स्वामि ! असंख्य वर्ष आयू ज्वना जन्म जूवःपिं थें बुढा-बुढि, मज्जीपिं, गबलें हे सोम्बापिं थें न्ह्याबलेंसं मनूत प्रमादि-आलसि जुया च्वनीगु” धका कंनेव मालामारी देवपुत्रयात महासंवेग उत्पन्न जुल । सच्छि दं ति जक आयू जोना उत्पन्न जूपिं मनूत जुलसां प्रमादि जुया गोतुला छँ जक छना ज्वीगु । इपिं गबले जुलसां दुःखं मुक्त जुयावने फँ ? धका अपसोस ताल । मनु तयेगु सच्छि दं तार्वीतिस देवतापिनि छन्हू-चच्छि ह्लिच्छि जक खः । व स्वीन्हूया तिति लच्छि व भिनिलाया छगू संवत्सर (= दच्छि) अज्यागु दिव्य संवत्सर दोछिगू वर्ष देवतापिनि आयू बु । इपिं मनु तयेगु वर्ष अनुसारं ल्याखयाना स्वेबले स्वंगू कोटि व खवीबोल वर्ष जूवनी । उकिं व देवपुत्रया छन्हू हे नं बिते मजुल छगू पहर समानगु समय जुल । थुगु प्रकारं स्वल्प जक आयू बुपिं मनूत प्रमादित जुया च्वनेगु छंगु थ्व ला अत्यन्त योग्य मजू धका छाल । कन्हे खुनु भिक्षुपिं गामे द्वाहां बिज्याबले आसन शालास बें पुना मतःगु, आसन लाया मतःगु, लः थले लः तया मतःगु छना व पति पूजक (= भात पूजा याईह्य) उपासिका गन वन धका न्यन । “भन्ते ! आ वंत छलपोलपिसं गबलें हे खंके फँमखुत, ह्यिगः धार्यपिं भोजन याना ल्याहां बिज्याय् धुंका संभाकाती मृत्यु जुल” धागु खँ न्यना पृथकजन भिक्षुपिसं वं यानाच्वंगु उपकार लुमंका मिखाय् खोबि थामे याना च्दने मफुत । क्षीणाखब भिक्षुपिनि धर्म संवेग उत्पन्न जुल । इमिसं

भोजन याय् सिधेका विहारे वना शास्तायाके वना न्यंवन— “भन्ते पतिपूजक उपासिकां लांछि मलांछि भिक्षु संघ पिनिगु सेवा सत्कार यागु पुंष्य कर्मं याना थः ह्लापायाह्य भात हे जक प्रार्थना याना जुल । व आ थनं सिना वना गन वना जन्म कावन थें ?” “हे भिक्षुपि ! व वया ह्लापायाह्य भात याथाय् हे वना जन्म कावन ।” भन्ते आला व वया भात याथाय् मदये धुंकल धका भिक्षुपिसं बित्ति याय्व “हे भिक्षुपि ! व मिसा आयाह्य भात प्रार्थना यागु मखु, ताबतिस भवने वया ‘माला भारी’ देवपुत्र वया ह्लापायाह्य भात खः । वं वंत स्वांमालं छायापा चवं थासं च्युत जुया वया हानं वना वंथाय् हे तुं जन्म कावन” धका आज्ञा जुया बिज्यात । अथेला भन्ते धका भिक्षुपिसं खँ थ्वकेव खः भिक्षुपि ! धका उजुं दयेका बिज्यात । भन्ते ! अथे जूसा सत्व प्राणिपिनि आयू अत्यन्त स्वल्प खनी सुथे जिमित भोजन याका संभाकाती उत्पन्न जूगु रोगं याना सिना वन धका धाय्व, खः भिक्षुपि ! सत्व प्राणिपिनिगु आयू अत्यन्त स्वल्प जक जुया चवन, उकिं थुपि सत्व प्राणिपि वस्तु काम (= इच्छा) व क्लेश कामं तृप्त मज्जीकं हे मृत्युराजं थःगु बसे कया ह्वाँय्-ह्वाँय् ख्वेक विलाप याना चवंक चवंक हे जोना थकी” धका धया बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात :—

पुष्फानि हेव पचिनन्तं ब्यासत्त मनसं नरं ।

अतित्तं येव कामेसु अन्तको कुरुते वसंति ॥

अर्थ—

(राग आदि) स्वां थ्वयेगुली आसत्त जुया जूपि मनु तयेत,

यमराजं काम भोग आदि तृप्त मज्जुवं हे थःगु बसे तये यंकी अर्थात् मृत्यु जुया वनी ।

पदार्थ— अत्र “पुष्फानि हेव पचिनन्तं” धंगु स्वांयागु बगीचास गथं अनेक प्रकारयागु स्वां मा ज्वीथें तुं आत्मभाव सम्बन्धीगु व उपकरण सम्बन्धीगु कामगुण रूपी स्वांत थ्वया मुंकः ज्वी । “व्यासन्त मनसं नरं” धंगु प्राप्तयाना काय् मफयाच्चंगु यात प्रार्थनाया रूपं प्राप्तयाना काय् लोभया रूपं अनेक प्रकारयागु आसक्तगु चित्तयात धाःगु छः । “अतित्ते येव कामेसु” धंगु वस्तु काम, क्लेश कामस माला ज्वीगुलि नं प्राप्तयाना काय्गुली नं, परि भोग याय्गुली नं, निर्वाणे नं तृप्त मज्जुवं हे (वनेमागु यात) धागु छः । “अन्त को कुरुते बसं” धंगु मरण रूपी अन्त ज्वीगुलि, खवया च्वंक च्वंकं विलाप याना च्वंक च्वंकं जोना यंका थःगु बसे तयेयंकी धका धाःगु छः ।

धर्मं देशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस
ध्यंकः वन धर्मं देशना आपालं जनतार्पित सार्थकं जुयावन ।

भात पूजा याईह्य उपासिकाया कथा सिधल ।

५. नुगः स्याह्न कोसिय महाजनया कथा

“यथापि भमरो पुप्फं” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती नगरे बास याना बिज्याना च्वंबले मच्छरिय कोसिय महाजनया कारणं भ्राजा जुया बिज्यागु छः । थ्व कथा राजगृह नगरे उट्टान (= प्रारम्भ) जूगु छः । राजगृह नगरया जुलसां सत्तिक सक्खर धंगु निगम (= तःधंगु गां) छगू दु । अन मच्छरिय कोसिय धंहा चयेगू कोटि धन दुहा महाजन छहा बास याना च्वन । वं जुलसां घाँय्या च्वकाचां थिक्को चिकं छफुति हे नं स्वीतं दान बी मनं । न दुगु धन थःमं परिभोग याः । बंके च्वंगु उलिमिछि धन-सम्पत्ति नतु थः कला कार्यापित नक्, नतु भ्रमण ब्राह्मण-पित ब्यू । राक्षसं रक्षा यानातःगु पुखुर्थे अभोग्य जुयाच्वन । छन्हया दिनस शास्ता सुथ ह्लाप्पां महाकरणा समार्पित दना बिज्याना सकल लोक धातुस बोधयाय् योग्यापि बन्धुतेत ध्यानं सोबले पीन्यागू योजन तापाक च्वं च्वंहा व महाजनया साहुनी सहितं स्त्रोतापन्न ज्वीगु सौभाग्य खंका बिज्यात । वयां न्ह्यथुछुनु व महाजन जुजुया सेवाया लागी राजदरबारे बना जुजुयात याय्मागु सेवा सत्कार याय् सिधेका त्याहाँ वया च्वंबले लेंस नयेपित्याका च्वंहा जनपदयाहा छहा मनूनं दाले

छुनातःगु माय् ओ नया च्वंगु खना व महाजनं ओ मरि नयेगु आशा उत्पन्न याना यःगु छे ल्याहांवया थथे चिन्तना यात— “यदि जिं द्वाले छुनातःगु ओ मरि नये धका धाल धासा जिनाप्यं नैपि आपालं मनूत बय्फू । थुगु प्रकारं आपलं हामो, जाकि, साखति आदि फुका च्वने माली । स्वीतं छुं धाय् मखु धका नये मासिवःगु तृष्णायात कोत्यला सहन याना च्वन । व महाजन समय बिते जुयाबंलिस्य कं कं गंसि जुया वना हिनु प्वाय्-प्वाय् सी दयेक गंसि जुया वन । अनंलि नयेमास्ति वःगु तृष्णायात सहन याना च्वने मफया कोठाय् द्वाहांवना खाताय् गोत्तुला च्वं वन । थथे ज्वी धुंकांनं धन नाश ज्वीगु भयं याना व खे स्वीतं मकं । अले वया साहुनीह्य लिक्कवया जंधुली उसि उसि याका छित छु तकलीफ जुल स्वामि ! धका न्यन । जितः छुं तकलीफ मजू धाय् व, छु छ खना जुजु जकं तं चाल ला ? धका न्यना जि खना जुजु नं तं मचा धाय् व, अले छु छि काय् म्हाय्पि अथवा च्यो भ्वातितय् नाप जकं चित्त दुखे जुल ला ? धका न्यन । अथे नं छुं जूगु मदु धका लिसः बिल । अथे मजूसा छुं नय् नीगु बस्तु खना नयेयोगु तृष्णा जकं जुल ला ? धका न्यनेव धन हानि ज्वीगु भय खना छुं हे नमवास्य सुमक गोत्तुला च्वन । अले वया साहुनीह्यस्यां धयादिसं स्वामि ! छित छु नयेगु तृष्णा जुल ? धका कुत्तु कुला न्यन । वं वचन घुरकः छ्वेथे याना जितः नयेगु तृष्णा छगू जूगु दु धका धाल । व तृष्णा छु खःले ? स्वामि ! धका न्यनेव द्वाले छुनातःगु ओ मरि नयेगु इच्छा जुयाच्वन धका तीजक कॅन । अथे जूसा छाय् छुं मधास्य च्वं च्वना दियागु ? छि धन मदुह्य मखु आ थथे हे सकल निगम वासी मनू तयेत नापं गाक्क द्वाले ओ मरि छुना बी

धाय्व, अहो ! इमिसं थः थःगु ज्या याना नः हे वनीनि धका धाल ।
 अथे जूसा श्री त्वा छगूया मनू तयेत गाक्क जक ओ मरि छुना बीलाले ?
 धका न्यनेव छंके आपालं धन दु धका जि स्यू धका लिसः बिल । अथे नं
 मयोसा श्री छे व बुई च्वंपि मनूतयेत गाक्क जक मरि छुनावी धाय्व,
 छंगु अत्यन्त उदारगु भाव जि स्यू धका धाल । अथे जूसा छि कला
 काय्पित जक गाक्क मरि छुना बी धका धाय्व, इपि छु याय्त मागु दु
 धका लिसः बिल । अथे नं मयोसा छित व जितः गाक्क जक मरि छुना
 बी धाय्व, छंत नं छ्वीमागु कारण छु दु धका हक्कल । अथे हे जूसा
 म्वाल छिहे छह्यसित गाक्क जक मरि छुना बीका मज्यूला ? धका धया
 थन ववे मरि छ्वीव आपासिनं ओ मरि नकीला धका आशा कया वं
 धका गो गोगु जाकि छले तया च्वकि बागःगु जाकि व माय् भुतू द्वा
 आदि कया भतीचा वुरू धयो कस्ति व साखःति जोंका श्हेतं जागु
 प्रासादया दकले च्वे च्वंगु तल्लाय् थांहा वना मरि छू हूं । अन जि हे
 छह्य याकःचा जक च्वना मरि नयेगु धका धाय्व साहुनीह्यस्यां ज्यू धका
 स्वीकार याना मामागु सादान व्याक्कं ज्वंका प्रासादे थाहांवना च्यो
 भ्वांति तयेत सकसितं अनं कोत छ्वे धुंका महाजन नाप वं कौनिस्यें
 खापा त्यु त्युं फुक्क खापाय्सं बांलाक चुकूतया न्हेत जागु च्वे प्रासादे
 तले थाहां वना अन नं खापा ग्वया चुकूतया फेतुत । साहुनीह्यस्यां
 भुतुली मि च्याका द्वा दे छुना ओ मरि छ्वीगु थाले यात । अले
 शास्तानं सुथ ह्लाप्पां महा मौद्गल्यायन स्थविरयात सता बिज्यात ।—
 "हे मौद्गल्यायन ! राजगूह नगरया सत्तिक सक्खर धंगु निगमे
 मच्छरिय महाजन द्वाले छुनातःगु ओ मरि नये धका भेपिसं वनीगु मयं

न्हेतजागु प्रासादया तले च्वना ओ मरि छुका च्वन । छ अन वना
 महाजनयात दमन याना लोभ रूपी बिष मदुपि याना निह्यतिपुलि ओ
 मरि व दुःख, ध्यो, कस्ति, साखःति समेतं जोंका यःगु ऋद्धियागु बलं
 जेतवने बोनाहति । यों जि न्यासःह्य भिक्षुपि नाप धन हे विहारे च्वना
 ओ मरि हे जक भोजन याय्गु धका भ्राजा जुया बिज्यात । स्थविरं ज्यू
 भन्ते धका शास्तायागु वचन शिरोपर याना तुरन्त हे यःगु ऋद्धियागु
 बलं उगु निगमस बिज्याना व इमिगु सुशोभित जुया च्वंगु ऊघाया पिने
 बांलाक चौबर पारूपन याना भिक्षा पात्र ज्वना भ्राकासे दना च्वंगु
 माणिक्यया मूर्ति थें च्वंक दना च्वना बिज्यात । महाजनं स्थविर
 च्छनेसाथं हृदय कम्पमान जुल । जि जुलसां यज्यापिनिगु हे भयं याना
 थुगु थासे वया च्वना । ध्व जुलसां वया ऊघाया पिनेसं दना च्वंबल
 धका न्होने काचाक्क कया कयेका छ्वेगु वस्तु छुं मखना मी क्वफाना
 छ्वयागु चि थें चिटि-चिटि सः वयेक तंचाया थथे धाल— ‘हे भ्रमण !
 भ्रामकन भ्राकासे दना जक च्वनां छंत छु दं पलाख्वाय् सीमदुगु थासे
 पलाख्वाय् सीदयेक लुइ ध्वी जुया चंक्रमण याना च्वंसां ध्व मरि प्राप्त
 ज्वी मखु ।’ स्थविर अन हे ऊघाया न्होने भ्राकासे उखें थुखें लुइ ध्वी
 जुया चंक्रमण याना बिज्यात । महाजनं भ्राम चंक्रमण जक याना च्वनां
 गबले प्राप्त ज्वी । भ्राकासे मुलिबर्ति ध्याना फेतुना क्यंसां प्राप्त ज्वी
 मखु धका धाल । स्थविर भ्राकासे मुलिबर्ति ध्याना ऊघाया न्होने
 फेतुना बिज्यात । भ्रले महाजनं स्थविरयात धाल— ‘भ्रामथे फेजक
 तूवयां छंत छु दं ? वया ऊघाया लिक्क दना च्वंवाःसां छुं बीमखु ।’
 स्थविर ऊघाया लिक्क भिक्षापात्र जोना दना च्वना बिज्यात । भ्रले

महाजनं— “आमथे पिने दना जक च्वनां छु लाम ज्वी ?, छे छक्कां कुं थना ब्यूसां छुं बीमखु” धका धाल । स्थविरं थःगु ऋद्धि द्वारा प्रासाद छगुलि कुं टना टन ज्वीक जाय्का बिल । महाजनया मिछाय् मुलुं स्वीये पालुल “छे” भिनका ब्यूसां ओ मरि बीमखु” धका धाय् मछाल । थ्व भ्रमणं शीत बांलाक हे लिनाच्वन । मरि मकाय्कं थनं वनी मखुत । थ्वयात ओ छपा बिया छ्वेमाल धंगु मती तथा साहुनीहसित धाल— “प्रिये ! चिकिचा पागु ओ मरि छपा छुना थ्व भ्रमणयात बिया छो ।” साहुनी नं चिकिचापागु ओ छपा छ्पी धका द्वाले मतीचा जक वस्तु तथेवं द्वा छपातं बिलि-बिलि जाय्क भराय्पागु ओ जुयावल । महाजनं थ्व छना छं आपा माय् द्वाले तल ज्वी धका थः थमं हे धबः च्वकावां मतीचा जक माय् कया द्वाले तल । ओ मरि साहुनीनं तःगुयासिनं तःपा जुयावल । थगु प्रकारं छुको-छुको ओ मरि छं छं ततःपा जुयावल । महाजन खिन्न जुया साहुनीहसित धाल— “प्रिये ! म्वाल थ्व भ्रमणयात मरि छपा बिया छ्वया ब्यु ।” वं दालाय् च्वंगु ओ मरि छपा काय्त् सनेव उकी दक्को मरि व्याक्कं प्यप्पुना छधी जुयाबिल । अले साहुनीनं महाजनयात धाल— “स्वामि ! फुक्क मरित छधी जुया प्यप्पुना च्वन जि छपा छपा छुटे याना काय् मफया ।” महाजनं जि यानाबी का धका प्यप्पुना च्वंगु ओ मरि छुटे पाय्गु कोशिस यासां छुटे याना काय् मफुत । निह्मतिपुलि निखे कुने ज्वना थःके बल दक्को तागत लगेयाना सात्तु सालं नं छपा मरि हे छुटे याना काय् मफुत । अले महाजन ओ मरि छपा छपा छुटे याना काय्त् उद्योग-कोशिस याना च्वे च्वं हे शरीरे चःति भुसु-भुसु प्याहाँ बल । मरि नयेगु लामसा

नं तंना वन । अले साहुनीह्यसित धाल— “प्रिये ! आ जित ओ मरि नयेगु इच्छा नं मंत दाला छगलं हे थ्व श्रमणयात बिया छ्वया व्यु ।” साहुनीहं दाला ज्वना स्थविरया सत्तिक वन । स्थविरं निह्यसितं धर्मोपवेश यास्ये त्रिरत्नयागु गुण प्रकाश याना बिज्यात— “दान पुण्यया फल दु” धका व्युगु दानादिया फल आकासे चवंगु चन्द्रमा थें तुं प्रकट याना ब्यना बिज्यात । थ्व छें न्यना प्रसन्न जूह्य महाजनं— “भन्ते ! बुने द्राहां बिज्याना थ्व आसने फेतुना ओ मरि भपा बिज्याहें” धका बिन्तियात । स्थविरं— “हे महासेठ ! सम्यक्सम्बुद्धं छिगु ओ मरि भोजन याव्” धका न्यासःह्य भिक्षुपि नाप जेतवन महाविहारे पिया चवना बिज्यागु दु । यदि छिगु इच्छा दत धासा साहुनीयात ओ मरि व दुरू, घ्यो, कस्ति आवि समेतं जोंका शास्ता याथाय् वने” धका धया बिज्यात । “आ थुगु समयस शास्ता गन बिज्याना चवंगु दु ? भन्ते !” धका न्यनेव “थनं पीन्यागू योजन तापाथाय् श्रावस्ती जेतवन महाविहारे बिज्याना चवंगु दु महाजन् !” धका कौना बिज्यात । “भन्ते ! समय बिते मज्जीक जिपि अपाय्मंछि हाकःगु लेंपु गय्याना वनेगु ?” धका न्यनेव, “हे महाजन ! छिगु इच्छा जक दत धासा छिकपिन्त जि थःगु ऋद्धिया बलं अन यंकाबी । छिकपिनिगु प्रासावे स्वान्हे फुस जुई स्वान्हे-यागु अनत पिखालखु जेतवन विहारया ध्वाखा क्वे ज्वी । प्रासादया बंगलं क्वे क्वाहां वनेथें छिकपिं जेतवन विहारे थ्यनी ।” धका धेंबिज्यात । “अथे जूसा ज्यू भन्ते ।” धका महाजन मानेजुल । स्थविरं स्वान्हे फुस अनंतुं लाना स्वान्हे क्वे छेलीं प्याहां वनेगु लुखा दुवा जेतवन विहारया लुखाक्वे लावने मा धका अधिष्ठान याना बिज्यात ।

व अथे हे जुल । स्थविर महाजन व महाजननी प्रासादं क्वे—कुने क्वाहाँ
 वयेयासिनं ह्लापासाक जेतवने थ्यंकः बिज्यात । महाजनया निह्यतिपू
 प्रासादं क्वाहाँबया शास्ता नाप लाना भोजनयागु सूचना बिगित चन्हे
 यात । शास्ता भोजन शालास द्वाहाँ बिज्याना लायातःगु बुद्धासने फेतुना
 बिज्यात । भिक्षु संघपिसं नं अथे हे याना बिज्यात । महाजनं बुद्ध प्रमुख
 भिक्षु संघपित दक्षिनोदक लः धा हायेका ह्ला सिकल । महाजननी नं
 तथागतया भिक्षा पात्रे ओ मरि तथाबिल शास्तानं थःत मात्राछि जक
 कया बिज्यात । न्यासःह्य भिक्षुपिसं नं थःत माछि माछि जक काल ।
 महाजनं बुरु, घ्यो, कस्ति, साखः आदि नं तल । शास्तां न्यासःह्य
 महाभिक्षुसंघपि नाप मरि भोजन याना बिज्याय् सिधेका बिज्यात ।
 महाजन नं महाजननी नाप थत माक्को ओ मरि कया भोजन यात ।
 मरि पाःजूगु खने मद्दु । सकल विहारे च्वंपि भिक्षुपिनि ल्यंगुल्यं नंपित
 समेतं प्वाजाय्क नकलं नापं मरि फूगु म्छु । अन्ते मरि फुना मवं धका
 तथागत याथाय् वना बिगित यात । अथे जूसा ल्यंगु मरि विहारया पिने
 यंका पोंकाछो धका आज्ञा ज्वीव इमिसं ल्यंगुगु मरि अथे हे यात । थौया
 अद्यापि उगु स्थानयात ओ मरि पोंकुगु दोँचा धंगु नामं प्रख्यात जुया
 च्वंगु दु । महाजन थः पत्नी नाप्यं तथागत याथाय् वना छखे लिक्क
 फेतुत । तथागतं भुक्तानुभोदना धर्म देशना याना बिज्यात । अनुभोदना
 धर्म देशनाया अन्तस निह्यतिपुलिं स्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुया
 शास्तायात वन्दना याना जेतवन विहारया पिखालखुं स्वान्हें थाहाँ वना
 थःगु प्रासादे तले थ्यंकः वन । अबलेसंनिस्थें महाजनं थःगु चयेगु कोटि
 धन सम्पत्ति बुद्ध शासन अभिवृद्धिया लागि जक खर्च यात । कन्हेखुनु

संभाकाती धर्मसभास मुनाच्चंपि भिक्षुपिसं "खंला प्रायुष्मानपि ! महा-
 मौद्गल्यायन स्थविरया आनुभावं श्रद्धा भ्या मचाहे मद्बुद्ध यःगु सम्पत्ति
 थमं नं अनुभव मयाःह्य कप्ति नुगःस्याह्य महाजनयात क्षण मरं हे दमन
 याना-त्याका व्यवहारे हनेबहह्य याना ओ मरि जोंका जेतवने ह्या
 शास्ताया ंह्योने तया स्त्रीतापत्ति फलस प्रतिष्ठित यानाबिल । अहो !
 अत्यन्त महानगु आनुभाव बुद्ध महास्थविर खः धका स्थविरयागु गुण
 गान याना च्वन । शास्ता अन बिज्याना हे भिक्षुपि ! थुगु समयस
 छिमि छुकियागु विषये खं जुयाच्चन धका न्यना बिज्याना, थुगु खं
 जुयाच्चन धका विन्ति याय्व, हे भिक्षुपि ! कुलयात दमन याइह्य भिक्षुं
 श्रद्धयात मस्यंकुस्ये भोग सम्पत्तियात मस्यंकुस्ये कुल-गृहस्थयात
 बाधक-मजूसे स्वांले च्वंगु रस स्वांयात छुं बाधा मज्जीक रस लिक्कया
 यंकीह्य भंबः नं थें इमि सत्तिक वना बुद्ध गुण सीके बी फयेकेभा, जिह्य
 पुत्र मौद्गल्यायन नं अज्याह्य हे खः धका स्थविरयागु गुणयात प्रशंसा
 याना बिज्यास्ये थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात :—

यथापि भमरो पुष्पं वण्णगन्धं अहेठयं ।

पलेति रसमा'दाय एवं गामे मुनी चरे'ति ॥

अर्थ—

गथे भंबः धंपिसं स्वांयागु वणं व सुगंधयात छुं हे नुकसान
 मज्जीक उकी च्वंगु रस कया बिस्सुं वनी अथे हे तुं भिक्षुपि नं स्वीतं
 तकलोफ मज्जीक गां गामे चाहू ज्वीमा ।

पदार्थ—अन “भमरो” धंगु सुं छह्य कस्ति दयेकीपि हा
 (=मधुमबिख) तयेत धागु खः । “पुष्कं” धंगु स्वांयागु बगीचास
 चा चा ह्यू जुया स्वांयागु वर्ण व सुगन्धयात मस्यंकुस्य-विनाश मयास्य
 चाहू ज्वी धका धंतःगु खः । “पलेति” धंगु थुगु प्रकारं चा चा हिला-
 जुया थःत मातल्ले रस त्वना मेगु नं कस्ति दयेकेत जोनावनी व हां
 थुगु प्रकारं छगू जंगले यंका सिमा छमाया ह्वते व धू ल्वाकज्यागु
 स्वांयागु रसयात छस्येनिस्ये चाक्कुस्य च्वंगु कस्ति दयेका यंकी । हात
 पुष्पारामे चाहू च्वंगु नं सीदं मखु, हानं स्वांयागु सुगन्ध व वर्ण नं स्येकी
 मखु. ह्लापा गथे च्वंगु खः अथे हे प्राकृतिक रूपं हे दया च्वनी । “धवं
 गामे मुनी चरे” धंगु शंक्ष अशंक्ष भेद जुया च्वंपि, गृहस्थ जंजालं मुक्त
 जुयाच्वंपि अनगारिय मुनि कुलया अनुसारं झोलाक गां गामे भिक्षा चरण
 याना बिज्याई धका धागु खः । वसपोलपि गां गामे बिज्याना भिक्षा-
 चरण यात धका कुल पुत्रपिनि श्रद्धायागु हानि अथवा भोग सम्पत्ति
 इत्यादि छुं हानि मजुस्य ह्लापा गथे दुगु खः अथे हे तुं दया च्वनी धंगु
 खं यात प्रकट यानाब्यूगु खः । थुगु प्रकारं भिक्षाचरण याना जुलसां
 शंक्षमुनिपि गामं पिने प्याहां बिज्याना, लः यागु सुविधा बुयाय् संघाटि
 चौवर लाया फेतुना, मिखा कां ज्वीगु, घा त्वप्पीगु उपमा रूपं ध्वगीगु
 थ्व शरीरयागु लायागु उपमा रूपं प्रत्यक्षेणा यायां भिक्षा पिण्ड परि-
 भोग याना, अज्यागु हे छगू थःत योग्यगु बन-जंगले द्वाहां बिज्याना
 आध्यात्मिक कर्मस्थान भावना याना, प्यंगू मार्ग व प्यंगू फल हस्तगत
 याना कंबिज्याई । शंक्ष मुनितेसं जुलसां थुगु आत्म भावस हे सुख पूर्वकं
 चास याना च्वनेगुली लगे जुया च्वनी, इमिगु थ्व सुखविहार जुलसां

[४६]

भँब — हा तयसं कस्ति दयेका संग्रह याना च्वनीगु समान धका सीका-
थ्वीका काय् माल । थन जुलसां साधारण भिक्षु थुमित धयातःगु मखु
क्षीणान्नवर्षित धयातःगु धका सीका का । धर्म देशनाया अन्तस आपालं
मनूत खोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वन ।

शास्तां थुगु धर्म देशना याना बिज्याना हानं मेगु नं स्थविरयागु
गुण प्रकाश याय्यानिमित्त “हे भिक्षुर्वि ! मोद्गल्यायन आ जक कप्तिह्य
महाजनयात दमन यागु मखु ह्लापा नं वं वयात दमन याना कर्म फल
सम्बन्धी ज्ञान थ्वीका व्युगु हे दु ।” धका थ्व अर्थ प्रकाश याय्यालागौ
अतीत कथा न्ह्योने तये हया बिज्यात—

“उभो खञ्जा उभो कुणी उभो बिसम चकबुका ।
उभिन्नं पिलका जाता नाहं पस्सामि इल्लिस’न्ति ॥

थ्व इल्लिस जातक कथा आज्ञा जुयाबिज्यात ।

कप्तिह्य कोसिय महाजनया कथा सिधल ।

६. पाठिकाजीवकयागु कथा

“नपरेसं बिलोमानी” धंगु थुगु धर्म देशना शास्ता श्रावस्ती नगरे बास याना च्वना बिज्याबले पाठिक धंगु आजीवक छहस्यया कारणं आज्ञाजुया बिज्यागु छः । श्रावस्ती नगरे जुलसां गृहपति छहस्ययां पाठिक धंगु आजीवकयात थः काय्या थासे तया आदर सन्मान याना तल । गृहनीया दुने छेँ चर्वापि मनूत शास्ता याथाय् वना धर्म देशना न्यनावया “अहो ! बुद्ध धंहेसिगु धर्म देशना अत्यन्त आश्रयंजनक जू” धका अनेक प्रकारं बुद्धयागु धर्मदेशनाया वर्णना—यानाचवंगु व गृहनी नं ताया विहारे वना धर्म देशना न्यं वनेगु इच्छा याना आजीवकयाके न्यन । आजीवकं अथे अन वना धर्म देशना न्यं वने मते धका गंक गंक हे हानं—हानं धर्म देशना न्यं वने धका याचना याय्द आजीवकं अथे हे वनेमते धका पनातल । व उपासिकां एवं जितः बिहारे वना धर्म श्रवण यावनेगु अनुमति मव्यू, शास्तायात हे थन छेँ निमन्त्रणा याना धर्म श्रवण याय् माल धका संज्ञाकाती काय्ह्यासित सःता, “हुँ पुता ! कन्हे ह्लिनसिया लागी शास्तायात भोजनयागु निमन्त्रणा याना वा” धका छ्बया बिल । व काय्ह्य शास्ता याथाय् वने न्ह्यो आजीवक याथाय् नि वना वन्दना याना न्ह्योने फेतुना च्वंवन । अले आजीवकं छ गन वनेत

बयागु ? धका न्यनेव “मां यागु आज्ञानुसार विहारे वना शास्तायात कन्हेसिगु भोजनयागु निमन्त्रणा ब्यवने त्यना” धका कन । आजीवकं वंथाय् वने मत्ये धका धाय्व, मखु आर्यं जि मां खना ग्या वं हे वने धका धाल । शास्तायात याईगु सत्कार श्री निह्य मिलेजुया नया छ्वे निमन्त्रणा यावने मते धका गनं नं आमथे यायगु जि मयो मां नं जितः बोबी धका धाय्व, अथे जूसा वनेत हूं तर निमन्त्रणा याना श्रीगु छे थुथाय् धका अथवा थुगु लेँ धका छता कंना वये मत्ये । सत्तिक हे च्वंगु सङ्के च्वंगु छे थें याना सुत्त बिस्युं वा । बं व आजीवकयागु खें न्यना शास्ता याथाय् वना निमन्त्रणा याना आजीवकं धार्थेतुं सकल ज्या याना आजीवक याथाय् ल्याहाँ बल । आजीवकं “छं छु याना वया ? धका न्यनेव आर्यं ! छःपिसं गये धाल अथे हे याना वयागु दु” धका लिसः बिल । “छं खास्सागु ज्या याना बल वंत याईगु सत्कार ब्यावकं श्री निह्यास्यां इना नये” धका धया कन्हेखुनु आजीवक सुष ह्याप्पां हे उगु छे वन । छे वंत बोना यंका बंठकया ल्युने च्वंगु ब्वठाय् यंका फेतुके यंकल । जलाखलात नापं वया व छेँ सौ बँथिला ताय् सहित न्याता प्रकारयागु स्वां न्यंकनं ह्ला, बांलाक आराम नकसां फेतुकेत अत्यन्त अनर्धगु आसन लाल, बुद्धनाप परिचय मदुपि मनूतेसं जुलसां बांलाक आसन लाय् मसः । बुद्ध धर्षित सुनानं लेँ मस्यू थय् न्ह्यो न्ह्यो वना लेँ वयं ज्वीमा धंगु दुगु मखु । बोधिवृक्ष सिमा ब्वे सिदोल लोक धातु कम्पमान याना बोधिज्ञान लाःखुनु हे जुलसां इमिगु ध्व लेँ नरके यंकी, थुगु लेँ पशु योनी वनी, थुगु लेँ प्रेत जूवनी, थुगु लेँ मनुष्य योनि स जन्म काबं, थुगु लेँ देवलोके ध्यंकः यंकी, थुगु लेँ अमृत महानिर्वाण साक्षात्कार

ज्वी धंगु सकल परमायं मार्गं सीका कयाबिज्याय् धुंकूह्य बुद्धयात, गां, निगम आदियागु लें कौना च्वने मागु हे दुगु मखु । उंकि शास्ता सुये हे पात्र चीवर धारण याना महाउपासिकाया छेँ व्वे बिज्यात । व उपासिका छेँ प्याहाँवया, शास्तायात भोस्सुना वन्दना याना, छेँ दुने बिज्याका आसने फेतुका दक्षिणोदक लखं ह्लासीका प्रणीतगु नयेगु त्वनेगु द्वारा सेवा सत्कार यात । उपासिकां भोजनयाय् सिधेका बिज्याह्य शास्तानं अनुमोदना धर्मदेशना याकेगु इच्छायाना, भिक्षा पात्र ह्लाते काल । शास्तानं मधुरगु श्वर पिकया भुक्तानुमोदना धर्मदेशना आरम्भ याना बिज्यात । उपासिकां थाय् थासे साधु-साधु धका साधुकार व्यु व्युं धर्मदेशना न्यना च्वन । आजीवकं ल्यूने च्वंगु कोठाय् च्वना व उपासिकां साधुकार व्यु व्युं धर्म श्रवण याना च्वंगु सःताया सहयानां सहयाना च्वने मफया आ श्व गूहनी जिह्य उपासिका मखुत धका कोठां प्याहाँ वया “कालकणिणं छ विनाश ज्वीमा, वयात जक छं थज्यागु नकसां तःजि ज्वीक स्वागत सत्कार यात । जितः धासा मया ।” धका नाना प्रकारं उपासिकायात नं शास्तायात नं म्हुतु ह्लाया फक्को म्हुतु ह्लाना बोबिया अनं बिस्त्युं वन । उपासिकां वंगु खेँ न्यना लज्जा चाया चित्त मे मे थाय् वंगुलि याना धर्मदेशना अनुसारं थःगु प्रजायात स्थिर यानातये मफुत । अले शास्तानं वयात गथे छः उपासिका छंगु चित्तं धर्मदेशनायागु सार काय् मफुतला ? धका न्यना बिज्यात । उपासिकां “मन्ते ! थ्व आजीवकयागु खेँ न्यना जिगु चित्त मे मे थाय् व्वांवन” धका बित्तियाय् व शास्ता नं आज्ञा जुया बिज्यात— “थयिज्याह्य छुं सख मवुह्य व्यक्तियागु ज्या खेँ स थःगु चित्त स्यंका च्वने योग्य मजू ।

थज्या थज्यागु निन्दा-अपहासयागु ज्याखँस छुं च्यूता मतस्ये थसं
यानागु मयानागु ज्या खँ हे जक स्वया चवने थोग्य जू” धका धंविज्याना
थुगु गाथा आजा दयेका विज्यात :—

न परेसं विलोमानि न परेसं कताकतं ।

अत्तनो’व अवेक्खेय्य कतानि अकतानिचा’ति ।

अर्थ—

मेपिनिगु दोष, मेपिसं छु यात छु मयानि धका सो ज्वीगु बाह्नि
याय् मज्यू (मनु धंपिसं) थःगु हे कृत अकृत (= कुशलगु ज्या या
मया) स्वे फयेकेमा ।

पदार्थ—अन “न परेसं विलोमानि” धंगु करपिनिगु
असमानगु खँ, थथिज्यागु नुगः स्याइगु खँले मनतये मज्यू । “न परेसं
कता कतं” धंगु थुहा उपासकया अद्धा धंगु भ्यामचा हे मडु, वंगु छे
धवःचां छतु जक जूसां भिक्षा-दान ब्यू धंगु नं मडु । सलाक दान ब्यू
धंगु नं मडु, चीवर आदि प्रत्यय दान ब्यू धंगु नं मडु । अथे हे तुं थुहा
उपासिका अद्धा प्रसन्नह्य मखु, वंगु छे छगू चम्चा जक जूसां भिक्षा दान
बिल धंगु मखना, सलाक दान ब्यूगु नं मखना, चीवर आदि प्रत्यय दान
ब्यूगु नं मखना । अथेहे तुं थुहा भिक्षु अद्धा प्रसन्नह्य मखु न त वं
उपाध्याय व्रत था, न त आचार्य व्रत था, न त आगन्तुक व्रत था, न त
यात्रा वनीपिनिगु सेवा हे था, न त अंत्य पूजा हे याना जू, न त उपो-
सथागार व्रत-हे था, न त भोजन शालायागु व्रत याना जू, वंके छुं

धुताङ्ग व्रत दु धंगु नं मडु, न त ध्यान-भावना आदि याना ज्वीगुली
उत्साह मात्र हे नं दु । थुगु प्रकारं मेपिसं या मया धंगु स्वंच्चने योग्य
मजू । “अत्त नोव अबेक्खेय्य” धंगु “जि ह्मिगः वच्छि ह्मिच्छिया
भिन्ने छु छु याना बितेयानाः धका प्रव्रजित जुया चर्वापि श्रमणपिसं
ह्मि ह्मि लुमंका स्वेमा” धंगु थुगु अववाद अनुस्मरण याना श्रद्धां प्रव्रजित
जुयाचर्वापि कुलपुत्रपिसं जि जुलसां अनित्य, दुःख, अनात्म धंगु थ्व स्वंगू
लक्षणयात न्होने तथा सुयोग्यगु अवसरस जि ज्या याना यंके कतला
मफुला धका थुगु प्रकारं थःगु हे यागु मयागु ज्या स्वयायंकेगु सो धका
धागु खः ।

Dhamma.Digital

धर्म देशनाया अन्तस व उपासिका खोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित
जुल, धर्मदेशना आपालं जनतापित सार्थक जुयावन ।

पाठक आजीवकया कथा सिधल ।

७. छत्तपाणी उपासकया कथा

“यथापि रुचिरं पुष्पं” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती नगरे बासयाना च्वना बिज्याबले ‘छत्तपाणी’ उपासकया कारणं प्राज्ञा-जुया बिज्यागु छः । श्रावस्ती नगरे जुलसां छत्तपाणी धंगु उपासक छह्य द्विपिटक धारी’ अनागामी छः । व उपासक जुलसां सुथह्लापां उपोसथ व्रते च्वनीह्य जुया शास्ताया उपस्थानया लागी (जेतवने) वन । अनागामी जूपि अर्य श्रावकपिनि जुलसां शील कया उपोसथ व्रत याय्मा धंगु दुगु मखु । अनागामी मार्गं हे इमिगु ब्रह्मचर्या व ह्लि छसा जक नयेगु अफं सम्पूर्ण जूवः । उकिं धयातःगु नं दु “घटिकारो खो महाराज कुम्भकारो एक भक्तिको ब्रह्मचारी सीलवा कल्याण चम्भो”ति । अर्थात् “हे महाराज ! घटिकार कुह्या जुलसां ह्लि छसः जक भोजन याईह्य, ब्रह्मचर्या पालन जूह्य, शीलवानह्य, कल्याण धार्मिकह्य व्यक्ति छः ।” थुगु प्रकारं अनागामी जूपि व्यक्तिपि प्रकृति हे ह्लि छसा जक भोजन याईपि व ब्रह्मचर्यं पालन जूपि जुयाच्वनी । व उपासक नं अये हे उपोसथ पालन याइह्य जुया शास्ता याथाय् वना वन्दना याना धर्म कथा श्रवण यायां फेतुना च्वन । उगु समयस पसेनबि कोसल जुजु शास्ताया सेबाया लागी अन्न सवारि जुल । उपासकं जुजु

सवारि जुयाचवंगु खना दना बीमागु छःला ? धका चिन्तना याना, जि जुलसां अप्र जुयाबिज्याह्य तथागतयाथाय् फेतुना च्वनागु छः । व प्रवेश जुजु खना जि दना स्वागत याय्गु योग्य मजू, जुजु जुलसां जि दना मव्यूगु खना तंचाई, जुजु तंचासानं दना बीमछु, जुजु खना जि दना बिल धासा जुजुयात गौरव याना शास्तायात अगौरव यागु जूवनी । दना बी योग्य मजू धका दना मव्यू । पण्डित पुरुष धंपि जुलसां गौरव सरकार याय् मापिथाय् फेतुना च्वंह्य दना मव्यू धका तं चाई मछु । जुजु जुलसां उपासक दना मव्यूगु खना मने तं पिकया शास्तायात वन्दना याना छले लिक्क फेतु वन । शास्तानं जुजु तं चागु भाव सीका “महाराज ! थ्व छत्तपाणी उपासक पण्डित, अनागामी, त्रिपिटक धर अर्थ अनर्थ बांलाक ज्ञां दुह्य छः” धका उपासकयागु गुण खं आज्ञा जुया-बिज्यात । जुजु जुलसां वंगु गुण कथा न्यं न्यं हे चित्त मृदु जुया बल अर्थात् तं प्याहांवःगु मवया वन । अनंलि छन्ह्या दिनस जुजु वरवारया अवे ऊघाले च्वना स्वया च्वनाबिज्याबले छत्तपाणी उपासक हिनस्या भोजन याय् सिधेका कुसां कुया लाकामं न्ह्याना राजवरवारया न्ह्योने वनाचवंगु खना उपासकयात सःतके छ्वया बिज्यात । उपासक लाकां कुसा छले तथा जुजुया न्ह्योने दना नमस्कार याना जुजुयः न्ह्योने दना च्वन । अले वंत जुजुं अथे आज्ञा दयेका बिज्यात । भो उपासक ! छं छाय् थःगु कुसा व लाकां छले तथा वयागु ? महाराजं सःता बिज्यातः धागु ताया अथे याना वयागु छः ।

जुजु— थौं तिनि छं जि जुजु धका सिलला ?

उपासक— मखु महाराज ! जि छलपोलयात सबानं जुजु हे घका समके जुया च्वनागु दु ।

जुजु— अये जूसा उखुनु तथागतया न्होने जि खना छ छाप् दना मबियागु ले ?

उपासक— महाराज ! जि उखुनु अग्र जुजुया न्होने फेतुना च्वनागु छः । प्रदेश जुजु खना अन जि काचाक्क दना बिल धाय्व शास्तायात अगौरव यानागु जूवनी । उकिया निर्मित जि अन अये दना मबियागु छः ।

जुजु— भो उपासक ! उखुनु व अये हे थज्जीव्यु । छ जुलसां दिष्ट धर्म सम्परायकपि मध्ये अत्यन्त दक्ष व त्रिपिटक धर नं छः । जिगु अन्तःपुरस (= महारानिपि च्वनीगु दरबारे) धर्मदेशना या वयेगु ज्याया ।

उपासक — याय् फंमखु महाराज !

जुजु— छु कारणं ?

उपासक— जुजुपिनिगु दरबार धंगुली तःधंगु दोष जूवनेफु, योग्यगु ज्या नं जूवनेफु, अयोग्यगु ज्या नं जूवनेफु, राज गौरवया निर्मित जि ह्या धंगु छः महाराज !

जुजु— अये धाय्मते उपासक ! उखुनु जि खना आसनं दना मबिया घका छुं संकोच ताय् मते घका घया बिज्याय्व भो महाराज !

गृहस्थ छहस्यां धर्मदेशना यात धाय्व अनेक दोष जूबनेफु । छह्य प्रव्रजितयात सःता धर्मदेशना याके बिया बिज्यांहें धका बित्त यात । भन्ते ! मल्लिका महारानी व वासभ छत्तियापि धर्म श्रवण याय् माल धका याचना याना जुल । न्यासःह्य भिक्षुपि सहित ह्ति ह्ति राजदरबारे बिज्याना इमित धर्मदेशना यानाबिज्याय्गु कृपा याना बिज्यांहें । बुद्ध धंपि ह्ति-ह्ति छथासं नक निमन्त्रणा स्वोकार याना बिज्याईगु सम्भव महु महाराज ! धका आज्ञा जुया बिज्याय्व, अथे जूसा भन्ते ! मेपि सुं छह्य भिक्षु छवयाहया बिज्यांहें । शास्तां राजदरबारे वना धर्मदेशना याबनेगु ज्या भानन्द स्थवीरयात स्वपे याना बिज्यात । स्थविर ह्ति-ह्ति राजदरबारे बिज्याना महारानीपि सहित अन्तःपुरे चर्वापि मिसातयेत धर्मदेशना या बिज्याना च्वन । इपि महारानीपि मध्ये मल्लिका महारानि सत्कार गौरव पूर्वकं धर्म श्रवण याना, ह्ति-ह्ति स्थविरं बिया बिज्यागु पाठ नं घोके याना आचार्ययात खुशि याना च्वन । वासभ छत्तिया जुलसां बांलाक सत्कार-गौरव पूर्वकं धर्म श्रवण नं मया । पाठ नं घोके यापगु ज्या मया । स्थविरं कनाबिज्यागु धर्मदेशना नं बांलाक ध्वीका काय् मफु । अनलि छन्हया दिनस शास्तानं स्थविरयाके न्यना बिज्यात— “गये छः भानन्द ! उपासिकातिसं छं कौना वयागु धर्म बांलाक ध्वीका काय् फुला ?” “ध्वीका कापि हु भन्ते !” “सुनां सत्कार पूर्वकं ध्यानतया न्यना बांलाक ध्वीका-सीका काले ?” धका ध्यना बिज्याय्व मल्लिका महारानी भन्ते ! सत्कार-गौरव पूर्वकं धर्म श्रवण याना ग्रहण याना का, आदर-सत्कार पूर्वकं पाठ नं घोके या अथे हे धर्मया उद्देश नं ध्वीका काय् फु । छसपोलया थःथितिया

म्हणायमचां जुलसां सत्कार-आदर पूर्वकं धर्म श्रवण नं मया, पाठ नं
 घोके मया कॅनागु धर्मयात गौरव पूर्वकं न्यना थ्वीका काय् नं मफु ।
 शास्तानं स्थविरयागु खँ न्यना बिज्याना, हे आनन्द ! जि कॅना तयागु
 धर्मयात आदर-सत्कार पूर्वकं मन्यंयिं, ग्रहण याना मकापिं, पाठ बोहरे
 याना कण्ठट्ट याना मतःपिं, देशना मयापिं जुलसां वर्णं सम्पन्न जुया
 बांलाना च्चंगु सुगन्ध मडुगु स्वांफो समान छः । वं उकियागु फल
 साक्षात्कार याना काय् फेमखु । गुह्यस्यां आदर-सत्कार पूर्वक धर्म
 श्रवण याना न्वे बयेका धर्म नं आचरण याना मेपित नं देशना याई ।
 इमित महत्फल महान आनिशांस प्राप्त ज्वाी धका उजुं जुया थुगु गाथा
 देशना याना बिज्यात :—

यथापि हचिरं पुष्पं, वण्णवन्तं अगन्धकं ।
 एवं सुभासिता वाचा, अफलो होति अकुब्बतो ॥
 यथापि हचिरं पुष्पं वण्णवन्तं सगन्धकं ।
 एवं सुभासिता वाचा सफला होति सकुब्बतो'ति ॥

अर्थ—

गये कि अस्यन्त बांलागु स्वां वर्णं जक बया सुगन्ध बेमखु, अये हे
 तुं थःगु सुभासित (= बांलागु वचन) कार्यान्वित मयात धासा निष्फल
 जुयावनी ॥ गये कि अस्यन्त बांलागु स्वां वर्णं व सुगन्ध नित्तां वैचवनी
 अये हे तुं थःगु सुभासित वचनयात कार्यान्वित यात धासा उगु बिषय
 सफल जुया कार्य सिद्ध ज्वाी ॥

पदार्थ— अत्र “रुचिरं” धंगु बांलाणा शोभायमान जुया च्वंगु । “वण्णवन्तं” धंगु बांलागु रंग व आकारं संयुक्त जुया च्वंगु । “अगन्धकं” धंगु सुगन्ध छं हे मडुगु पारि भद्दक, गिरि कण्णक, जय सुमनादि स्वांया प्रभेद । थुगु प्रकारं सुभाषित वचन धंगु त्रिपिटक बुद्ध वचन बांलागु वर्ण, आकार सुसम्पन्नगु सुगन्ध मडुगु स्वां सदृश, नथे जुलसां सुगन्ध रहितगु स्वां गुह्यस्यां धारण याई बंगु शरीरे सुगन्ध फंले ज्वीमखु । अथे हे धंथे तुं गुह्यस्यां सत्कार पूर्वकं श्रवणादि ज्या बांलाक याई मखु उकिं अज्याहासित सुगन्ध रूपी प्रतिपत्ति सुगन्ध धारण याई मखु, निश्फल ज्वी उकिं धागु खः “एवं सुभासितं वाचा अफलो होति अकुब्बतो” धका । “सगन्धकं” धंगु सुगन्ध दुगु स्वां चम्पक, बच्चुगु पले स्वां आदि स्वांया प्रभेदयात धागु खः । “एवं” धंगु गथेकि व स्वां धारण याह्यस्या शरीरे सुगन्ध फंले जुयावनी बथे हे तुं त्रिपिटक बुद्ध वचन संख्यात सुभासित वचन अनुसारं बांलाक ज्या याना यंकूह्य वं सत्कार पूर्वकं अत्र छु कर्तव्य याय्मागु खः याना यंकूह्य व पुरुषया सकल ज्या सुसम्पन्न जुया वं । श्रुत सुगन्ध, त्याग सुगन्ध, प्रतिपत्ति रूपी सुगन्धादि धारण यानां च्वंगुलि याना महान फल महान आनिशंस दें धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत स्रोतापत्ति फलादिस ध्यंक्कः वन, धर्मदेशना आपालं जनतापित सार्थक जूवन ।

छत्तपाणी उपासकया कथा सिधल ।

८. विशाखा महा उपासिकाया कथा

“यथापि बुष्प रासिद्धा” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती
 आश्रय याना पुर्वाराम महाविहारे बास याना बिज्याना च्वंबले विशाखा
 उपासिकाया कारणं आज्ञा दयेका बिज्यागु खः । व विशाखा जुलसां
 अङ्ग राष्ट्र मद्रिय नगरस मेण्डक महाजनया काय् धनञ्जय महाजनया
 जेठिह्य जहान सुमना देवीया गर्भे जन्म जूह्य खः । व मिसामचा न्हेवें
 दया वःबले शास्ता शेल ब्राह्मण आदिपि बोधयाय् योग्यपि बन्धुपि
 स्रोतापत्ति आदि ज्वीगु उपनिस्सय सम्पत्ति खंका बिज्याना महा भिक्षु
 संघपिसं चाहुयेका चारिका याना बिज्यास्ये उंगु नगरे थ्यंकः बिज्यात ।
 उगु समये जुलसां मेण्डक गृहपति उगु नगरे महा पुण्यवानपि महाजनपि
 न्याह्य मध्ये दके थकालिह्य जुया महाजनयागु पदबि कया च्वंगु जुया-
 च्वन । न्याह्य महा पुण्यवान धापि सु सु धासा ? मेण्डक महाजन,
 चन्द पदुमा धंह्य बया जेठिह्य जहान, वया जेठाह्य काय् धनञ्जय, वया
 जहान सुमना देवी व महाजनया सेवक पूर्णं धंह्य दास छह्य नापं याना
 न्याह्य खः । केवल वहे मेण्डक महाजन छह्य हे जक मखु, बिम्बिसार
 जुजुया राज्ये जुलसां न्याह्य अमित भोग धंपि नं दुगु जुयाच्वन । सु सु

घासा— जोतिथ महाजन, जटिल, मेण्डक, पुण्णक, काकवलिय धयाह्य नापं याना न्याह्य खः । इपि न्याह्य मध्ये थ्व मेण्डक महाजनं दशबल थःगु नगरे थ्यंकः बिज्यागु सीका कायह्य धनञ्जय महाजनया म्हायमचा विशाखायात सःतके छ्वया घाल— मं ! छिमित नं मंगल ज्वीगु जितः नं मंगल ज्वीगु छं परिवारपि न्यासःह्य मिसा मचात नाथ न्यासःगू रथे गया, न्यासह्य दासितिसं चाहयेका वना दशबलयात लें सोया थन बिज्याका हति । वं ज्यू ह्वस घका लिसः बिया अथे हे यात । कारण अकारण कुशल दक्षह्य व मिसामचां रथं वने जिको रथं वना रथं ववाह्रांवया न्यासे वना शास्ता नापलाना वन्दना याना छले लिक्क फेत्तुना च्वन । अले तथागतं वंगु चरिया अनुसारं धर्मदेशना याना-बिज्यात । व विशाखा मिसामचा वया परिषद्दिपि न्यासःह्य मिसामचातये नापं स्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित जुल । मेण्डक महाजन नं शास्ता नापलाना धर्मकथा न्यना स्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित जुया कन्हे खुनुया-सागी भोजनया निमन्त्रणा बिया कन्हे खुनु थःगु छे प्रणीतगु नयेगु तोनेगु द्वारा बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित भोजन दान बिदा, उगु हे नकसां ध्याला तक्क महादान बिल । शास्ता भद्रिय नगरस इच्छा दतल्ले च्वना बिज्याना अनं चारिकाया लागी प्याहां बिज्यात । उगु समयस जुलसां बिम्बिसार जुजु व पसेनदि कोसल जुजुपि निह्य थवं थः केहेपिनि केहे भातापि जुयाच्वन ।

अनंलि छन्हूया दिनस कोसल जुजुं चिन्तना यात बिम्बिसार जुजुया राज्ये न्याह्य अमित भोग—महा पुण्यवानपि महाजनपि बास

यानाचवंगु दु । जिगु राज्ये अर्थिज्यापिं छह्य हे महु । जि जुलसां
 बिम्बिसार जुजु याथाय वना महा पुंण्यवानह्य महाजन छह्य फोना
 ह्येदःसा अत्युत्तम ज्वी धका मती ल्वीका थः अन वना जुजु नाप कुशल
 बार्ता याय सिधेका, छु कारणया निर्मित सवारि जुयागु धका न्यनेव
 “छःपिनिगु राज्ये न्याह्य न्याह्य मर्छि अमित भोगीपिं महापुंण्यवानपिं
 बास याना चवंगु दु । इपिं मध्ये छह्यसित जिगु राज्ये बोनायंके धका
 बंगु छः । इपिं मध्ये छह्य जित बिया बिज्याहें धका धाल । महाकुल
 धेपित झीसं संका संके फंमखु धका धाय्व जि छह्यसित नाप्यं बोना
 मयंकं थःगु राज्ये ल्याहाँ वने मखु धका धाल । जुजुं मन्त्रीपिं नाप
 सल्लायाना स्वया बोति आदि महान कुर्लपित मेथाय यंकेगु धंगुला
 पृथ्वीयात संकेगु समान जूवनी । मेण्डक महाजनया काय धनञ्जय
 महाजन धंह्य छह्य दु । व नाप सल्लायाना स्वया जक छःपित जवाब
 बी धका धया वंत सःतके छ्वया — “हे सेठ पुत्र ! कोसल जुजुं
 धनञ्जय महाजनयात थः नाप्यं बोना हे जक थःगु राज्ये ल्याहाँ दने
 धया चवन छ व नाप्यं वनाव्यु” धका धाय्व, महाराज ! छलपोलं
 छ्वया बिज्यासा जि वसपोल नाप वनेत तंय्यार जुया च्वनागु दु धका
 लिसः बिल । अथे जूसा मागु काल—बिलया ज्या सिधेका हें पुता ! धका
 जुजुं आज्ञा जुल । वं थःगु याय्मागु ज्या व्याक्कं वचचायकल । जुजुं नं
 बंत तःधंगु सत्कार सन्मान याना श्वयात बोना बिज्याहें धका धया
 पसेनदि जुजुयात लित छ्वया बिल । जुजुं व महाजन पुत्र यात बोना
 बिच्चे चच्छि जक बितेयाना श्रावस्ती वनाचवंबले छगू आराम देही
 स्थान थ्यंका अनसंतुं बासं चवन । अले जुजुयाके धनञ्जय महाजनं

न्यन ध्व स्थान सुयागु राज्य छः ? जिगु हे छः महाजन पुत्र ! धका जुजुं लिसः बौब “थनं श्रावस्ती गुलि तापानि ? धका न्यन । न्हेगु योजन ति तापानि धका लिसः बिल । नगरे दुने चक्कंगु थाय् आपा दैमछु । जिमि जुलसां परिजनपि आपालं दु । महाराज ! यदि छलपोल-यात यल धासा जि थन हे च्वनाबी धका धाय्ब जुजुं ज्यू धका स्वीकार याना उगु थासे नगर बसेयायेत बंत जिम्मालगे याना अनं बिज्यात । उगु प्रवेशे संज्ञाकाती बासं च्वंगु कारणं याना व न्हगु नगरया नां ‘साकेत’ धंगु नां च्वन । श्रावस्ती जुलसां मिगार महाजनया काय् पूर्णवधनं कुमार धंहा ल्याय्हा जुयावल । अले बयात बौहा मिगार महाजनं धाल— “पुता ! छं योगु थासं म्हाय्मचा छहा स्वया वा ।” जि अज्यागु बन्धने च्वने मयो धका लिसः बिल । पुता ! अथे धाय्मते कुल धंगु सन्तान मदयेकं स्थिर ज्वीमछु । बंत बारंबार बिवाह या धका धाय्ब अथे जूसा न्यागु कल्याणं सम्पूर्णं जूहा मिसामचा बत धासा छिमिसं धागु बचन पालन याय् धका न्यंकल । व न्यागु कल्याण धागु छु छु छः ले पुता ! ? सँधागु कल्याण, लायागु कल्याण, ब्वेयागु कल्याण, रूप रंगयागु कल्याण, बंसयागु कल्याण छः । महान पुण्यवानपि मिसातय् सपः म्हेखाया ह्लिपं तयार्थे च्वेनी अले सपः पयनीबले बस्त्रले ठक्कर नया चाःतुला थःस्वया च्वनी । थुकियात केश कल्याण धाई । म्हुतुसि बिम्ब फल समानगु वर्ण सम्पन्न जुया लाय् बांलाक थिया च्वनी थुकियात मंस कल्याण (- लायागु स्वभा) धाई । वा तैस्य च्वना समान जुया वाया बिच्चे हो मबया च्वे ल्हना तयागु हिराया क्षो थें, समान ज्वीक त्वाह्लानातःगु संख पाटा थें शोभायमान जुया च्वनी ।

थुक्कियात अट्टि कल्याण धाई । अजः आदि छु रंगं नं इला मतःसां
 लायागु रंग स्निग्ध जुया बँचुगु पलेस्वांमा समान ज्वी, तुयूगुली तयेमाल
 घासा कणिकार धंगु तुयूगु स्वां समान ज्वी, थुक्कियात छवि कल्याण
 (= रूप-रंगया स्वभा) धाई । भिको मचा व्वीकुसानं छको जक मचा
 व्वीके नंहय्ये यौवन वंगु खने देमखु थुक्कियात वय कल्याण (= बंसया
 स्वभा) धाई । अनंलि वया मां बी पिसं सच्छि व च्याह्य ब्राह्मणतयेत
 निमन्त्रणा याना भोजन याका न्यागू कल्याणं संयुक्त जूपि मिसा धंपि
 कुसा धका न्यन । खः दु धका धाय्व अथेजूसा अज्याह्य मिसा मालेत
 च्याह्य ब्राह्मणत बनेमाल धका धया आपालं धन बिया मिसा ल्वीका
 ल्याहाँ बंबले छिमित जि मेगुनं आपालं सन्मान याय्तिनि, माला वा हूँ
 धका छ्वयाबिल । अज्याह्य मिसा लुयावंगु घरी थ्व मालां बवखाय्कि
 धका सच्छि दोल मूवंगु लुँ सिखः छपु बिया छ्वत । इपि ततःधंगु
 शहरे वना मालास्वया न्यागू कल्याणं संयुक्तह्य कुमारि मचा मखना
 ल्याहाँ वयाचवंबले, मोल्हू बनेगु नक्षत्र-उत्सव चूला बले इपि साकेत
 नगरे थ्यंका थौं झीगु ज्या सफल ज्वीगु जुल धका मती ल्वीकल । उगु
 नगरे जुलसां देदसं विवट नक्षत्र धंगु उत्सव लगे ज्वीगु जुया च्वन ।
 अबले जुलसां गबलें हे छेँ प्याहाँ मवःनिपि कुमारि मस्त नापं थः परि-
 चारिपि नाप्यं छेँ प्याहाँ वया शरीरस थःथःगु ह्वाले गाबलं त्वमपुस्य
 न्यास्य हे वना खुसी मोल्हू बनेमा । उखुन्हुया दिने क्षत्रिय महाशाल
 कुलयापि काय् मस्त नं थः समान जातयापि थःत योपि कुमारि मस्तेत
 खनेव स्वांमालं कोछाय्के धका ह्लाते स्वांमा ज्वना लेँ थाय् थसे
 च्वं च्वनी । इपि ब्राह्मणत नं खुसि सिये सतः छगुली द्वाहाँवना च्वं वन ।

उगु समयस विशाखा क्षिण्यादं सिखुद्वेया बंश बुह्य भरखरया त्यास्ये
 जुया सकल तिसा वसतं तिया न्यासःह्य कुमारि मिसा मस्तस्ये चाहुयेका
 खुसी बना मोल्हू वने धका उगु यासे थ्यंकः वल । अले उगु अश्वस्थास
 सुपाय् थाहांवया वा वया बिल । मेपि न्यासःह्य कुमारि मचात व्वां व्वां
 बना सतःया शालास द्वाहां वन । ब्राह्मणतिसं अन च्वना सोया च्वन
 उलिमिच्छि मिसा मचात मध्ये छह्य हे ग्यागू कल्याणं सम्पूर्णं जूपि मखन ।
 विशाखा छह्य जक थःगु मतापगु तालं हे वया दकले लीपा सतःया
 शालास द्वाहांवल । वया लं, वसः, तिसा अादि ब्याक्कं प्यात । ब्राह्मण
 तयेसं वंगु प्यंगू कल्याण लक्षण खना वंगु वा स्वेगु इच्छा जुया, अालसि
 जातिह्य थ्व मयेजु थ्वया भात ज्वीह्यसित छ्वालुगु जाक्वाति समेतं लाभ
 ज्वी मखुला छुर्थे ? धका वं ताय्क थवं थः खे ह्लात । अले इमित
 विशाखां धाल । छिमि छु खे ह्लाना च्वनागु आम ? जिमिसं थ्व धया
 च्वनागु छः मं छंगुसः तःसतं हे मधुर केयागु भु याय् बले ये फिजे-
 जुयावं अले वं हानं वयासिनं बांलागु मधुर सलं छिमि छु कारण गुगु
 विषयया बारे खे ह्लाना च्वनागु छः धका न्यन । छं पासापि मयेजुपि
 सकले तिसा वसः मप्याक्क वेगं व्वां वया थन द्वाहां वल । छ छह्य जक
 थ्व छ्त्वाचा ले हे वेगं व्वां वये मफुत तिसा वसः ब्याक्कं प्याका थ्व
 शालाय् द्वाहांवल धका उलि धया च्वनागुका धका धाल । हे ब्राह्मण
 बाज्यापि ! अये धयादी मते जि मेगु हे तःधंगु कारण खंका अये वेगं व्वां
 मवयागु छः । व कारण छु छःले मे ? धका न्यनेब हे ब्राह्मण बाज्यापि !
 प्यंगू प्रकारयापि मनूत व्वां व्वां ज्वीगु शोभा देमखु । व प्यह्य ब्यक्तिपि
 धंपि सु सु ले ? धका न्यनेब हे ब्राह्मण बाज्यापि ! अभिशेक यानातःह्य

जुजु सकल राजसी तिसा वसतं तिया कंटा कसेयाना राजङ्गणे व्वा व्वां
जुल घासा शोभा दंमखु । गथे ध्व महाराज छह्य गृहपति थें व्वां जुल
घका मेपिसं हेसयाई । जुजुपिं घंपिं बुलुं बुलुं वनेगु हे शोभा दु । जुजुया
मंगल किसिनं अलंकार याना छाय्पा तंबले वेगं व्वां वनेव शोभा
दंमखु । हस्ति लीला क्यना बुलूहं वंसा हे जक शोभा दं । प्रव्रजित
जुयाबिज्यापिं नं वेगं हतर पतरं व्वां ज्वीव शोभा दंमखु । गथे ध्व
श्रमण गृहस्थथें व्वांजुल घका हेसयाई । शान्त-दान्त जुया बुलूहं
बिज्यासा हे जक शोभा दं च्वनी । कुमारिं घंपिं नं व्वां वनेव शोभा
दंमखु । गथे ध्व मिसा मचा मिजंत व्वांजूथें व्वां जूगु सो घका गिजे
याई । मिसा घंपिं नं बुलूहं पलाध्दिना जूसा हे जक शोभा दं । थुपिं
प्यह्य व्वां ज्वीव शोभा दंमखु । हानं मेगु कारण छगू दु धंगु छु ले मै ?
घका न्यनेव— हे ब्राह्मण बाज्यापिं ! मां बो घंपिसं थः म्हाय् मचा-
यात ह्ला तुति आदि अङ्ग प्रत्यङ्ग सुरक्षित याना पालन पोषण यानातं ।
जिपिं जुलसां मीमागु वस्तु समानपिं छः । जिमित मेपिनिगु कुले छ्वेया
सागी हे पालन पोषण याना तंगु छः । यदि वेगं व्वां ज्वीबले तुतीचबंगु
झिपिंचिने ठक्कर नया—लुंफिं हाना बे ग्वारातू वनीबले ह्ला जूसां तुति
जूसां त्वधू वनेफु । ध्व थथे ज्वीका च्वनेमालेव थःगु कुलयात बोझ
ज्वीका च्वं च्वने माली । तिया तयागु तिसा बसः प्यासा नं लिपा गना
वनी छुं नुकसान ज्वीमखु । थज्या थज्यागु कारण लुमंका जि व्वां व्वां
मवयागु छः ब्राह्मणपिं ! घका कंन । ब्राह्मणतिसं विशाखां ध्व खं कना
च्वंबले वायागु कल्याण सम्पत्ति खना थुलि कल्याण सम्पत्ति सम्पूर्ण
जूह्य मिसा जिमिसं ह्लापा गबलेसं मखंनि घका वंगु खंयात साधुकार

'बिया, हे मै' छ हे जिमि मालिक पुत्रयात योग्य जू धका धया इमिसं
 जोना वःगु लुँ स्वांमालं ब्वखाय्का बिल । अले वं न्यन— "बाजेपि !
 गुगु देशं थन वयागु खः ?" जिपि श्रावस्ती नगरं वयापि खः मै ।
 महाजन कुलया नां छु थें ? "मिगार महाजन खः मै ।" "वया काय्
 प्रार्यपुत्तया नां छु ले ?" पूर्णवर्धन कुमार खः मै ।" व जिमिगु समानगु
 कुलायाह्य व्यक्ति खः धका सीका स्वीकार याना कया, बौह्यसिथाय्
 "जिमित रथ छ्वया हति" धका समाचार छ्वत । व अथे समाचार
 छोगु छाय् धासा— ह्यापा व खुसी वनेत वःबले न्यास्ये हे वःगु खः ।
 आ जुलसां लुँयागु स्वांमालं ब्वखाय् धुंका अथे न्यास्ये वने मजिल ।
 भात दुह्य मिसा मचा रथ आदिस च्वना जक वनी । मैपि न्यास्ये जूसां
 वनी, कुसां जूसां ब्वी, ताडमाया हलं जूसां च्वे अथेक निभा पना वनी ।
 अथे नं छुं मवँवन धासा न्ययातयागु गा जूसां तोःता बापु गां छ्येले
 निभालं मदाय्क गामलं पुया जूसां वनी । वया बौह्यस्यां न्यासःगू बंल
 गाडा छ्याबिल । विशाखा परिवारपि नाप्पं रथे च्वना ल्याहां वल ।
 ब्राह्मणत नं वया ल्यू ल्यू हे वन । अले इमिके महाजनं न्यन "छिपि
 गनं वयापि ?" "श्रावस्ति वयापि खः महाजन !" "छिमि महाजनया
 नां छु ?" मिगार महाजन धँह्य खः ।" "वया काय्हास्या नां छु ले ?"
 "पूर्णवर्धन कुमार खः ।" "वया धुकुती धन गुलि दु ?" "पीगू कोटि
 दु महाजन !" जिमी धनया न्ह्योनेजा थ्व धन छु नं छु, फिन्तु मिसा
 मचायात आरक्षा याय्त जक बयेव गाहे गानि, मेगु कारण आपा छु
 न्यना च्वनेनु ? धका स्वीकार यात । व महाजनं इपि ब्राह्मणपित मागु
 सत्कार सन्मान याना छनु निनु अन हे तया लित छ्वया बिल । इपि

श्रावस्ती वना मिगार महाजनयात भंमचा लुल धका कंवन । सुया
 म्हाय् ? धका न्यना धनञ्जय महाजनया म्हाय् धका धाय्व मिगार
 महाजनं क्षीत तःधंगु कुलयाह्य हे म्हाय् मचा दत धका याकनं हे भंमचा
 बोना ह्येमाल धका अन वनेत जुजु याथाय् वना बिन्ति यावन । जुजुं
 व महानगु कुल खः । जि हे बिम्बिसारया थासं बोनाहया 'साकेते' बास
 याका तंतंह्य खः । वंत तःधंगु सत्कार-सन्मान याना ह्येमा । जि नं
 नाप्पं वयाबी धका आज्ञा जुल । अथेजूसा ज्यू महाराज ! धका
 बिन्तियाना वं धनञ्जय महाजन याथाय् समाचार छ्वत कि— "जि
 आमकन वल धाय्व थनया जुजु नं नाप्पं बिज्याइगु जुया च्वन । जुजु
 नाप्पं वं पि मन्त्री भार्दार सेनापल्टन आपालं दु । थुलिर्मछि मनूतयेत
 याय्मागु कर्तव्य पालन याय् फेला ?" व महाजनं यदि अज्यापिं सिह्य
 जुजुपिं वये धासानं बोनाहकि धन्दाकाय् म्वा धका लिस समाचार
 छ्वयाबिल । मिगार महाजन जुलसां महानगु नगरया छेँ पिवा च्वनीपिं
 जक बाकियाना मेपिं सकलें बोनावना बागू योजनति तापागु थासे च्वना
 जिपिं वयेधुन धका समाचार छ्वत । धनञ्जय महाजनं आपालं भेट
 वस्तु छ्वयाबिया म्हाय्यह्य नाप सल्ला यात । "मैं छं बाजु ज्वीह्य
 महाजन जुलसां कोसल जुजु नाप्पं थ्यंकः वये धुंकल वंत गुगु छेँ
 तयेमाली जुजुयात गुगु छेँ, उपराज आदिपित गुगु छेँ तयेमाली धका
 न्येव पण्डितह्य महाजन पुत्रि, वज्र समानं तीक्षणगु ज्ञां दुह्य, सच्छि
 दोल कल्पनिस्येँ प्रार्थना यानावःगु पुंश्य दुह्य, भाग्यमानिह्य मिसामचां—
 "जिमि बाजुयात थुगुछेँ ति, जुजुयात थुगुछेँ ति, उपराज आदिपित
 थुगु-थुगु छेँ तया न्यु धका अन्हे यात । ज्यो भ्वाति तयेत सःता

थुलिसिनं जंगले याय्मागु ज्या याहुं थुलिसिनं उपराज आदि पिनिगु
 किसि सल आदि नं छिमिसं हे बिचायाना ब्यु । सल च्योत आदिपि नं
 विवाह मङ्गल उत्सवे सामिल जूवये दयेमा धका व्यवस्था याना बिल ।
 अथे छाप् यागु धासा जिपि विशाखाया व्याहायागु मङ्गल उत्सवे वना छुं
 हे स्वे मखन । छुं सामान नं प्राप्त मजुल । सल आदि सोज्वीगु-बिचाया
 ज्वीगु ज्याय् हे जक लगे जुया च्वना धका थये धाय् थाय् मदेमा धका
 अथे व्यवस्था मिलेयाना ब्युगु खः । उखुनुया दिने हे विशाखाया
 बौह्यस्यां न्यासःह्य लुकःमित सःतके छ्वया जिमि म्हाय्याय्थात 'महालता
 पासाधन' धंगु तिसा दयेकाब्यु धका ह्याउँस्य च्वंगु अर्साफि बोछि व
 उकियात ल्वेक वह, मोति, पद्मा, हिरा आदि बौके बिल । जुजु निनु
 प्यनु च्वना धनञ्जय महाजनयात समाचार छोयाहल कि हे महाजन !
 छं जिमित पालन पोषण याय् फंमखु म्हाय्यमचायात बिया छ्वेगु दिन
 थाकनं टोकेया । वं जुजुयात लिसः बिया छ्वत कि आ थुगु समये वर्षात
 (= बर्षा) शुरू ज्वी धुंकल उकि पिसा तक्क गनं वने मजी धुंकल ।
 छलपोलया पल्टन तयेत छुतक्क माल व व्याक्क बीगु जिगु भाला जुल ।
 जिं छ्वेगु बखते हे जक महाराजयागु सवारि चलेज्वी धका समाचार छ्वत ।
 अबलेसंसिं साकेत नगरसं ह्लिं ह्लिं हे धंथे उत्सव-मेला लगे जूथे गुल्जार
 जुया च्वन । जुजु प्रमुख सकलसित स्वां, स्वांभा, सुगन्ध, वस्त्र आदि
 न्हाबलेसं तय्यार हे जुयाच्वंगु दयाच्वन । इपि सकलसिनं चिन्तनायात
 ध्व महाजनं जिमित हे जक सत्कार सेवा यानाच्वन धका । थुगु प्रकारं
 स्वला बितेजुया वन । तिसा दयेके बियातःगु धासा सिधेका महःनि ।
 ज्या याका अर्षिपि ज्यामि नायोत वया महाजनयात धाबल— "मेगुला

छं बस्तु पा जूगु मडुनि पट्टन तयेत जाथुया नकेत सिं मगाना बल" ।
 ज्यामि नायोत छिं पि बना थुगु नगरे च्वंगु पुलां पुलांगु किसिगः, सलगः
 जीर्णं ज्वी धुं कुगु छे थुना जूसां उकियागु सिं जा थुया नकः हूँ । अये
 थुया नकु नकुं बाछि दिते जुयावन । हाकनं वया सिं मगात धका
 धाःबल । थुगु समये सिं गनं नं कयाहये फेमखु । कापःयागु धुकू चाय्का
 सतः थानगु कापः पिकया टुकडा-टुकडा खुना छुस्या दयेका चिकने थुना
 वहे जूसां ज्याका जा थुया नकः हूँ धका धयाहल । इमिसं अये याना
 नकु नकुं मेगु बाछि नं बितये जुयावन । थुगु प्रकारं पिला कटेयाकूबले
 तिसा दयेके बियातःगु नं सिधेका हल । सुका छपुहे मडुगु तिसा बहयागु
 का दयेका ज्या कयातल । व तिसा छ्यंले तयेबले तुती थ्यंक लटके
 जूबः । थाय् थासे चाकलागु लुंयागु ताँख तया स्वाकातल । बहयागु
 ताँख कत्ताकेगु दु । छ्यं दध्वी छगू ताँख । निपा ह्लायापं ल्यूने निगू,
 गपःया थाय् छगू, निगः पुती निगू, निपु चुट्याय् निगू, निगः प्यंपाखे
 निगू । व तिसास जुलसां म्हैखा छह्य आकार वयेक दयेका तल । व
 म्हैखाया जवगु पपू लं दयेका तःगु न्यासः म्हैखा पा दुगु जुयाचवन । देपा
 पाखेयागु पपुती नं उलिहे पा दुगु जुयाचवन । म्हैखाया त्वा भिपुया,
 मिखा माणिकया । अर्थे ककु व ह्लिप्यं नं म्हैखा पाया दें लुंयागु, अयेहे
 पिलाको नं । व वसतिसा विशाखाया छ्यंले तीकेबले पर्वतया च्वकाय्
 च्वना प्याखंहुया च्वंह्य म्हैखा थें खनेदया च्वन । दोछिपु पपू देंया सः
 देवतापिनि न्यागू प्रकारयागु म्वाह्लिया सः थें प्याहाँ वया च्वन । वया
 न्होने थ्यंक च्वना स्वेबले जफ व धार्थेयाह्य म्हैखा मखु धका सीका काय्
 फेंगु जुया च्वन । व तिसा जुलसां गुँगू कोटि धन तूगु छः । सच्छि दोल

दां ला उकियागु ज्याला हे जक तुत ।

बैत व तिसा छुकियागु कारणं याना प्राप्त जूगु धासा ? बं जुलसां काश्यप बुद्धया समयस न्योदोल भिक्षुपित चीवर काप दान व्यूबले, मुलु सुका व रंग नं थःम्हं हे बिल । व उगु चीवर दान यागुया पुण्य फलं याना बैत थुगु तिसा लाभ जूगु खः । मिसातयेसं चीवर दान यात धासा “महालता पसाधन” तिसा लाभयाना कायगु पुण्य सिद्ध जूवनी । पुरुषपित जूसा ऋद्धिमयगु पात्र चीवर आदि लाभ याना कायत हेतु जूवनी । थुगुप्रकारं तःधंहा महाजनं पिलाया भित्रे म्हाय्यात बिदा बिया छ्वेगु तंय्यारि याके बिया, बिया छ्वेमागु कोसः बिया छ्वेत पांयमोहलं जागु न्यासःगू गाडा बिया छ्वेत । लुंयागु भाडाकुरां जागु न्यासःगू गाडा, बहयागु भाडाकुरां जागु न्यासःगू गाडा, सिजः-लीयागु भाडाकुरां जागु न्यासःगू गाडा, तास तिनखाया कापतं जागु न्यासःगू गाडा, ध्योया टीनं जागु न्यासःगू गाडा, वा जाकिं जागु न्यासःगू गाडा, हलो फाली कू आदि उपकरणं जागु न्यासःगू गाडा कोसः बिया छ्वेत । महाजनया जुलसां थथे मती वन कि जिहा म्हाय् वंथाय् थ्व छगू वस्तू मदया मेपिनि छेया पिखालखी वना थ काय्के छ्वे म्वालेमा धका बैत मामागु वस्तु उपकरण सकतां बीके बिल । छगू छगू रथे सकल अलंकार तिसा वसतं तियातःपिं सोह्य सोह्य बां बां लापिं भ्वातित तथा न्यासःगू रथ बियाछ्वेत । छह्यस्यां मोल्हुकि, छह्यस्यां भोजन याकि, छह्यस्यां अलंकार याका छाय्पिकि धका न्यी न्यासःह्य परिवारपिं बियाछ्वेत । अले महाजनया मती थथे वन जि म्हाय्यात सा दोहँत नं बियाछ्वे

माल धका च्योतयेत आज्ञा बिल कि— “हूँ पुरुषापि ! चौधंगु सागःया
 खापा चाय्का, सोंगू गावुतस सोंगः बाजं जोंका मनूत थनाति, ब्यापाखें
 छगू उसमत कया निखे पाखे दना च्वंहूँ । सा दोहें तयेत अनं पिने वंके
 बीमते । थथे च्वं च्वनेगु बखते बाजं थाका इसरा बीकेव्यु । इमिसं वना
 अथेहे यावन । सात सागलं प्याहाँ वया छगू गावुत तक्क थ्यंकः वयेव
 बाजं थाना इसरा बिल । हानं बागू योजन थ्यंकः वयेव इसरा बीकल ।
 हानं सोंगू गावुत थ्यंकः वयेव इसरा बीकल । ब्या पाखें वनेगु नं पना
 बिल । थुगुप्रकारं हाकलं सोंगू गावुत ब्यापाखें छगू उसभनक थासे सा
 दोहेंत थवंथः थितुं थीक घ्वात्तुमत्तु घ्वाना च्वं च्वन । महाजनं जि
 म्हाय्यात थुलि सा दोहेंत वयेवला गात खापा तिनाव्यु धका धया
 सा गःया खापा तिके बिल । अथे खापा तिका बीवं बिशाखाया पुण्यया
 प्रतापं याना व ब लापि सा दोहेंत बारं तित्तिन्हुया प्याहाँ वल । मनूतिसं
 रोके याक याकं हे ख्वीदोल वःलापि दोहेंचात व ख्वीदोल सात बारं
 प्याहाँ वया बिल । अन वःबःलापि बारं तित्तिन्हुया प्याहाँ वःपि दोहेंचात
 ह्लापा प्याहाँवःपि सातथ् वृषभ जूवन । छु कारणं याना व अथे पंक पंकं
 हे सात दोहेंत सागलं प्याहाँवःगु ज्वी ? थ्व ब्याक्कं ह्लापा बियावःगु
 दानया हे फल खः । बिशाखां जुलसां ह्लापा काश्यप तथागतया समयस
 किकि धंहा जुजुया न्हेहा म्हाय्यार्पि मध्ये वकले चौधिकःहा संघदासि धंहा
 जुया न्योदोल भिक्षुपित न्यागू गोरस दान ब्यूबले मचा मच्चापि श्रामणेर-
 तयेसं ह्लातं पात्र त्वप्पुया गात गात धाय्क थ्व स्वादिष्टगु खः थ्व भिगु
 खः धका बारंबार दान बिल । व अथे दान ब्यूगु कारणं याना पना
 च्वंक च्वंकं हे सा दोहेंत गोठं प्याहाँ वया बिल । महाजनं थुलिमच्छि धन

कोसः ब्यूबले महाजननीनं धाल— “छि जि म्हाय्यात मेगु सकतां व्यवस्था याना बिल तर वंत सेवा सत्कार याईपि सेबक च्यो तयेगु व्यवस्था यानामब्यू थुकियागु कारण छु ?” महाजनं धाल— “जि म्हाय्या उपरे स्नेह दुपि व मबुपि सीकेमाया लागी अथे यानागु छः । जि जुलसां व नाप मवंपित ककु तिना छ्वे फंमखु । व रथे च्वना वनी बले व नाप वने न्हापि हूं ह्यापि थन च्वे धाय्” धका न्यंकल ।

कन्हे खुनु जि म्हाय् बिदा बाजि जुया वनीन धका थःगु कोठाय् च्वना म्हाय्यात लिक्क फेतुका मै थः भातया कुले वनीपिसं जुलसां थुगु थुगु आचरण नियम पालन याना च्वनेमा धका अववाद—उपदेश बिल । थ्व उपदेश नं मिगार महाजनं लिक्कचवंगु कोठाय् च्वना न्यना च्वन । धनञ्जय महाजनं थः म्हाय्यात थथे अववाद—उपदेश बिल— “मै भातया कुले च्वनीपि भंमचा धंपिसं दुनेयागु मि पित छ्वे मज्यू । पिने चवंगु मि दुतहये मज्यू । लित बीहैह्यसित जक बिया छ्वेमा । लित बी महैह्यसित बिया छ्वे मज्यू । बीहःह्यसित नं बीमहःह्यसित नं बिया छ्वे फयेकेमा । सुखपूर्वकं फेतुना च्वनेमा । सुखपूर्वकं भोजन याय्मा । सुख-पूर्वकं छनेमा । मियागु सेवा याय् फयेकेमा । छे दुने च्वंह्य देवतायात नमस्कार याय्मा धंगु थुपि मिगु अववाद—उपदेश बिल । कन्हे खुनु कोसल जुजुया पल्टनया दश्ची च्याखल ततःधंपि महाजन कुलत साक्षि याना न्होने तया, यदि जि म्हाय् बिया छ्वयाथाय् थ्वया छुं दोष उत्पन्न जुयाबल धासा छिमिसं निसाब छिनेयाना बीमा धका धया गुंगू कोटि मू वंगु “महालता पसाधन” नां जुयाचवंगु तिसां तीका मोल्होगु

सार्भों खर्चया लागि न्येप्यंगु कोटि धन बिया रथे गयेका साकेत नगरया छ्वाखेरं च्वंगु थःगु हक लगेज्गु अनुराधपुर पाय्धंगु सिप्यंगु आसामि गामे नार्याँख च्वेके बिल कि— “जि म्हाय् नाप वने म्हापि वनेफु” धका । इमिसं व सः ताय् साथं श्री मालिकनी वने धुंकेव श्री जक थन च्वं च्वनां छुयाय् ? धका सिप्यंगु गांयापि मनूत सुं बाकि मज्जीक विशाखा नाप्यं वने धका प्याहाँ वल । धनञ्जय महाजनं जुजु व मिगार महाजन-यात सत्कारयाना भचा उखे थ्यं क तः वना इमित म्हाय् लःह्लाना बिदा बिया छोट । मिगार महाजन दकले लीपा यान छगुली च्वना वनाच्वंबले ल्यू ल्यू वया च्वं पि लशकर खना थुं पि सुख ? धका न्यन । थुं पि श्री भंमचायात सेवा सत्कार याईं पि दासि दासत खः धका धाय् व थुलिमछि, सित सुनां लहिनातये फं ? थुमित दाया बिसिके छ्वायाव्यु । बिस्युं मर्बापित जक थुखे बयेकेव्यु धका धाय् व, विशाखां म्वाल तोःताव्यु दाया बिसिक छ्वायते इमिगु फौजं हे थःत नयेगु व्यवस्था याई धका धाल । महाजनं भंमचां अथे धाःसानं मै श्रीत थुलिमछि मनूतयेगु छुं ज्या मवु सुनां थुलिमछि मनूतयेत पालन पोषण याना तयेफं ? धका चागलं कयेकेबिया कंठिं दाय्के बिया बिसिकः छ्वाया बाकि जुया च्वंके जक थुलिदयेव श्रीत गा धका इमित जक थःपि नाप्यं बोना यंकल । भवस्ती नगरया ध्वाकाय् थ्यनेव विशाखां चिन्तना यात कि छ्वाखेरं त्वप्युया तःगु याने च्वना नगरे द्वाहाँ वनेगुला अथवा रथे च्वना सकलस्यां छने-दयेक वनेगुला ? अले वं अथे मतीतल त्वप्युयातःगु याने च्वना जि नगरे द्वाहाँ वनेव “महालता पसाधन” तिसां तियावयागुया छुं विशेषता देमखु धका व सकल नगर दासिपिसं थःत छनेदयेक हे रथे च्वना नगरे द्वाहाँ-

वन । श्रावस्ती नगरे चर्वीपि नगरवासितिसं विशाखायागु सम्पत्ति खना
 थ्व विशाखा जुलसां थथिज्यागु सम्पत्ति थ्वंत हे जक लाइक जू धका
 घयाहल । थुगु प्रकारं वं महानगु सम्पत्ति जोना मिगार महाजनया छे
 द्वाहां वन । नगरे थ्यंखुनु हे वंत सकल नगरवासिपिसं शीत धनञ्जय
 महाजनं महानगु सत्कार यानाहल धका थः थःगु श्रौगात अनुसारं भेट
 चढे याय्गु वस्तु छ्वयाहल । विशाखां छ्वया हक्को हक्को भेट वस्तु
 व्याक्कं वहे नगरे चर्वीपित थवंथः कुर्लीपित भदला बदला याका बीके
 बिल । थुगु प्रकारं वं थ्व जिमि मां धाय् लोहसित व्यु, थ्व जिमि दाजु
 धाय् लोहसित व्यु, थ्व जिमि केहें धाय् लोहसित बीयंकि धका इमि
 इमि बंसया अनुसारं प्रियवचन खें ह्लाना भेट वस्तु (— कोश्यालि)
 बीके छ्वया सकल नगरवासिपि थःथितिपि थें नाला काल ।

छगू समयस चान्हे आजञ्ज सल (= भिगु जातयाह्य सल) या
 मचा बीके त्यन । विशाखां दासितय् नाप छुस्या च्याका जोंकेबिया अन
 वना मिसाह्य सलयात बवालखं मोल्हुके बिया, चिकनं बीके बिया थः
 च्वना थाय् तुं ल्याहांवल । मिगार महाजनं थः काय्यात व्याहया मंगल
 कार्य सिधेका, स्थिर रूपं विहारे बासयाना च्वना बिज्याह्य तथागतयात
 लुममंकुस्य ताकालं निस्ये नांगारिपि निगण्ठ तयेत यया च्वंगुलि याना
 जिजि आर्यपित सत्कार याय् माल धका छन्हुया दिनस अनेक सलंसः
 बोरा न्हूगु अन्न लया हःबले, लः ल्वाकमज्यागु दुरुई खीर दाय्के बिया
 न्यासःह्य वस्त्र मडुपि अचेलकत निमन्त्रणा याकेबिया थःगु छे बिज्याका
 जिह्य भंमचा वया अरहन्त तयेत वन्दनाया वा धका विशाखा यायाय्

समाचार धाय्के छवत । भमचां अरहन्त धागु वचन ग्यना खोतापन्न जुयाच्वंह्य आयं श्राविका खुशि जुया अचेलक तयेत भोजन याकीथाय् वया इमित खना थय्यापि लाज शर्म मबुपिनं अरहन्त ज्वीला ? जित मफते हे जिमि बाजुं सःतके हल धका महाजनयात निन्दा याना थः च्वंच्वंगु थासेतुं ल्याहांवन । अचेलकतिसं वं अथे याना वंगु खना सकसिनं छगु पाखं हे महाजनयात निन्दायात— “गथे छ महाजनयात मेपिं सुं भंमचा लाभ मजुल ला ? श्रमण गीतमया श्राविका महा चण्डालिनीयात थःगु छेँ दुतहल याकनं हे थ्व भंमचायात थुगु छेँ पितिना छ्वयाव्यु धका (जागे जुल) । महाजनं थुमिगु वचन मात्रं जि भंमचयात पितिना छ्वे फंमखु । तःधंगु कुलयाह्य म्हाय्मचा धका चिन्तना याना हे आर्यपिं मस्त धंपिसं सीकनं मसीकनं अथे अपराध याय्फु छलपोलपिं सुमक च्वना बिज्याहुँ धका इमित लित छ्वे धुंका, थः अत्यन्त अनर्थगु आसने च्वना लुंयागु देमाय् स्वादिष्टगु खीर भोजन यानाच्वन । उगु समयस छह्य पिण्डपातिक स्थविर भिक्षा बिज्याना उगु छेँया न्होने थ्यंकः बिज्यात । विशाखां थः बाजुया ल्युने च्वना पंखां गाय्का च्वन । वसपोल खना बाजुयात कंने योग्य मज्जू धका महाजनं स्थविरयात खनौ कथं छखे लिक्क लिचिला बिल । व मूर्खह्य महाजनं जुलसां स्थविरयात खंसानं मखंछू याना कोच्छुना भोजन याना च्वन । विशाखां जिमि बाजुं स्थविर खनानं वास्ता मया धका सीका “न्होने बिज्यांहुँ भन्ते ! जिमि बाजुं बासिगु खीर नयाच्वन धका धाल । वं निगण्ठतयेसं विशाखायागु शिकायत याबले सहयाना च्वंसानं बासिगु खीर नयाच्वन धका धाय् साथं खीरं ह्ला लिकया थ्व खीर थनं

यंकि श्वे भंमचायात नं श्वे छे पितिना छ्वयाव्यु धका अन्हेयात । श्व
 भंमचां जुलसां जित थज्यागु मंगल कार्यं याना च्वनाबले बासिगु खीर
 नःगु यानाबिल धका धाल । उगु छे जुलसां सकलें हे श्यो श्वार्तित
 विशाखाया थासं वःपि हे जुयाच्वन । वंत सुनां ह्ला तुति ज्वना छे
 पितिना छ्वये फं ? म्हुतुं हे जक नं वंत छे प्याहां हूं धका धाय्छापि
 सुं दुगु मखु । विशाखां बाजुया खं न्यना धाल “भो बाजु ! थुलि
 वचन मात्रं जि श्वे प्याहांवने फंमखु । जि जुलसां छिकिपित लः
 ल्ह्याबाीत कुम्भदासिथे जुया श्वे वंह्य मखु । जिमि मां बी निम्हं
 जीवमान दनिह्य म्हाय् मचा धंपि थुलिजक श्वे प्याहां वनी मखु ।
 थज्यागु कारणं याना हे जिमि बीनं जित थन छ्वया हःबले च्याह्य
 ततःधंपि कुटुम्बित सःता यदि जिमि म्हाय्या छुं दोष दयावल धासा
 छिमिसं निसाब यानाव्यु धका जित इमिगु ह्लाते लः ह्लानाहःगु खः ।
 इपि सकलें सःतके छ्वया जिगु दोष दु म्हु निरण्य याना सो धका
 धाल । महाजनं श्वं कल्याणगु हे खं ह्लात धका च्याह्य ततःधंगु
 कुलयापि कुटुम्बिकत सःतके छ्वया “श्व भंमचां मंगलगु दिनखुनु आसने
 च्वना लः म्हुगु खीर नयाच्वनाह्य जितः बासिगु भोजन नयाच्वन धका
 धागु कारणं याना श्वयात श्वे पितिना छ्वयाव्यु” धका न्यंकल ।
 छं थये धंगु खला में ? धका इमिसं न्यनेव विशाखां धाल “छह्य पिण्ड-
 पातिक स्थविर छेया पिखालहवी दना च्वना बिज्यात । जिमि बाजुं
 वसपोलयात वास्ता हे मयास्य खीर भोजन याना च्वना दीगुलि जिमि
 बाजुं थुगु आरामभावे न्हूगु पुण्य याना मदी पुलांगु ह्लापायागु पुण्य हे
 जक अनुभव याना च्वनादिल धंगु मतीतया, न्ह्याने बिज्याहूं भन्ते !

जिमि बाजुं पुलांगु पुण्य मपा च्वन" धका धंगु खः । थुकी जिगु छु दोष दु ? । मडु में थुकी छंगु छुं दोष मडु । भंमचां ला युक्तियुक्तगु हे खं धागु खः । छि छाय् भंमचा खना थपास्तं तँचाया दियागु ? धका न्यन । अले महाजनं धाल— म्वालका थ्व छगू वंगु दोष मखु धाय् । थ्व भंमचा छन्हू चान्हे बाच्चाइले दासित मुंका छेँया ल्युने पाखे वन । इमिसं अथे वनागु खला ? मैं धका न्यनेव, बाज्यापिं ! जि मेताया कारणं वनागु मखु थुगु छेँ जुलसां दकले भिगु जातयाह्य आजञ्ज मिसाह्य सलया मचा बुयेके तयंबले, थुमिसं वास्ता हे मयास्थ च्वं च्वंगुलि जि हे दासित्य नाप छुश्या च्याका सल गले वना मिसाह्य सलया मचा बुईकी बसे याना बी मागु सेवा टहल याकः वनागु खः । अले इमिसं हे बाजु ! जिमि मयेजुं छिगु छेँ दासितिसं हे नं मयागु ज्या याना बिल । छि थुकी छु दोष खनादिया ? हे महाजनपिं थन नं दोष थमदयेमा । थ्वया बौह्यास्यां जुलसां थ्वयात थन छ्वया हये त्येका गुप्तगु कोठाय् यंका भिगू उपदेश बियाहःगु दु । उकियागु अर्थ जिं मथू भंमचा-यात कंकेब्यु । थ्वया बौह्यास्यां जुलसां छेँ दुनेच्वंगु मि पिने पितयंके मज्यू धका धयाहल । झीसं सुयां जःला खःलातये छेँ मि मदया काबंबले मि मव्युस्य च्वं च्वने फेला ? साहु महाजनपिसं थथे खःला मैं ? धका न्यनेव । हे बाज्यापिं ! जिमि बौनं मि धका धागु व धार्थेयागु मियात धागु मखु । गुगु मिया निमित्त धागु धासा— थःगु छेँ तुनेयागु कलह-स्वागु खेँ उखेँ थुखेँ च्वपिं जःला खःला तयेगु छेँवना कँ ज्वीमते । अथे कंज्वीगु बान्हि छेँ च्वंगु मि पितयंकेगु समान खः, यथार्थंगु मियात धागु मखु । हे महाजनपिं ! म्वालका व ला अथे थज्वीब्यु । थ्वया बौनं

जुलसां पिने च्वंगु मि छेँ दुतहये मज्यू धका धयाहःगु दु । झीगु छेँ मि मदं च्वनीबले पिनेच्वंगु मि थःगु छेँ दुत महस्य च्वं च्वने फेला ? अथे धयाहःगु खःला में धका जमानि च्वनावःपि महाजनपिसं न्यनेव—

“जिमि बौनं पिनच्वंगु मि धागुया मतलब व धार्थेयागु मियात धागु मखु । छुकियात धागु धासा— जवं खवं च्वंपि जःला खःला तये छेँ थः बाजु माजुपित दोषबिया अणुगुण खँ ह्लानाच्वंगु न्यना वया, उखे छेँ च्वंपिसं छित थये का बोबिया च्वंगु स्यू, अथे का दोष बियस च्वंगु स्यू धका थःगु छेँ दुनेवया कँवये मते धागु खः । व यथार्थगु मियात धागु मखु । व थेंज्यागु थवंथः त्वाकीगु मि थेंज्यागु तःधंगु मि मेता मदु धका कँनेव थुगु कारणं यानानं भंमचा निर्दोष हे जुल । थयेहे तुं मे मे थाय् नं अर्थ च्वीका काय् माल । अनयागु मतलब—अर्थ जुलसां थये खः— विशाखाया बौहास्यां बियाहःगु उपदेश मध्ये सुनां बीहल वंत हे जक बीमा धायागुया मतलब थःगु छेँयागु वस्तु न्येयंका लित बीहःपित हे जक हाकनं छको न्यो वंबले वस्तु बिया छ्वेमा लित बीहये मसःपित बिया छ्वे मज्यू धागु खः । “बीहःपित नं बीमहःपित नं बिया छ्वेमा ।” धागुया मतलब छु धाःसा ? गरीबपि थःथितिपि दया च्वनी इमिसं वया छुं ज्या याय्या लागी बां त्थाना यंकी व दां लित बीमह धका हानं दां त्या वंबले मव्युस्य च्वं च्वने मज्यू । बीहःसां बीमहःसां बिया हे च्वनेमा धंगु मतलब खः । सुख पूर्वकं फेतुना च्वनेमा धागुया मतलब, बाजु माजुपि वंबले दना बीमाथाय् ताताजागु थासे फेतुना च्वने मज्यू धागु खः । सुख पूर्वकं नयेमा धागुया मतलब, बाजु माजु व थः भातया ह्लापालाक हे थमनि नये मज्यू इपि सकलसित नके त्वंके सिधेका,

सकलसित गाः मगाः स्वया जक दकले लीपा बाकि जुयाचवंगु नयेमा धका धागु खः । सुख पूर्वकं छनेमा धागुया मतलब, श्वनं बाजु माजु थः भात छने न्हो हे थःनि ह्लापालाक खाताय् ग्वारा तुला न्हो वयेका च्वने मज्यू । इमित याना बीमागु सेवा सत्कार व्यासकं यानाबी सिधेका जक थः दकले लीपा छनेमा धागु खः । मि यागु पूजा याय्मा धागुया मतलब छु धासा ? श्व जुलसां बाजु माजु व थः भातयात समेतं मिया द्वे थें, भयानकह्य नागराज थें सम्के जुया, दर-भर कया ज्या याना यंकेमा धंगुयात धागु खः । छेंया दुने च्वंह्य देवतायात नमस्कार याय्मा धागुया मतलब नं बाजु माजु व थः भात समेतयात छेंया देवता हे सम्के जुया दर-भर कया ज्या याना यंके सयेकेमा धागु खः । थुगु प्रकारं महाजनं श्व भिगू श्रववाद-उपदेशयागु श्रथं न्यना जवाब बीगु छुं मखना खा ख्यंस्य च्वंका कोछुना कुलेजुया च्वं च्वन । श्रले जमानि च्वनावःपि साहु महाजनपिसं “गथे खः गृहपति ! जिमि म्हाय् मचाया मेगु नं छुं दोष जिमित न्यंकेमागु छुं दनिला ?” धका न्यन । छुं नं मंत साहु महाजनपि ! धका लिसः बीव — “अथे जूसा श्व निर्दोषह्य भंमचायात छें छाय् पितिना छ्वेमागु ?” धका न्यन । तदन्तर विशाखां धास बापि ! कर्कापि ! जि जिमि बाजुया छगू वचनं हे श्व छें प्याहां-बनेगु योग्य मजू, जिमि श्रबुजुं जुलसां जि थन बिधा हःबले जिगु दोष कु मकु न्यायनिसाब याय्दा लागी जितः छिकिपिनिगु ह्लाते लः ह्लाना हःगु खः । आ छिकिपिसं नं जि निर्दोष-शुद्धगु भाव सीकाबी धुंकल । आ जि थनं बंसां जिल धका धया थः च्यो श्वातिं तयेत रथ-यानादि तय्यार या धका आन्ना बिल । श्रले मिगार महाजनं वैत इपि साहु

महाजनपि बःकया हे भंमवा मयेजु ! जि मसीकं बुफे मज्जीकं छंत थये
घाय्लात जितः क्षमा यानाव्यु धका धाल ।

भो बाजु ! छितः क्षमाला जि याना बीगु जुल तर जि जुलसां
बुद्ध शासने अत्यन्त श्रद्धा प्रसन्न जुयाचर्वपि कुलया म्हायमचा खः ।
जि जुलसां तथागत व भिक्षु संघ पिनिगु सेवा सत्कार याय् मदयेकं थन
चवं चवने फंमखु । यदि जिगु इच्छानुसारं तथागत सहित भिक्षु संघपित
सेवा सत्कार याय् दत्त धासा जक जि थन चवं चवने फं धका धाय् व,
“मै” छंगु इच्छानुसारं छं यो योथे छिमि तथागत व भिक्षु संघपित छे”
बिज्याका सेवा सत्कार या” धका अनुमति बिल । विशाखां कन्हे खुनु हे
बशबल सहित भिक्षु संघपित निमन्त्रणा याना थःगु छे” दुत्त बिज्याकल ।
नांगार्पि अचेलक निर्रण्ठ तयेसं मिगार महाजनया छे” तथागत
बिज्याकल धागु समाचार सीका अन वना छे”या छ्चाखेरं घेरा बिया
चवं चवंवन ।

विशाखां ह्लासिकेगु बक्षिणोदकं लः बिया सकल भिक्षु संघ व
तथागतयात् याय् मागु सेवा सत्कार तंय्यार याका, जिमि बाजु माया
शास्तायात् भोजन लःह्ला मासं धका बाःजुह्लासित समाचार छ्वत् ।
मिगार महाजन वयेत् ठिक याबले वया गुद आजीवकतयेसं छि महाजन
अमण गौतम याथाय् वने दंमखु धका पना तल । वं जिह्ण भंमचां हे
यथा योग्य स्वया तथागतयात् भोजन दोहलपि धका लिसः छ्बया
बिल । विशाखां बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित भोजन याके सिधेका हाकनं
मेगु समाचार छ्वत्— “जिमि बाजु माया शास्तायागु धर्मदेशना न्यं

ज्ञासँ ।” अबले महाजनं आजा मवंस्य हे जीमखु धका धर्म भवणया
 लागी वने त्यंहासित सःता निग्रंथतिसं थये धाल— “भो महाजन
 श्रमण गौतमयागु धर्म—कथा न्यनेसा न्यं हूँ तर पर्दाया पिने च्वना जक
 न्यं हूँ ।” महाजन अन वने न्ह्यो ह्लापालाक हे अन पर्दा तयेके बिल ।
 महाजन वंना पर्दाया पिने फेत्तू वन । शास्तानं छ पर्दाया पिने
 थ चवंसां, पर्वतया ल्यूने हे थ चवं चवं, मेगु हे चक्रवाले वना चवं चवं
 वंसानं जि बुद्ध धंहास्यां जिगु सः छंत न्यंकेगु शक्ति जिके दु धका
 महानगु जम्बु सिमाया कचा ज्वना अक झोर ज्वीक संके बले जम्बु
 (= जामुन) फल हाया वंथें, अमृतयागु वा गाके थें धर्मदेशना याना
 बिज्यायत् छसेंनिस्येयागु आनुपूर्वि कथा कंना बिज्यायगु प्रारम्भ याना
 बिज्यात । सम्यक्सम्बुद्धं जुलसां धर्मदेशना याना बिज्याईबले न्ह्योने
 चवं चवंसां, ल्यूने चवं चवंसां, सच्छिगू चक्रवाले वंना चवं चवंसां, दोछिगू
 हे चक्रवाल तापाक वंना चवं चवंसां, अकनिष्ठ देव भवने हे वना
 चवं चवंसां, शास्ता नं जितः हे जक सोया बिज्याना च्वन, जित हे जक
 धर्मदेशना याना बिज्याना च्वन धका समफे जुया च्वनी । बुद्ध धंहा
 चन्द्रमायागु उपमा थें खः । गथे कि चन्द्रमा आकाशया दध्वी लाना
 चवं च्वनीबले, चन्द्रमा जिगु छघोँया च्वस्सं लाना च्वन धंथें तुं सकल
 सत्व प्राणिपिसं खना च्वनी अथे हे धंथेंतुं न्ह्याथाय् चवं चवंसां थःगु
 न्ह्योने हे बिज्याना चवं चवं बिज्याथें खना च्वनी । थ्व जुलसां बोधि-
 सत्वपिनि अलंकार याना छायापातःगु छघोँ स्वाह्लाना, अजलं उलातःगु
 मिखा ल्ह्या, हृदये चवंगु ला लिकया, करपिनि च्यो यायत् जालिय
 समानपि पुत्र, कण्हाजि समानपि न्ह्यायपि, मद्दि समानह्य महारानीपित

समेतं परिश्याग याना दान बिया वःगुया फल खः । मिगार महाजनं नं तथागतया उपदेशस विचार याना च्चं च्चं पर्दाया पिने च्चना हे दोच्छिगु प्रकारं शोभायमान जुया च्चंगु स्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुया, निश्रल-स्थिरगु अद्धां सम्पूर्णं जुया स्वंगु रत्नस शंका धंगु छुं छुं हे महुह्य जुया पर्दा उला वना भंमचाया दुरुस थःगु म्हुतु दिका थंनिनिस्ये छ जिह्य मां तुल्य जुल धका वंत थःह्य मांया थासे तल । व नं अबलेसंनिस्ये 'मिगार माता' धंगु नां जुया वन । लिपायागु समयस वं काय् ब्वीका मिगारो धका नां छुत । महाजनं भमचाया दुरु तोःता वना तथागतया तुतिब्वे भोस्सुना ह्णाति ब्वे ब्वे स्याना म्हुतुं नं चुप्पा नया जि मिगार खः भन्ते, जि मिगार खः भन्ते धका स्वकोतक्क थःगु नां न्यंका भन्ते जि थुलिमिच्छि समय तक्क थन दान बिल धाय्थ महाफल दं धंगु मसिया च्चन, धा जुलसां जिमि भंमचाया कारणं याना सीका काय् धुन । सकल अपाय-नरक-दुःखं मुक्त ज्वीधुन । जिह्य भंमचा थ्व छे द्वाहांवःगु जितः हितया लागी, अर्यया लागी वःगु खः धका धया थुगु गाथा बोन—

सोहं अज्ज पजानामि यत्थ दिन्नं महफलं ।

अत्थाय वत्त मे भद्दा सुणिसा धरमागता'ति ॥

अर्थ—

थो जि गन दान बीव महानफल दं धंगु सीका काय् धुन, निश्रयनं जित अर्थ—हितया लागी थपाय्सतं मिह्य भंमचा जिगु छे द्वाहां वःगु खः ।

विशाखां कन्हे छुनुया लागी नं शास्तायात निमन्त्रणा यात ।
 औतापत्ति फले ध्यंहा मिगार महाजनं अबलेसंनिस्ये व छे शासमया
 लागी न्हाबलेसं लुखा चालावंगु जुल । अले मिगार महाजनं चिन्तना
 यात— “जिमि भंमचां जितः तःधंगु उपकार यात । ध्वयात जि प्रसन्न
 यानावीगु छुं ज्या छगू याना बीमाल” धका । ध्व भंमचायागु ऊघातुगु
 तिसां न्हाबलेसं तियाचवने फंमछु । याजस्य च्वंगु बं ह्निने नं चान्हे नं,
 सकल इरियापथस तियाचवने फंगु तिसा छगू दयेकाबी माल धका सच्छि
 बोल दां मूबंगु ‘धनमट्टक’ धंगु तिसा दयेके बिल । व तिसा लुंकाःनितिसं
 दवेका सिधयेका हयेव बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघंपित निमन्त्रणा याना आदर
 सस्कार पूर्वकं भोजन याका, विशाखायात भिक्षुगः घः सुगन्ध लखं
 मोलट्टका शास्ताया न्होनेतया व हलुकागु तिसां तोका वन्दना याकेबिल ।
 शास्ता भुक्तानुभोदना याना आशीर्वाद बिया विहारे संतुं ल्याहाँ
 बिज्यात । विशाखा नं अबलेसंनिस्ये दान बीगु आदि पुण्यकर्म पालन
 याना च्वे च्वं शास्ताया तरफं च्यागू वर प्राप्त जुया आकासे च्वंहा
 चन्द्रमा थें प्रसिद्ध जुया काय् म्हायर्पि नाप अभिवृद्धि जुजुं दया च्वन ।
 दया जुलसां भिह्य कायर्पि व भिह्य म्हायर्पि दया च्वन । इमि मध्ये
 छह्य छह्यस्या भिह्य भिह्य कायर्पि व म्हायर्पि दयावल । इपि छयेपिनिनं
 छह्य छह्यस्या भिह्य भिह्य कायर्पि व म्हायर्पि दयावल । थुगु प्रकारं
 विशाखाया कायर्पि, छयेपि, छबीपि सन्तान परिवारया रूपं दयावः-
 पिनिगु संख्या च्यादोल प्यसल न्यीह्य जुल । थः सच्छिव न्योदें तक्क
 म्वानाच्वन । जल्लिमाँछ आयूतक्क म्वाना च्वनं नापं छयेने सें छपु हे
 तुयुंया वल धंगु दुगु मखु । न्हाबले सोसां भिक्षुदें दुह्य ल्यास्यह्य मिसा

थे च्वं । व कार्यापि, छयेपि, छ्वीपि, परिवारपि मुंका विहारे वना च्वनीबले थुपि मध्ये विशाखा थुह्य धका ह्यसिका काब् फुपि सुं दुगु मखु । न्ह्याह्यस्यानं वनाच्चंगु खंसानं आ मथा वना च्वंगु हे स्वया च्वने इःसा ज्यू । जिमि मालिकनी अये वनाच्चंगु स्वया च्वनेगु हे न्ह्याईपुस्व च्वं धका मतीतया च्वनी । सुनां दंना च्वंगु, फेतुना च्वंगु, गोत्तुला च्वंगु खनी वं आमचा जिमि मालिकनी गोत्तुला च्वंसा हे ज्यू । व गोत्तुला च्वंगु स्वया च्वनेगु हे न्ह्याईपुता धका मती तया च्वनी । थुगु प्रकारं व प्यंगु इरियापथस गनं हे शोभा मडु धका धाय्मा बाब् दुगु मखु । विशाखां न्याह्य किसियागु बल धारण या । जुं जुं थ्व खं च्वना व विहारे वना धर्म श्रवण याना ल्याहाँ बया च्वंबले, बंगु बस परिक्षा याना स्वेया लागी, व वंचंगु ले किसि तोःतके बिल । व किसि सोथे ल्ह्वना तिति न्ह्याया विशाखाया न्योने थ्यंकः बल । वया छचाखेरं बयाच्वंपि न्यासःह्य मिसात मध्ये गुह्यं बिस्युं वन, गुह्यं वंत मतोतुस्य वयाच्वंपिके, थ्व छु धका न्यनेव “जुजुं जुलसां मालिकनी छिगु बल परिक्षा याय्या लागी किसि तोःतके बिल” धका कंन । विशाखां थ्व किसि खना छाय् बिस्युं वनेमागु दु ? वं थ्व किसियात गय् याना च्वनेमाली धका चिन्तना याना यदि क्वात्तुक जोन धासा किसि सिनावनी धका निपतिचां किसिया सो कत्ताका च्वाणा छवत । किसि फय्मफया दरवारया न्ह्योने पुतूहं थ्याचाक मिक् फेत्तू वन । थुगु आश्रयं खना अन मुनाच्वंपि आपालं जनतापिसं साधुकार बिल । विशाखा परिवारपि सहित सकुशल पूर्वकं थःगु छे ल्याहाँवल । जगु समये जुलसां श्रावस्ती नगरे विशाखा मिगार माताया आपालं कार्यापि, छयेपि, छ्वीपि निरोगी जुया शुभ मंगलं संयुक्त

जूँपि उलिर्माँछ परिवारपि दोलंदो मध्ये छह्य हे अकालं बिच्चे सिना वन
 घैपि बुगु मखु । श्रावस्ती चर्वैपिसं मंगल उत्सव याईबले जनतापि मध्ये
 ह्यापालाक विशाखा महा उपासिकायात निमन्त्रणा याना भोजन याकी ।
 अनलि छगू उत्सव खुन्हुया दिने आपालं जनतापि तिसा वसतं तिया
 धर्मं श्रवणया लागी विहारे वनेत विशाखायात नं निमन्त्रणा यानातःगु
 थासे हे भोजन याका 'महालता पसाधन' तिसां तिया जनतापि नाप
 नापं हे बिहारे वनेत तिसा त्वया पोचिना छह्य दासियात ज्वंकेबिल,
 गुकिया निर्मित धयातल— "उगु समये जुलसां श्रावस्ती नगरस उत्सव
 बुयाच्वन मनूत अलंकार याना छायापा बगीचा पाखे बनाच्वन । विशाखा
 भिगार मातानं यःत अलंकार याना— छायापा बिहार पाखे बनाच्वन ।
 अले वं तिसा त्वया गा छुवौ पोचिना दासियात बिल "हे प्रिया बासि !
 थ्व पो जो ना" धका । व जुलसां विहारे वनीबले थथिज्यागु अनधंगु,
 छयैलंनिस्ये कवे तुती थ्यंकं अलंकार जुयाच्वनीगु तिसां तिया छायापा
 विहारे द्वाहाँ वनेगु योग्य मजू धका तिसा तोःता पोचिना, यःगु पुष्यया
 प्रतापं हे दयावःह्य न्याह्य किसिया बल दुह्य दासिया ह्लाते सःह्लाना
 बिल । वं हे जक व तिसा जोने फेगु जुयाच्वन । उकिं वंत विशाखां
 घाल में दासि ! थ्व तिसा पो ज्वे शास्ताया थासं ल्याहाँ वये बले
 तोमानि धका बिया 'धनमट्ट' पसाधन धंगु हलुकागु तिसां तिया शास्ता
 याथाय् वना धर्म श्रवण याःवन । धर्मदेशना सिधेव भगवानयात
 नमस्कार याना देना ल्याहाँ बल । दासिह्यस्यां वंगु व तिसा अनंतुं काय्
 लोमंका बल । धर्म श्रवण याना वने धुंकूपि मनूतिसं यदि छुं वस्तु
 लोमंका वंगु दत घासा उगु वस्तुयात अनन्ब स्थविरं बिचा भाना तया

बिज्याई । बगु प्रकारं वसपोलं उखुनु व तिसा पो खना शास्ताया चासे वना कवन । “मन्ते ! विशाखां वंगु तिसापो लोमंका वन” धका । तथागतं छलेलिबक चीका तयाम्बु आनन्द ! धका आज्ञा उवीव स्थविरं व तिसापो ल्हना यंका स्वान्हे तःले तये यंका बिज्यात । विशाखा नं सुप्पिया नाप आगन्तुक गमिक अर्थात् अयंःवःपि व यात्रास वनीपि, उसाय् मद्दुपि आबि भिक्षुपित याय्मागु उपकार सेवा सत्कार याः मया सीके धका बिहारया दुने चाहू जुल । इपि उपासिकापि बिहारेदुने खना घ्यो, कस्ति, चिकं आदि मापि, आपायाना मचा मचापि श्रामणेरत देमा आदि थल जोना इमिथाय् वं । उखुनु नं अथे हे वयेगु थालेयात । अले छहा उसाय्मदुह्य भिक्षु खना सुप्पियां छःपित छु माल आर्यं धका न्यंबले ‘मांसरस’ धाःसेली ज्यू आर्यं जिं छवयाहया बी धका जमान याना कन्हे खुनु कप्पियगु अर्थात् योग्यगु मांस मदया थःगु खंपा याथाय्यागु लाः ध्यना बिया छवत । लिपा शास्तायागु प्रतापं गथे खः अथे हे जुल । विशाखा महा उपासिका नं उसाय्मद्दुपि मचापि श्रामणेरपि स्वेधुंका मेगु ध्वाकां प्याहाँ वया बिहारया पिनेसं च्वना प्रिया दासि में ! तिसा हति तीत्यल धका धाल । उगु समयस व दासि तिसापो लोमंका वयागु कारण लुमंका आर्यं अन हे काय् लोमंका वया धका कंन । अथे जूसा ल्याहाँ वना कयावा हूँ । यदि जिमि आर्यं आनन्द स्थविरं ल्हना यंका मेगु थासे तयेयंका बिज्याय् धुं कुसा कया हये मते, व तिसा आर्यंयात हे जिं परित्याग यानागु जुल । जेतवन बिहारे बाखं न्यंबःपि मनूतिसं लोमंका वंगु वस्तु स्थविरं अथे याना तै धंगु विशाखां स्यूगु जुयाच्वन । उकिं अथे धया छवगु खः । स्थविरं नं व दासि ल्याहाँवःगु खना आनन्द

स्थविरं छु यावयागु धका न्यना बिज्यात । जिमि मालिकनीयागु तिसा पो लोमंका बॅना धका धाय्ब, जि हुंफन स्वान्हे तःसे यंका तया तयागु बु हूँ अन बॅना व तिसा पो जोना हूँ धका धया बिज्यात । व दासि आर्यं छलपोलया ह्लाति थिया बिज्याय् धुं कुगु व तिसा पो यात लितयंके योग्य मजू धका धयाहःगु दु धका धया खालि ह्लातं हे ल्याहांवन । छु खः मं धका विशाखां न्यनेव उगु कारण कॅना बिल । प्रिया दासि ! जिमि आर्यं थिया बिज्याय् धुं कुगु वस्तुयात जि तीमखुत जि आर्यंपित हे परित्याग यानाबौ धुन । आर्यंपिसं जुलसां व तिसा रक्षा याना च्वने यावदौ— दुःख ज्वी व तिसा मिया कप्पियगु (= आर्यंपित योग्यगु) वस्तु यंका बीमाल । हूँ वना व तिसापौ कया हति धाय्ब व दासि हाकनं वना कया हया बिल । विशाखां व तिसां मत्युस्य हे जोनावना जुं कःमित सःतके छत्रया मू तयेके बिल । गुं गू कोटि मूबं, व तिसा दधेकुगुया जयाला सच्छिबोल दां धका टोकेयात । अये जूसा व तिसा मिया छ्व धका आज्ञा बिल । उलिमंछ धन बिया व तिसा मुनानं न्याना काय् फंमखु । व तिसां ती फुह्य मिसा नं दुर्लभ हे ज्वी । थ्व पृथ्वीले जुलसां स्वह्य मिसातिसं 'महास्रता पसाधन' तिसा लाभ याना कागु बु । १. विशाखा महा उपासिका, २. बन्धुल मल्ल सेनापतिया जहान मल्लिका देवी, व ३. वाराणसि महाजनया म्ह्याय् (थुपिं स्वह्यस्यां लाभयाना काल) उकिं विशाखां यमहे उकियागु मू सच्छि बोल दां अधिक गुं गू कोटि धन गाडास लादेयाना विहारे यंका शास्ता-यात वन्दना याना “मन्ते ! आर्यं आनन्द स्थविरं जिगु तिसा ल्हना यंका मेथाय् तया बिज्यात । जिगु तिसा वसपोलं स्पर्श याना दिउ रास्ये

निस्स्ये जि व तिसां ती योग्य मज्जुल । व तिसा मिया छलपोलपित
 कप्पियगु (= योग्यगु) छुं वस्तु छगू चढेयाय् धका मीके छ्वयां, सुं
 न्यानाकाय् फुपि मवया जि हे न्याना कया । उकियागु मू दां जोंका बया
 प्यंगू प्रत्ययस गुगु प्रत्यये खर्च याना छ्वे भन्ते ! ? धका न्यनेव, तथागतं
 पूर्व दिशा पाखे ध्वाका लिक्क संघपि च्चनेगु विहार छगू दयेकाबी योग्य
 जू विशाखा ! धका भ्राजा जुया बिज्यात । अथे जूसा ज्यू असल जुल
 भन्ते ! धका विशाखां मन प्रसन्न याना गुंगू कोटि धन खर्चं याना
 जमीन न्याना काल । मेगु गुंगू कोटि धन खर्चयाना विहार दयेकेगु च्या
 थाले याकस । अनंलि छन्हया बिनस शास्ता सुथ ह्लाप्पां लोके ध्यानं
 स्वया बिज्याना, देवलोकं ज्युत जुया भद्दिय नगरस महाजनया कुले जन्म
 जूबःह्य भद्दिय धंह्य महाजन पुत्रया अरहन्त च्चौगु उपनिस्सय सम्पत्ति
 खंका बिज्याना अनाथपिण्डिक महाजनया छेँ जल्पान याना उत्तरपाखे
 च्चंगु ध्वाका पाखे स्वया बिज्यात । स्वभावं हे शास्ता विशाखाया छेँ
 भिक्षा कया दक्षिण ध्वाकां प्याहाँ बिज्याना जेतवन विहारे बास याना
 बिज्याई । अनाथपिण्डिकया छेँ भिक्षा कया पूर्वपाखे च्चंगु ध्वाकां प्याहाँ
 बिज्याना पूर्वाराम विहारे बास याना बिज्याई । उत्तर पाखे च्चंगु
 ध्वाका पाखे स्वया बिज्याना च्चंगु शास्ता खंका वसपोल अवश्य नं
 चारिकाया लागी बिज्यात च्चो धंगु भाव स्यूह्य विशाखां उखुनुया दिने
 तथागत उत्तर पाखेयागु ध्वाका पाखे स्वया बिज्यात धागु ताय् साथं
 वेगं वना वन्दनायाना बित्तियात— “चारिकाया लागी बिज्याय्
 त्यनागु ला भन्ते ?” छः विशाखा ! भन्ते ! थुलिर्मच्छि धन परित्याग
 याना छलपोलया लागी विहार दयेकेबी त्यना । ल्याहाँ बिज्याहँ भन्ते !

हे विशाले ! ध्व जिगु गमन ल्याहाँ बने उयूगु गमन मखु । वं अबरय नं तथागतं हेतु सम्पन्नह्य सुं मनु खंका बिज्यात ज्वी धका चिन्तना याना— “अथे जूसा मन्ते ! जि याका च्वनागु ज्या उयू मज्ज्य सूह्य भिक्षु छह्य थन तोःता थका बिज्याहुँ” धका बिन्तियात । तथागतं छं स्वया छं यःह्य भिक्षुयागु भिक्षापात्र का विशाले ! धका धयाबिज्याय्व विशाखां आनन्द स्थविरयात् सकलसिनं प्रिय यासानं महामौद्गल्यायन स्थविर बुलसां ऋद्धिवानह्य छः ध्वसपोलया कारणं याना न्ह्यागु ज्यानं याकनं सकल यानाकाय् फं धका चिन्तना याना महामौद्गल्यायन स्थविरयागु भिक्षापात्र ज्वन । स्थविरं शास्तायागु ख्वा स्वत । शास्तानं छं परिवारपि न्यासःह्य भिक्षुं बि बोना ल्याहाँ हुँ मोद्गल्यायन धका धयाबिज्यात । वसपोलं अथेहे याना बिज्यात । वसपोलयागु आनुभाबं ख्वीन्यागु योजन तापा थासं नापं सिमाया लागी, लोहँया लागी बंपिसं ततःमागु सिमा ततःगोशु लोहँ जोना उखुनु हे थ्यंकः वं । सिमा व लोहँ नं बैल गाडाय् तथा हयाच्वनेमा धंगु दुगु मखु, गाडयागु घुर तोधवीका च्वनेमा धंगु नं दुगु मखु । याकनं हे नितजागु प्रासाद विहार बनेबुल । क्वे च्वंगु तल्लाय् न्यासःगू कोठा, च्वे च्वंगु तल्लाय् न्यासःगू कोठां शोभायमान जुयाच्वंगु प्रासाद जुयाच्वन । शास्ता गुँलातक्क चारिका याना बिज्याना हाकनं श्रावस्ती बिज्यात । विशाखां नं प्रासाद दयेकेगु ज्या गुँलाया मित्रे सिधेके बिया प्रासादया गजू भिगु ह्याउँस्य च्वंगु लु पातायागु ख्वीगः सःघः पाय्गो ज्वीक दयेके बिल । शास्ता जेतवन विहार पाले बिज्यात धागु न्यना लँ सोवना शास्तायात् थःगु विहारे यंका कबल याकेबिल । मन्ते ! छलपोल ध्व प्यंगू महिना (= चतुर्मास

पिला) भिक्षु संघर्षि नाप यन हे ज्वना बिज्याहुं प्रासाद बिहारयागु
 पनिस्था याय् धका बिन्तियाय्व शास्तानं स्वीकार याना कया बिज्यात ।
 विशाखां अकलेसंनिस्ये बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित विहारे हे भोजन दान
 बियाच्चन । अले वया पासा छह्यस्यां दोछिसाई दां वंगु काप छकू ज्वना
 वया विशाखायात धाल “जिं थ्व वस्त्र छकू छंगु प्रासादे गनं बे
 लायाबीगु इच्छा दु । गुथाय् लाय्गु छः व थाय् छको जितः क्यनाब्बु ।”
 हे पासा ! यदि जिं छंत लाय् थाय् मवु धाय्व छं जितः थ्व कापः छकू-
 नापं लाय्के मव्यू धाई । उकिं छं थःथमं हे प्रासादया निगू तल्लाय्सं
 दोछिगू कोठास सोया लायाबी थाय् ल्ययाका हुं धका धाय्व वं व
 दोछिसाई दां वंगु कापः ज्वनावना चाहू जुजुं वयासिनं कमसलगु काप
 लायातःगु गनं हे मखना जितः थुगु प्रासादयागु पुण्य भाग दंमखुत धका
 मने दुःखताया छथाय् ज्वना ख्वया ज्ववन । अले वंत ध्यानन्द स्थविरं
 खंका “छ छाय् ख्वया ज्वनागु ?” धका न्यना बिज्यात । वं वखे
 कॅनाबिल । स्थविरं चिन्ता पाय्मते जिं छंत थ्व कापः लाय्गु थाय्
 क्यना बी धका धया स्वांहे क्वे तुति सिलेथाय् बिच्चे तुतिहुयेगु कापः
 याना लायाब्बु । भिक्षुपिसं तुति सिले धुने साथं दकले ह्लापालाक छं
 लायातःगु कापतेरिं न्हया तुति हुया विहारे दुने द्वाहां वनी । थुगु प्रकारं
 छंत तःधंगु फल प्राप्तज्वी धका धयाबिज्यात । विशाखां जुलसां व थाय्
 छकू मत्ति खंके मफुत । विशाखा महाउपासिकां चतुर्मास पिला तक
 थःगु विहारया दुने हे बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित दान बिल । अन्तिम दिन
 खनु भिक्षु संघर्षित चीवर छपु छपु दान बिल । दकले क्वकालिह्य न्हूह्य
 भिक्षुं प्राप्तयाना कागु चीवर छपुया दोछि दां वं । सकल भिक्षुपिनिगु

मिक्षा पात्र जायक वासः दान बिल । दान बीगु ज्याय् जक परित्याग
 घागु दां गुँगु कोटि धन खर्चं यात । थुगु प्रकारं विहारया लागी जमोन
 काय्त गुँगु कोटि, विहार दयेकेत गुँगु कोटि धन, विहार पनिस्था
 याय्त गुँगु कोटि धन जम्मा न्धीह्लयेगु कोटि धन विशाखां बुद्ध शासनया
 लागी परित्याग घाना बिल । महाजन धनिया कुले जन्म जुया मिथ्या
 दृष्टिया छेँ पैन वना थथिज्यागु सुनानं याय् मफुगु परित्याग यात छेँपि
 मेपि सुँहे डुगु मखु । विशाखां विहार पनिस्था याय् सिधःछुनु तःभागु
 किच्चः बांलाक डुगु सिमा क्वे चवना काय्पि, छर्येपि, छ्वीपिसं चाहयेका
 जि ह्लापा प्रार्थना याना वयागु व्याक्कं इच्छा सम्पूर्ण जुल धका प्रासाद
 विहारे चा चा हिला मधुर स्वरं न्यापु गाथा द्वारा थःगु मनेच्चंगु प्रीति
 वचन प्रकट यात—

कदाहं पासदं रम्मं सुधामत्तिक लेपनं ।

विहार दानं दस्सामि सङ्काप्पो मय्ह पूरितो ॥१॥

अर्थ—

जि गबले प्लास्टर याना चां इलातःगु सुरम्यगु प्रासाद दयेका
 दान घाय् फं ? धंगु थ्व जिगु संकल्प (थौं) सम्पूर्ण जूगु जुल ॥१॥

कदाहं मच्चपीठं च भिसिबिम्बोहनानिष ।

सेनासन भण्डं दस्सामि सङ्काप्पो मय्ह पूरितो ॥२॥

अर्थ—

जि गबले खाता, कुसि, बोत्यं, दस्ना, फुंग इत्यादि सेनासन

वस्तु दान याय् फं ? धंगु ध्व जिगु सङ्कल्प थोंया दिने सम्पूर्ण जुल ॥२॥

कदाहं सलाक भत्तं सुचि मंसूप सेवनं ।

भोजनं दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥३॥

अर्थ—

जि गबले सलाक भोजन शुद्धगु ला, न्यां संयुक्त जुया च्वंगु
भोजन दान बी फं ? धंगु ध्व जिगु संकल्प (थों) सम्पूर्ण जूगु
जुल ॥३॥

कदाहं कासिकं वत्थं खोम कप्पासिकानि च ।

चीवर दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥४॥

अर्थ—

जि गबले काशि देशयागु रेशमी वस्त्र, व कपाय्यागु चीवर
दयेका दान बी दं ? धंगु जिगु संकल्प (थों) सम्पूर्ण जूगु जुल ॥४॥

कदाहं सप्पि नवनीतं मधुतेलं च फाणितं ।

भेसज्जं दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो'ति ॥५॥

अर्थ—

जि गबले घ्यो, नरनि, कस्ति, साखःति, चिकं, वासः दान याय्
दं ? धंगु जिगु ध्व संकल्प (थों) सम्पूर्ण जूगु जुल ॥५॥

भिक्षुपिसं वंगु सः ताया शास्ताया थाय् वंना बन्ति यावन—
 “भन्ते ! जिमिसं थुलिमिच्छि दयेधुंकल विशाखा महाउपासिकां म्य हात्ता-
 जुल धंगु गबलेसं न्यने मनंति, थो जुलसां वं काय्, छये, छ्वीपिसं-
 चाहुयेका मे हाला प्रासादे चा चा हू जुया च्वन, वंत छु जुलथे भन्ते !
 पित्त जकं कोप जुलला ? अथे नं मखुसा उई जकं जुलला ?” धका
 बन्ति यावन । तथागतं मखु भिक्षुपिं जि पुत्रि मे हाला जूगु मखु । वंगु
 जुलसां संकल्प यानावःगु सम्पूर्ण जुया, वं प्रार्थना यानावःगु आशिका
 व्यावकं सम्पूर्ण जुल धका प्रसन्नगु मन जुया प्रीतिवचन प्रकाश यायां
 चा चा हू जूगु छः धका आज्ञा जुयाबिज्यात । भन्ते ! वं गबले प्रार्थना
 यानावल थे ? न्यने योला भिक्षुपिं ! धका तथागतं न्यना बिज्याय्व
 न्यने यो भन्ते ! धका भिक्षुपिसं लिसः बिल । अले तथागतं भतीतया
 खं आज्ञा दयेका बिज्यात —

हे भिक्षुपिं ! यनि सच्छिदोल कल्प ह्वापा पदुमुत्तर धंहा बुद्ध लोके
 उत्पन्न जुया बिज्यात । वसपोलया सच्छिदोल वर्ष आय् दया च्वन ।
 वसपोलया परिषद्दिं सच्छि दोल क्षीणास्त्रध भिक्षुपिं जुया च्वन, नगर
 हंसवती धंगु छः । बौह्यस्या नां सुनन्द छः । मां सुजाता धंहा महारानी
 जुया च्वन । वसपोलया अग्रह उपस्थायिका जुयाच्वंह्य छह्य मिसां
 च्यागू वर फोना कया मांया थासे च्वना शास्तायात प्यंगू प्रत्यय द्वारा
 सेवा सत्कार याना च्वन । संज्ञाकाती व सुथे उपस्थानया निमित्त शास्ता
 याथाय् वना च्वन । व उपस्थायिकाया पासाह्य मिसा छह्य ह्नि ह्नि
 व नाप्यं विहारे वंना च्वन । व मिसां वया पासाह्यस्या शास्ता नाप

विश्वास व हेम खेम जुया उबंगु खना छु यासा थुगु प्रकारं बुद्धनाप हेम—
खेम व विश्वास दयेके फं ? धका चिन्तना याना शास्तायाके न्यन—
“भन्ते ! थ्व मिसा छलपोलया सु परेजू थें ?”

“उपस्थायिकापिनि दथ्वी दकले अग्रह्य खः” धका आज्ञा जुया
बिज्याय्व, “भन्ते ! छु यासा थथे उपस्थायिकापिनि मध्ये दकले
अग्रह्य—उत्तमह्य ज्वी दे ?”

सच्छिदोल कल्प आशिका-प्रार्थना यासा अग्रउपस्थायिका
ज्वी दे ।

“आ प्रार्थना-आशिका यासा ज्वी देला भन्ते ?”

“भवश्यमेव ज्वी दे ।” अथे जूसा “भन्ते ! सच्छिदोल भिक्षुपि
सहित न्हेनु तक्कयात जिगु भिक्षा दान स्वीकार याना कया बिज्यांहुँ”
धका याचना यात । शास्तानं मौन जुया स्वीकार याना बिज्यात । व
मिसां न्हेनु तक्क महादान बिया, अन्तिमगु दिन खुनु चीवर बस्त्र दान
याना शास्तायात वन्दना याना पालिकाया ववस्सं भोस्सुना “भन्ते !
जि थ्व दानयागु विपाक फल देवतापिनिगु सुख ऐश्वर्यादि छुं आशिका
मयाना, छलपोल थें ज्याह्य छह्य बुद्धया थासे च्यागू वर प्राप्तयाना
मांया थासे च्वना प्यंगू प्रत्यय द्वारा सेवा सत्कार याइपिनि दथ्वी दकले
अग्रह्य—उत्तमह्य ज्वी दयेमा” धका प्रार्थनायात । शास्तानं थ्वयागु थ्व
प्रार्थना सिद्ध ज्वीगु खःला ? धका अनागत पाखे बिचायाना स्वया-
बिज्यास्य ध्यानं दोह्यगू कल्प तक्क खंका बिज्याना सच्छिदोल कल्पया

अन्तस गौतम धंहा बुद्ध उत्पन्न ज्वीतिनि । उगु समयस छ विशाखा धंहा
 उपासिका जुया वसपोलया धासं च्यागू वर लाभ याना कया मांयाथासे
 च्वना प्यंगू प्रत्यय द्वारा उपस्थान याइपिनि दथ्वी दकले अग्रह ज्वी”
 धका भविष्यवाणि याना बिज्यात । वंत व उगु सम्पत्ति कन्हे हे
 साक्षात्कार याना काय्मार्ये च्वना वल । वं अन आयू दतल्ले पुण्य याना
 अनं सिनावना देवलोके वना जन्म जूवन । देव मनुष्य लोकस चाहू
 जुजुं, काश्यप तथागतया समयस किकि धंहा काशी जुजुया न्हेहा म्हाय-
 पिनि मध्ये दकले चीधकःहा संघ दासी धंहा जुया, मेपिनि कुलस
 पैनवना इमि केहेपिं नाप ताकाल तक्क दानादि पुण्य कर्मयाना काश्यप
 तथागतया पालिकवे नं “अनागतस छलपोल थेंज्याहा बुद्धया मांया थासे
 च्वना प्यंगू प्रत्यय दान बीपिनि दथ्वी अग्रह ज्वी दय्मा” धका प्रार्थना
 यात । अबलेसंसिनस्ये देव मनुष्य लोकस चा चा हू जुजुं थुगु आत्म
 भावस मेण्डक महाजनया काय् धनञ्जय महाजनया म्हाय् जुया जन्म
 जूवल । जिगु बुद्ध शासने आपालं पुण्य कर्म यात । थुगु प्रकारं हे
 भिक्षुपि ! जिह्य पुत्रि म्ये हाला जूगु मखु । थमं यानावःगु आशिका
 प्रार्थना सम्पूर्णं जूगु खना थःगु हृदये उत्पन्न जुयावःगु उदान
 (— प्रसन्नता—हृदयोद्गार) प्रकट याना जूगु खः धका आज्ञा दयेका
 शास्तानं धर्मदेशना यानाबिज्यास्य— हे भिक्षुपि ! गथे फि दक्ष-
 कुशलहा गथुं अनेक प्रकारयागु स्वां द्वंया न्ह्योने च्वना नाना प्रकारगु
 बां बां नागु स्वांमाः हना यंकी अथेहे धैयंतुं विशाखां नं नाना प्रकार-
 यागु कुशल कर्म याय्त थःगु चित्त ववच्छकूगु खः धका उजुं जुया थुगु
 गाथा आज्ञा जुयाबिज्यात :—

यथापि पुष्करासिंहा कयिरा मालागुणे बहु ।
एवं जातेन मच्चेन कत्तब्बं कुसलं बहुति ॥

अर्थ—

चतुर्हं गयुनीनं स्वांद्दे बां बांलागु स्वां ल्यया माः हनीगुयें,
संसारे जम जूपि मनुष्यपिसं नं आपलं पुण्य याय् माः ।

अन “पुष्फ रासिंहा” धंगु नाना प्रकारयागु स्वांयागु द्वे खः ।
“कयिरा” धंगु स्वांमा हनी धागु खः । “मालागुणे बहु” धंगु अनेक
प्रकारयागु बां बां लागु स्वांमा । “मच्चेन” धंगु सीमापि धंगु मतलबं
मनु धागु खः । अज्यापि सत्त्व प्राणिपिसं जीवर दान बीगु इत्यादि अनेक
प्रकारगु कुशल कर्म याय्मा । अन स्वांया द्वे धागु आपालं स्वां खने
दुथाय्यात धागु खः । यदि आपा स्वां मडुसा मालि (= गथुं) नं
बांलाक स्वांमा हने सःह्य जूसां आपा बां बांलागु स्वांमा हने फंमखु ।
स्वांमा हने मसःह्य गथुं नं बांलागु स्वांमा हने फंमखु । आपालं नाना
प्रकारयागु स्वांया द्वे दुथाय् बांलाक ज्यासःह्य गथुं ज्वीव आपालं बां
बांलागु स्वांमा हना धंकी अयेहे धंयें तुं यदि अह्यस्या अद्धा आपा देमखु
भोग सम्पत्ति धासा आपा दया अ्वनी वं आपालं कुशल कर्म याना यंके
फंमखु । अद्धा नं आपा मडुहा भोग सम्पत्ति नं आपा मडुहास्यां ला अन
हे कुशल कर्म यानायंके फंमखु । गुह्यस्या जुलसां अद्धा आपा दया
अ्वनी तर भोग सम्पत्ति आपा मन्त धासा नं कुशल कर्म आपा याय्
फंमखु । गुह्यसिके जुलसां अद्धा नं आपा दे भोग सम्पत्ति नं आपा

[६६]

दंञ्चन घासा विशाखा थेंज्याह्य उपासिकां याःथे आपालं कुशल कर्म
याना यंके फं घका कनातःगु छः । “यथापि-वे०-कस्तब्बं कुसलं
बहु”ति । घका ।

धमं देशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापन्न आदि जुयावन ।
धमंदेशना आपालं जनतापित सार्थक जुयावन ।

Dhamma Digital
विशाखाया कथा सिधल ।

६. आनन्द स्थविरया प्रश्नया कथा

“न पुष्पगन्धो पटिवातमेती ति” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती नगरे बास याना च्वना बिज्याबले आनन्द स्थविरया प्रश्नयात समाधान याना आजा जुयाबिज्यात । स्थविरं जुलसां संज्ञाकाती एकान्ते ध्याने च्वना चिन्तना याना बिज्यात— “भगवानं सार गन्ध, मूल गन्ध, व पुष्प गन्ध धंगु स्वंगू उत्तमगु गन्ध दु धका धया बिज्यात । व गन्धत फय् न्हावं पाखे जक गन्ध वं फय् वया च्वंपाखे लिकथं सुगन्ध मवं । थ्व संसारे अज्यागु सुगन्ध नं देला ? गुगुकि फय् वयाच्वं पाखे नं लिकथं नं वंगु” धका । अले वसपोलया थये मती वन । थुकियागु विनिश्रय जि थः थमं छाय् याना च्वनेगु ? शास्ता याथाय् हे वना न्यंवने धका वसपोल शास्ता याथाय् वना न्यंवन । उकि धयातःगु दु— “अले जुलसां आयुष्मान आनन्द संज्ञाकाती ध्यानं देना गन तथागत बिज्याना च्वंगु छः अन वन । वनानि शास्तायात थये बिन्तियात— “मन्ते ! थ्व संसारे स्वंगू प्रकारयागु सुगन्ध दु गुकियागु सुगन्ध फय् बावंपाखे जक सुगन्ध बावं लिकथं बामवं, व सुगन्ध छु छु धासा ? जडा-हाथागु

सुगन्ध सिमाया सार सिंया दुने च्वंगु सुगन्ध, व स्वांयागु सुगन्ध थुपि
स्वंगू खः । भन्ते ! थ्व सुगन्ध जातत गुकियागु सुगन्ध फ्य् बावं पाखे
जक बावं लिकथं बासना मवं । अज्यागु छुं सुगन्ध दुला भन्ते ! गुकिया
सुगन्ध फे न्हावं पाखे नं बासना वं, लिकथं नं बासना वं, न्हाःकथं नं
लिकथं नं बासना वं ?” धका (न्यन) । अले तथागतं प्रश्नया लिसः
बियाबिज्यास्य— “दु आनन्द ! अज्यागु सुगन्ध नं गुकियागु सुगन्ध फे
न्हावं पाखे नं बावं लिकथं नं बासना वं हानं न्होकथं नं लिकथं नं
बासना वं । व गज्यागु सुगन्ध खः भन्ते ! गुकिया सुगन्ध न्होकथं नं
लिकथं नं निखेर पाखे नं बासना वं ? थन आनन्द ! गुगु गामे अथवा
निगमे मिसा हे जूसां, मिजं हे जूसां, बुद्धया शरणे वंहा ज्वी, धर्मया शरणे
वंहा ज्वी, संघया शरणे वंहा ज्वी, प्राणि हिंसा याय्गुलिं अलग जुयाचवंहा
ज्वी, करपिनिगु वस्तु खुया काय्गुलिं, मिथ्या काम सेवन-व्यभिचार
याय्गुलिं, मख्गु खं ह्लाय्गुलिं, अयेला थ्वं इत्यादि सेवन याय्गुलिं
अलग जुयाचवंहा ज्वी, शीलवानहा ज्वी, कल्याणगु धर्म याइहा, लोभ
द्वेषादि चित्ते मवुहा जुया गृहस्थ धर्मं चवं च्वनी । दान याय्गुली-त्याग
याय्गुली ह्लावंहा परित्याग याय्गुली लगेजुया चवंहा, याचक-फोर्गि
तयेत दान बीगुली लगेजुया चवंहा, दान बीगु व्रतस लीन जुया चवंहा,
अज्याहासिगु दिशा विदिशास च्वंषि श्रमण ब्राह्मणपिसं गुण खं ह्लाई ।
थुगु गामे अथवा थुगु निगमे च्वंहा मिसा हे जूसां मिजं हे जूसां बुद्ध
शरणे वंहा खः पे०-दान बीगुली लगे जुया चवंहासिगु देवतापिसं नं
अमनुष्यतिसं नापं गुण वर्णना याई । थुगु गामे अथवा थुगु निगमे, मिसा
हे जूसां, मिजं हे जूसां बुद्धया शरणे वंहा खः- पे०-दान बीगुली लगे

जुया च्वंह्य खः घका । हे भ्रानन्द थ्व गुण वर्णना याय्गु रूपी सुगन्ध
जुलसां फे न्ह्यावं पाखे नं वं, लिकथं नं वं, निखेर पाखे नं सुगन्ध बावं
घका भ्रान्ना जुया थुगु गाथा धयाबिज्यात :—

न पुष्क गन्धो पटिवात मेति न चन्दनं तगर मल्लिका वा ।
सतं च गन्धो पटिवात मेति सन्ना दिसा सप्पुरिसो पवाति ॥
चन्दनं तगरं वापि उप्पलं अथ वस्सिकी ।
एतेसं गन्ध जातानं शील गन्धो अनुत्तरो'ति ॥

अर्थ—

स्वां, चन्दन, तगर, चमेलीयागु सुगन्ध, फ्य् मवंगु थासे बने
मफु, किन्तु सत्पुरुषया सुगन्ध व्याक्क दिशास नं फंले जुया बनी ।

चन्दन, तगर, पलेस्वां, चमेलीस्वांयागु सुगन्ध स्वयानं शील
सुगन्ध अधिकं उत्तम ।

अन "न पुष्क गन्धो" धंगु तार्वतिस भवनयागु पारिजातक
सिमा व्या व हाकलं सन्धिगू योजन फंले जुया च्वन स्वां यागु ज्योति
न्येगू योजन ध्यंक्क वना खः वं व स्वांयागु सुगन्ध ज्जगू योजन तक्क नस्वा
वः फे न्ह्यावं पाखे जक्क उकियागु सुगन्ध वं लिकथं जुलसां छलांगू हे नं
मवं । अधिज्यागु स्वां नापं फेया लिकथं सुगन्ध मवं । "चन्दनं" धंगु
श्रीखण्ड सिंयागु सुगन्धयात धागु खः । "तगर मल्लिका वा" धंगु
थुकि नं सुगन्ध हे प्रकत धाय्त धागु खः । सार सुगन्धया अप्र जुया

[१००]

चवंगु च्यागू श्रीखण्डयागु नं तगर घंगु सुगन्ध व मल्लिका घंगु दाबा
स्वांया सुगन्ध नं फे न्ह्यावं पाखे हे जक भास बनी लिक्थं मवं ।
“सत्तश्च गन्धो” घंगु सत्पुरुष पिनिगु जुलसां बुद्ध प्रत्येक बुद्ध भावक
पिनिगु शील रूपी सुगन्ध फेया लिक्थं नं बं छाप् धासा सकल दिशास
सत्पुरुषापि प्रवाहित जुया चवंगु दु । गुकियाना सत्पुरुषपिनिगु शील रूपी
सुगन्धं सकल भिगू दिशासं फेला जुयावं । उकिया निर्मित्त इमिगु सुगन्ध
फे न्ह्यावं पाखे जक मखु लिक्थं नं न्ह्यावं धागु खः । “पटि वात्त
मेत्ति” धका । ‘बस्सिकं’ घंगु चमेलि स्वां । “एतेसं” घंगु थुपि
श्रीखण्ड आदियागु सुगन्ध जातयासिकं शीलवानपि सत्पुरुषपिनिगु शील
रूपी सुगन्ध हे जक उत्तम-श्रेष्ठ असदृश अद्वितीय छनापं समान मज्जुगु
धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूतयेत धर्मदेशना सार्थक जुयावन ।

आनन्द स्थविरया प्रश्न कया सिधल ।

१०. महा काश्यप स्थविरया पिण्डपात्र दानया कथा

“अप्पमत्तो अयं गन्धो” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने बासयाना बिज्याना चवंबले महाकाश्यप स्थविरया पिण्डपात्र दानया कारणं भ्राजा जुयाबिज्यात । छन्हुया दिनस स्थविर न्हेनु यंकं निरोध समापत्ती च्वना बिज्याना समार्धि देना राजगृह नगरस भोलाक छेँ अतः मयास्य पिण्डपात्र भिक्षा वेंने घका प्याहाँ बिज्यात । उगु समयस शक्र देवराज इन्द्रया परिचारिकापि पालिजा बखुंया थें तुति दुपि न्यासःएअ अप्सरात स्थविरयात पिण्डपात्र भिक्षा बी घका उत्साहित जुया न्यासःगु भिक्षा पिण्ड तैयार याना ह्लातं ज्वना लेंया सिथे च्वना भन्ते ! थुगु पिण्डपात्र भिक्षा कया बिज्यांहुँ, जिमित मङ्गल याना बिज्यांहुँ घका बिन्तियात । छिपिं थनं हुँ । थौं जि गरीबह्य छह्यसित संग्रह याय् घका घया बिज्यात ।

भन्ते ! जिमित नाश याना बिज्याय् मते, संग्रह याना बिज्याहुँ । घका प्रार्थनायात । स्थविरं इमित ह्यसीका प्रतिक्रियेप याना बिज्यासां ह्यपि अनं चिला वेंनेगु इच्छा मयास्येलि । स्थविरं छिमिगु प्रमाण

छिमिसं मस्यूला ? छिपि थनं चिला हूं धका पंचि निपंचि न्याय्का बिज्यात । इपि स्थविरयागु पंचि सः ताया ग्याना अन चवंचवने मफया अनं अन्तरधान जुया वना देवलोकेतुं ल्याहाँवन । इन्द्रं गन वना वयागु ? धका न्यनेव ।

समापत्ति दना बिज्याह्य स्थविरयात पिण्डपात्र दान बी धका मनुष्यलोके वनागु खः ।

छिमिसं दान बियावये फुलाले ?

जिमिसं दान बियावये मफु । ग्रहण याना काय्गु इच्छा याना मबिज्या ।

वसपोलं छु धया बिज्यात ले ?

गरीबह्यसित संग्रह याना बिज्याय्गु धका धं बिज्यात देव !

छिपि छु भेषकया वना वयागु ले ?

जिपि थुगुहे भेषं वनावयागु खः देव ! धका कॅन । अले इन्द्रं छिपि थें ज्यापिसं स्थविरयात पिण्डपात्र गबले दान याना वये फं ? धका धया धमं हे दानबीगु इच्छायात । अले इन्द्रं थः जरा जीण्ह्य बुढा वा त्वधूह्य सें तुयूह्य, शरीर धुसिलूह्य भेष कया । मुजा देवपुत्रियात नं अज्याह्य हे बुढीह्य याना छगू कापः थाईपि चवनीगु गल्ली थःगु ऋद्धि निर्माण याना थाज्या थाय्गु तां चक्कंका चवंचवन । स्थविर नं दकले गरीबह्यसित संग्रह याना बिज्याय् धका नगर बाखे स्वया बिज्यात । नगरया पिनिसं व गल्लिचा खना अथेक स्वया बिज्याबले इपि निह्य

खंका बिज्यात । उगु बखते बृद्ध रूपी इन्द्रं थाज्या थाना च्वन । सुजां तुकि तुलाच्वन । स्थविरं बिनतना याना बिज्यात— “थुपि निहा बुढा बुढि ज्वी धुंका नापं ज्या याना च्वन तिन । थुगु नगरे थुमियासिनं गरीबपि मेपि सुं दैथें मच्चं । थुमिसं ब्यूगु जाति छतु जक जूसां ग्रहण याना काय् । थुमित संग्रह याना बीमाल धका इमिगु छें पाखे स्वया बिज्यात । इन्द्रं वसरोल बिज्याना च्वंगु खंका सुजायात धाल— “प्रिये श्री आर्य थुखे बिज्याना च्वन, छं मखं छू याना सुमक तुकि तुला च्वंच्वें । क्षण भरं हे छल याना पिण्डपात दान बी । स्थविर बिज्याना पिखालखी दना च्वना बिज्यात । इमिसं मखं छू याना थःगु ज्याय् हे जक लगे जुया च्वन । भतीचा जायका इन्द्रं श्रीगु लुखाक्वे भिक्षु छहा दना च्वंच्वें च्वं सो हूँ धका धाल । छि हे सो भासैं स्वामि धाय्व व छें प्यहाँ वया स्थविरयात भोस्सुना वन्दना याना निपा ह्लाति पुलि बःकया ऊं ऊं हाला देना आर्यं गुहा स्थविर थें ? धका भचा लिक्क वंना जिगु मिखा बुल्लुस्य च्वं धका धया कबाले ह्लातं किका च्वे ख्वाले स्वया ग्रहो ! दुःख याना बिज्यात श्री महा काश्यप स्थविर खनी धका ताकालं लिपा जिगु कुटिया लुखाक्वे बिज्यात । छें छुं बीगु दुला धका न्यन । सुजां भचा अक्रमके जूथें पह पिकया दु स्वामि धका लिसः बिल । भन्ते ! रुखा सूखागु अथवा प्रणीतगु धंगु मतीतया मबिज्यास्य जिमित संग्रह याना बिज्यांहुँ धका धया भिक्षापात्र काल । स्थविरं थुमिसं ब्यूगु साक (= पाछाई) हे जूसां च्वकिया जा छम्हू जक जूसां थुमित संग्रह याना बी माल धका भिक्षापात्र बिया बिज्यात । वं छें दुने द्राहाँवना ‘घटि मोदन’ धंगु घ्यले थुयातःगु जा (= पुलाव) जासि लिक्कया पात्र

जाय्क तथा स्पविरया ह्लाते लःह्लाना बिल । पिण्डपात भोजन अनेक
 सूप व्यंजन दुगु उकियागु सुगन्धं सकल राजगृह नगर छगुलि ह्वाला
 ह्वालां बास्ना बल । उगु समयस स्थबिरं चिन्तना याना बिज्यात—
 “एव मनु अशरण गरीबह्य खः थ्वयागु भोजन घासा अत्यन्त सुस्वादिष्ट
 देवराज इन्द्रयागु समान एव सु खः ?” धका । असे स्थविरं बत शक
 धका ह्य सौका धयाबिज्यात— “छं तःधंगु अपराध यात । गरीबपित
 दंगु सम्पत्ति लाकाकाल । थौं जितः दान बिया सुंछह्य गरीबह्य मनु
 सेनापतियागु पदबि जूसां महाजनयागु पदबि जूसां प्राप्त ज्वीगु खः ।”

“जिये गरीबह्य मेपि सुं दनिला ? भन्ते !”

छ छु कारणंयाना गरीब जुल ? देवलोकस देवतापिनि जुजुयागु
 सुख अनुभव याना ?” धका धयाबिज्याय्व ।

भन्ते ! व अये ज्वीफुगु जि जुलसां बुद्ध उत्पन्न जुया मबिज्यानि
 बले कल्याणगु ज्या याना अये ज्वीफुगु खः । बुद्ध उत्पन्न जुयाचवंगु
 वर्तमान समयस कल्याणगु ज्या याना चूलरथ देवपुत्र, महारथ देवपुत्र,
 अनेकवण्ण देवपुत्र धंपि थुपि स्वह्य देवपुत्रपि समानपि जि उत्पन्न याना
 बियारपि खः । ह्लाषा जि इमियासितं तेज आषा दुह्य खः । आ जि
 सत्तिक दुगु थासे इपि देवपुत्रपि नक्षत्र हिते धका परिचारिकारपि बोना
 सडके प्याहाँ वःबले जि बिस्युंवेना छेँ द्वाहाँवना सू वनेमाल । इमिगु
 शरीरं प्याहाँवःगु तेज जुलसां जिगु शरीरे फंलेजुया त्वप्पुया वन । जिगु
 शरीरं प्याहाँवःगु तेज इमिगु शरीरे फंलेजुया त्वप्पुया मवं । (अये

जूबले) जियासिनं गरीबह्म मेपि सु दे भन्ते ! अये जूसां तमि आवंलि
लिपा छं जित थये छलेयाना दान ब्यूवयेगु ज्या याय् मते ।

“छलपोलयात थये छलेयाना दान बियागुया जितः पुण्य देलाकी
मदे भन्ते ! ?”

“दे आवुसो !” अये जूसा कुशल कर्म याय्गु धंगु जिगु कर्तव्य
खः भन्ते ! धका धया स्थविरयात वन्दना याना सुजायात बोना स्थविर-
यात प्रदक्षिणा याना आकासे थाहाँवना “अहो ! दान परमदान काश्यप
स्थविरयात सुप्रष्ठित जुल ।” धका उदान (= प्रीतिवाक्य) घोषणा
यागु जुल । उकिं धयातःगु वु— “छगू समयस तथागत राजगृहे बेलुवन
कलन्वक निवापस बास याना बिज्याना च्वन । उगु समयस जुलसां
आयुस्मान महा काश्यप पिप्फली गुफास बिज्याना च्वन । न्हेनु तक्क
छगू हे आसने मुलिबति ध्याना छगू समाधिस समाधिस्त जुया बिज्याना
च्वन । अनंलि आयुस्मान महाकाश्यप उगु छगू हप्ता बितेजुया वनेव
उगु समाधि दना । तदनन्तर उगु समाधि दंह्य आयुस्मान काश्यपया थये
मती वन । “थौं जि राजगृह शहरे भिक्षाटन याय् दःसा अति उत्तम
ज्जी ।” उगु समयस जुलसां न्यासःति देव अप्सरारिपसं आयुस्मान महा
काश्यपयात भिक्षा पिण्डपात दान बीगु प्रयास यागु छः । अले आयुस्मान
महाकाश्यपं इपि न्यासःति देव अप्सरारिपत प्रतिक्षेप याना (= स्वीकार
मयास्य) सुथयागु समये बांलाक चीवरं पुना पात्र चीवर ज्वना राजगृह
नगरे भिक्षाटनयालापी वन । उगु समयस जुलसां देवराज इन्द्रं महा
काश्यपयात पिण्डपात भिक्षा दान बीगु इच्छायाना गरीबपि थाज्या

थाईपिनिगु भेषकया थमं धाज्या थाना असुर कंया सुजायात तुकि
 त्वीका तल । आयुस्मान महा काश्यप बृद्ध रूपी इन्द्रया छेँबवे थ्यंकः
 बन । इन्द्रं आयुस्मान महाकाश्यपयात यानंनिस्येँ वया चवंगु खना छेँ
 प्याहां वया लें सोया ह्लातं भिक्षा पात्र कथा छेँ द्वाहांवना घ्यले
 थुयातःगु जा लिकया भिक्षा पात्र जाय्क तथा हया महा काश्यपयात
 लःह्लाना बिल । थ पिण्डपात भोजन जुलसां अनेक प्रकारगु केँ तरकारि
 दुगु जुया च्वन । अले महा काश्यपया मती थथे वन— “थ्व मनू सुज्जी
 गुहसिके थज्यागु उत्तमगु भोजन दया च्वन ?” तदनन्तर आयुस्मान
 महा काश्यपया थथे मतीवन थ्व अबश्यनं शक्र देवराज इन्द्र खः धका
 सीका इन्द्रयात थथे धाल । “छं थ्व छु यानागु ? थनंलिपा थथे गबलेसं
 याय् मते ।” भन्ते काश्यप ! जिमित नं पुण्य माः जिमितं नं पुण्य धंगु
 याना च्वनेमाः । अले इन्द्रं आयुस्मान महा काश्यपयात वनना याना
 प्रदक्षिणा याना आकासे थाहांवना अन च्वना स्वको तक्क उदान
 (—प्रौति वाक्य) घोषणा यात— “अहो ! दान परम—उत्तमगु दान
 काश्यप भन्तेयात बौगु सौभाग्य प्राप्त जुल” धका । तथागतं जेतवन
 विहारे च्वना बिज्याना हे बंगु व सः ताया भिक्षुपित आमन्त्रणा याना
 बिज्याना “हे भिक्षुपि ! अन सो शक्र देवराज इन्द्रं उदान वाक्य धा धां
 आकासं वना च्वन” धका धया बिज्यात । भिक्षुपिसं वं छु यातथेँ
 भन्ते ? धका प्रश्न याय्व, “हे भिक्षुपि ! वं छलेयाना जिह्य पुत्र
 काश्यपयात पिण्डपात भिक्षा दान यात । इन्द्रं दान बिद्या प्रसन्न जुया
 उदान वाक्य धा धां आकासं वनाच्वन” धका आज्ञा जुवा बिज्यात ।
 स्थबिरयात पिण्डपात भोजन दान बीमा धका वं गथे सिल उवी ?

मन्ते ! धका भिक्षुपिसं प्रश्न याय्व हे भिक्षुपि ! जिह्य पुत्र थें ज्याह्य
 भिक्षा जक वना जीविका याईह्य, बँत देवतापिसं नं मनूतिसं नं ययि
 धका थमं नं उदान (= प्रीति वाक्य) आजा जुयाबिज्यात । सूत्रे जुलसां
 दिव्य श्रोतघातुं साधारण मनूतयेगु शक्ति पुलाबंह्य अर्थात् शक्ति आपा-
 बुह्य शक्र देवराज इन्द्र च्वे आकासे थाहांवना सर्गते च्वना स्वको तक्क
 उदान (= प्रीति वाक्य) धया च्वन— “अहो ! दान परम दान
 काश्यप मन्तेयात सुप्रतिष्ठित जुल” धका । अले तथागतं थुगु अर्थं
 सीकाकया बिज्याना उगु समयस थुगु उदान वाक्य घोषणा याना
 बिज्यात ।

पिण्डपातिकस्स भिक्खुनो अत्त भरस्स अनञ्जपोसिनो ।
 देवा पिहयन्ति तादिनो उपसन्तस्स सदा सतीमतो'ति ॥

अर्थ—

पिण्डपात भिक्षां जीवन हनाच्वंह्य भिक्षु थः छह्य जक नयां
 गाह्य मेपिं सुं पालन-पोषण याय् म्वाह्य इन्द्रिय उपशान्त जुया
 न्हाबले सत्बुद्धि जुया च्वंह्य अज्याह्य अरहन्त्यात देवतापिसं नापं प्रिय
 याई (= ययि) ।

थुगु उदान (= प्रीति वाक्य) प्रकट याना हे भिक्षुपि ! शक्र
 देवराज इन्द्रं जिह्य पुत्रयागु शील सुगन्धं याना मनुष्य लोके बया
 पिण्डपात भिक्षा दानया वल धका अज्ञा जुया थुगु गाथा उजुं दयेका
 बिज्यात ।

अप्पमत्तो अयं गन्धो या'यं तगर चन्दनी ।
यो च शीलवतं गन्धो वाति देवेसु उत्तमो'ति ॥

अर्थ—

ध्व शील रूपी सुगन्ध तगर चन्द (= श्रीखण्ड) सुगन्धया सिनं
अप्रमादि (= उत्तम) जू । गुगुखः ध्व शीलवन्त रूपी सुगन्ध उत्तमगु
देवलोके ध्यंक नं बासना वं ।

पदार्थ— अत्र “अप्पमत्तो” धंगु परिमाणं भतीचा जकगु
“यो च शीलवतं” धंगु गुह्य खः शीलवान पिनिगु शीलरूपी सुगन्ध
व जुलसां तगर धंगु सुगन्ध चूर्णं थें ह्याउंगु श्रीखण्ड थें सुगन्ध भचा जक
ज्वीमखु महान फंलेजुया वनीगु जुयाचवन उगु कारणं याना “वातिदेवेसु
उत्तमो” धंगु प्रवर—श्रेष्ठ—उत्तम जुया देव लोके व मनुष्य लोके सकल
थासे हे सुगन्ध बासना वया च्वनी । ‘फंले जुजु’ वासि ववं वंनाच्वनी
धागु खः ।

धर्मवेशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापन्न फल आदिस ध्यंकः
वन । धर्मवेशना आपालं जनतापित सार्थक जुयावन ।

महाकाश्यप स्थविरयात भिक्षा ब्यूगु कथा सिधल ।

११. गोधिक स्थविर परिनिर्वाण जूगु कथा

“तेसं सम्पन्न मीळानं” धंगु थुगु घर्मदेशना शास्ता राजगृह नगर आश्रय याना वेलुवन विहारे बासयाना चवना बिज्याबले, गोधिक स्थविर परिनिर्वाण जूगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यात । व आयुस्मान जुलसां इसिगिलि पर्वतया कबस्सं कालशिलास बास याना, अप्रमादि, मेहनति, निस्पेक्ष जुया तप्तकालिक चित्तविमुक्ति स्पर्श यानाचवंबले छगू स्वाभाविक आकस्मिक रोगं याना ध्यानं कुत्युंवल । वं निकोलनं सोकोलनं यायां खुको तक्क ध्यान लाभ याना कया नं परिहीन जुयावना न्हेकोया खुसी लाभयाना कया चिन्तना यात — “जिं खुको तक्क ध्यानं कुत्युंवये धुंफल — परिहीन जुल अज्याहसिगु गति ठेकाना देमखु । आ यत्थे हे जिं शस्त्र कया ह्येमाल धका सें खायगु खोचा जोनावया थःगु गःपः त्वाह्लाना छ्वेत खाताय् वना गोत्तूवन । मारं वंगु चित्त सोका । थ्व भिक्षुं शस्त्रं गःपः त्वाह्लाना थःगु जीवन परित्याग याना विदर्शना भावनास चवना सिनावन घासा अरहन्त जुया वनी । उकिं थ्वयात जिं गंवने माल । जिं धंगु वचन थ्वं याई थें मच्चं, उकिं जि

शास्ता याथाय् वना तथागतं गंके बीमाल धका सुं छह्य मनूयाणु भेषं
शास्ता नापलाना यथे धाल :—

महावीर महापञ्ज इद्धिया यससा जलं ।
सब्बवेरे भयातीतं पादे बन्दामि चक्खुमा ॥
सावको ते महावीर मरणं मरणाभिभू ।
आकङ्खति चेतयति तं निसेद्य जुतिन्धर ॥
कथंहि भगवा तुय्हं सावको सासने रतो ।
अप्पत्तमानसो सेखो कालं कयिरा जनेसुता'ति ॥

अर्थ—

हे महावीर ! महानगु प्रज्ञा ऋद्धि व यश-ऐश्वर्य द्वारा
जाज्वल्यमान जुयाबिज्याकह्य, हानं सकल वर भयं मुक्त जुयाबिज्याकह्य,
अक्षुमान जुयाबिज्याकह्य छलपोलया चरणे बन्दना याना ।

हे महावीर ! छलपोलया शिष्य सीनावनेत इच्छा याना च्चन,
चिन्तना याना च्चन भो ज्योति आपा बया बिज्याकह्य छलपोलं बँत
गना बिज्याहुँ ।

हे भगवन् ! गये बुलसां छलपोलया श्रावक शासने लीन जुया
च्वंह्यस्यां शंक्ष (— अरहन्त मञ्चीकं) जुया हे मनूतय् बिच्चे मृत्यु जुया-
वने त्यन ? धका (बिन्तियात) ।

उगु क्षणस स्थविरं शस्त्र जोना च्वंगु जुया च्वन । तथागतं च्च
मार खः धंगु ह्यसीका थुगु गाथा भ्राज्ञा जुयाबिज्यात :—

एवम्पि धीरा कुब्बन्ति ना'वक्खन्ति जीवितं ।
समूल तण्हं अन्वूह गोधिको परिनिब्बुतो'ति ॥

अर्थ—

जीवितयात वास्ता मयास्य धैर्यंनुपि पण्डितजनपिसं यथे नं या ।
हा सहित नृष्णयात विनाशयाना गोधिक स्थविर परिनिर्वाण जुल ।

अनलि तथागत निह्य प्यह्य भिक्षुपि नाप स्थविर शस्त्र च्वना
गोत्तुला च्वंगु थासे बिज्यात । उगु समयस पापिमारं गन जुलसां
गोधिकयागु प्रतिसन्धि विज्ञान च्वंवन धका कुं पुचःथे हामं प्रकाश पुचः
थे जुया सकल दिशास स्थविरयागु विज्ञान माः माः जुल । तथागतं उगु
कुं व प्रकाश पुचःयात भिक्षुपित्थे क्यना “हे भिक्षुपि ! च्च पापिमारं
जुलसां गोधिक कुलपत्र यागु विज्ञान गन जुलसां च्वंवन ज्वी धका माः माः
जुयाच्च्वन । हे भिक्षुपि ! गोधिकयागु विज्ञान जुलसां गनहे च्वं मवंस्य
परिनिर्वाण ज्वी धुं कल ।” धका भ्राज्ञा जुया बिज्यात । मारं नं बंगु
विज्ञान गनं हे ल्थीके मफया कुभार छहसिगु भेष कया व्याभाया सि
दयेकातःगु वीणा च्वना शास्ता याथाय् वना न्यंवन :—

उद्धं अघो च तिरियं दिसा अनुदिसा स्वहं ।
अन्वेयं ना'धि गच्छामि गोधिको सो कुहिगतो ॥

[११२]

अर्थ—

गोधिक गन वन धका जि वंत च्वे, च्वे, तेसों, दिशा, अणुदिशास
माः जुयां नापं ल्वीके मफुत ।

अले मारयात शास्तानं अज्ञा जुया बिज्यात :—

सो धीरो धिति सम्पन्नो ज्ञायी ज्ञानरतो सदा ।
अहो रत्तं अनुयुञ्जं जीवितं अनिकामयं ॥

अर्थ—

व धर्यवान प्रज्ञा दुह्य, ग्हाबलेसं ध्यान यायगुली लीन जुया
च्वनोह्य थःगु जीवनयागु हे पर्वाह मयास्य च्चिच्छ च्चिच्छ ह्लिच्छि ह्लिच्छि
ध्यान यायगुली लगेजुया च्वन ।

जित्वा नमुचिनं सेनं अनागन्त्वा पुनब्भवं ।
समूल तण्हं अब्बुट्ठह गोधिको परिनिब्बुतो ॥

अर्थ—

नमूचि मारया सेना तयेत त्याका हाकनं छको च्च भव-संसारे
जन्म जू भवस्य तृष्णाया हा समेतंयात विनाश याना गोधिक परिनिर्वाण
जुयावन ।

यथे अज्ञा जुया बिज्याय्ब पापिमारं तथागतयात गाथा द्वारा
यथे धाल :—

तस्स सोकपरे तस्स बीणा कच्छा अभस्सथ ।
ततो सो दुम्मनो यक्खो तत्थेवन्तर धायथा'ति ॥

अर्थ—

व शोकं व्याप्तं जूह्य मारया बोहले चवंगु वीणा कुत्यंबल । अले
व दुर्मनह्य यक्ष (= मार) अनंतं अन्तरधान जुयावन ।

शास्तानं हे पापि मार ! गोधिक कुलपुत्र जन्म जूबंगु याय् छंला
छु खंके फं ? छथें ज्यापि सच्छिह्य दोच्छिह्यस्यां माः वंसानं ल्वीके फंमखु
धका धया बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुयाबिज्यात :—

तेसं सम्पन्नसीलानं अप्पमाद विहारिनं ।
सम्म दब्बा विमुत्तानं मारो मग्गं न विन्दती'ति ॥

अर्थ—

बसपोल शील सम्पन्नपि अप्रमादि जुया बिज्यापि बांलाक सीका
बिज्यापि विमुक्त ज्वी धुंकुपि क्षीणाभवापित मारं ल्वीके फंमखु ।

पदार्थ— अत्र “तेसं” धंगु गथे कि विज्ञान गनं मच्चवंस्य
गोधिक कुलपुत्र थें गुपि थुगु प्रकारं परिनिर्वाण जुयावनी इमित धयातःगु
खः । “सम्पन्नसीलानं” धंगु सम्पूर्णरूपं शीलवानपि । “अप्पमाद्
बिहारिनं” धंगु स्मृतिं अलग मज्जीगु संख्यात अप्रमादि जुया बास याना
चवापि । “सम्मदब्बा विमुत्तानं” धंगु हेतु नियम कारण सीका,

[११४]

ध्वीका विच्छम्भण विमुक्ति, तदङ्ग विमुक्ति, समुच्छेद विमुक्ति, प्रति
प्रशब्धी विमुक्ति, निरशरण विमुक्ति धंगु थुपि म्यागू प्रकारया विमुक्ति
मुक्त जूपि । “मारो मग्गं न बिन्दति” धंगु थयिज्यापि महा क्षीणालव
सयेत सकल थासे तःधंगु उरसाहयाना माःजूसां तस्मि मारं इमिगु गति
त्वीके फंमखु साक्षात्कार याना काय् फंमखु, खंका काय् फंमखु धका
घागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपासित स्रोतापत्ति आदि फल प्राप्त
ज्वन । धर्मदेशना आपालं अनतापित सार्थक जुयावन ।

गोधिक स्थविर परिनिर्वाण जूगु कथा सिधल ।

१२. गरहदित्रया कथा

“यथा सङ्कार धानस्मि” धंगु षुगु धमदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याना च्वंबले गरहदित्र धंहा उपासकया निर्मित आजा जुया बिज्यात । श्रावस्ती जुलसां सिरिगुत्त धंहा ष गरहदित्र धंहा पासापि निहा दयाच्चन । इपि निहा मध्ये सिरिगुत्त तथागतया उपासक जुयाच्चन । गरहदित्र निगण्ठतये चेला जुया च्वन । बंत निगण्ठ तयेसं न्हाबलेसं थथे धाई— “छिहा पासा सिरिगुत्तयात छं थथे धा— “छ छाय् श्रमण गौतम याथाय् वनेगु ? वं छंत छु बी ? जिपि थें जिमि गुरु याथाय् वने वा । जिमित जिमिगुरुं गज्या गज्यागु उपदेश ब्यू ।” धका धागु जुयाच्चन । गरहदित्रं इमिथाय् न्हाबले वंना दना च्वंसां, फेतुना च्वंसां वं सिरिगुत्तयात थथे धाईगु जुयाच्चन । सिरिगुत्तं वंगु छं न्यना तकोमिछि सुमक च्वना छन्हया दिनस— “पासा छं जितः न्हाबलेसं थथे धयाच्चन श्रमण गौतम याथाय् वनां छु लाभ ज्वी ? जिमि धार्यपिंथाय् वना दान ब्यू हूं” धका धया च्वन । पंले ह्हाप्पां जितः ध्वनिं कं कि छिमि धार्यपिं छु स्यूपि धका ?” अहो पासा थथे छता धया दीमते जिमि धार्यपिसं मस्यू धंगु छुं हे बुगु मखु । सकल अतीत, अनागत व वर्तमानथा खं स्यू । सकल काय वचन मनो कर्म च्च

थये थये ज्वीगु धका व्याक्कं अर्थ अनर्थ सिया बिज्या, धका कॅन ।
 थये जूसा एब खँ छं जित ह्लापांतु हे बांलाक मकंगु तःसतं भुलयात ।
 थौं जि छिमि आर्यपिनिगु ज्ञानयागु महानता बांलाक सिल । हूँ पासा !
 छ वना कन्हैया लागी जिगु छेँ छिमि आर्यपित भोजनया लागी
 निमन्त्रणा याना वा धका धाय्व व निगण्ठ तय्थाय् वना इमित वन्दना
 याना — “जिमि पासा सिरिगुत्तं कन्हैया लागी छलपोलपित भोजन
 निमन्त्रणा यानाहल धका धावँन । इमिसं सिरिगुत्तयात छं उपदेश
 बियाला ?” धका न्यनेव खः आर्यपि धका कॅन । इपि सकलें खुशि
 बुया— “क्षीगु ज्या सफल जुल । सिरिगुत्त क्षी खना प्रसन्न ज्वीव क्षीत
 छु छु जक सम्पत्ति प्राप्त मज्वीगु दु ?” धका धया जुल । सिरिगुत्तया
 छेँ अत्यन्त तःखाजू । बं थःगु छेँ निखाया दखी निले पाखे ताःहाक
 ताःजा ज्वीक गाः म्हुईके बिया उकी असुचि (= खि च्य) जाय्क थंके
 बिल । असुचि गाःया सिथे सिथे थां स्वाके बिया उकी खिपतं चिका
 उकिया छोने लासा लाय्के बिया ह्लाप्पांयागु पला गाःया न्होने तया
 मेगु पला आसने तया फेल्वी साथं फःतापुला वना छ्योँ ववे तुति एवे ज्वीक
 खि गाले कुत्यु वनी कथं प्रबन्ध याकेबिल । गाः खने मदयेक बां बां लागु
 लासा कापत त्वप्चीके बिल । ततःगोगु भ्यगः त्यप आदि सीके बिया
 उकिया छोने म्हुतु चाले फेरामाया हः व तुयगु कापतं चिना दुने खालि-
 याना छेँया ल्यूने क्षो क्षो लाक तयेका उकिया छोने थागु, जा, तरकारि,
 घ्यो, कस्ति, मरिचुं आदि तयेके बिया उकि जायाचवंगु त्यप भ्यगः
 थेंचवंक तयेके बिल । गरहदिन्न सुथ ह्लाप्पां वया छेँ थाकनं वना आर्यपित
 सत्कार याय्गु सामानं व्याक्कं ठीकवाय् धुनला ? धका न्यंवन । खः

पासा यानातये धुन । वसपोलपि गो ? थन खं ला थुलि त्यप व भ्यगते मरि चरि, यागु, जा, छ्यो, कस्ति फल-फुल आदि जायका आसन नं लाया फुक ठीक यानातये धुन धका यानं कयना छ्वत । वं ज्यू असल जुल धका धया वने धुंका न्यासःह्य निगण्ठ साधुत भ्यंकः बल । सिरिगुत्त उपासक छेँ प्याहांवया भोस्सुना बन्दना याना इमि न्होने ह्या बिन्तियाना दना च्वना चिन्तनायात छिमिसं जुलसां अतीत, अनागत व वर्तमानयागु सकतां खं स्यू । थथे धका छिमि चेलातिसं जितः कंनतःगु दु । यदि छिमिसं अथे मस्यूसा जिगु छेँ द्वाहां वने मते । यदि अथे मसीकं द्वाहांवन धासा छिमित असुचि गाले कोफाना दाया छ्वे, धका मती ल्बीका च्वन । यथे चिन्तना याना थः मनू तयेत इसरा बिल । थुगु प्रकारं इपि आसने फेत्तु वनीगु आव सीका ल्यूनेपाखे च्वना आसनया छोने लायातःगु बांवांलागु दलासा लिकया छ्दयाव्यू उकी असुचि थ मकीमा । अले निगण्ठ तयेत थुखे बिज्याहूँ भन्तेपि धका धाल । निगण्ठत द्वाहांवना लायातःगु आसने फेत्तु वनेत्यन । अले इपि मनूतिसं धाल आःयेनि भन्तेपि ! भचा फेतुना बिज्याय् मतेनि । छाय् छु कारणे धका न्यनेव — “जिमिगु छेँ द्वाहां बिज्यापि आर्यपिसं थन छेँयागु नियम सीका जक फेतुना बिज्याय्मा” धका कंन । आ छुयाय् मानिले आवुसपि ? धका न्यनेव थः थःत प्राप्त जूगु आसनया न्होने मोलाक बना च्वना सकलें छगु पाखं हे फेतुना बिज्याय्मा भन्तेपि ! धका धाल । थथे छाय् यागु धासा ? छह्य गाले कुत्युं बंगु खनेव मेपि आसने फेत्तु वनीमखु धका यागु खः । इमिसं ज्यू थुमिगु छेँ थुमिसं धाथे मीसं याब्मा धका चिन्तना यात । अले इपि सकलें थःत प्राप्त जूगु आसनया

न्हीने वना झोलाक वना चववन । तदनन्तर इमिसं सकलें निगण्ठत छगू
 पाखं हे घ्रासने फेतुना बिज्याहुं धका धया फेतू वैगु भाव सीका घ्रासनया
 छोने लायातःगु दलासा व्याषकं लिक्कया बिल । निगण्ठत सकलें छगू
 पाखं हे घ्रासने फेतू बले खिपःया छोने लायातःगु घ्रासन खिपः चव्वुना
 वना निगण्ठत सकलें छगू पाखं हे छ्योँ ब्वे तुति च्वे ज्वीक अमुचि गाले
 कुत्युंवन । सिरिगुत्तं इपि गाले कुत्युं वनेव छेँयागु खापा तिना गालं
 थाहाँ वक्कोसिके अतीत, अनागत व वर्तमानयागु कर्मया खें स्तूपिं मखुला
 छिपि धका न्यना कठि दायका छिमित यथे हे व्यवहार याय् मापि खः
 धका खापा चायेके बिल । इपि अनं प्याहाँवया बिस्युं वनेगु थालेयात ।
 इपि बिस्युं वनीगु लेँ जुलसां चा बांलाक माथं वंका चुल्लुस्य च्वंके
 बिल । इपि अन दनाचवने मफया गोत्तू वनेव हानं दायके बिया आ
 छिमित थुलि दण्ड बीव गात धका तोःतके बिल । इमिसं छं जिमित
 नाशयात छं जिमित विनाशयात धका खो खों इमि उपस्थायक सेवकया
 छेँ वन । गरहदिन्नं व अये इमिगु दशा खना तं चाया जिमित सिरिगुत्तं
 नाशयात । ह्ला जोडेयाना वन्दना मात्र यापित नापं खुगू देवलोक मध्ये
 यो योपित यो योगु देवलोक प्रदान याय् फुपि, पुण्यक्षेत्र जुयाबिज्यापि
 आर्यपित दाय्या दुःख-कष्ट बियाहल धका जुजु याथाय् वना बित्तियाना
 वंत बां बोछि जरिवाना याके बिल । अले जुजुं सिरिगुत्त याथाय्
 समाचार छवयाहल । व अन वना जुजुयात नमस्कार याना महाराज
 परिभायाना स्वया जक जरिवाना याना बिज्याय्गु लाकी परिक्षा मयास्य
 हे जरिवाना याना बिज्याय्गु धका न्यन । अले जुजुं परिक्षा याना स्वया
 जक जरिवाना याय्गु खः धका धयाबिज्यात । असल जुल महाराज

अथे जूसा अथेहे याना बिज्यांहें । भो महाराज ! जिमि पासा गरहदिन्नं
 जिथाय् वया फेतुना च्वंथाय् नं बना च्वंथाय् नं न्हाबलेसं थये धावंगु—
 “हे पासा ! छंत भ्रमण गौतमं छु बी, वंथाय् बना सेवा यावनां छंत
 छु लाभ ज्वी ? इत्यादि प्रकारं सिरिगुत्तं व खें व्याक्कं जुजुयात बित्ति-
 याना भो महाराज ! यदि थुगु बिषये जितः दण्ड बी योग्य जूसा बिया-
 बिज्यांहें” धका बित्तियात । जुजुं गरहदिन्न पाखे स्वया छं अथे धंगु
 धार्थे खःला ?” धका न्यना बिज्यात । वं “खः महाराज” धका लिसः
 बिल । छं थुलिनापं मस्यूपि शास्तापि पाछाया जुया सकतां स्यूपि धका
 तथागतया श्रावकपित्त अथे छाय् धया जुयागु ? आ छं जरिवाना
 लगे याकूगु दण्ड छं हे पु धका आज्ञा जुया कहे खनु हे जरिवाना प्दोके
 बिल । गरहदिन्नया मनूतयेत हे नं अनं दाया पितिना हल । ब उकिं
 याना तं चाया अबलेसं निस्स्ये बाछित्ति सिरिगुत्त नाप नमतुस्य च्वना
 वं बित्तनायात— “जि वनाप थये नमतुस्य च्वना च्वनेगु योग्य मजू ।
 थ्वया फुल गुरु शास्ता तयेत नं जि सासना बीमाल” धका मती ल्बीका
 सिरिगुत्त याथाय् बना घाल— “हे पासा ! सिरिगुत्त ।

छु खः पासा गरहदिन्न !

झी पासापि धीपि विवाद नं ज्वीफु, ल्वापु नं ज्वीफु, छं छाया
 जितः नमतुयागु ? छं छाय् थये याना जुयागु ?

छं नमतूगुलि जिं नं नमतुयागु खः पासा !

आ वंगु वने धुं कल । उकिं याना झीगु मित्रतायात स्पंके मखु ।
 अबलेसं निस्स्ये निम्हं छथासं फेत्थीगु देना च्वनेगु यात ।

अनलि छद्दुया दिनस सिरिगुत्तं गरहदिन्नयात घाल— “हे पासा ! छ निगण्ठ तयथाय् वना चवनां छंत छु लाभ ज्वी ? जिमि शास्ता तथागत याथाय् वना वसपोल आर्यंपित दान बीगु इत्यादि यासा मज्जुला ?” वं नं अथे हे धाय्के धका पिया च्वंगु छः । उकि वयात चासु कं वया च्वंगु यासे लुसि चासु वयेका बी थें जुल । वं सिरिगुत्त-याके छिमि शास्ता नं छु छु स्यू धका न्यन । हे पासा ! छं आम छु खं ह्लानागु ? जिमि शास्ता नं मस्यू धंगु छुं छुं हे मडु । अतीत, अनागत व वर्तमान आदियागु भेद व्याक्कं स्यू धका धाय् व । थ्व खं छं यौया अद्यापि जित द्याय् मकनागु ले ? अथेजूसा हूं कन्हेया लागी जिगु छें निमन्त्रणा याना वा । जि कन्हे न्यासःह्य भिक्षुपि सहित शास्तायात भोजन याकेगु जुल । वसपोलं थ्व जिगु निमन्त्रणा अवश्यमेव स्वीकार याना बिज्याई । सिरिगुत्तं शास्ता याथाय् वना वन्दना याना थये बित्तियात । “अन्ते ! जिमि पासा गरहदिन्नं छलपोलयात भोजनया लागी निमन्त्रणा याकेहल । कन्हे न्यासःह्य भिक्षुपि नाप वंगु छें भोजन दान स्वीकार याना बिज्याहें । उखुनु चुलसां जि वया कुल गुरु निगण्ठ तयेत थये थये याना छवया उकियागु हे बदला काय्त जक निमन्त्रणा याके हःगुला व जि मस्यु । छलपोलयात शुद्धगु चित्तं दान बीत्यंगुला व नं जि मस्यु । बिचायाना स्वया बिज्याना बिज्याय् योग्यगु निमन्त्रणा छःसा जक स्वीकार याना कया बिज्याहें । मखुसा स्वीकार याना कया बिज्याय् मते धका बित्तियात । शास्तां वं जिमित छु याय्गु इच्छायात धका बिचायाना स्वया बिज्याबले खंका बिज्यात कि निखा छेंया बिच्चे तःगा ज्वीक गाः म्हुईके बिया चयेगु गाडाति खदिर धंगु सिं काय्के

छवया उकिं गाः जायका मितया जिमित व मिगाले कोफाना बदला कायगु इच्छायाना चवन धका (सीका कया बिज्यात) । हाकनं बिचा याना बिज्यात कि जि अन वनेव छुं लाभ ज्वीला मज्वीला ? अनलि थथे खंका बिज्यात— “जि अन वना व मि गाले पला छीत तुति ल्हनेबले व स्वप्पुयातःगु सतरंजि सासा अन्तरधान जुयावनी ह्याऊस्य ग्वाना चवंगु ह्यंग्वा तज्ज्याना गाडाया घःचा पाय्चागु पलेस्वां थाहां बं अले जि ब पलेस्वांया छोने पला तयावना आसने फेत्तू वने । ग्यासःह्य भिक्षुपि नं अथे हे वना फेत्तू वनी । आपालं जनतापि अन मूवं । अले जि उगु महानगु जन समूर्हापित निपु गाथा द्वारा अनुमोदना याय् । अन्तस चयेप्यदो प्राणिपित धर्म लाभ ज्वी सिरिगुत्त व गरहदिस्र निम्हं खोतापत्ति जूवनी । थः थःगु सम्पत्ति नं थ्व बुद्ध शासने होला बीतिनि । थुपि कुलपुत्र तय्या लागी जि अन अवश्यनं वनेमाः धका बिचायाना भिक्षा दान स्वीकार याना कया बिज्यात ।

सिरिगुत्त वना शास्तानं भोजन निमन्त्रणा स्वीकार याना कया- बिज्यागु समाचार गरहदिस्र पासायात न्यंका लोक जेष्ठ तथागतयात बांलाक सेवा सत्कार या धका धाल । गरहदिस्रं आ जि व श्रमणयात याना छवेगु स्यूका धका थःगु निखा छेया बिच्चे तःगा ज्वीक गाः म्हुईके बिया चयेगु गाडाति खदिर जातया सिं काय्के छवया उकिं गाः वना उकी मि च्याके बिया ह्याऊस्य ग्वाना चवंगु ह्यंग्वा जक बाकि ज्वीव मि गाःया छोने सिपू लायका मालां स्वप्पुया उकिया छोने सौ चां ईके बिया छले पाखे बः मलागु कठि लायका वनेगु लें बयेके बिल ।

युगु प्रकारं अन्न उकी पलातयेवं कवे लायातःगु कठि त्वद्धुला छातापू वना छ्यो कवे तुति च्वे ज्वीक मिगाले कुत्युं वनी धका मती तल । यःगु छेया ह्यूने पाखे सिरिगुत्तं यानातः थेंतुं त्यप भ्यगः आदि थल बल झो झो लाक तयेके बिल । आसन नं वं बेंहे बांलाक लाय्के बिल । सिरिगुत्त सुथ ह्णाप्पां हे कया छे वना पासा ! छं तथागतयात सत्कार याय्गु सार्दाम जोरे याके धुनला धका न्यंबन । छः पासा ! सकतां ठीक ठाक यानातये धुन वा सोवने वा धका सिरिगुत्तं कयने यंकु थेंतुं कयने बोनायंकल । सिरिगुत्तं अथे जूसा अति उत्तम जुल पासा ! धका धाल । आपालं जनतापि अन्न मूंबल । मिथ्यादृष्टितिसं थो श्रमण गौतमयात उब्बीगु बिपत्ति तमासा स्वे धका अन्न मूंबल । सम्भक दृष्टिपि नं थो शास्ता तथागतं महानगु धर्मदेशना याना बिज्याई, बुद्ध विषय बुद्ध लौला बर्शनयाय् दं धंगु आसं मूंबंगु जुयाच्चन ।

कन्हे छुनु शास्ता न्यासःह्य भिक्षुपि नाप गरहदिस्या छेया लुखा कवे थ्यंकः बिज्यात । व उपासक छे प्याहांवया जोस्सुना वन्दना याना ह्णा निप्पां जोरेयाना न्होने च्वना मती त्वीकल— “अन्ते छलपोल जुलसां अतीत, अनागत व वर्तमानथा भेद व्याककं सियाबिज्या । सत्वप्राणि पिनिगु क्षिणुगू प्रकारगु चित्त छुटेयाना बिज्याय्फु धका छलपोलया उपस्थायक उपासकं जितः कंनातःगु दु । यदि अथे मस्युगु जूसा जिगु छे द्वाहां बिज्याय् मते । द्वाहां बिज्यापित सत्कार याय्गु जिमिके न यागु दु नतु जा, के, तरकारि आदि हे दु । छिपि सकलसित जुलसां ह्यांबा मिया गाले क्वफाना सासना याय्” धका चिन्तना याना

शास्तायागु भिक्षा पात्र कया थुखे बिज्यांहें भगवन् ! धका धया भन्ते ! जिमिगु छेँ बिज्यापिसं थ्व छेँयागु दस्तुर सौका बिज्याय्माः धका बिन्तियात । तथागतं छु वस्तुर पुरेयाय् मागु दु उपासक धका न्यना बिज्यात । वं धाल— “छह्य द्वाहाँवना ह्यापालाक दुने प्रासने फेत्वी धुंका तिनि मेह्य द्वाहाँ बिज्याय्मा” धका बिन्तियात । थ्व धथे छाय् यागु घासा ? छह्य द्वाहाँवना मि गाले कुत्युंबंगु खनेव मेपि द्वाहाँ वंमखु । छह्यस्या ल्यू ल्यू छह्य छह्यसित मिगाले क्वफाना सासना याय् धका अथे यागु खः । शास्ता तथागतं ज्यू उपासक धका धं बिज्याना थाकःचा हे जक द्वाहाँ बिज्यात । गरहदिन्न मिगाः याथाय् थ्यंका छखे लिचिला वना— “जि धयाथे याना बिज्यांहें भन्ते” धका धाल । शास्तानं मि गाले पलातेत तुति ल्हना बिज्यात । (उधरिमे हे) छोने लायातःगु माला लासा आदि अन्तर्धान जुयावन । ह्याउस्य ग्वाना च्वंगु ह्यंवा गालं, घःचा पाय्चागु पलेस्वां उत्पन्न जुयावल शास्ता तथागत वहे पलेस्वांया छोने पला ततं बिज्याना लायातःगु बुद्धासने फेतुना बिज्यात । भिक्षुपि नं अथेहे वना फेत्तु बिज्यात । गरहदिन्नया शरीर छगुलि मि पूथे डाह जुयावल । व सिरिगुत्त याथाय् वना— “स्वामि ! जितः शरण बियादिसे” धका धाल । “आम छु धावयागु पासा !” धका न्यनेव— “भो पासा ! जिगु छेँ न्यासःह्य भिक्षुपित यागु, जा, के, तरकारि इत्यादि छुं मडु । आ जि छु याना शास्तायात संग्रह याय्गु खः ?” धका धाय्ब “छं ओन्हु मछि छु जोजामि याना च्वनागु ले ?” धका सिरिगुत्तं न्यन ।

“जि निखा छेँया बिच्चे तःगा ज्वीक गाः म्हुईका उकी ह्याऊस्य

च्यानाचवंगु ह्यंग्वालं जाय्का शास्तायात उकी क्वफाना सासना याय्
 धका सना च्वनागु खः । आ उकी मिया बिचचं ततःफोगु पलेस्वां थाहां
 वल । तथागत सहित सकलें भिक्षुं पलेस्वाने पलातया बना लायातयागु
 लासाय् फेत्तू बिज्यात । आ जि छु याय्गु खः, गुगु याय्गु खः ?”
 “छं ह्यिगःतिनि जितः थुलि त्यपे यागु, थुलि भ्यगःत्ये जा, के”, तरकारि
 आदि जायेका तथा धका क्यना हयागु मखुला ?” “व व्याक्कं छंत
 धोलाय्त जक क्यना हयागु खः पासा !” व व्याक्कं त्यप भ्यगःते दुने
 फुसुलुगु पिने जक जाय्का क्यना तयागु खः ।” “आ न्यागु जूसां म्वाल
 हूं व छं तथा तथागु त्यप भ्यगते यागु, जा, के”, तरकारि आदि वु मवु
 छकी बना स्वया वा हूं” उगु क्षणे हे व खालिगु त्यप भ्यगः आदिस
 यागु, जा, के”, तरकारि इत्यादि नां काय् मात्रं हे बिलि-बिलि जाया-
 वल । उगु आश्रयजनकगु घटना खने मात्रं हे गरहदिसया शरीर प्रीति
 व हर्षं गद-गद जुयावल । वं चित्त प्रसन्नयाना सत्कार पूर्वकं बुद्ध
 प्रमुख भिक्षु संघर्षित भोजनयाके सिधेका ह्लासीका शास्ता तथागतं
 भुक्तानुमोदना याकेगु इच्छायाना भिक्षापात्र थःगु ह्लाते काल । शास्तानं
 भुक्तानुमोदना याना बिज्याय्गु इच्छा यानाबिज्याना थुं पिसत्व प्राणिं पिस
 प्रजा चक्षु मवुगु कारणं याना थुमिसं जिगु व जिमि श्रावक धिनिगु
 बुद्ध शासनयागु गुण मसिया च्वन । प्रजा चक्षु मवुं पिस मिखा कां पिस समान
 खः । प्रजा चक्षु दुं पिस हे धाथेंयागु मिखा दुं पिस धका धाई धंगु उपवेश
 आज्ञा जुया थुगु गाया उजुं दय्का बिज्यात—

यथा संकार धानस्मि उज्जितस्मि महापथे ।

पदुमं तत्थ जायेथ सुचिगन्धं, मनोरमं ॥

एवं संकारभूतेसु अन्धभूते पुण्यजने ।
अतिरोचति पञ्चाय सम्मासम्बुद्ध सावको'ति ॥

अर्थ—

गथे कि फोहर धूधा वां छ्वयातःगु सागाः भ्यातनासं व महानगु
मार्गं राजपथं बांलागु सुगन्ध दुगु पलेस्वां बुया वंगु खः । अथे हे तुं
लोभ द्वेष इत्यादि कचिंगः जुया च्वना, अन्धा जुयाचर्वापि पृथकजन
पिनिगु थासे प्रज्ञादुपि संम्यक् संबुद्धया भावकर्पि अत्यन्त बांलाना ज्वाला
ज्वालां ठिना च्वनी ।

पदार्थ— अत्र “संकार धानस्मि” धंगु फोहरगु धूधा मुना
वां छ्वया तंगु सागा इत्यादियात धागु खः । “उडिभ तस्मि महापथे”
धंगु महानगु मार्गं—ले वां छ्वयातःगु । “सुचि गन्धं” धंगु भिगु नस्वागु
सुगन्ध दुगु । “मनोरमं” धंगु मनयात रमणयाना भुलेयाना तंगुलि
मनोरम जुया मनयात यया च्वंगु । ‘संकार भूतेसु’ धंगु कचिंग धूधा
दुथाय् । ‘पुण्यजने’ धंगु पृथक-पृथक क्लेश उत्पन्न ज्वीगुलि याना थये
पृथकजन धंगु नां जुयाचर्वापि लौकिक आपालं जनतापित् । थये धयातःगु
दु कि गथे जुलसां तःधंगु लंप्वी धूधा वांछ्वयातःगु फोहरगु थासं, असुचि
घृणाचाय् योग्यगु अनुकूल मिले मज्जुगु थासं नं सुगन्ध दुगु पलेस्वां बुया
वयेयो । व पलेस्वां जुजु महा मन्त्री आदिपित ययापुस्य च्वना प्रिय
मनाप जुया च्वे छ्येले तये योग्य हे जुयावनी अथे हेतुं कचिंग जुयाचर्वापि
पृथकजन जुया जन्म जूपि प्रज्ञा महुपि आपालं जनतापित, मिखा महु

पिनिगु पुचले जन्मजूसं तदि थःगु प्रज्ञावलं काम सेवन याय्गुली दोष खना उकियात त्याग याय्गुली आनिशंस फल खंका, छेँ प्याहां बया प्रव्रजित जुया, अथे ज्वी मात्रनं संतोष मजुस्य अनं ज्वेयागु शील, समाधि, प्रज्ञा विभुक्ति ज्ञान दर्शन आदि सयेका सीका अत्यन्त रूचिकर जुयाचवनी “सम्मा सम्बुद्ध सावको” धंगु क्षीणास्त्रव भिक्षुपि कां जुया च्वंपि पृथकजनपियासिनं अप्पो थिना प्रकाशित जुया चवनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस चयेप्यदोल सत्त्व प्राणिपित धर्म लाभ जुल । गरहदिन्न व सिरिगुत्तपि नं स्रोतापत्ति फलस थ्यंकः वन इमिसं थः थःगु धन सम्पत्ति व्याक्कं बुद्ध शासने होलाछ्वत अर्थात् पोंका बिल । शास्ता आसनं देना विहारे द्वाहां बिज्यात । संज्ञाकाती धर्मसभास खेँ पितहल— “अहो ! बुद्धगुण धंगु गज्यागु आश्रयं अज्यागु खदिर सिंया ग्वानाच्वंगु ह्यंग्वाया बिच्चं तज्याना पलेस्वां थाहांवल ।” शास्ता अन बिज्याना हे भिक्षुपि ! थुगु अवस्थास छिमि छु खेँ जुयाचवन धका न्यना बिज्याना थुगु खेँ जुयाचवन धका बन्ति याय्क् हे भिक्षुपि ! जि आ बुद्ध ज्वीधुंका ग्वाना च्वंगु ह्यंग्वा द्वेया बिच्चं पलेस्वां बुयावःगु थ्व छुं आश्रयंगु खेँ मखु । ज्ञान सम्पूर्णं मज्जनिह्य बोधिसत्त्व जुया चवनाबले नापं जित थये हे पलेस्वां बुयावःगु बु धका आज्ञा जुया बिज्याय्क् गबले भन्ते ! जिमित केना बिज्यांहेँ धका प्रार्थना याय्क् अतीतयागु कथा ह्यापिज्यास्य—

कामंपतामि निरयं उद्धपादो भवंसिरो ।

नानरियं करिस्सामि हन्द पिण्डं पटिग्गहा'ति ॥

अर्थ—

काम तृष्णां यानां छयो बवे तुति एवे लाक नरके कुत्युं वनेफु
अहो ! जिं करपिसं श्रद्धां ब्यूगु भिक्षा पिण्ड ग्रहण यानां आर्यं मखुगु
अनायंगु ज्या गबलेसं याय्मखु । धंगु एव खदिरङ्गार जातक विस्तार
पूर्वकं आज्ञा जुया बिज्यात ।

गरहदिसय्या कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

पुष्प वर्ग वर्णना सिधल

प्यंगुगु वर्ग

५. बाल वर्ग

१. कुमुद पलेस्वाँ कयाहःह्य गरीबह्य सेवकया कथा

“दीघा जागरतो रत्ति” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बिज्याना च्वना बिज्याबले पसेनदि कोसल जुजु व सुंछह्य पुरुषया कारणं याना भाज्ञा जुयाबिज्याःगु खः । जुजु पसेनदि कोसल जुलसां छन्हु उत्सव खन्हुया दिने तिसां तीका छाय्पा तःह्य तुय्ह्य पुण्डरीक धंह्य किसियाम्हे च्वना महानगु राजानुभावं नगर प्रदक्षिणा याना बिज्याना च्वन । तामासा स्वेत वयाचर्बापि आपालं जनतापित चागलं कयेका कठि दाय्का बिसिकः छ्वसानं ककु लथ्याना लिफः छको जूसां अक्षयमेव स्वंगु हे जुयाचवन । जुजुं जुलसां ह्यापा ह्यापायागु जन्मे बांलाक दान बियावःगुया व बांलाक शील रक्षा याना वःया, कल्याण धर्मं यानावःगुया ध्व फल-बिपाक खः । सुं छह्य गरीबह्य मनूया बांलाह्य कला न्हेतजागु प्रासादया च्वे च्वंगु ऊया चाय्का जुजुयात छको स्वया जुजुं खंक हे दुने द्वाहांवन । जुजुया मने पूर्णचन्द्र हे हाकुगु सुपाचे दुने द्वाहां वं थें जूवन । जुजुं व मिसा खना आसक्त जुया किसिम्हं हे कुत्युं वंला धंथें जुया याकनं नगर प्रदक्षिणा याना अन्तपुरे द्वाहां

बिज्याना थःत विभ्रासदुह्य मनु छह्य सःता धयाबिज्यात— “थौं नगर परिक्रमा यानाबले छगू थासे जि च्वे थँस्वयागु प्रासाद छं खंला ?” “खना महाराज !” “अन ऊघालं क्वसोवःह्य बांलाह्य मिसा छह्य छं खं मखुला ?” “खः खना महाराज !” धका बिन्ति याय्व, “हूँ छ अन वना व मिसाया भात दुह्यला मदुह्यला धंगु सीका बा ।” व मनु अन वना व मिसा भात दुह्य धका सीका, जुजु याथाय् वना “भो महाराज ! व मिसा भात दुह्य खः धका बिन्ति यावन । अले जुजुं अथे जूसा वया भातयात थन सःताहति धका आज्ञा ज्वीव व राजपुरुष अन वना भो पुरुष ! वा छंत जुजुं सःताहल धका धावन । व मनु नं जिमि कलाया निर्मित जितः अय उत्पन्न ज्वीन ज्वी धका बिन्तिना याना जुजुया हुक्मयात ह्य धाय् मछाला जुजुया न्ह्योने वना ह्ला बिन्तियाना दना च्वंवन । अले जुजुं वयात छ थनिनिस्ये जिगु सेवा या वा धका आज्ञा जुल । व पुरुषं भो महाराज ! जि थःगु ज्या याना छलपोलयागु कर पुला च्वने । जिगु जीविका थथे हे बितेयाय् व्यु धका बिन्तियाय्व जुजुं छंगु कर जित आवश्यक मडु थनि निस्ये छ जिगु सेवास हाजिर जूवा धका वंत ढाल, तलवार बीके बिल । जुजुं थथे मतीतल कि “श्वयात छं छगू दोषारोपण याना स्याना छ्वया, श्वया कलायात दरबारे बोनाहये माल ।” अले व मनुनं थः सीगु अयं व्रशित जुया अप्रमादि जुया जुजुयागु सेवायाना च्वन । जुजुं वंगु दोष छं मखना काम तृष्णां डाह जुया श्वयात छगू मखु छगू दोषारोपण याना जिगु हुक्म चलेयाय् धका वंत सःतके छ्वया थथे धया बिज्यात— “भो पुरुष ! छ थनं सच्छिगू योजन तापाक खुसि सिथे वना संभाकाती जि मोल्ह्योगु इले

कुमुद पलेस्वां व अरुणवर्णं—ह्याउस्य च्वंगु चा कयाहति । छं व नित्ता वस्तू कया जि मोल्ह्वी न्होहे थन थ्यंकःवये मफत घासा छंत राज दण्ड बीगु जुल ।” व राज सेवक जुलसां प्यंगू प्रकारयापि दास तय्यासिनं अत्यन्त क्वह्णं । धन बिया न्यानातःपि आदि दासपि जि थौं छ्योस्या जि थौं जॅस्या धका घया ज्या या मवंस्य लिक्कुना च्वने ज्यू । वंत अथे धंगु नं दुगु मखु । हुक्म जूगु ज्या मयास्य हे गागु मखु । उर्क व अदश्यनेव वनेमाल । कुमुद पलेस्वां व अरुण वर्णंगु ह्याउचा धंगु नाग मवने जक दंगु खः । अज्यागु वस्तू जि गन कयाहये फं धका चिन्तना या यां सीगु भयं भयभीत जुया छे वना, प्रिये ! जिगु जा बुतला धका न्यन । कलाहास्यां भुतूथा द्योनेतिनि स्वामि ! धका लिसः बीव व मनू भुतुलि जा क्वकया ताना व्युतल्ले हे नं पिया च्वने मफया जाति नापं दुगु जा पोचिका न्होने दुगु लोसा नापं प्या प्याकं हे ह्यिचाय् तथा जोना छगू योजनति लें वना, व ले वना च्वचवं हे जा बुनावल । नये-पित्याना वयेव व मनू छथाय् खुसि सिथे च्वना चिप मजूगु जा भचा कया अलग याना तथा बाकिगु जा नया च्वंबले, छह्य लें जुवा खना, जि चिप मयास्य जा भचा अलग यानातयागु दु यःसा कया न पासा ! धका धाल । लें जुवा नं कयानल । मेह्यास्यां ल्यं दुगु जा छम्हू लखे क्वफाना म्हतु च्वला ततःसलं हाला “श्व खुसिया प्रदेशे अधिग्रहित जुयाबिज्यापि नाग, गरूड आदि देवतापिसं जिगु वचन न्यना बिज्यांहुं ।” “जुजुं जित दण्ड बीगु इच्छायाना कुमुद पलेस्वां नाप अरुण वर्णंगु ह्याउचा कया हति धका आज्ञा जुया बिज्यात । जि लेंजुवा छह्यसित जा नकाया उकियागु दोछिगू अनिशंस वत हानं लखे न्या तयेत नकाया

सच्छिगू आनिशंस पुण्य प्राप्त जुल । थुपि व्याक्कं ए लपोलपित तोःता
 बीः । जित कुमुद पलेस्वां व अरुण वर्णगु-ह्याउचा हयाव्यु धका स्वको-
 तक्क घोषणा यात । अन सत्तिक बासयाना चवंह्य नागराज छह्यस्थां
 व बैगु सःताया डुढाह्य मनू छह्यसिगु भेषकया वंथाय् वया आंम छं
 छु धया चवनागु खः ? धका न्यन । वं व खँ हाकनं दोहरे याना कनेव
 “जित आन पुण्य भाग बीला” धका न्यन “अवरयमेव बी” स्वामि धका
 स्वकोतक्क पुण्य प्रदान याके बिया नागलोके वना, कुमुद पलेस्वां व
 अरुण वर्णगु ह्याउचा कयाहया बिल ।

जुजुं जुलसां चिन्तना याना बिज्यात— “मनूत धींवि आपालं
 मन्त्र-तन्त्र विद्या सः । छुं छगू उपाय याना, वं व बस्तूत समबे हे
 कयाहया बिल धासा जिगु मनयागु ज्या सफल ज्वी मखुत ।” धका
 न्ह्यवः हे दरवारयागु धवाका बन्दयाका तालं गवयेका ताचा थःके कया
 तल । व मनू नं जुजुया मोल्ह्वी न्ह्यो हे अन थ्यंकः वया धवाकां द्वाहांवये
 मजिया द्वार पालयात सःता धवाका चाय्काव्यु धका धाल । चाय्का
 बी फंमखु । थौं जुजुं न्ह्यवः हे धवाका बन्द याके बिया ताचा थमं हे
 कया तथा बिज्यात धका लिसः बिल । व मनूनं जि धवाका चाय्काव्यु
 धयां नं चाय्का मब्यू । जि समये हे ह्याउंगु चा व पलेस्वां हया बियागु
 खः । आः जिगु जीवन बचेज्वी मखुत, आः जि छु याय्गु खः ? धका
 चिन्तना याना उत्तर धवाकाया पिखालख्वी ह्याउचा ग्वारा तथा उकिया
 छोने कुमुद पलेस्वां मालं ख्वायाक्का ततःसलं हाला— “भो नगर
 वासीवि ! जि जुलसां जुजुयागु आज्ञा समये हे पालन यानागु आव

सकलसिनं सीक दिसैं । जुजुं जितः छुं हे दोष मवेक विनाश याय्गु
 इच्छायाना बिज्यात” धका स्वको तक्क घोषणा याना, आः जि गन
 वंसा जो धका चिन्तना यायां— “भिक्षु धंपिनिगु हृदय स्वभाबं हे
 नाईस्य चवं विहारे वना घना चवंवने माल” धका निश्चययात । थ्व
 मन्तूत धंपि सुखसीगु बखते भिक्षु धंपि दुला धंगु हे नं वास्ता मया ।
 थःत दुःख जुयावंगु घरी भिक्षुपिथाय् विहारे वने मास्ति वयेकी । उकि
 वं नं आः जित मेगु शरण मन्त धका विहारे वना छयाय् कुंचाय् थःत
 च्वने छिगु थाय् छक् माला गोतुला चवं चवंवन । जुजु नं चाहे न्ह्यो
 वयेके मफया व हे मिसा जक झस-झस लुमंका कामरागं डाह ज्वीका
 चवं च्वना बिज्यात । जुजुं चिन्तना यानाबिज्यात— “कन्हे द्यो तुईवं
 व पुरुष स्याके छ्वया वया कलाह्य दरवारे बोनाहये माल ।” उगु
 समयस खीगु योजन विशाल जुया चवंगु लोहकुम्भ नरके जन्म जूवंपि
 प्यह्य महाजन पुत्रत, जा दाय्कातःगु खासि च्वे थाहाँवःगु जाकि थें,
 स्वीदोल वर्ष तक्क ववे खासी ववसिया हानं स्वीदोल वर्ष तक्क खासिया
 च्वे थाहां ववं च्वे थ्यंकः वल । इमिसं चिकनं थः थःगु छचो पिकया
 थवंथः खंका छह्यस्यां छपु छपु गाथा बोना थः थःगु दुःख प्रकट याय्
 त्यंगु खः तर गाथा छपुं बोने मफया छगः छगः जक आखः धाय्
 लाबले हाकनं चिकं ग्वारा ग्वारां दाया चवंगु लोहकुम्भ नरकया
 खासीसंतुं ववे ववसिया वन । जुजुया न्ह्यो मवःगुलिं चाह्लस्या बाच्चाइले
 व नरके च्वंपि हागु सः ताया ग्याना त्राशचागु मन जुया जि छु मृत्यु
 ज्वीन लाकी छु ? अथवा महारानी ? अथे नं मखुसा जिगु राज्य
 विनाश ज्वीन लाकी छु धका चिन्तना यायां हे वच्छि यंकं न्ह्यो वयेके

मफुत । जुजुं अरूणोदय ज्वीसाथं हे ज्योतिषि पुरोहिर्तापि सःतके छत्रया हे आचार्यपि ! जि ह्यिगः चान्हे बाच्छाइले विशब्द-विशब्दं हालाहःगु भयानकगु प्यंगू सः ताया । थुकिं राज्ययागु अथवा महारानीयागु अथवा जिगु स्त्रीगु अन्तराय-नुकसान ज्वीगु खः ? जि छुं मसिया उकिं जि छिमित सःतके हयागु खः धका आज्ञा जुयाबिज्यात । पुरोहिर्तापिसं महाराज ! छलपोलं गज्यागु सः ताया बिज्याना धका न्यन । हे आचार्यपि ! “दू” “स” “न” “सो” धंगु थुपि प्यंगू सः ताया धका कौना बिज्यात । थुकियागु बिपाक-फल छु ज्वीगु खः ज्योतिष शास्त्र अनुसार विचा याना जितः कौना बीमाल । ब्राह्मण आचार्यपिसं महा अन्धकार जुया च्वंगु क्वठाय द्वाहावने बले छुं वस्तु खंके मफं थेंतुं उकियागु मतलब छुं छुं हे सीके थ्वीके मफुत । छुं मस्यु धका धाय्व थःगु लाम सत्कार हानी ज्वी धका ग्याना तःसतं मखुथे जुल महाराज ! धका धाल । जुजुं गथे छु मखुथे जुल आचार्यपि ! धका न्यनेव थुकिं छलपोलया जीवितयात हे हानि ज्वीगु खनेदु । जुजु अत्यन्त भयभीत जुया हे आचार्यपि । थुकीं छुं प्रतिकार बचे ज्वीगु उपाय बुला ? बु महाराज ग्याना बिज्याय् मागु मडु । जिमिसं स्वंगू वेद बोनातयागु दु धका धाय्व जुजुं छु छु सारदाम जोरेयाना बीमाल ले ? धका न्यना बिज्याय्व सर्वं शतक धंगु महानगु यज्ञ याना जीवन लाभयाना काय् माल महाराज ! जुजुं छु छु सारदाम माला हया बीमाल ले ? आचार्यपि ! धका न्यनेव— “सच्छिह्य किति, सच्छिह्य बोहें, सच्छिह्य सा, सच्छिह्य बुगुचा, सच्छिह्य सल, सच्छिह्य खा, सच्छिह्य फा, सच्छिह्य मिजं, सच्छिह्य मिसा, थुगु प्रकारं छगू छगू प्राणित सच्छिह्य—

सच्छिह्य प्राणि कया, यदि पशुत जक काय्व थः नयेत जक काल धाई
 घका, पशुतये नाप्पं मनूत नं काय्के बिल । जुजुं जिगु जीवन छगू हे
 जक लाभ ज्वीव गा घका चिन्तना याना सकल प्राणिपि सच्छिह्य—
 सच्छिह्य जोना हति घका आजा बिल । राजपुरुषतिसं वयासिनं अप्पो
 प्राणिपि जोना कुनेहल । कोसल संयुक्ते धयातःगु नापं दु— “जगु
 समयस जुलसां जुजु पसेनदि कोसलया महा यज्ञ-होम थ्यंकः वःगु जुया
 च्वन । न्यासःह्य बोहंत, न्यासःह्य मचापि बोहं चात, न्यासःह्य मचापि
 सावात, न्यासःह्य बुगुचात, न्यासःह्य सलत यज्ञ थामे यंका चिनातय्
 यंकल । यज्ञ-होमस बलि बीयालागी हयातःपि ज्यो भ्वातिंत इपिं नं
 सीगु भयं व्रशित जुया खबबिलु खा याना ख खवं अन चाचा उला
 च्वन । आपालं मनूतिसं थः थपिनि ज्ञाति बन्धुपिनिया लागी बिलाप
 याना ततःसलं खवया च्वंगुलि याना पृथ्वी हे ठरकमान ज्वीथे जुया
 च्वन । मल्लिका महारानी जुजु याथाय् वना— “ख छु जुयाच्वंगु
 महाराज ! छःपिनिगु इन्द्रिय स्वाभाविक छने मडु क्लान्त-त्यानु चागु
 छनेदु” घका न्यंवन । “गथे छं मसिल मल्लिका ! जिगु ह्वाय्पंथा
 लिक्कं काल सर्प वंगु नापं छं मस्यूनिला ?”

मल्लिका— व अथे धंगुया मतलब छु खः महाराज !

जुजु— चाह्लसिगु बाच्चाइले जि थथिज्यागु सः ताया । अले
 जि पुरोहितत सःतके छ्वया थुक्रियागु भविष्य न्यना स्वयाबले इमिसं
 छःपित जीवित अन्तराय दु धागुलिं सर्व शतक यज्ञ-होम याना हानं
 जीवित लाभ ज्वी धागु न्यना जिगु जीवित हे जक जितः लाभ ज्वीव

गा धका जि थुं पि प्राणिपि जोंके बियागु खः ।

मल्लिका— महाराज ! छलपोल मूर्ख हे तिन खनीका यद्यपि छःपिसं अनेक सूप व्यञ्जन नाप छू द्रोण भोजन भयेफु । जिगू राज्ये राज्य याना बिज्याना चवंसां प्रजा छःपिके स्वल्प हे तिन खनी धका धाल । जुजुं छं जितः थये छाव् धयागु धका न्यनेव । महारानि छलपोलं मेपिनिगु प्राण कया थःत जीवित लाम जूगु ह्लापा गबलेसं खना बिज्यागु बुला ? मूर्खपि पुरोहित ब्राह्मणतयेगु खं न्यना छाव् थ्व अपालं सत्व प्राणिपिनिगु हिंसा याका बिज्याय् त्यनागु ? झीगु विहारे देवतापि सहित लोकपिनि अग्र पुद्गल जुया बिज्याकह्य अतीत, अनागत व बर्तमानस नष्ट मज्जीगु प्रजा दयाबिज्याकह्य शास्ता वासयाना बिज्याना चवंगु बु । वसपोलयाके न्यना वसपोलं धाथे याना बिज्यांहुं । जुजु महारानी नाप हलुकागु यानं विहारे सवारि जुया थः मृत्यु ज्वीगु भयं वशित जुया छुं नंवाय् मफया शास्तायात वन्दना याना छले लिक्क फेनुना बिज्यात । अले जुजुयाके शास्तानं “अहो महाराज ! हिनसिगु तानोगु समये गनं ज्ञायागु ?” धका ह्लापलाक हे न्यना बिज्यात । जुजुया बक फुटे मजू । अले मल्लिका महारानि तथागतयात बिन्तियात “भन्ते ! जुजुं जुलसां चान्हे बाच्चाइले भयानकगु सः ताल अले व खं पुरोहित तयेत न्यंकल पुरोहित तयसं थुंकि छःपित जीवनयागु अन्तराय ज्वी धका न्यंकल । व जीवन अन्तराय मदयेका छ्वेया लागी सर्व शतक यज्ञ याय्या लागी प्राणिपि जोंके बिया इमिगु गपःयागु हि यज्ञ-होम यात धासा जीवन लाम ज्वी धका धाल । जुजुं प्राणिपि जोंके बिल उंकि जि जुजुयात थन बोना हयागु खः ।

तथागत— अथे खःला महाराज !

जुजु— खः मन्ते !

तथागत— छु धंगु सः ताल महाराज !

जुजुं थमं तागु अनुसारं व्याक्क खं तथागतयात बित्तियात । तथागतं व खं न्यनाबिज्याय् साथं हे भविष्ये ज्वीगु खं व्याक्कं छरलंक खंका बिज्याना तदनन्तर जुजुयात आज्ञा जुयाबिज्यात । “ग्याय् मागु महु महाराज थुंकि छित तथा छिगु राज्ययात छुं हानि ज्वीगु महु । थ्व सः जुलसां ह्लापा ह्लापा पापकर्म यानावःपि सत्त्व प्राणिपिसं थः थःगु दुःख प्रकट याय्या लागी थथे नरके च्वना हालाहःगु खः । इमिसं ह्लापा छु पाप कर्म याना वल ज्वी मन्ते ? धका बित्ति याय्व तथागतं इमिगु कर्म कौना बिज्याय्त, अथे जूसा महाराज ! बांलाक न्ये धका धंबिज्यास्य अतोतयागु खं कौना बिज्यात ।

ह्लापा अतीत कालस न्यीदोल दें आयू दुपि मनूतये बिच्चे काश्यप तथागत लोके उत्पन्न जुया न्यीदोल क्षीणालव भिक्षुपि नाप देश चारिका यायां वाराणसी नगरस ध्यंकः बिज्यात । वाराणसी चर्वपि निह्य प्यह्य व आपालं जनतापि पुचः-पुचः मुना आगन्तुक दान बीगु थालेयात । उगु समयस वाराणसी नगरे पीगू-पीगू कोटि धन दुपि प्यह्य महाजन पुत्रपि पासापि दुगु जुयाच्वन । इपि प्यह्यस्यां थथे थवंथः सल्लहायात— “झीगु छेँ धन अप्पार दु । थ्व थुलिर्मिच्छि धन छु ज्याय् लगेयाना खर्चं याना छ्वेगु ? थयिं ज्याह्य महानह्य बुद्ध धन चारिकास

बिज्याना च्वना बिज्याबले दान बिया पुण्य कमाय् यान्, शील पालन
याय्” धका इपि प्यह्य पासापिसं छह्यस्यां हे मघास्य छह्यस्यां ह्यापालाक
थथे धाल— “भिभिगु अयेला, थ्वं तोना मधुरगु ला न्या नया धन
खर्चयाना छ्वेमास । थ्व थथे याना धन फुका छ्वेगु थ्व भोगु जीवनथा
सार-फल जुल ।”

मेह्यस्यां थथे धाल — “स्वदं, प्यदं पुसांगु सुगन्धित जाकिया
जा नाप अने-अनेगु रस-स्वाद दुगु तरकारि नाप भोजन याना ज्वीगु
उत्तम जू ।

हानं मेह्यस्यां थथे धाल— “अनेक प्रकारयागु सु स्वादिष्टगु
मरि चरि छुके बिया नया थ्व धन फुकाछ्वे दःसा ज्यू ।”

हानं मेह्यस्यां थथे सुमाव बिल— “हे पासापि थथे जक यानां
थ्व थुलिभाँछ धन भौसं फुका छ्वे फेमखु । मेमेगु छुं हे पाय्गु मखु ।
धन बी धाय् इच्छा मयाईपि मिसात सुं दंमखु । धन प्रयोगयाना
करपिनि बाँबांलापि मिसात बिप्रेयाना ज्वीगु ज्या याना ज्वीनु ।” धका
धाय् सकसिनं साधु-साधु आँमथे याना थ्व अपार धन फुकाछ्वेगु बेश
जू धका बैंगु खँयात स्वीकार याना इमिसं अबलेसं निस्स्ये बां बाँलापि
मिसातय्थाय् च्वन बीके छ्या न्योदो दं वर्षतक्क पर स्त्री गमन याय्गु
ज्या याना धनं सिना बँना अवीचि महानरके वँना जन्म जूवन । इपि छगू
बुद्धान्तर तक्क नरके दुःख-कष्ट सियाच्वना अनं च्युत छुया वना नरक
भोगयाय् मानिगु कर्म फल बाकि दनिगुसियाना हानं लबीगू योजन दुगु

लोह कुम्भी नरके जन्म बुया स्वीदोल वर्ष तवक नैयागु खासि तःले
 वसिया व्वना हानं स्वीदोल वर्ष तवक व्वे थाहांववं लोहकुम्भी नरक
 (= नैयागु खासि) या म्हतु प्वाले ध्यंका थः थःगु दुःख प्रकट यायत्
 छह्स्यां छपु-छपु गाथा धाय्गु इच्छा यासानं धाय् मफया छगः-छगः
 जक आखः धाय् मात्रं हाकनं फातापुला व्वसिया व्वेहे तःले तुं व्वाहां
 वन । तथागतं धयादिसं महाराज ! छि ह्लापालाक छु सः ताया बियागु
 खः ? धका न्यना बिज्याय्व, जुजुं "दु" धंगु सः तायागु खः भन्ते !
 धका बित्तियात । शास्तानं इमिसं सम्पूर्णं मज्जीक छगः आखः जक
 उच्चारणयागु गाथायात सम्पूर्णयाता व्वना बिज्यास्य थथे आजा जुया
 बिज्यात—

दुज्जीवितं अजीविम्ह ये सन्ते न ददम्हसे ।

बिज्जमानेसु भोगेसु दीपं ना कम्म अत्तनो'ति ॥

अर्थ—

जिमिके दुगु अपार सम्पत्ति स्वीतं हान मग्युस्य मखुगु जीविका
 यानावया । थःके दुगु भोग सम्पत्ति थःत रक्षा-आधार ज्बीगु द्वीप छगु
 निर्माण याय् मफुत ।

तदनन्तर जुजुयात थुगु गाथायागु अर्थ प्रकाशित याना बिज्याय्
 धुंका निगुगु, स्वंगुगु व प्यंगुगु सः छु छु ताया दिया महाराज ! धका
 न्यनाबिज्याय्व जुजुं "स" "न" "सो" धंगु सः खः भन्ते ! धका

बिन्तियाय्ब तथागतं उगु छग-छग प्राखःया छपु छपु गाषा नं प्राज्ञा
जुया बिज्यात—

सट्टि वस्स सहस्सानि परिपुण्णानि सब्बसो ।
निरये पच्चमानानं कदा अन्तो भविस्सति ॥

अर्थ—

नरके दुःख-कष्ट सिया च्वनागु सकल पाखें सम्पूर्णं ख्वीदोल
चर्षं दये धुंकल (ध्व दुःख-कष्ट) गबले जक अन्त ज्वीगु खः ?

नत्थि अन्तो कुतो अन्तो न अन्तो पतिदिस्सति ।
तदा हि पकतं पापं मम तुय्हञ्च मारिस्स ॥

अर्थ—

हे पासापि ! अबले छिमिसं व जिं याना वःगु पापं याना
(ध्व दुःख) अन्त मदंच्वन, गनं अन्त ज्वी अन्त ज्वीगु प्राभाव नं खने
मदुनि ।

सो हि नून इतो गन्त्वा योनिं लद्धान मानुसिं ।
वदञ्जू सील सम्पन्नो काहामि कुसलं बहुंति ॥

अर्थ—

जकिं हे पासापि ! एकान्तं थनं च्युत जुयावना मनूया योनि
सामयाना कया, सुवच शील सम्पन्न जुया प्रावालं कुशल कर्म यावने नु ।

थये जुलसां झोलाक प्यपु गाथा झाजाजुया, अर्थं प्रकाश याना बिज्याना, थगु प्रकारं महाराज ! इपि प्यह्य नरकवासितिसं छपु-छपु गाथा धायगु इच्छायाना, बःसानं छगः-छगः जक आखः उच्चारण याय् मात्रं इपि हानं वहे लोहकुम्भ (= नैयागु खासि) नरकेसं तुं बवे बवसिया वन धका झाजा जुया बिज्यात ।

प्रसेनजित कोसल जुजु जुनसां व (दु. स. न. सो.) धंगु सः साःबलेसंनिस्ये इपि थौया अद्यापि नं अनहे तःले दंतिति । थगु प्रकारं बोलंदोगू वर्ष बितेजुया वने धुंकल धंगु थगु धर्मदेशना न्यना तःधंगु संबेग उत्पन्न जुयावल । जुजुं ध्व परस्त्री गमन यानाज्वी धंगु तःधंगु पाप खनी छगू बुढान्तर तक्क नरके दुना चवना अनं च्युत जुया वना हवीगू योजन दुगु लोहकुम्भ नरके उत्पन्न जुया अन हवीदोल वर्ष तक्क दुःख-कष्ट सिया ऐनं नापं इमिगु दुःखं मुक्त ज्वीगु आभाष खने महुनि । जिनं मेपिनि मिसा तयेगु स्नेहं याना चंचिह्य न्ह्यो मवल । आबंलि थनि निस्ये करपिनिगु मिसातय्गु उपरे मन छ्वे मखुत धका चिन्तना याना तथागत यात थये बिनित्यात — “मन्ते ! थौं जि चा ताहाकः जूगुया मतलब थल ।” राज दण्ड भोगेयाह्य व मनूनं अन हे चवं चवंगु जूगुलि व खं ताया जितः तःधंगु आधार छगू दत धका शास्तायात थये बिनित्यात— “मन्ते ! जुजुं जुलसां थौया चा ताहाकःगु भाव सीका कया बिज्यात, जि जुलसां ह्यगः थः थमं हे योजन छगू जक जूसां थपायसतं ताहाकः धंगु भाव सीका काय् धुन ।” शास्ता तथागतं निह्यसिगुं कारण जोरेयाना बिज्याना छह्यसित चा ताहाक ज्वी, मेह्यसित योजन ताहाक

ज्वी बाल—मूर्ख धंहासित जुलसां थ्व संसार अत्यन्त ताहाक ज्वी धका
आज्ञा जुया धर्मवेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा प्रकट याना बिज्यात—

दीघा जागरतो रत्ति दीघं सन्तस्स योजनं ।

दीघो बालानं संसारो सद्धम्मं अविजानतं ति ॥

अथ—

न्ह्यो मवःहासित चा ताहाक ज्वी, त्यानु चाहासित योजन
ताहाकः ज्वी, सद्धर्मं मस्यूगुलि याना बाल मूर्खजनपित थ्व संसार
अत्यन्त ताहाकः ज्वी ।

पदार्थ—अन “दीघा” धंगु चा नां जुयाचवंगु रात्रि स्वंगू
याम जक जूसां न्ह्यो मवःहासित अत्यन्त ताहाकः जुयाचवनी । दोबर
तेबर जुयाचवथें चवंचवनी । व चा ताहाकःगु भाव थःत धे पुचःया नसा
याना सुद्यो मलू तत्ले मू पुपुं गोत्तुला चवनीपिसं, महान आलसिह्य
मनूनं भिगु भोजन नया श्रीशयन लासाय् छना चवंपिसं नं (चा
ताःहाकगु) स्यू । चच्छि चच्छि जुलसां ध्यान भावना याना जूपि योगा-
वचरत नं, धर्म कथा कंना चवंपि धर्मकथिकत नं, आसनया लिक्क चवना
धर्म श्रवण यानाचवंपिसं नं, छ्यो, कपा स्याका चवंपिसं नं, ह्लातुति
त्वा ह्लाका चवंपिसं नं, वेदना सहयाना चवंपिसं नं, चान्हे ले वनाचवंपि
ले जवातिसं नं (चा ताहाकःगु भाव) स्यू धागु खः । “योजनं” धंगु
छगू योजनया प्यंगू गावुत हे जक जूसां क्लान्त ज्वी धुकूह्य—त्यानुचाह्य-

सित अत्यन्त ताहाकः जुया चवनी, दोबर तेबर जुया चवर्थे खनेदया चवनी । ह्लिच्छि तक्क ले बना त्यानुचाह्य लेंजबान न्होनेपाखें बया-चवंपि मनूत खना उखे वेंनेबले गां थ्यंकेत गुलि वेंनेमानि धका न्यना सोई । मचा उखे बना मेह्य नापलासा वंके नं न्यना सोई । वं नं छगू योजन वेंनेमानि धका कॅनी । हानं मचा उखे थ्यंका मेह्य नापलासा वंके नं न्यना सोई । वं नं छगू योजन बाकिदनि धाई । वं न्यंको न्यंकोसिनं छगू योजन बाकिदनि धाल थ्व योजन ला सारीहे ताहाकः खनी निगू स्वंगू योजनयात छगू योजन यानातल धैथें समके जुया चवनी । “बालानं” धंगु थन थगु लोक पर लोक धंगु मस्यूपि बाल-मूर्खंत, संसार चक्रया अन्तयाय् मफया चवंपि गुगु गुगु परंपरानं संबोधि पाक्षिक भेद सद्धर्मयात सीका संसारयागु अन्तयाना छ्वंगु खः उगु सद्धर्म मस्यूपित थ्व संसार अत्यन्त ताहाकः जुयाचवनी । थ्व जुलसां थःगु स्वभावं हे ताःहाक जुयाचवंगु खः । धंनंतगु दु— “हे भिक्षुपि ! थ्व संसारया था गा मदु थुकियागु चो पो नं सीमदु ।” धका बाल-मूर्खजनपिसं जुलसां अन्तयाय् मफया अत्यन्त ताःहाक धका समके जुया चवनी । धर्मदेशनाया अन्तस व मनू खोतापत्ति फले थ्यंकः वन । मेपि नं आपालं खोतापत्ति आदि फलस थ्यंकः वन । आपालं जनतापित धर्मदेशना सार्बक जगु जुल ।

जुजु शास्तायात बन्धना याना दरबारे ल्याहाँ बिज्याय् वं हे इपि प्राणिपित बन्धनं मुक्त यानाबिल । अन व बन्धनं मुक्त जूपि मिसा मिजंत मोल्हुया थः थगु छे बॅना च्व च्वं जिमि आर्य मल्लिका महारानीया

दौर्घायू ज्वीमा गुह्यस्यां याना थौं जिमिगु जीवन रक्षा जुल धका मल्लिका महारानीयागु गुण वर्णना यात । संज्ञाकाती धर्मसभास खं पितहल— “अहो ! पण्डित-विद्वानह्य खः मल्लिका महारानी । थःगु प्रज्ञा-बुद्धि याना थुलिमंछि सत्व प्राणिपिनिगु जीवन दान बिल ।” धंगु खं जुया च्वन । शास्ता तथागत अन बिज्याना हे भिक्षुपिं ! आ थुगु समयस छिमि छु खं जुयाच्वन धका न्यना बिज्यात । भिक्षुपिसं थुगु खं जुया च्वंगु खः मन्ते ! धका कनेव हे भिक्षुपिं ! आ जक मखु मल्लिकां थःगु प्रज्ञा-बुद्धिया कारणं याना आपालं सत्व प्राणिपित जीवन दान बियावःगु, ह्लापानं बियावःगु दु धका आज्ञा जुया उगु अर्थं प्रकाश याय्या लागी अतीतयागु खं कंना बिज्यात ।

अतीत समयस वाराणसी नगरया राजपुत्र छह्यस्यां विशाल निप्रोघ सिमा छमा दुथाय् वना अन उत्पन्न जुयाच्वंह्य देवतायात भाखला यात । स्वामि हे देवराज ! थुगु जम्बूद्वीपस च्वंपि सच्छिह्य जुजुपिं व महारानीपिं ज्वनाहया, यदि जितः लिषा बौयागु राज्य प्राप्तजुल धासा, इपिं जुजुपिनिगु गपःया हिं बलिकर्म (= यज्ञ) याय् धका (प्रतिज्ञा यात) । वया बौ स्वर्गि ज्वीव व राजकुमार जुजु जुया जिमि कुल देवताया आनुभावं जि जुजु ज्वी धुन आ वंत भाखला यानागु बलिकर्म (= यज्ञ) याय् माल धका आपालं सेना-पलटन ज्वना वना छह्य जुजु-यात थःगु बसे कया वनाप मिलेजुया वना मेमेपिं नं सकल जुजुपिं थःगु बसे कया महारानीपिं सहितं बोना वना च्वंबले इकले चौधिकःह्य उगासेन जुजुया दिना धंह्य महारानी उगु अवस्थास गर्भवती जुयाच्वंगुलि

याना व छह्रासित तोःता वया थुलिमाँछि जुजुपित विष त्वंका स्याना छ्वे
 घका सिमा ववे सप्फा—सुग्घर याकेबिल । अन ध्वंहा वृक्ष देवतां चिन्तना
 यात - “ध्व जुजुं थुलिमाँछि जुजुपित जिगु कारणं याना जोनाहया
 थुमिगु गपःयागु हिं जित बलिबिया पूजा याय्गु इच्छायात । यदि ध्वं
 थुमित यनहया स्याना छ्वत घासा जम्बूद्वीपे राजवंश उच्छिन्न जुया
 वनी । जिगु सिमा ववे नं अपवित्र ज्वी । ध्वयात जि ध्व ज्या मयाके
 फंला घका कल्पना याना सोया, फंमखु धंगु सीका मेपि यःपासापि
 देवतापित वना कंवन । छिमिसं ध्व ज्या रोके घानाबी फंला ? घका
 न्यन । इमिसं नं फंमखु धाय्व मेमेपि नं देवतापिथाय् वना न्यना सो सों
 सकल चक्रवालस चर्वापि देवतापिथाय् वना न्धवन । इमिसं नं मफु
 धाय्व सतुर्महाराज देवतापित वना घाबनेव जिमिसं नं मफु, तर जिमि
 जुजु जुलसां जिमियासिनं पुण्यं नं प्रजां नं विशेष रूपं तःधं, वंथाय् वना
 न्यंहें घका धयाहल । व वृक्षदेवतां शक्र देवराज इन्द्र याथाय् वना—
 “मो देवराज ! यदि छलपोलं नं थुगु ज्याय् अनुत्साही जुया बिज्यात
 घासा जम्बूद्वीपे क्षत्रिय वंश उच्छिन्न ज्वीन । इमिगु रक्षक जुया
 बिज्याहें ।” घका बिनित्ति यावन । शक्र देवराज इन्द्रं जि नं वैंत ध्व ज्यां
 रोकेयाय् फंथें मच्चं, तर जि रोके याय्गु उपाय छगू छंत कना छ्वे
 घका धया उपाय कन । छ वना जुजुं खंक खंक हे ह्याउगु वस्त्रं तिया
 थःगु सिमां प्याहांवया मेथाय् वने त्यंगु आकार वयनाव्यु । अले जुजुं
 देवता यनं वनेत्यन रोकेयाय् माल घका अनेक प्रकारं प्रार्थना—याचना
 याइ । अले जुजुयात छं थथे धा— “छं जित महारानीपि सहित
 सच्छिह्य जुजुपिनिगु गपःया हिं जितः बलिकर्म याय् घका भाबला

यानागु मखुत्ता ? उग्गसेन जुजुया महारानीयात तोःता बल । जि छथेज्याह्य ऊठ खँ ह्लाइह्यसिगु बलिकर्म—पूजा स्वीकार याना काय् फेमखु ।” धका धाय्व जुजुं व महारानीयात जोका है अले वं जुजुयात धर्मदेशना याना उलिमिंछि प्राणिपिनिगु जीवन दान बी । धका थुगु प्रकारं शक्र देवराज इन्द्रं वृक्ष देवतायात उपाय कना बिल । वृक्ष देवता वना अथेहे यावन । जुजुं जुलसां व महारानीयात जोके छ्वया न्होने थ्यंकः बयेव महारानिं दकले क्वे सिथे फेतुना च्वंह्य थः भात जुजुयात वन्दना यात । कोसल जुजुं जि जुलसां दकले क्वे प्रथम आसने च्वना च्वंक च्वंकं दकले सकले क्वे चीजागु आसने च्वंच्वंह्य जुजुयात ह्लापा-लाक वन्दनायात धका तँचाल । अले वं जुजुयात धाल भो महाराज ! जि व छिगु ह्लापायागु छुं सम्बन्ध मदु । थ्व दकले चीधिकःह्य जुजु जुलसां जिमि भात खः । जितः महारानीया थासेतया सुख ऐश्वर्य बिया-तःह्य खः । थ्वसपोलयात वन्दना याय् न्हो छःपित वन्दना याय्भागु कारण छुं मदु । वृक्ष देवता इमिसं खने बयेक हे वया— “आमिं खँ आमिथे हे खः भद्रे !” धका धया स्वां छपास कया महारानीयात पूजा यात । अले हाकनं जुजुं धाल— “जितः वन्दना मयासां जितः राज्य सम्पत्ति दयेका ब्यूह्य महान आनुभाष दुह्य वसपोल वृक्ष देवतायात छाय् वन्दना मयानागु ?” धका न्यनेव, महाराज ! छलपोलं थःगु पुण्ययागु प्रतापं जुजुपित जोनाहःगु छः देवतां जोनाहया ब्यूगु मखु । हाकनं नं व महारानीयात वृक्ष देवतां ह्लापाथे हे आमिं खँ नं अथेहे खः भद्रे ! धका स्वां छपास कया पूजायात । हानं व महारानिं जुजुयात थथे धाल— “जिह्य देवतां थुलिमिंछि जुजुपित जोना हयाबिल ।” धका

घयाबिज्यात आ व वेवताया सिमाया च्चका मि नल । व अयायसतं
 आनुभाव दुह्य देवता जुयानं वं व मि छाया स्याना छ्वे मफुत ? हानं नं
 व वक्ष देवतां छं ठीक ज्वीक खं ह्लात भद्रे ! धका घया हाकनं स्वां
 छपासः कया वंत पूजायात । व महारानीं अये खं ह्लााना च्च च्चं ह्लाप्पां
 छको खवयाहल । अले हानं लिपा ह्लिलाहल । अले जुजुं वंत गथे छ
 उईंला मजूला ? धका न्यनेव महाराज ! जितः थये छाया धं बिज्यान.गु ?
 जिये ज्याह्य मिसा उईं ज्वी फंला ? धका न्यन । अले जुजुं छ छाया
 ह्लापालाक खवया हानं लिपा ह्लिलागु ले ?

महारानी— न्यना बिज्यांहुं महाराज ! जि जुलसां ह्लापायागु
 जन्मे छगू कुलया : ह्याय्मचा जुया भातपिनि छेँ च्चं च्चनाबले जिमि
 भातया पासापि पाहुनात छेँ वःगु च्चना, इमित भोजन याकेत भ्वाति
 सःता दां बिया ला न्याकेछ्वया । उखुनुया दिने पर्व दिन जूगुलि भ्वाति
 ल्याहांवया ला न्याय्गु मदु धका धावयेव जिगु छेँया ल्युने च्चना च्चं ह्य
 च्चलेचिगु छ्योँ त्वाह्लााना ला दाय्का भोजन जोरेयाना बिया । व जि
 छह्य च्चलेचिगु छ्योँ त्वाह्लााना वयागुलि याना नरक भोगयाय् मानिगु
 बाकि जुयाच्चंगुलि व च्चलेचिगु च्चिमिसं छपु छपुया छको छको थःगु
 छ्योँ त्वाह्ला.का वयेधुन । छलपोलं थुलिमांछि मनूत व सत्व प्राणिपि
 स्याना गबले जक थ्व दुःखं मुक्त जुयावने फं ? धका छलपोलयात लिपा
 ज्वीगु महानगु दुःख—कण्ट लुमंका खवयागु खः महाराज ! धका घया
 थुगु गाथा बोना क्यन —

एकस्स कण्ठं छेत्वान, लोम गणनाय पच्चयिं ।

बहुन्नं कण्ठं छेत्वान, कथं काहसि खत्तिया'ति ॥

अर्थ—

छह्य प्राणियागु गपः त्वाह्लाणा वयागुलि याना वंगु चिमिस
छपु-छपु दतल्लेया थःगु छ्यो त्वाह्लाका नरक भोगयाना वये माल ।
हे क्षत्रिय महाराज ! छलपोलं थुलिर्मछि सःव प्राणिपिनिगु गःपः
त्वाह्लाका गथेयाना नरक भोग याय्गु ज्वी ?

अले जुजुं छ छाय् ह्लिलागु ले ? धका न्यनेव, महारानि उगु
दुःखं मुक्त ज्वीन धका प्रसन्न जुया ह्लिलागु खः महाराज ! धका लिसः
बिल । वृक्ष देवतां हानं नं महारानीयात व खं अथेहे खः भद्रे ! व खं
अथेहे खः भद्रे ! धका साधुकार बिया स्वां छपास कया पूजायात ।

जुजुं अहो ! थ्व प्राणिहिंसा याय् धंगु गपाय्मछि धंगु अपराध
खः — “थ्व मिसां जुलसां छह्य च्वलेचित स्याना वया नरक भोग याय्गु
बाकि जुया च्वना व प्राणिया चिमिसं छपु छपु दतल्लेया छ्यो
त्वाह्लाका वयेमाल । जि थुलिर्मछि प्राणिपि स्याना गबले जक थ्व पापं
मुक्तज्वी फं ?” धका सकल च्वना हयातःपि जुजुपित तोःता छ्वया
थःयासिनं थकालिपित वन्दना याना, कोकालिपित ह्ला बिल्लियाना
सकलसिके क्षेमा याचना याना थः थःगु नगरे छ्वयाबिल । शास्तानं
थुगु धमंदेशना हया थुगु प्रकारं हे भिक्षुपि ! मल्लिका महारानि थःगु
प्रज्ञाद्वारा आपालं प्राणिपित जीवन दान ब्यूगु आजक मखु ह्लापा नं
बिया हे वःगु दु धका आज्ञा जुयाबिज्यास्य अतीतयागु खं स्पष्ट याना
बिज्याना उगु समयस वाराणसी जुजु जूह्य पसेनदि कोसल जुजु खः ।

[१४८]

बिन्न महारानी जूह मल्लिका खः, देवता जुयाह्मला जि हे खः । धका थुगु प्रकारं अतीतयागु कथा स्पष्टीकरण यानाबिज्यास्य हाकनं धर्मदेशना यानाबिज्याना हे भिक्षुपि ! प्राणहिंसा धंगु याय् मत्यो प्राणहिंसा यापि ममूत ताकाल तक्क शोकयाना च्वनेमाली धका उजुं जुया थुगु गाथा आत्ताजुया बिज्यात ।

एवं वे सत्ता जानेय्युं दुक्खायं जाति सम्भवो ।
न पाणो पाणिनं हञ्जे पाणघाती'हि सोचती'ति ॥

अर्थ—

ध्व लोके जन्म कावयेगु दुःख धका थुगु प्रकारं सत्व प्राणिपिसं ननानं सीका काय्माल । प्राणि छह्हास्यां मेह्हा प्राणि छह्हासित हत्यायाय् मते, प्राणहत्या यापिसं जुलसां शोकयाय् माली ।

कुमुद पलेस्वां कयाहःह्हा गरीबह्हा सेवकया कथा सिधल ।

२. महा काश्यप स्थविरया शिष्यपिनिगु कथा

“अरुढचे नाधिगच्छेरय” धंगु थुगु धमंदेशना शास्ता श्रावस्ती बासयाना च्वना बिज्याबले महाकाश्यप स्थविरया शिष्यपिनिगु कारणं याना आजा जुयाबिज्यागु छः । देशना राजगृह नगरे शुरु जुल । स्थविर जुलसां राजगृह नगर आश्रय याना पिफलि गुफास बासयाना च्वना बिज्यात । अबले वसपोलयात शिष्यापिं श्रामणे रत निह्यास्यां सेवा-चाकरि याना च्वंगु छः । इपिं निह्या मध्ये छह्यास्यां धायेनं हे दु गुगलंनिर्ये सत्कार आवर पूर्वकं नित्य याय् मागु सेवा-चाकरि याना च्वन । मेह्यास्यां वं यागु ज्या यात थमं यानागु थें कयना, खवासिलेगु लः दतिवन ठीकयाय् धुंकुगु भाष सीका स्थविर याथाय् बना भन्ते खवासिलेगु लः व दतिवन ठीक ज्वी धुंकल खवास्य बिज्यासां जिल धका बन्ति यावनी । तुति सिलेगु मोल्हईगु समयस नं वं ठीकयाय् धुंकुगु सीका थः ह्यापालाक महा स्थविर याथाय् वेंना अथेहे बन्ति यावनी । मेह्यास्यां चिन्तना यात — “थं न्ह्याबलेसं जि यानागु ज्या यात थमं यानागु ज्याथें याना कयना जुल । आस्ये आ श्वयात जि याय्गु स्यूका” धका व श्रामणे र भोजनयाय् सिधेका दाना च्वंबले हे मोल्ह्यागु लः कवाका टेप छगले

पोंका ल्यूने च्वंगु कोठाय् तयाबिल । लः क्वाकेगु यले जुलसां लः
 छमनाति जक बाकियाना हा फोलें वयेका तयातल । मेह्य शिष्य
 संज्ञाकाती वाठाईपि देना व थलं हा फोलें वया च्वंगु खना मोल्ह्वीगु
 कोठाय् लः क्वाकातये धुंकल ज्वी धका याकनं वना स्थविरयात वन्दना
 याना भन्ते ! मोल्ह्वीगु कोठाय् क्वालः तयातये धुन । मोल्हू बिज्याहूँ
 धका बिनितयाना स्थविर नाप्पं हे कोठाय् द्वाहाँवन । स्थविरं लः मखना
 गो गन दु आयुष्मान ! क्वालः ? धका न्यना बिज्यात । श्रामणेर
 अग्निशालाय् बना खासी च्वंगु लः भतीचा जक जुया खालिगु भाव
 सीका, “दुर्विनीत-बुष्टया ज्या खंला ? खालिगु थल भुतुली छछुना
 गन वेंना च्वन व ? जि मोल्ह्वीगु कोठाय् लः दु धका समये जुया
 भन्तेयात बिनितया वना ।” धका बो ब्यु ब्युं लः घः जोना खुसि पाखे
 वन । मेह्यस्यां ल्यूने च्वंगु कोठां लः पितहया मोल्ह्वीगु कोठाय् हया
 तयेहल । स्थविरं चिन्तनायाना बिज्यात— “व श्रामणेरं लः क्वाका
 कोठाय् तयातये धुन मोल्हू बिज्याहूँ धका धावल । आ जूबले मेह्य
 श्रामणेरयात बो ब्यु ब्युं लः घः जोना खुसि पाखे वन । थ्व छु जूगु धका
 बिचायाना स्वया थुलिर्मिद्ध दिन तक्क थ्व श्रामणेरं यागु ज्या ब्याक्कं
 थमं बं यानागु धका क्यना जुल ।” धंगु सौका संज्ञाकाती स्थविरयात
 वन्दना यावःपि श्रामणेरपित अक्कवाइ-उपदेश बिया बिज्यात । “हे
 आयुष्मानपि ! श्रामणेर धंपिसं थमं यानागु ज्या हे जक थमं याना धका
 धाय्मा, थमं मयानागु मेपिसं यागु ज्या यात नं थमं याना धका धाय्
 मत्यो । छं थौं कोठाय् क्वालः तये धुन मोल्हू बिज्याहूँ भन्ते ! धका
 धया छनाप्पं अन वनाबले छं लघः जोना बो ब्यु ब्युं खुसि पाखे वनागु

मखुला ? प्रब्रजित जुया च्वंपिसं अथे यानाज्वी योग्य मजू” धका उपदेश
 बिया बिज्यात । व भ्रामणेरं स्थविरयागु ज्या खंला ? लः भचाया
 लागी हे जितः थथे धाल धका तें चाया कन्हेखुनु स्थविर नाप शहरे
 भिक्षा मवंस्प च्वं च्वन । स्थविर मेह्य भ्रामणेर नाप छगू त्वाले भिक्षा
 बिज्यात । व बुण्टह्य भ्रामणेर इपि जक वनेव स्थविरया उपस्थायक-
 दातापिनिगु छे पाखे वन । दातापिसं स्थविर गो भन्ते ! धका न्यनेव
 गुरु स्थविरया भचा ह्यसुख मद्येका विहारे हे बिज्याना च्वंगु दु धका
 कंन । अथे जूसा वसपोलयात छु छु भोजन मालले भन्ते ! धका न्यनेव
 थज्या थज्यागु आहार जुलसां बियादिसं धका धाय्व वं धाधागु नयेगु
 त्वनेगु पथ्य वस्तु दयेका बियाहल । व भ्रामणेरं व वस्तुत व्याक्कं लेंया
 बिच्चे हे चबना नया विहारे द्वाहाँवल । स्थविर भोजन याःबिज्याथाय्
 अत्यन्त नाईस्य च्वंगु काप छकू प्राप्त जुया नाप वं ह्य भ्रामणेरयात हे
 बिया बिज्यात । वं व कापः ह्यासुक छिना न्ययेगु गा दयेका छवत ।
 स्थविर कन्हेखुनु थः दाताया छे बिज्याबले भन्ते ! ह्यिगः छलपोल
 ह्यसुख मद्दु धागुलिं भ्रामणेरं धा धागु भोजन जोरेयाका बियाहया ।
 उगु भोजन भया बिज्याना रोग शान्त जुल ज्वी धका बिन्ति याय्व
 स्थविर नमवास्य सुमक च्वं च्वना बिज्यात । उखुनु विहारे ल्याहाँ
 बिज्यानालि संझाकाती वन्दना यावःह्य भ्रामणेरयात थथे धयाबिज्यात ।
 आयुष्मान छं जुलसां ह्यिगः थथे-थथेयात थ्व थथे याना ज्वीगु प्रब्रजित
 जुया च्वंपित मलो । गृहस्थपिथाय् वना जित थुगु थुगु वस्तु हति धका
 धया कया नये योग्य मजू । धका अबवाद यानाबिज्यात । व भ्रामणेर
 तं चाया स्थविरया उपरे द्वेष भाव याना, ह्यिग जित लः भचाया लागी

कूठ खँ ह्लाह्य यात । थों वया दातापिनिगु कुले वना जा निप्ये फोना नयागु कारणं याना, गृहस्थपिनिगु कुले वना धया कया नये मज्यू धका बोबिल । काप छकू बुगुनं वयाहे योह्य चेलायात बिल । जित मज्यू । अहो ! स्थविरयागु ज्या सो, आस्ये आ जिं स्यूका वंत याय्गु धका मती द्वेषतया कन्हैखुनु स्थविर भिक्षाया लागी शहरे द्वाहां बिज्याय्व थः विहारेसंतुं च्वना कठि जोना स्थविरया ज्या काइगु थलबल ब्याक्कं तछ्याना, विहारे मिं तया मिं मनको वस्तु मुगलं दाया स्यंका विहारं प्याहांवया बिस्थुंवन । लिपा सिना वस्येंलि अवीचि महानरके वना जन्म जूवन । मनूतिसँ खँ पितहल — “स्थविरया जुलसां चेला छह्यस्यां अरवादा-उपदेश ब्यूगुयात ज्ञां मकास्य तंचाया आश्रम मिं नका बिस्थुंवन ।” अनंलि लिपायागु समयस भिक्षुपिं राजगृहं प्याहांवया शास्तायागु दर्शन याय्गु इच्छायाना जेतवने वना शास्तायात वग्दना याना शास्ता नाप कुशल वार्ता खँ छलफल ज्वीधुंका शास्तानं छिपिं गनं वयागु धका न्यनाबिज्याय्व राजगृहं वया च्वनागु खः मन्ते ! धका बिन्तियात । अन जि पुत्र महाकाश्यप म्हंफुला ? म्हंफु मन्ते ! बसपोल-या चेला छह्यस्यां जुलसां थःत अरवादा उपदेश बिया बिज्यागुली तंचाया आश्रमे मितया बिस्थुंवन । धका बिन्तियाय्व शास्तानं आजक अरवादा-उपदेश न्यना तंचागु मखु ह्लापायागु जन्मे नं तंचाया वःगु दु । आजक थ्वं आश्रमे मितया विनाश याना वःगु मखु । ह्लापानं स्यंका विनाश यानावःगु दु धका आज्ञा जुया अतीतयागु खँ कंनाबिज्यात ।

अतीत समयस वाराणसी नगरे ब्रह्मदत्त जुजुं राज्य याना च्वंबले हिमालय प्रदेशे छह्य सिङ्गलि धंहा ढंगः सिमा कच्चा छगुली

थःगु स्वंः दयेका बास याना च्वन । अनंलि छन्हूया दिनस वा वया
चवंबले माकः छह्य चिकुगुलि थुरु-थुरु छाका उखेपाखे बल । सिङ्गलि
कंगःनं व खना करुणाचाया गाथा द्वारा थथे धाल :—

मनुस्सस्से'व ते सीसं हत्थपादा च वानरा ।

अथ केन नु वण्णेन अगारं ते न विज्जती'ति ॥

अर्थ—

हे माकः ! छंगु ह्ला तुति व छ्यो समेतं मनूया समान जू, अथे
जूसां तबि छु कारणं याना छं थः च्वनेगु छेँ छकू मवुगु ?

माकःनं यद्यपि जिगु ह्ला तुति मनूतय् समान जूसां तबि, गुगु
प्रजां विचार याना छेँ दयेकीगु छः व हे प्रजा जिके मवु धका बिचा
याना उगु अर्थं प्रकाश याय्गु इच्छायाना थुगु गाथा धाल :—

मनुस्सस्से'व मे सीसं हत्थ पादा च सिङ्गल ।

याहु सेट्ठो मनुस्सेसु सा मे पञ्जा न विज्जती'ति ॥

अर्थ—

हे सिङ्गल कंग ! जिगु ह्ला, तुति व छ्यो मनूतयेगु समान
जूसानं, मनूतये दध्वी गुगु श्रेष्ठगु प्रजा धागु बुद्धि छः वहे जिके मवु ।

अले बंत थथिज्याह्य छंत घर गृहस्थि च्वनेगु ज्या गबले सिद्ध
ज्वी फं ? धका निन्दायाना सिङ्गल कंगलं थुपि गायत धाल :—

अनबद्धित चित्तस्स लहु चित्तस दुब्भिनो ।
 निच्चं अद्धुव सीलस्स सुख भावो न विज्जति ॥
 सो करस्सानु भावत्तं वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
 सीतवात परित्ताणं करस्सु कुटिकं कपी'ति ॥

अर्थ —

चित्त याते मलाह्य, चिकिचा धंगु चित्त दुह्य, दुष्टगु बुद्धि दुह्य,
 न्हाबलेसं स्थिरगु शील मवुह्य अज्याह्य छंत सुख बंमखु । अज्याह्य छ
 आनुभाव दुह्य ज्वीगु सो शीले च्वना समय बितेयाय्गु सो (हे माकः !)
 छं चिकु व फसं बचे ज्वीगु बलचा छेँ छकू दयेका च्वनेगु सो ।

माकलं थ्वं जित चित्त यौर मवुह्य, मन चीधंह्य, मित्र द्रोहि,
 नीचह्य शील मवुह्य यात आ थ्वयात जि सुख ज्वीगु आकार ब्यना
 बीमाल धका काचा काचां सिमाय् गया वंगु स्वः विधवंस याना चिच्चा
 दंका बिल । सिङ्गिलि ङंगः माकलं स्व स्यंकः दयेवं ल्यूनेपाखे च्वंगु
 प्वालं प्याहाँवया बिस्सुंवन । शास्तानं थुगु धर्मवेशना ह्या जातकयागु
 स्पष्टीकरण याना बिज्यात । अबलेयाह्य माक आ आश्रम स्यंकूह्य
 ल्याय्हाह्य आश्रमणेर खः । सिङ्गिलि ङंगः काश्यप स्थविर खः धका
 जातक स्पष्ट याना बिज्यास्य थुगु प्रकारं हे भिक्षुगणपि ! आजक मखु
 वं अक्खवाद्-उपदेश व्यूगुली तंचाया आश्रम विनाश याना व्यूगु ह्लापा नं
 याना वःगु दु । जि पुत्र काश्यप रथिज्याह्य मूर्खंह्य दुष्ट नाप बास याना
 च्वनेयासिनं याकचा जक हे बासयाना च्वनेगु बेशजू धका आज्ञाजुया
 थुगु गाथा उजुं दयेका बिज्यात :—

चरं चे नाधि गच्छेय्य सेय्यं सदिसमत्तनो ।
 एक चरियं दव्व्हं कयिरा नत्थि बाले सहायता ॥

अर्थ—

श्व संसारे जीवन हना चवनेबले थः समानगु शील-स्वभाव दुह्म सुं मदयावन धासा याकःचा चवनेगु हे क्वातुकेगु स्व, बाल-मूर्खजन पिनिगु छुं भरोसा-सहायता मदु ।

पदार्थ— अत्र “चरं” धंगु प्यंगु इरियापथस ज्वीपि मकास्य थःगु मनया अनुसारं ज्वीपि धका सीके माल । कल्याण मित्र माजूपि धंगु अर्थ खः । “सेय्यं सदिस मत्तनो” धंगु थःगु शील समाधि प्रज्ञा-गुण आपा दुपि अथवा समानपि यदि प्राप्त मज्जुल धासा । “एक चरियं” धंगु थुपि मध्ये उत्तमह्य लाभ जूसा शीलादिस वृद्धि ज्वी, समानह्य जूसा परिहीन ज्वीमखु, हीनह्य नाप जुलसां नाप्यं चवं चवन धासा, व नाप नाप्यं सम्भोग परिभोग याना ज्वीबले शीलादि विनाश जुयावनी उकिं धघातल— “एव रूपो पुग्गळो न सेवितव्वो न पयुरुपासितव्वो अब्बत्र अनुकम्पाय अब्बत्र अनुदया या” धका । अर्थात् “अथिज्याह्य मनू नाप अनुकम्पा व अनुदया बाहेकं सेवन याय् मज्जू उपासना याय् मज्जू ।” उकिं यदि करुणां याना थ्व जिगु कारणं याना शील आदि वृद्धि याना काई उकिं पुद्गलयात छुं लाभ ज्वीगु आशा मयास्य वंत संग्रह याय् ज्यू, वंत अथे याना बीगु कुशल जू यदि अथे यानाबी मफत धासा याकःचा जक चवनेगु हे क्वातुका यंकेमा,

[१५६]

याकचा च्वनेगु हे जक स्थिरयाना, सकल इरियापथस याकःचा हे जक
च्वना समय बिते याय्गु सो, छाय् धासा ? मूर्ख-दुष्टजन पिनिगु छुं
सहायता भरोसा दैमखु । चीधंगु शील द्युयागु शील महाशील भिगु
कथा वस्तु, क्षिस्वंगू धुताङ्ग गुण विदर्शना गुण प्यंगू मार्ग प्यंगू फल स्वंगू
विद्या खुगू अभिज्ञा थुपि सहायक गुणत मूर्खतय्या लागी मखु धंगु धर्म-
देशनाया अन्तस आगन्तुक भिक्षु स्रोतापत्ति फलस प्रतिस्थित जूवन ।
मेपि नं आपालं मनूत स्रोतापत्ति आदि फलस थ्यंकः वन, धर्मदेशना
आपालं जनतापित सार्थक जुयावन ।

महाकाश्यप स्वविरया शिष्यपिनिगु कथा सिधल ।

३. आनन्द महाजनया कथा

‘पुत्ता मत्थि’ धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता श्रावस्ती नगरे बिज्याना चवंबले आनन्द महाजनया कारणं आज्ञाजुया बिज्यात । श्रावस्ती नगरे जुलसां आनन्द महाजन धंहर पीगू कोटि मॉछि धन-दौलत वसानं तःसतं नुगःस्या-कप्तिहर महाजन जुयाच्चन । वं बाछि छको थः ज्ञातिजनपि सकलें मुंका थः काय् मूलसिरियात ह्लि स्वको थथे अक्काव-उपवेश बी— “श्व पीगू कोटि धन आया दु धका समरुं ज्वीमते । दुगु धन मेपित बीमज्यू । मडु मडुगु, न्ह न्हगु धन दयेका यंकेमा । छटका दां जक जूसां थके दुगु धन खर्चयाना फ्रुवत धासा फुना हे वनीगु जुयाच्चन । उकिं धया नं तःगु दु :—

अञ्जनानं खयं दिस्वा उपचिकानञ्च आचयं ।

मधूनं च समाहारं पण्डितो घरमा वसेति ॥

अर्थ—

अजः फुनावंगु खंका, कुमिचां चाया छकू-छकू कण मुंकाहःथें, कस्ति हां कस्ति संग्रह यार्थेंतुं पण्डित जनपिसं छे—घर-गृहस्ति चलेयाना च्वने सबेकेमा ।

व महाजन लिपायागु समयस थःनु न्यागू महानिधान थः काय-
 यात मकंस्य हे अभिमान व नुगःस्यागु खितिं मलीन जुया अनं सिनावना
 वहे नगरया छगू द्वार ग्रामस चण्डाल तयेगु दोछिगू परिवारत दासयाना
 च्वंधाय् अन छह्य चण्डालनीया गर्भे वना जन्म जूवन । जुजुं व महाजन
 सीगु समाचार न्यना वया काय्ह्य मूलसिरियात सःतके छोया महाजम-
 यागु पदबि लःह्लाना बिया बिज्यात । व चण्डाल कुलत दोछि नं छयासं
 सकलें नाप्यं ज्यामि ज्यायाना जीविका याना च्वंबले व कप्ति महाजन
 जन्म का वस्थेनिस्थे कुली-ज्यामि ज्या हे नं प्राप्त मजुया वल । प्वा
 छगः थनेत हे मुश्किल जुयावल । इमिसं जिपि थज्यागु नकसां मेहनत
 याना ज्या यासानं थः थःगु प्वा छग हे नापं जायेका नये मफुत । मीगु
 बिच्चे अवश्यनं सुं छह्य अलक्षिणाह्य मनू छह्य जन्म कावल ज्वीमा
 वंत त्वीकेया लागी इपि निगू भाग-निध्व जुया अलग-२ जुयावन ।
 गबले तक्क व अलक्षिणा जन्म जूवःह्यस्या मांह्य पत्ता लगे मजुल अबले
 तक्क थःपिनि पुचः बच्छि बच्छि थया पत्ता लगे ज्वीव वया मांह्यसित
 थःगु पुचलं पितिना छ्वत । व मिसा मचा प्वाथे च्वे तल्ले म्वाना च्वने
 मात्रयात आहार मुश्किलं माला नया लिपा काय् मचा छह्य व्बीकल ।
 व मचाया ह्ला, तुति, मिखा, ह्लाय्, ह्लाय्पं व म्हतु च्वने माथाय्
 मच्चवंस्य मे मे थाय् हे लावन । व मचा थुगु प्रकारं अङ्ग प्रत्यङ्ग
 बिकलाङ्ग जुया च्वंह्य, हाकुचायाह्य वयेकातःह्य पिशाच थे अत्यन्त
 क्रूरुप जुया जन्म जुल । अथे जूसां तबि मांह्यस्यां वंत मतोःतु । मिला
 तक्क प्वाथे तंतःपि मांपिनि थः काय्या माया-स्नेह बलवान जुया
 च्वनी । व मिसां व मचायात तःसतं हे दुःख कष्ट सिया पालन पोषण

यात । व मचा जोना वंखुनु वंत छुं हे ज्यामि ज्या प्राप्त मजुया वंत छे
 तया थः याकःचा जक वंखुनु ज्यामि ज्या लाभ ज्वीगु जुयाचवन । अले
 व मिसां व मचायात फोना नये मफु तल्ले अत्यन्त दुःख-कष्ट सिया
 लहिना तधिक घाना फोना नये फया वयेव वया ह्लाते अयगः बाकू छकू
 बिया योपुता जिपि छंगु कारणंयाना महानगु दुःख-कष्ट सिया वयेधुन ।
 आवंलि जिमिसं छंत सहिनातये फंमखुत । थुगु नगरे गरीब-गरुवा तयेत
 नकीगु सदा बर्त दान बिया चर्वापि दु । अन वना भिक्षा फोना जीविकाया
 हुं धका घया व मचायात तोःता छवत । व मचा छेखा पत्तिकं भोलाक
 फों वना थः ह्लापा आनन्द महाजन जुया चंबलेयागु छे थ्यंका थः
 ह्लापायागु जन्मयागु च्छे लुमंके फुह्य जातिसर ज्ञान दुह्य जुया थःगु छे
 ह्यसीका अन सरासर द्वाहांवन । वं स्वंगू लुखा तक्क द्वाहां वनं नं सुं नं
 ह्यसीके मफुत । प्यंगूगु लुखां द्वाहांवने धुंका थः काय् मूलसिरि महाजन-
 यात खना ह्यसीका मन पी पी घानावया खवल । अले वंत महाजनया
 मनूतिसं प्याहां हुं अलक्षिणा घका बाया छे पितिनाहया घूगाले कथफाना
 बिल । अबले हे लाक्क शास्ता तथागत आनन्द स्थविर ल्यू ल्यू तया
 अन भिक्षा बिज्याना स्थविर पाखे स्वया बिज्यात । स्थविरं कारण
 न्यनेब जगु प्रवृत्ति कनाबिज्यात । स्थविरयात मूलसिरि महाजन सःतके
 छवया बिज्याय्व अन आपालं मनूत मुंवल । शास्तानं मूलसिरि
 महाजनयात सःता थ्व मचायात ह्यस्यूला धका न्यना बिज्यात । ह्यमस्यू
 मन्ते घका लिसः बीव थ्व मचा छिह्य बी आनन्द महाजन खः घका आज्ञा
 जुयाबिज्यात । ईपि पत्या मज्जीव छं ह्लापा आनन्द महाजनबले गाडे
 याना थकागु न्यागू महानिधान कथनाब्यु हुं घका कथंके बिया पत्या

ज्वीके बिल । व मचा व मूलसिरि महाजन निम्हं शास्ताया शरणे बन ।
शास्तानं इमित धर्मदेशना याना बिज्यास्य क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यात :—

पुत्तामत्थि धनम्मस्थि इति बालो विहञ्जति ।

अत्ताहि अत्तनो नत्थि कुतो पुत्ता कुतो धनं'ति ॥

अर्थ—

बाल—मूर्ख जनपिसं जि काय् दु, जि धन दु, धका हैरान जुया
ज्वनी यःहे थमं धंथे मद्दु, धास्येलि गन काय् म्हाय्यपि व धन-दौलत
थमं धंथे बं ?

पदार्थ— जि काय् दु, जि के धन योको दु धका मूर्ख जनपि
काय्-म्हाय् पिनिगु तृष्णां व धन-दौलतयागु अभिमानं याना हैरान
ज्वी, तसतं हैरान ज्वी, दुःख ताई जि काय् विनाश जुल धका हैरान
ज्वी, विनाश जुयाज्वन धका हैरान ज्वी, विनाश ज्वीतिनि धका हैरान
ज्वी धन-दौलतया बारे नं थुगु हे प्रकारं ज्वीका काय् माल । थुगुप्रकारं
खुगु आकारं हैरान ज्वी । काय्-कला लही धका चा त्ति मधास्य थल
जल आदियागु लंस नाना प्रकारं उद्योग-कोशिस या जुया नं हैरान
जुया ज्वी । धन कमाय् याय् धका बुज्या व्यापार आदि अनेक व्यवसाय
याना जुया जूसं हैरान जुया ज्वी । हैरान जुया च्वंम्हासित नं यःगु
ह्य हे थमं धंथे मद्दु धंगु उगु कष्टं दुखी जुया, यःत सुखि याय् मफुगु
प्रवृत्तिस नं यः हे थमं धंथे मद्दु, मरण शंयास गोत्तुला च्वंम्हासित,

मरणान्तगु वेदनां मित्थं पुना च्वंहासित, सग्धि बन्धन च्चवीत्यंह व
 क्वे सग्धि तज्याय त्यंह थुगुलोके मिखा तिसिना परलोके मिखा चाय्का
 स्वया च्वंपित नं, ह्नि स्वको मोत्तुका स्वको नका सुगन्ध स्वांमाः आदि
 छायापा जन्मभर तक्क बिचायाना च्वंसां मदत याय्गु रूपं दुःखं मुक्त
 यानाबी मफं गुलि याना, थः हे थमं धंथे मदु गनं काय् कलापिं, गनं
 धन-दौलत थमं धंथे दं ? मरणान्त ज्वीगु अथथाय् काय् कलापिसं
 अथवा धन-दौलतं शीत छु उपकार याय्फं ? आनन्द महाजनं नं स्वीतं
 छुं छुं मव्युस्य काय्या लागी धन मुंकातया ह्हापानं मरण शंयाय्
 गोत्तुला च्वंहास्यां छुं याय् मफुत्त । आ जुलसां थुगु दुःखे प्यंक् वहासित
 गनं कायं गनं धनं, काय् कलापिसं अथवा धन दौलतं छु दुःख फुका
 बी फं ? छु सुख उत्पन्न याना बी फं ? धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस चये प्यबो प्राणिपित धर्म लाभ जुल । धर्म-
 देशना आपालं जनतापित सार्थक जुल ।

आनन्द महाजनया कथा सिधल ।

४. गठि फयंपिं खुं तयेगु कथा

“यो बालो” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने महाविहारे
 षासयाना बिज्याना चवंबले गठि पर्यापिं खुं तयेगु कारणं याना आज्ञा
 दयेका बिज्यात । इपिं जुलसां खुंत निह्य पासापिं धर्मं श्रवणं याय्या
 लागी जेतवनेस वना च्वंपिं आपालं जनतापिं नाप नाप्यं जेतवने वना
 छह्यस्यां बांलाक एकचित्तं याना धर्मं श्रवणं याना च्वन । मेह्यस्यां थःत
 खुया यंकेगु वस्तु छु दुथे धंगु ताके यानाच्वन । इपिं निह्य मध्ये बांलाक
 ध्यानबिया धर्मं न्यना च्वंह्य श्रोतापत्तिं फले प्रतिष्ठितं जुल । मेह्यस्यां
 छह्य मनूया गा च्वते गठि चिनातःगु न्यानाति धेवा खुया काल । वंत
 व दामं छे ल्याहांवया जा छसा नयेत गात । मेह्यस्या छे भुतुली मि
 मच्यात । अले वया कसाह्य नाप कलह्याना छं थःगु पण्डिततां याना
 थो थःगु छे भुतु च्याकेत गाक्क हे नं छुं ज्वना मवः धका धाल ।
 भातह्यस्यां थवं थःगु मूर्खं—नीच भावयात हे पण्डित भाव धका समये
 जुया च्वन धका वंगु व प्रवृत्तिं शास्तायात बिन्ति याय्त थःपिंतिपिं
 सहित जेतवने वना बिन्ति यावन । शास्ता तथागतं वंत धर्मदेशना याना

बिज्यास्य ष्वेच्चंगु गाथा भ्राजा जुया बिज्यात : —

यो बालो मञ्ज्रति बाल्यं पण्डितो चापि तेन सो ।

बालो च पण्डितमानी स वे बालो'ति बुच्चती'ति ॥

अर्थ —

गुह्य मूर्खह्य मनूनं थः मूर्ख धंगु थमं चासा वंत पण्डित हे धाय लो, थः मूर्ख जुयानं थःत पण्डित समके जुया च्वंह्य व्यक्तिघात हे धार्थे-याह्य मूर्ख धका धाई ।

पदार्थ— अत्र “यो बालो” धंगु गुह्य मूर्खह्य मनूनं थः पण्डित मखु अपण्डित समान थः मूर्ख खः धंगु भाव थः थमं महसूस याई—श्वीका काई । “तेन सो” धंगु उगु कारणं याना उह्य मनूयात पण्डित हे नं धाय्फु पण्डित समानह्य धका नं समके ज्वीफु । बं जुससां जि मूर्ख खः धंगु भाव सीका मेपि पण्डित पिथाय् वनेबले इमिसं थः पण्डित ज्वीया लागी विद्वानपिसं ब्यूगु अथवा, उपदेश, अनुशासनयात श्रद्धापूर्वकं ग्रहणयाना कया लिपा व पण्डित हे नं जूवने फु । पण्डितया-सिनं च्वे लाह्य नं जूवने फु । “सवे बालो” धंगु गुह्य मूर्खह्य मनूनं, मेपि जि समानह्य बहुश्रुतह्य अथवा धर्म धरह्य अथवा विनय धरह्य अथवा धृत वादीह्य सु दे ? धका थुगु प्रकारं पण्डित अभिमानिह्य जुया बं मेपि यथार्थपि पण्डित पिथाय् भवंस्य न परियत्ति हे सयेका काई न प्रतिपत्ति हे पुरेयाना काई एकान्त रूपं मूर्ख भावस हे ध्यंकः वनी

[१६४]

एवे कना वयाह्य गठि पयना दां खुया काह्य खु थें उकिं घयातःगु छः
“सवे बालो” धका ।

घमंदेशनाया अन्तस मेह्यस्या थःपित्तिपि सहितं अपालं मनूत
ओत्तापत्ति आदि फलस अयंकः वन ।

गठि पयना काह्य खुया कथा सिधल ।

---

५. उदायि स्थविरया कथा

“याव जीवम्पि चे बालो” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने बासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले उदायि स्थविरया कारणं याना भ्राजा जुयाबिज्यात । व जुलसां धर्मं कथिक महास्थविरपि ल्याहाँ बिज्याय् धुंकेव धर्मं सभास वना धर्मासने फेतूवनी । अले छनु बँत आगन्तूक भिक्षुपिसं खना थ्वसपोल बहुश्रुतह्य महास्थविर ज्वीमा घका समके जुया स्कन्ध आदि संयुक्त जुयाचवंगु प्रश्न न्यना छुं मस्युर्गुलि थ्व सु भिक्षु खः ? बुद्ध नाप छगूहे विहारे बासयाना च्वना स्कन्ध, घातु, आयतन धंगु नापं छुं मस्यु घका निन्दा-अपहास याना तथागत याथाय् वना बिनित्यावन । शास्तां इमित धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाय् भ्राजा जुया बिज्यात :—

यावजीवम्पि चे बालो पण्डितं पयिरूपासति ।

न सो धम्मं विजानाति दब्बी सूपरसं यथा'ति ॥

अर्थ —

बाल मूर्ख जनपिसं जन्मकार्दि पण्डितपिनिगु संतसङ्ग यासां तबि अवःचां के, तरकारियागु सवा सीकाकाय् मर्फं थें तुं धर्मं सीका थ्वीका

काय् फेमखु ।

पदार्थ— च्वेयागु गाथाया अर्थ “मूर्ख—बालजनपिसं जन्ममर
 तबक जूसां पण्डिततय् थाय् वना इमिगु सत्सङ्गत याना थ्व बुद्ध वचन,
 बुद्ध वचन थुलि दु धका, परियत्ति धर्मं धंगु थये अथवा थ्व चार,
 विचार, आचार, गोचर, थ्व दोष दुगु ज्या, थ्व दोष मदुगु ज्या, थ्व
 सेवन याय् ज्यू, थ्व सेवन याय् मज्यू, थ्व आचरण याय् योग्य जू, थ्व
 साक्षात्कार याना काय् योग्य जू धका थुगु प्रकारं प्रतिपत्ति प्रतिवेध धर्मं
 धंगु सीमखु । गथे कि धवतं के, तरकारियागु सवा सीमखु ।” गथे
 जुलसां धवतं परिक्षाया लागि अनेक प्रकारगु सूप-व्यञ्जनस पुत्त पुसा
 च्वं च्वंसानं थ्व चि दुगु, थ्व चि मदुगु, चाकुगु, खाय्गु, अत्यन्त बालुगु,
 पाउँगु, पाउँ मज्गु, फाकुगु, काशाय रस बुगु धका व्यञ्जनया सवा
 सीका काय् फेमखु अथेहे तुं बाल-मूर्ख जनपिसं जन्मकाँछि हे पण्डित
 जनपिनिगु सत्सङ्गत यासां तबि च्वे धया वंगु थें धर्मं सीका-ध्वीका
 काय् फेमखु धका धागु खः ।

धर्मं देशनाया अन्तस आगन्तूक भिक्षुपिनिगु चित्त आस्रवं मुक्त
 जुयावंगु जुल ।

उदायि स्थविरया कथा सिधल ।

६. भद्रवर्गि पिनिगु कथा

“मुहुत्तमपि चे विञ्जू” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले स्वीह्यति पाथेय्यक भिक्षुपिनिया कारणयाना आजा जुया बिज्यात । इमित जुलसां तथागतं कप्पासिक वनखण्डे मिसा मार्जूपित ह्लाप्पां धर्मदेशना याना बिज्यात । उगु समयस सकलें एहि भिक्षु भावस थ्यंका ऋद्धि प्राप्त जूगु पात्र चीवर धारी जुया मिसोंगू धुताङ्ग धारणयाना च्वना, लिपा ताकाल बितेजुया वने धुंका शास्ता याथाय् वना थागा मडुगु धर्मदेशना न्यना उगुहे आसने च्वना अरहन्त जुयाबिज्यात । मेपि भिक्षुपिसं अहो ! थुमिसं याकनं हे धर्म अवबोध यानाकाल धका धर्म सभास खं पितहल । व खं न्यना तथागतं हे भिक्षुपि ! थुमिसं आ जक मखु ह्लापानं स्वीह्य पासापि धूर्तत जुया तुण्डिल जातकस महानुण्डिलयागु धर्मदेशना न्यना याकनं हे धर्म थुपि जुया पञ्चशील धारण यानाकाल । उगु संस्कारं याना हे आ थुगु अवस्थास फेतुनाचवंगु आसने हे थुगु प्रकारं अरहन्त भाव प्राप्त जुल धका आजा जुया धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा धर्म उजुं दयेका बिज्यात :—

मुहुत्तमपि चे विञ्जू पण्डितं पयिरूपासति ।

खिप्पं धम्मं विजानाति जिह्वा सुपरसं यथाति ॥

[१६८]

अर्थ—

विज्ञ-ज्ञां दुर्षि मनुतिसं अणभर जक जूसां पण्डितजन पिनिगु
सत्सङ्ग-सेवनयात धासा वं याकनं हे सत्धर्मयात सीका-ध्वीका काई,
गये कि जिह्वा-भ्ये सूप व्यञ्जनया सवा सीका-ध्वीका काइगु खः ।

पदार्थ— उकियागु अर्थ विज्ञ-ज्ञां दुह्य मनुनं अणभर जक जूसां
भेपि पण्डितपि नाप सत्संग याना वं वंधासं सयेका सीका प्रश्न न्यना
याकनं हे परिपत्ति धर्म सीका-ध्वीका काई । अनलि कर्मस्थान कंके
बिया प्रतिपत्ति धर्मस उद्योग-कोशिस याथां गये जुससां भ्ये थ्यूगु
जिह्वाप्रसाद सवा भ्ये च्चकाय् सयसाथं चि दु मदुगु भेद सीका-ध्वीका
काई । वयेंतुं पण्डित जनपिसं याकनं तुरन्त हे लौकोत्तर धर्मयात
सीका-ध्वीका काई धागु खः ।

धर्मदेशनाया अणत्तस आपालं भिक्षुपि अरहन्त भावस थयंकः वंगु
शुल ।

अब्रवंगि पिनिगु कथा सिधल ।

७. सुप्पबुद्ध कुष्ठया कथा

“चरन्ति बाला दुम्भेधा” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवन महाविहारस बासयाना च्वना बिज्याबले सुप्पबुद्ध कुष्ठया कारणं भ्राजा जुयाबिज्यात । सुप्पबुद्धयागु बाखं उदाने बये धुंफुगु दु । उगु समये जुलसां सुप्पबुद्ध कुष्ठ परिषदपिनि सिथे च्वना तथागतयागु धर्मदेशना न्यना खोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुया थःत प्राप्त जूगु गुण धर्म शास्ता तथागतयात बिनित्ति थाय्गु इच्छा जुया परिषदपिनि दध्वी प्रकाश थाय्गु साहस मदया परिषदपि शास्तायात वन्दनायाना वने धुंका थः थाकःचा जक हाकनं विहारे ल्याहाँवल । उगु क्षणस शक्र देवराज इन्द्रं ध्व सुप्पबुद्ध कुष्ठ शास्तायागु शासने थःत प्राप्त जूगु गुण धर्म प्रकट थाय्गु इच्छा याना च्वन धंगु सीका, च्वयात परिक्षायाना स्वेमाल धका वना धाकासे च्वना थये धाल — “हे सुप्पबुद्ध ! छ मनूतये दध्वी दरिद्र ब हीनह्य खः । छंत जि अन्त मग्धीगु धन बी बुद्धयात बुद्ध मखु, धर्मयात धर्म मखु, संघयात संघ मखु, जितः बुद्ध मागु मवु, जितः धर्म मागु मवु, जितः संघ मागु मवु धका धा ।” अले सुप्पबुद्धं वंके छ सु धका न्यन । जि शक्र खः धका कनेव छ शक्र अन्धा मूर्खं लज्या मदुह्य छं जित धाय् अयोग्यगु दरिद्र-फोँगि धका धाल जि गरीब मजू दरिद्र नं मखु, जि

महाधनि जुया सुख पूर्वकं बासयाना च्वनाह्य खः धका धया थये गाथा
बोना क्यन—

“सद्धा धनं शील धनं हिरिओत्तप्पियं धनं ।
सुत धनंश्च चागो च पञ्जा मे सत्तमं धनं ॥
यस्स एते धना अत्थि इत्थिया पुरिसस्स वा ।
अदलिहो‘ति तं आहु अमोधं तस्स जीवितं”ति ॥

अर्थ—

अद्धा धन, शील धन, लज्जा धन, भय धन, श्रुत धन, त्याग
धन, जिगु न्हेगुगु ध्व प्रज्ञा धन खः ।

मिसायाके जूसां, मिजंयाके जूसां स्विके थथिज्यागु धन दं वंत
दरिद्र धका धाइ मखु, वंगु जीवन निरर्थक जूवनी मखु ।

स्वीके थथिज्यागु न्हेगु प्रकारगु आर्य धन दं वंत बुद्धपिसं अथवा
प्रत्येक बुद्धपिसं दरिद्र धका धया बिज्याइ मखु । देवराज शक्रं वंगु खं
न्यना, वंत लौया बिच्चे हे तोःता शास्ता तथागत याथाय् वना व व्याक्कं
प्रश्न उत्तर जूगु खं बिनित्यात । अले बयात तथागतं थथे आज्ञा दयेका
बिज्यात— “हे शक्र देवराज ! छथें ज्यापि सच्छिह्यास्यां, बोच्छिह्यास्यां
जूसां सुप्पबुद्ध कुण्टयात बुद्ध मखु, धर्म मखु, संघ मखु धका धाय्के
फंमखु । सुप्पबुद्ध नं सन्तोश जुया शास्ता याथाय् वना कुशल बार्ता खं
ह्वाना थर्मं साक्षात्कारयाना कयातःगु गुण-धर्म बिनित्याना आसनं वना

त्याहॉवन । अले व त्याहॉवना भचा मजानिवं हे ले सा छह्य वया वंत
 च्वया स्यानाबिल । व सा जुलसां छह्य यक्षनी (=लर्कांस) जुया च्वन ।
 थव सां जुलसां थुपि पुक्कुसाति कुलपुत्र, परिभाजक दाहबीरिय, तम्ब-
 दाठि खुं स्याइह्य, सुप्पबुद्ध कुण्ट धंपि प्यह्यसित सच्छिगू-सच्छिगू
 आत्मभावस सा जुयावया च्वया स्याना वया च्वंगु जुया च्वन । इपि
 प्यह्य जुलसां ह्हापा अतीत समयस महाजनया कार्यपि जुया जन्म काल ।
 इमिसं छह्य नगर बेस्यायात उद्याने बोनायंका ह्लिच्छि तक्क काम सुख
 भोगयाना संभाकाती थये सल्लयात । “थुगु थासे मेपि सुं दुगु मखु
 थ्वयात क्षीसं बियातयागु दोछिसाई दां व वंगु सकल तिसा वसः लाका
 कया थ्वंत धनहे स्याना वनेनु ।” व मिसां इमिगु खें न्यना थुमिसं
 जिनाप लज्जा मचास्य संभोगयाना आ जित स्यानाछ्वेगु खें ह्ळानाच्वन ।
 थुमित जि यायगु स्यूका धका थुमिसं जितः स्याना छ्वेव जि यक्षनी
 (लर्कांस) जुया थुमिसं जितः स्याना छो थेंतुं थुमित नं जि स्यानाछ्वे
 फयेमा धका प्रार्थना याना सिनावन । उक्कियागु कारणं याना उक्त
 यक्षनी सायागु रूप कया वया थुमित स्याना छ्वगु जुयाच्वन । आपालं
 भिक्षुपिसं सुप्पबुद्ध सित धका तथागतयात वित्तियाना वंगु छु गति
 जुल ? व गुगु कारणं याना कुण्ट रोगं कयेका च्वने माल ? धका न्यन ।
 शास्तानं सुप्पबुद्ध खोतापन्न जुया तार्वतिस भवने वना उत्पन्न जूवंगु भाव
 व तगरसिखी प्रत्येक बुद्ध खना निन्दा अप्रसन्न याना ताकाल तक्क नरक
 भोगयाना विपाक बाकि जुया च्वंगुलियाना आ थुगु जन्मे नं कुण्ट रोगं
 थ्यूगु भाव आज्ञा जुयाबिज्यास्य— हे भिक्षुपि ! थुपि सत्व प्राणिपि
 थमं याना वयागु कर्म हे थमंतुं कण्ट दायकगु कर्म विपाक भोगयाना

[१७२]

ज्वी धका भ्राजा जुया हेतु—कारण सम्बन्ध चूलाकः मेगु नं धर्मदेशना
याना बिज्यास्य थुगु गाथा भ्राजा जुयाबिज्यात :—

“चरन्ति बाला दुम्मेधा, भ्रमित्ते नव भत्तना ।
करोन्ता पापकं कम्मं यं होति कटुकफ्फलंति ॥

अर्थ—

बुर्बुद्धि बाल जनपि थः मखुपि दुष्टपि पासापि नाप जुया, गुगु-
पापकर्म याई उकियागु विपाक फल अत्यन्त कष्टदाई खाईस्य च्चंक् थमं
भोगयाय् माली ।

पदार्थ— “चरन्ति” धंगु प्यंगू इरियापथं अकुशल जक याना
ज्वीपि । “बाला” धंगु थुगु लोकार्थं परलोकार्थं मस्यूरिपित थन बाल
धागु छः । “दुम्मेधा” धंगु दुष्टगु प्रजा दुपित धागु छः । “भ्रमित्तेने
व” धंगु मित्र मखुपि थं ज्यापि—शत्रु थं ज्यापि । “कटुकफ्फलं” धंगु
कडा तीक्षण—खायूगु फल—विपाक ।

धर्मदेशनाया अन्तस अपालं स्तोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वन ।

सुप्पबुद्ध कुष्टया कथा सिधल ।

८. कृषक-ज्यापुया कथा

“नतं कम्मं कतं साधु” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले छह्य कृषक दाजुया कारणं याना आजा बयेका बिज्यागु छः । व जुलसां श्रावस्ती नगरया लिक्कसं च्वंगु बुं छकुती हल जोतेयाना च्वं च्वन । खुंत छथो लःया घःलिस्य नगरे द्वाहांवना छळा धनिह्य महाजनया छेँ सुरङ्ग म्हुया बुने द्वाहांवना आपालं लुं वह इत्यादि घन सम्पति खुया कया हाकनं लःया घःलिस्येतुं नगरं प्याहांवल । छह्य खुं मेपि थः पासापित मिखा छलेयाना दोछिसाई दां बुगु ह्यिचा छपा व कृषक दाजु हल जोतेयाना च्वंथाय् लिक्क सुचुका थकल । इपि खुंत अन च्वना खुयाहःगु वस्तु इनाकया ल्याहां वंबले व सुचुका थकूगु ह्यिचा काय् सोमंका तोःता वन । उखुनुया दिने शास्तां सुथ ह्याप्पां लोके ध्यानं सोया बिज्याबले व कृषक दाजु थःगु ज्ञान जालया बुने द्वाहांवःगु खंका बिज्याना, छु ज्वीगुथें घका बिचायाना स्वया बिज्याबले थथे खंका बिज्यात— “थ्व कृषक दाजु सुथ ह्यात्पां बुं जोतेयाय्त थगु बुईं वनो । माल थुवा खं तये पला ह्वांय् लिस्यवना व दोछि दां बुगु ह्यिचा अन छना वंत जोनी । अबले वंत जि छह्य बाहिक मेपि साक्षि सुं दंमखु । व कृषक दाजु सोतापत्ति ज्वीगु उप-

निस्सय सम्पत्ति दुह्य नं खः । जि अन वनेगु योग्य जू" धका मती तथा बिज्यात । व कृषक दाजु सुथ ह्लाप्पां बु जोतेयाय्त अन वन । शास्तानं आनन्द स्थविरयात ल्यू ल्यू तथा अन बिज्यात । कृषकं शारता खना लिक्क वना वन्दना याना हानं त्याहाँवया थःगु बु जोते याग्गु थाले यात । शास्तानं व कृषक नाप छुं खे ह्लाना मबिज्यास्य दोछि दां दुगु ह्मिचा दुषाय् बिज्याना व ह्मिचा वयना आनन्द स्थविरयात धया- बिज्यात— "खंला आनन्द ! हूँकन विषधारी सर्प छह्य च्वं च्वंगु । आनन्दं खना भग्ते ! अत्यन्त विषदुह्य सर्प खः ।" कृषक दाजुं व खे ताया जि उथासं इले बेइले जुया च्वनेमा । अन सर्प तथातयेगु ठीक मजू धंगु चिन्तना यात । शास्ता थुलि धया अन बिज्याय् व सर्पयात स्याना छ्वेमाल धका कठवास जोना अन वंबले दोछि दां दुगु ह्मिचा खना थ्वहे खना शास्तानं सर्प धया बिज्यागु ज्वी धका वं व ह्मिचा जोना ल्याहाँ वल । अउयत्ततां याना वं व ह्मिचा छथाय् तथा चां तोप्पुया हानं बु जोते याग्गु थालेयात । मनूत नं सुथे द्यो तुपुया वयेव खुँतिसं छे याना थकूगु ज्या खना खुँतय् पला खवाँय्या ल्यू ल्यू वना अन बुई थ्यंका अन खुँतिसं खुयाहःगु वस्तु इनाकागु थाय् खंकल । कृषक दाजुयागु पाली खवाँय् नं खंकल । इपि वंगु पलाया अनुसारं वना ह्मिचा तथातःगु थाय् ल्वीका— "छ डाका मारेयाना बडो बु जोतेयाना च्वनीह्यका मखुला ?" धका स्याना दाया पाटा फकैयाना चिना जोना यंका जुजु- यात केने यंकल । जुजुं उगु कारण न्यना व खुँयात स्यानाछ्व धका हुक्म बिल । राज पुरुषतिसं व कृषकयात प्यपुं क चिना कोर्दां दादां मनू स्याईगु थासे यंका च्वन । वंत कोर्दां दापत्तिकनं वं मेगु छुं

मघास्य— “खंला भ्रानन्द ! विषधर सर्प, खेना मन्ते ! घोर विषदुह्य सर्प खः” धका धाधां वना चवन । भ्रले वंत राजपुरुषतिसं शास्ता व भ्रानन्द स्थविरयागु नां कयाचवन । थ्व छु धया चवनागु धका न्यन । वं जितः जुजु याथाय् यंकूसा जक थुकियागु रहस्य बांलाक कने धाय्व वंत जुजु याथाय् यंका व खे जुजुयात बिनित्यात । भ्रले जुलं छं छाय् छंत दाक्को पत्तिकं छं भ्रये धया जुयागु धका न्यना बिज्यात । बं जि खुं मखु महाराज ! धका धया बुं जोते याय्त छे प्याहां बयाबलेसं निस्येयागु सकल वृत्तान्त खे जुजुयात बिनित्यात । जुजुं वंगु खे न्यना हे राम पुरुषपि ! थ्वं लोके दकले भ्रग्रह्य पुद्गल शास्तायात साक्षियागु थासे तल । थ्वयात दोषारोपण याय्गु योग्य मजू । जि भ्रा थ्वयात छु याय् माल धंगु स्यू धका वंत बोना संझाकाती शास्ता याथाय् वना तयागतयाके थये न्यनाबिज्यात— “भो भगवन् ! गथे छलपोल थौं सुये भ्रानन्द स्थविर नाप थ्व कृषकया बुं जोतेयाना चवंथाय् बिज्यानाला ?

तथागत— खः महाराज थौं सुये जि भ्रन वनागु खः ।

जुजु— छलपोलं भ्रन छु खना बिज्याना ?

तथागत— दोछि दां दुगु ह्यिचा छपा खना महाराज !

जुजु— ह्यिचा खना छु धबा बिज्याना ले ?

तथागत— जि थ्व कृषक दाजुं धाय् धया बयागु खः महाराज !

जुजु— मन्ते ! यदि थौं थ्व मनूनं छलपोल थें ज्याह्य महा-पुरुष साक्षिया रूपे मतःनु जूता थ्वयागु जीवन मदये धुंकल उबी ।

छलपोलं भ्राजा जुया बिज्यागु वचनयात थ्वं घया च्वना जक थो थ्वयागु जीवन रक्षा जुल धका जुजुं घागु न्यना शास्तां खः महाराज ! जि नं थुलिया लागी हे जक जि थो सुथे अन वनागु खः । पण्डित जनर्षिसं जुलसां गुगु ज्या याना लिपा पश्चाताप जुया च्वने माली अज्यागु ज्या याय् मज्जू धका घयाबिज्यास्य कारणा कारण मिलेयाना धर्मदेशना याना बिज्याना च्वे च्वंगु गाथा भ्राजा जुया बिज्यात :—

न तं कम्मं कतं साधु यं कत्वा अनुत्पत्ति ।

यस्स अस्सु मुखो रोदं बिपाकं पटि सेवती'ति ॥

अर्थ—

(ध्व संसारे) मनूतिसं गुगु ज्या याना लिपा पश्चाताप ज्वीका च्वने माली अज्यागु ज्या मयाय्गु हे उत्तम जू गुगु ज्यां याना लिपा भिच्छाय् जाय्क खबि तया भिग्गु बिपाक भोगयाना च्वने माली ।

पदार्थ— अन “नतं कम्मं” धंगु नरक आदिस जन्म काय्कः यंकीगु दुःख ज्वीगु कर्मं याना लुमंक—लुमंक पत्तिकं हे पश्चाताप ज्वीका च्वने मालीगु, शोक ज्वीका च्वने मालीगु अज्यागु ज्या भिमजू, श्रेयकर मजू साक्षात्कार याना काय् योग्य मजू । “यस्स अस्सु मुखो” धंगु गुह्यस्यां खबि प्यागु ख्वा जुया ख्व ख्वं बिपाक भोगयाय् माली घागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस कृषक उपासक स्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित जूवन । अन दुर्षि मेपि भिक्षुपि नं स्रोतापत्ति फल मार्ग आदिस थ्यंकः बिज्यागु जुल ।

कृषक ज्यापुयागु कथा सिधल ।

६. सुमन गथुया कथा

“तच्च कम्मं कतं साधु” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुबन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले सुमन गथुया कारणं याना आजा जुयाबिज्यागु छः । व गथु जुलसां ह्लि ह्लि सुथ ह्लाप्पां बिम्बिसार जुजुया लागी सुमन स्वांमा च्यामा यंकाबिया ह्लि च्याटका दां लाभयाना कया च्वन । अनलि छःठुया बिनस व गथु जुलसां स्वांमा च्वना नगरे द्वाहाँबये साथं भगवान तथागत महा भिक्षुसंघापिसं चाहुयेका थःगु शरीरं खुगू प्रकारया रस्मि पितकया तःधंगु बुद्धानुभाव कयना नगरे भिक्षाया लागी द्वाहाँ बिज्यात । तथागत जुलसां गबलें गबलें खुगू प्रकारया छब्बण रस्मि थःगु चीवरं त्वप्पुया छह्य साधारणह्य भिक्षाकावःह्य भिक्षु थें च्वंक नगरे द्वाहाँ बिज्याई । स्वंगू योजन बिज्याना अंगुलिमालयात लें सो बिज्याथें गबलें—गबलें खुगू प्रकारया रस्मि फिजे यायां कपिलवस्तुस द्वाहाँ बिज्याथें उखुनुया दिनेनं थःगु शरीरं खुगू प्रकारया रस्मि फंलेयाना तःधंगु बुद्धानुभावं तःधंगु बुद्ध लीला कयना राजगृह नगरे द्वाहाँ बिज्यात । सुमन गथुं तथागतयागु रत्न जरित लुं समानगु आत्मभाव, स्वीनिगू महापुरुष लक्षण, चयेगु अनुव्यञ्जनं शोभायमान जुयाच्चंगु शरीर खना मन प्रसन्नयाना जिं आ शास्तायात छुकिं पूजा—

सत्कार याय्गु धका चिन्तनायाना मेगु छुं मखना थ्वहे स्वांमालं तथागत-
यात पूजा-सत्कार याय् माल धका मतीतल । हानं विचारयात कि थ्व
स्वांमा जुलसां ह्नि ह्नि जुजु याथाय् यंका बीमागु स्वांमा जुयाच्वन ।
जुजुयात थ्व स्वांमा जि बीमयंकल धासा जितः जुजुं चिना तये नं फु,
स्याना छ्वे नं फु, देशं पित्तिना छ्वे नं फु आ जि छुनि याय्गु ? धका
विचार याना स्वत । अले वया मती थथे वन— “जुजुं जितः स्याना
थ छ्वेव्यु, देशं पित्तिना थ छ्वेव्यु जुजुं जित धन हे बिल धासा नं थ्गु
आत्मभावस जीविका याय् मात्रयात जक बी । थ्व स्वांमालं शास्तायात
पूजायाय् दत धासा अनेक कल्पान कल्प कोटि तक्कं हित सुख जूवनी
धका थःगु जीवित तथागतयात परित्याग याना वं गबले तक्क जिगु
चित्त प्रसन्न जुया च्वनी अबले तक्क पूजायाय् धका अत्यन्त हर्षं गद-गद
जुया शास्तायात व थःगु ह्लाते च्वंगु स्वांमालं पूजायात । गथेयाना
पूजायात धासा ? ह्लापालाक स्वांमा निमा तथागतया च्वे वांछोगु
च्वे फुसे इलां प्यना बीथें जुया च्वंवन । मेगु स्वांमा निमा वांछोगु
तथागतया अवपाखे यातां प्यातां खाया च्वंवन । मेगु स्वांमा निमा
वांछोगु तथागतया ल्यूनेपाखे अथेहे यातां प्यातां खाया लटके जूवन ।
बाकि हनिगु स्वांमा निमा नं च्वे वांछोगु तथागतया देपापाखे लटके
जूवन । थुगु प्रकारं स्वांमा च्यामा तथागतया च्वे जवे ल्यूने व खवे बना
लटके जूवन । न्ह्योनेपाखे जक वने मागुलि खुल्ला जुया स्वांमाया
ध्वाखा यें आकासे खडा जुया च्वन । स्वांयागु दे बुने लाना स्वांफो
पिने लाना तथागतयात वहःपातां भुनातःथें जुया शोभायमान जुया
च्वन । स्वांमा चित्त मवुपिं जूसानं चित्त व श्रद्धा दुपिसं याना अलग

अलग मज्जुस्य क्वे वे कुत्थुं मवंस्य शास्ताया नाप नाप्पं हे न्हा वना
 च्वन । तथागत छूगु थासे दिनांतुं च्वन । शास्ताया शरीरं सच्छिगू
 रस्मि दुगु बिजुलि लत्ता (गुच्छि) थें रस्मि प्याहाँ वया च्वन । न्होने,
 ल्यूने, जवं, खवं, व च्वे छचो कपालं प्याहाँ वया च्वंगु रस्मित छगू हे
 न्होने प्याहाँ वः वः थासं स्रोप जुया मवंस्य सकल ज्योति-रस्मि
 शास्तायात् स्वको चा सा हला तरुणह्य ताथ्गःसिमा पाय्जा जुया न्होने
 हे जक न्हावना च्वन । सकल नगर छगुलिं ठरकमान व कम्पमान जुया
 वन । नगरया बुने गुंगू कोटि पिने गुंगू कोटि याना जम्मा सिचयागू
 कोटि मनूत मध्ये छह्य हे पुरुष जूसां स्त्री जूसां भिक्षा दान बीगु यस्तु
 छं मज्जोस्य छे प्याहाँ मवो धैपिं सुं मदु । आपालं जनतापिं सिहनाद
 यायां दलंदोपु पं धस्वाका धुज्या मुज्या हीकु हीकुं शास्ताया न्हो न्हो
 वनाच्वन । तथागत नं गथयागु गुण प्रकट याय्या लागी स्वंगू गाबुत
 पाय्धंगु नगरे नार्य्छि च्वेकः वनीगु लें लें हे चाह्यू बिज्यात । गथया
 सकल शरीर न्यागू प्रकारयागु प्रीति परिपूर्णं ज्वन । व गथ मतिचा
 जक तथागत नाप ल्यू ल्यू वना मनोशिलायागु रसे दुबे जुयावं थें बुद्ध
 रस्मिया बुने द्वाहाँवना शास्तायात् स्तुति, बन्दना याना खालिगु धकि
 जोना थःगु छे ल्याहाँवन । अले वंके कलाह्यस्यां स्वां गो धका न्वन ।
 जि शास्तायात् पूजायाना वया धका न्यंकल । कलाह्यस्यां जुजुं आ मीत
 छु याइगु छः ? धका न्यनेव जुजुं जित स्याना हे छोसां, देशं पितिना हे
 थ छो जि थःगु जीवित परित्याग याना शास्तायात् पूजा यानागु छः ।
 सकल स्वां च्यामा जुया थथिज्यागु महान पूजा जुयावन । आपालं
 जनतापिसं बोलं दो हर्षनाद यायां शास्ता नाप नाप्पं वना च्वन । उगु

थासे आपालं जनता पिनिगु थज्यागु नकसां हर्षनाद जुल कि बयान यानां याय् थाय् हे दुगु मखु । अले वया कलाह्य महामूर्ख जूगुलि थज्यागु प्रातिहार्यं वयनाबिज्याबले थःगु चित्त प्रसन्न मयास्य वयात बोबिया, जुजु छको जक जूसां तंचायेव क्षीगु ल्लातुति जूसां त्वाह्लाना बीफु । आपालं अनर्थं याना बीफु । छं यागु ज्यां याना जित नापं अनर्थं ज्वीफु धका काय्ह्य बोना राजकुल पाखे वन । जुजुं वंत सःता ग्राम छं थन छु धावया धका न्यना बिज्यात । अले वं जिमि भातं छःपिनि सेवाया लागी जोनावःगु स्वां व्याक्कं शास्तायात पूजायाना खालिगु ल्लातं छेँ ल्याहाँ वःह्यसिके जि स्वां गो धका न्यनाबले वं थथे धाल । जि वयात बोबिया जुजु धंपि छको जक तंचासां क्षीगु ल्ला तुति आदि त्वाह्लाना आपालं अनर्थं याय्फु, वं यागु दोषंयाना जितः नापं अनर्थं ज्वी धका वंत ख्याना जि थन वया । वं यागु ज्या मिसां मभिसां वं हे जक स्यू जि वयात तोःते धुंगु भाव सीका बिज्यांहे महाराज ! धका बित्तियात । जुजु जुलसां तथागतयागु प्रथम दर्शनं हे स्तोतापत्ति फले प्रतिस्थित जुया श्रद्धां प्रसन्न जुया आर्यंभावक जुया चिन्तनायाना बिज्यात— “अहो ! थ्व मूर्खह्य मिसां थथिज्यागु गुणस थःगु मन प्रसन्नयाना काय् मफुत ।” जुजु तंचाह्य थें पह पिकया हे मयेजु ! ग्राम छं छु धंच्चवानगु ? जित सेवाया लागी हःगु स्वां नं पूजायात धंगु ला ? अथेहे खः महाराज ! अले जुजुं वंत थथे धंबिज्यात— छं भातयात तोःता वःगु असल जुल जिगु सेवाया लागी हःगु स्वां नं पूजायाह्य वंत जि याय्गु स्यूका धका तर्जनं याना व मिसायात तोःता छ्वया जुजु याकनं शास्ता याथाय् वना वन्दना याना शास्ताया नाप नाप्यं हे वना च्वन । शास्तानं जुजुया चित्तयागु प्रसन्नता

सीका नार्थिखि च्वेकीगु लें नगरे चाहला बिज्याना जुजुया दरवारया ब्वस्सं थ्यंकः बिज्यात । जुजुं भिक्षा पात्र कया तथागतयात दरवारे दुतयंकेत स्वत । शास्तानं जुलसां दरवारया कोस्सं पटांगिरी हे फेतुना बिज्याय्गु आकार कयना बिज्यात । जुजुं व खें सीका याकनं अन मण्डप दयेकेगु आजा जुया उगु क्षणेहे मण्डप दयेके बिल । भिक्षु संघर्षि सहित शास्ता अन पतांगिरी संतुं फेतुना बिज्यात । तथागत छाय् राजदरवारे द्वाहाँ मबिज्यागु धासा ? शास्ताया थये मती वन — “यदि जि राज-दरवारे द्वाहाँवना फेतूवन धासा आपालं जनतापिसं जित स्वे खनी मखु । गथुयागु गुण नं प्रकटयाय् खनी मखु । पटांगिरी जुलसां जि फेतुना च्वन धासा सकल जनतापिसं जितः खनी अले गथुयागु गुण नं प्रकट उवी । गुण दुपिनिगु गुण जुलसां बुद्धं हे जक बांलाक प्रकटयाना बिज्याय् फं । मेपिसं गुणवानपिनिगु गुण प्रकट याय्त नुगःस्याना च्वनी । प्यजो स्वांमाया पाटा प्यंगू दिशाय्सं च्वंच्वन । आपालं जनतापि तथागतबा छचाखेरं मुंबल । जुजुं बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित प्रणीतगु आहारं भोजन याकल । शास्ता भोजनयाय् सिधेका बिज्याना अनुमोबना याय् सिधेका ह्तापायागु आकारं हे प्यजो स्वांमाया पाटां चाहुयेका सिंहनाइ याना बिज्याज्यां महाजनपिसं चाहुयेका विहारे संतुं ल्याहाँ बिज्यात । जुजु शास्ताया ल्यू ल्यू वना शास्तायात विहारे तथा थःगु दरवारे ल्याहाँवया गथुयात सःतके छ्वया जितः हयागु स्वांमा छं छु याना ? तथागतयात पूजायाना ला ? धका न्यना बिज्यात ।

सुमन गथुं— “छपिसं जितः स्याना छोसां देशं पित्तिना छोसां जिगु जीवित हे परित्याग याना पूजायाना वया महाराज !” धका

बिन्तियात । जुजुं वैत “छ छह्य महापुरुष समानह्य हे छः” धका उजुं जुया छगू छगू वस्तुया च्यागू च्यागू किसि, सल, च्यो, भ्वाति, तिसा, वसः बीका च्यादो पाय्मोह नं राजकोषं बीके बिल । वैत अत्यन्त खालागु मूवंगु तिसा वसतं तीका च्याह्य मिसा व उत्तमगु च्यागू गां नापंयाना सकल च्यागू च्यागू दान धंगु दान बीके बिल । आनन्द स्थविरं “थौं सुथ ह्लाप्पां दोलं दोगू सिंहनाद दोलं दोगू आकासे काप वांछवगु घटना जुल, ध्व सुमन गथुयात छु विपाक-फल दंगु थें ?” धका तथागतयाके प्रश्नयात । अले वैत शास्तानं— “हे आनन्द ! ध्व गथुं चीधंगु पुण्ययात धका समके ज्वी मज्जू ध्वं जुलसां थगु जीवित परित्यागयाना जित पूजायात । वं थुगु प्रकारं जिगु उपरे चित्त प्रसन्न यागुलि याना सच्छि दोल कल्प तक्क दुर्गती वनी मखु । बेव लोके व मनुष्य लोके जक जन्म जुया वं यागु कुशल कर्मया फलंयाना लिपा व छह्य सुमन धंह्य प्रत्येक बुद्ध ज्जीतिनि ।” धका आज्ञा दयेका बिज्यात । शास्ता जुलसां विहारे ल्याहाँ बिज्याना गन्धकुटी द्वाहाँ बिज्याय् साथं व स्वांमाया अलङ्कार लुखा खल्वी क्वे कुत्युंवल । संज्ञाकाती भिक्षुपिसं धर्म सभास खें पितहल— “अहो ! आश्रयं गथुयागु ज्या छको सो जीवमान बुद्धया उपरे थःगु जीवित हे परित्याग याना पुष्प पूजायाना तुरन्त तत्क्षणे हे सर्व अष्टक अर्थात् सकल वस्तु च्यागू च्यागूया हिसाबं दान प्राप्त जुल ।” उगु अवस्थास शास्ता गन्धकुटि प्याहाँ बिज्याना, स्वंगू गमन मध्ये छगू गमन द्वारा धर्म सभास बिज्याना बुद्धासने फेतुना बिज्याना— “हे भिक्षुपि ! भा थुगु अवस्थास छिमि छु विषये वार्तालाप जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्यात । भिक्षुपिसं मन्ते आ

थुगु अरवस्थास जिमि षज्यागु खं जुया च्वन धका बित्ति याय्व, खः
 भिक्षुपि ! गुगु ज्यां याना लिपा पञ्चाताप जुया च्वने माली मखु व
 अज्यागु कार्यं थःगु मने लुमना वःपत्तिकं प्रसन्न उत्साहित हे जक जुयावं
 अज्यागु ज्यायात यानावं यंका च्वनेमा धका भ्राजा जुया बिज्याना
 कारणे कारण मिलेयाना धर्मोपदेश यानाबिज्यास्य इवेच्वंगु गाथा उजुं
 दयेका बिज्यात :—

तच्च कम्मं कतं साधु यं कत्वा ना'नुत्पत्ति ।

यस्स पतीतो सुमनो विपाकं पटिसेवती'ति ॥

अर्थ—

गुगु ज्यां याना लिपा पञ्चाताप चाया हैरान ज्वी माली मखु
 अज्यागु ज्या याय्वु उत्तम जू । गुगु ज्यायागु विपाक फल भिगु मनं
 सेवन याय् दे अज्यागु ज्या याना यंकेगु बेश जू ।

पदार्थ— अत “यं कत्वा” धंगु गुगु देव मनुष्य सम्पत्ति व
 निर्वाण सम्पत्ति दयेका काय्गु समयं दुगु सुख बीगु कर्मयाना वःपि
 व्यक्तियि लिपा पञ्चाताप जुया च्वने मालीमखु । अगुहे आत्मभावे थमं
 याना वयागु ज्या लुमको पत्तिकं प्रीति पामोज्ज वेगं भिगु मन जुया
 बुद्ध सुमन कुशल विपाक अनुभव याइह्य ज्वीगु, उज्यागु ज्या याना यंकेगु
 उत्तम जू—भि जू असलगु फल विपाक नं दे धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस चय् प्यदो प्रार्णिपित धर्माभिसमय जूगु जुल ।

सुमन गथया कथा सिधल ।

१०. उत्पलवर्ण धेरीया कथा

“मधूव मञ्जति बालो” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बातयाना बिज्याना चवंबले उत्पलवर्णं स्थविरिया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः । व जुलसां पदुमुत्तर तथागतया चरण कमलस प्रार्थना याना सच्छि दोल कल्प तक्क पुण्य कर्म यायां देव लोक व मनुष्य लोके चा चा ह्यु ह्यु थुगु बुद्धोत्पाद समयस देवलोकं च्युत जुया श्रावस्ती नगरे छह्य महाजनया कुले जन्म कावल । वंछुगु पत्तेस्वां समानगु बणं बुह्य जूगुलि याना वयात उत्पलवर्णं धका नामकर्णं याना तल । अनंलि व मिसामचा वंष जायावःगु समयस सकल जम्बूद्वीपस च्वंषि जुजुषि व महाजनविंसं उत्पलवर्णया धो याथाय वया म्हाय मचा इमित ग्यु धका संदेश छ्वयाहल । अये संदेश छ्वया महःषि जम्बूद्वीपे उस्त मडु । अनंलि बौह्यस्यां चिन्तनायात— “जि सकलसित चित्त बुफेयाय फंमखु । उपाय छगू याय माल” धका । बौह्यस्यां थः म्हाय-यात सःता— “मै छ प्रव्रजित उवी फंला ?” धका न्यन । व मिसा मचां ह्यापा ह्यापायागु जन्मे आपालं पुण्ययाना वःह्य जुया उगु वचन वया ह्यायपने सच्छिको दायकातःगु वासः चिकनं लूगु थें जुयावन । उकि वं बौह्यसित— “जि प्रव्रजित जूवने अबु !” धका लिसः बिल ।

व महाजनं व मिसा मचायात तःधंगु सत्कार पूर्वकं भिक्षुनीतय् थाय्
 यंका प्रव्रजित याना बिल । व मिसा मचा प्रव्रजित जुया ता मडुनिबं हे
 उपोसथागारे वना व्यवस्था यावनेगु पा थ्यंकःबल । व उपोसथागारे वना
 बें पुना मत च्याका वहे मतयागु ज्वालास निमित्त कया च्व च्वं बारंबार
 मतयात सो सों तेजो कसिण आरम्मण ध्यान साक्षात्कार याना कया
 वहे ध्यान आधार याना प्रतिसम्भवा अभिज्ञा सहित अरहत्त जुया
 बिज्यात । व भिक्षुनी लिपायागु समयस जनपद चारिकास बिज्याना
 अनं ल्याहाँ बिज्याना अन्धक बने द्वाहाँ बिज्यात । उगु समयस भिक्षुनी-
 पित अलग याकःचा च्वं वनेगु निषेध यानातःगु मडुनि । अले व भिक्षुनी
 नं अन कुटिचा छगू दयेके बिया खाता छगू लाय्का छ्वाखेरं पर्दा तयेके
 बिल । व भिक्षुनी श्रावस्ती भिक्षाया लागी बिज्याना अनं ल्याहाँ
 बिज्यात । वसपोलया पाजुया काय् नन्द माणवक धंल्ल गूहस्ति बलेसं
 निस्ये वसपोल छना आसक्त जूगु चित्त जुया वं वसपोल यात्रां ल्याहाँ
 बिज्यागु समाचार न्यना स्थविरनी अन द्वाहाँ बिज्याय् न्ह्यो हे अन्धक
 बने वना व कुटिचाय् द्वाहाँवना खाताया तःले सुलाच्चं वन । स्थविरनी
 भिक्षां ल्याहाँ बिज्याना कुटी द्वाहाँ बिज्याना खापातिना फेतुना बिज्याय्
 मात्रं पिने निभालं तांन्वेक बिज्यागुलि याना भिक्षायागु अन्धकार
 मतनिबं हे खाताया तःलं प्याहाँवया छोने गःवनेव— “हे मूर्खं छं जित
 नाशयाय् मते नाशयाय् मते” धका स्थविरनी नं पना च्वंक च्वंकं हे थःगु
 बल प्रयोगयाना बंत त्याका यमं इच्छा यानावःगु ज्या याय् सिधेका
 वन । अनंलि वसपोलयागु गुण धारणयाना च्वने मफ्या महा पृथ्वी
 तज्याना व बुण्टह्म मन् उकी द्वाँवना महा अवीचि नरके कुत्थुंवन ।

स्थविरनीनं उगु समाचार भिक्षुनीपित कनाबिल । भिक्षुनीपिसं भिक्षुपित
 कनेव भिक्षुपिसं तथागतयात बित्ति यावन । शास्तानं व खं न्यना
 भिक्षुपि मुंका— “हे भिक्षुपि ! भिक्षु, भिक्षुणी, उपासक, उपासिका-
 पिनि दग्धी सुंछह्य मूर्खह्य मनूनं पाप कर्म याह्यस्यां कस्ति साखः आदि
 छुं छगु चाकुगु रसाश्वादनयाह्य मनूथे अत्यन्त प्रसन्न जुया गद गद ज्वी
 धका भ्राज्जाजुया कारणा कारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्यास्य
 क्वेच्चंगु गाथा भ्राजा जुया बिज्यात :—

मधूव मञ्जती बालो याव पापं न पच्चति ।
 यदा च पच्चती पापं अथ बालो दुक्खं निगच्छतीति ।

अर्थ—

बाल मूर्ख जनपिसं गबले तक्क पाप पाकेज्वी मखुनि अगबले तक्क
 पापयात अत्यन्त चाकुस्य च्वं सवा दु धका समजे जुया च्वनी, गबले
 पाप परिपक्को ज्वी अले बाल—मूर्ख जनपिसं दुःख-कण्ट सिया च्वने
 माली ।

पदार्थ— अन “मधूव” धंगु मूर्ख बाल जनपिसं यागु पाप
 अकुशल कर्म, याना च्चंह्यस्यां व ज्या कस्तिथे चाकुस्य च्वनी, स्वाद
 रस दया इण्ट कान्त जुया मनयात योगु वस्तूथे खने दया च्वनी । थुगु
 प्रकारं वं उक्कियात चाकुगु माकुगु सवा हे धका समजे जुया च्वनी ।
 “याव” धंगु गबले तक्क वंत पापं प्वी मखुनि, थुगु हे आत्मभावे अथवा
 भेगु आत्मभावे जूसां विपाक फल बीमखुनि अगबले तक्क वं अथे धका

समये जुया च्वनी । “यद्वा च” धंगु गबले जुलसां वंत थुगु हे आत्मभावे
जूसं अनेक प्रकारयागु ज्या याना जूह्यसित मेगु आत्मभावे जूसं नरक
अपाय आदिस महानगु दुःख-कष्ट सिया च्वंह्यसित व पापं प्वीबले व
मूर्ख-बालह्य मनूनं दुःख सी कष्ट अनुभव याइ धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापत्ति फल आदिस
अ्यंकः वंगु जुल ।

लिपायागु समयस जनतापिसं धर्म सभाय् खें पितहल—
“क्षीणास्त्रव ज्वी धुंकूह्यस्यां नं काम सुख अनुभव या ज्वीमा, काम सेवन
यासा मेगु छु जक सेवन मयाइ ? इपि कोलार धंगु सिमा समान मखु
नतु इपि कुमिचिगु चाट्टे हे खः । इपिनं ला ज्ञीयें हे प्यागु ला हियागु
शरीर दुपि हे खःनि । उकिं इमिसं नं काम सुख सेवन या ज्वीमा” धंगु
खें पितहल । शास्ता धर्म सभास बिज्याना हे भिक्षुपि ! थुगु अवस्थास
छिमि छु खें जुयाच्वन धका न्यना बिज्याना, थुगु खें जुया च्वंगु खः
मन्ते ! धका बिन्ति याय्व शास्तानं हे भिक्षुपि ! क्षीणास्त्रव ज्वी
धुंकूपिसं गबलें काम सुख सेवन याइ मखु गथे कि पलेस्वां हःया छीने
लः फुति थाई मखु, हानं गथे कि अंगले ईका-पःका प्यप्पुना च्वनी मखु
अयेहे तं क्षीणास्त्रव ज्वी धुंकूपिनिगु चित्ते काम सुख प्यप्पुनो मखु, चित्ते
थाना च्वनीमखु धका आज्ञा जुया कारणा-कारण चूलाका धर्मदेशना
यानाबिज्यास्य थ्व ब्राह्मण वर्गें च्वंगु गाथा धर्म उजुं दयेका बिज्यातः—

‘वारि पोक्खर पत्तेव आरग्गेरि’व सासपो ।

यो न लिप्पति कामेसु तम’हं ब्रूमि ब्राह्मण”’ति ॥

[१८८]

थुकीयागु अर्थं ब्राह्मण वर्गं प्रकट ज्वीतिनि । शास्तानं जुलसां
जुजु पसेनदि कोसलयात सःतके छ्वया बिज्याना— “हे महाराज ! थुगु
शासने कुल पुत्रपि थेंतु हे कुल पुत्रीपि नं आपालं यःथितिपि व भव-भोग
सम्पत्ति त्यागयाना प्रव्रजित जुया जंगले बासयाना च्वनी, अथे याक बकः
बासयाना च्वनीपित रागं ग्रस्त जूपि पापि मनूतस्यं अवमान-अभिमानं
याना सासनायाइ ब्रह्मचर्या वास समेतं स्यंका बीफु उकिया निमित्त
भिक्षुनी संघपित नगरे अथवा गामे दुनेहे च्वनेगु आवास-थाय् दयेका
बीमाल महाराज !” धका आज्ञा ज्वीव जुजुं ज्यु हवस भन्ते ! धका
स्वीकारयाना नगरया छखे लिक्क भिक्षुनी संघपित च्वनेगु थाय् दयेका
बीगु हुक्म जुल । अबलेसं निस्ये भिक्षुनी संघपि शहर-गांया दुने हे
बासयाय् ज्युगु चलन जुयावन ।

उत्पलवर्ण थेरीया कथा सिधल ।

११. जम्बुक आजीवकया कथा

“मासे मासे कुसग्गेन” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले जम्बुक आजीवकया कारणयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः । ह्याया अतीत कालस जुलसां काश्यप तथागतया समयस गामे च्वंहा कुटुम्बिक छहसयां छह स्पविरयात विहार दयेका अन च्वंहा भिक्षु छहसित पांगू प्रत्यय द्वारा उपस्थान याना च्वन । स्थविर ह्नि ह्नि वया छे बिज्याना भोजन या बिज्याईगु जुया च्वन । अनलि क्षीणालव भिक्षु छह भिक्षा बिज्याना वया छेया न्होने ध्यंकः बिज्यात । कुटुम्बिक बसपोलया शान्तगु चाल चलने प्रसन्न जुया छे बिज्याका सत्कार पूर्वकं प्रणीतगु भोजन च्दयेयाना— “भन्ते थ्व कापः छकू छिना न्यया बिज्याहूँ ।” धका तःकूगु काप छकू दानयात । भन्ते छलपोलया सँ ताहाकः जुल सँ खाकेत नौ छह बोनाहयाबी, छलपोल विहारे बिज्याहूँ । छलपोल छनेत खाता छगू नं ओंकावये धका धाल । नेवासिक कुलूपग भिक्षु वंत कुटुम्बिकं यागु सत्कार खना चित्त प्रसन्नयाय् मफुत । थवं व घौपलख न्हो जक खंहा भिक्षुयात थुगु प्रकारं सत्कार यात । जि ताकालं निसें ह्नि ह्नि थन छे वया भोजन यावया च्वनाहसित धासा अथे सत्कार—सन्मान मया धका चिन्तनायाना विहारे

वन । क्षीणास्त्रव भिक्षुनं व नाप्पंतुं विहारे बिज्याना कुटुम्बिकं व्यूगु
 कापः छिना न्यया बिज्यात । कुटुम्बिक नं नौ छहा बोना वना स्थविर-
 यात सँ खाके बिया, खाता लायेका भन्ते थ्व खाताय् छना बिज्याहुँ धका
 निवेदनयाना निह्य स्थविररपित कन्हेया लागी भोजन निमन्त्रणा याना छेँ
 ल्याहाँवन । अन विहारे च्वंहा नेवासिक भिक्षुं क्षीणास्त्रव भिक्षुयात
 कुटुम्बिकं सावहे सत्कारयागु सोया च्वने मफुत । अले व नेवासिक भिक्षुं
 संज्ञाकाती क्षीणास्त्रव भिक्षु गोत्तुला बिज्याना च्वंथाय् वना प्यंगू प्रकार-
 यागु वचनं क्षीणास्त्रव स्थविरयात बोबिल— हे आगन्तुक आयुष्मान ! छ
 कुटुम्बिकया छेँ वना जा नयासिनं बरू असुचि नया वःसा ज्यूगु खः;
 कुटुम्बिकं बोनाहःहा नौ नं सँ खाकेयासिनं बरू ताडमाया कठिँ सँ
 पुयेका छोसा ज्यूगु खः; कुटुम्बिकं व्यूगु कापतं न्यया च्वनेयासिनं बरू
 नांगां च्वं च्वंसा ज्यूगु खः, कुटुम्बिकं हया व्यूगु खाताय् छनेयासिनं बरू
 बेँ हे छंसा ज्यूगु खः धका आक्रोश यात । क्षीणास्त्रव स्थविर नं थ्व
 मूर्खंहा भिक्षु जिगु कारणं याना विनाश थ मज्जीमा धका मतीतया
 द्धिनसिगु निमन्त्रणायात हे वास्ता मयास्य सुय ह्लाप्पां बँना थःत
 छियाय् स्वया बिज्यात । विहारे च्वंहा भिक्षुं सुथे विहारे याय्मागु
 नियम याय् सिधेका भिक्षा वनेगु समय प्यंकः जयेव आतक्कं थ्व
 आगन्तुक भिक्षु छना च्वन ज्वी, आ थ्वयात त्वा त्वा याना सः बिया
 छनेमाल धका लुसि बालाचां त्वा त्वा याना ताय् मवेक सः बिया
 न्ह्याभ्याक हे गामे द्वाहाँवन । कुटुम्बिकं सत्कार याय्मागु वस्तु जोरेयाका
 स्थविररपि बिज्याइगु लें पाखे स्वयाच्च्वन । विहारे च्वंहा नेवासिक भिक्षु
 छहा जक बिज्याना च्वंगु छना भन्ते ! आगन्तुक स्थविर गो धका

न्यन । अले वंत नेवासिक भिक्षुं उपासक ! छं ग्राम छु न्यना च्वनागु
छंह्य आगन्तुक भिक्षु ह्यिग छं यासं वस्ये निस्ये दुने च्वंगु कोठाय् द्वाहां
वना छना च्वंह्य जि सुथे देना विहारे बें पुना सलं, लःघले लः थनागु
सलं, छापाय् त्वा त्वा यागु सलं नं वंत थेंनावये मफुत धका धाल ।
कुटुम्बिकं चिन्तनायात— “अर्यिज्यागु स्वभाव चाल चलन बांलाह्य
जिमि अर्य आइले तक्कं छना च्वन धागु खंमछु, वसपोलयात जि
सत्कार यानागु स्वे मफया अरवस्य नं थ्व भिक्षुं वसपोलयात छुं धाल
ज्वीमा ।” धका वं थःगु षण्डित भावं थ्वीका व भिक्षुयात सत्कार पूर्वकं
भोजन याका, वंगु हे भिक्षा पात्र बांलाक सिला उकी अने अनेगु रस
दुगु भोजनं जायेका— “अन्ते ! जिमि अर्य विहारे खन धासा थ्व
भोजन वसपोलयात बिया बिज्यांहें ।” धका धाल । कुलूपग भिक्षुं व
भोजन जोना वना च्व च्वं चिन्तनायात— “यदि वं थर्यिज्यागु भोजन
नल धासा व भिक्षु थुगु हे थासे लुब्ध जुया च्वं च्वनी ।” धका व
भोजन लेंया बिच्चे हे पात्रं बे पोंका स्थविर च्वंथाय् वना सोवंबले
वंत अन खंके मफुत । अले वं थुगु पापकर्म याना बेंना न्योदोस वर्षं तक्क
याःगु श्रमण धर्म नापं रक्षा यानातये मफुत । आयु फुना वेंस्येति अवीची
महा नरके जन्म कावना छगू बुद्धान्तर तक्क महानगु दुःख-कष्ट अनुभव
याना थुगु बुद्धोत्पाद समयस राजगृह नगरे आपालं धन-बोलत बुगु कुल
छगुली वना जन्म कावन । व मच्चा न्यास्ये वने सस्येनिस्ये आसन नं
मरुवं, जा नयेगु नं इच्छा मया । थमं फानागु असुचि हे जक नया जुल ।
मचाह्य जुया छुं मस्युर्गुलि याना अथे यात ज्वीका धका वंत पालन-
पोषण यानातल । लिपा तःधिक उबी धुंकानं वसतं ती मयो नांगां जक

च्वं च्वने धो, लासाय् छने मयो बेँ जक छना ज्वी, अन्न छुं मनस्य थमं
 फानागु असुचि थमंतुं नया जुल । अले वया मां बौ पिसं थ्वधात कुलछेँ
 तथातये योग्य मजू आजीविक तयेथाय् जक तये योग्य जू धका इमिथाय्
 यंका थ्व मचा छह्यसित प्रव्रजित याना ब्यु धका लह्लाय् यंकल । अले
 वंत इमिसं प्रव्रजित याना बिल । आजीविक तालं प्रव्रजित याबले नं वंत
 ककु तक्क थ्यंगु गाले क्वफाना निगू बोहलेसं सिपू लाया उकिया छोने
 च्वना ताडमाया कठि क्यंका सें पुत्त पुया सें खाकल । अले आजीविक
 तयेत वया मां बौपिसं कन्हेयागु भोजनया लागी निमन्त्रणा याना थःगु
 छेँ थ्याहांवन । कन्हेखुनु आजीविकतयेसं नु गामे वना भोजन या वनेनु
 धका वंत धाल । वं छिपि जक हूँ जि थन हे च्वं च्वने धका वनेगु इच्छा
 मया । हानं दोहरये त्योरेयाना धालं नं गामे वनेगु इच्छा मयागुलि वंत
 अनंतुं तोःता इपि जक गामे वना भोजन यावन । वं इपि सकलें वंगु
 भाव सीका पाइखानाया सिपू लिकया असुचि गाले क्वाहांवना निपा
 ह्लाति असुचि कयानल । आजीविकतिसं गामं वंत आहार भोजन कया-
 हया बिलं नं वं नयेगु इच्छा मया । बारंबार भोजन या धका आग्रह
 यासां जितः थुकियागु आवश्यकता मबु जित आहार प्राप्त जूगु दु धका
 मनः । गनं प्राप्त जुल ? धका न्यनेव अर्थेहे थनंतुं प्राप्त जूगु दु धका
 धाल । निगु सोन्हु यंकं आजीविकतिसं गामे वना भोजन यावनेत आग्रह
 यातं नं वं वनेगु इच्छा मया । आजीविक तयेसं थ्व ह्लिं ह्लिं गामे नं मवं
 जिमिसं हयाबियागु भोजन नं मनः । जितः थन हे आहार प्राप्त जू
 धका धया च्वन । थ्वं छुं नंगु थें छको स्व हे स्वेमाल धका सकलें गामे
 वं थें याना छह्य निह्य अन हे गनं मुला सोया च्वन । वं इपि गामे वने

धुंकूगु भाव सीका ह्लापा थेंतुं असुचि गाले क्वाहाँवना असुचि नल ।
 सुला सोया च्वंपिसं बंगु व ज्या खना आजीवक तयेत कना बिल । व खं
 ग्यना आजीवक तयेसं ग्रहो ! थवं तःसतं मखुगु ज्या यात यदि श्रमण
 गौतमया शिष्यतिसं सिल धासा झीत महानगु निन्दा चर्चा याई । थ्वयात
 झीथाय् तयातये योग्य मज्जुल धका वंत अनं पतिना हल । व कर्म
 द्रोहिह्य मनु इमिसं पित्युंका गामं पिनि आपालं जनतापि झारा च्वं-
 वंथाय् चक्कना फेले जुया च्वंगु तगोगु लोहें छगः दु । उकिया छोने
 पतिचिगु लोहेंतये वना च्वंवन । अन वं चान्हे चान्हे सुनानं मखंक
 असुचि नया मनूत झारा थवं वयेव छपाह्लाति लोहेंया च्वका छकू
 बः कया छपा तुति ल्हना मेगु पुली विका, छे क्खे वःथाय् स्वया थःगु
 म्हुतुप्वा चाय्का थवं च्वनी । आपालं मनूतिसं व खना वंथाय् वना वन्दना
 याना भन्ते ! आर्यं छःपिसं छाप् म्हुतु चाय्का वाँछाया च्वनागु ? धका
 न्यनी भले वं जि जुलसां फये जक नया जीविका याना च्वनाह्य खः ।
 जिगु मेगु आहार छुं मडु धका कनी । मनूतयेसं आम छःपिसं तुति छपा
 छाप् पुली विकातयागुले भन्ते ? धका न्यनेव वं— “जि उग्रतप याना
 च्वनाह्य, घोरगु तपस्या याना च्वनाह्य खः, जि निपा तुति पृथ्वीस च्चीव
 थ्व संसार कम्पमान ज्जी उकि छपा तुति जक पृथ्वीस च्चुया मेगु तुति
 ल्हना पुली विका थवं च्वना । जि दें जक दना समय बीतेयाना च्वना,
 जि फेनं मतुना गोनं मतुला धका कनी । आपालं याना साधारण मनूत
 धैपि धाल्ले जक व्वां ज्जीपि खः । उकि ग्रहो ! आश्रयं थयिज्याह्य
 घोर तपश्चीला संसारे सुं हे देमखु । जिमिसं ह्लापा थज्याह्य महानगु
 तपस्या याना च्वंहा मनू सुं हे स्वे मनंनि धका आपालंयाना लंग मगध

निगू देशयापि मनूत लच्छी छको अन जम्मा जुया वयात अत्यन्त तःधंगु सेवा सत्कार पूजा सन्मान यानाच्चवं वंगु जुया च्वन । वं जि फ्य हे जक नया च्वना जिगु मेगु आहार छं मडु । जि मेगु वस्तु छं नल घासा जिगु तपश्चर्या विनाश ज्वी धका इमिसं हःगु वस्तु छं हे इच्छा याइ मखु । मनूतिसं भन्ते ! जिमित नाशयाना बिज्याय् मते छःपि थेंज्यापि घोर तपस्या याना बिज्याइविसं, जिमिसं हयागु वस्तु परिभोग याना बिज्यात धाःसा जिमित ताकाल तक्क हित सुख ज्वी धका बारंबार याचना याय्व मेगु आहार छं इच्छा मयास्य आपालं मनूतयेगु याचनां पीडित जुया इमिसं हःगु ध्यो कस्ति आदि कुश घांय्या च्वकाचां थोका कया थःगु म्येया च्वकाचाय् तया जित थुलिगात, थुलि हे छिमित हित सुख ज्वीगु जुल धका इमित धया छंबंगु । थुगु प्रकारं वं न्ये न्याबें तक्क नांगां च्वना, असुचि न नं, थःगु सें प्वीका, बे घना बितेयात ।

बुद्ध धेपिसं सुथ ह्लाप्पां लोकस करुणा समापत्ति स्वया बिज्याइगु गबलेसं तोःता बिज्याई मखु । उकिं छन्हुया दिने सुथ ह्लाप्पां लोके करुणा समापत्ति स्वया बिज्याबले थ्व जम्बुक आजीवक करुणा जालया बुने कयंवल । शास्तानं लिपा छु ज्वी धका बिचायाना स्वया बिज्याना थ आजीवक प्रतिसम्भवा सहित अरहन्त ज्वीगु फाईदा खंका बिज्यात । जि थ्वयागु कारणं याना अन वना छपु गाथा देशनायाय्, धर्मदेशनाया अन्तस चये प्यबो प्राणिपित धर्मावबोध ज्वी । थ्व कुल पुत्रया कारणं याना आपालं जनतापित शान्ति अस्ति ज्वी धंगु कारण सीका बिज्याना, कन्हे छुनु राजगृह नगरे भिक्षाटन याना बिज्याना आनन्द स्थविरयात

धंविज्यात — “हे आनन्द जि ! जम्बुक आजीवक याथाय् वने त्यना ।”

आनन्द — “भन्ते ! गथे छलपोल हे याकःचा जक विज्याय्गु ला ?”

तथागत — “खः आनन्द जि हे याकःचा जक वनेगु खः ।”
धका आजा जुया तःमागु सिमा ववे व आजीवक चवं चवंथाय् विज्यात ।

देवतापिसं चिन्तना यात — “शास्ता जुलसां जम्बुक आजीवक याथाय् विज्याना च्वन । व जुलसां फोहरह्य खि चवं बतित्वन इत्यादिया विच्चे अमुचि जागु लोहैया छोने चवंच्वन । थाय् पवित्र याना बीया सागो वा गाका बीमाल ।” धका चिन्तना याना थःगु आनुभावं क्षणपरं हे घनघोर ज्बोक वा गाका बिल । अनंलि शास्ता स्वयं थः हे याकःचा जक वंथाय् विज्याना हे जम्बुक ! धका सःता विज्यात । जम्बुकं थ्व सु बुर्जन ज्वी जितः नांकया सःतूह्य धका मती ल्वीका छ सु खः ? धका न्यना । तथागतं — “जि श्रमण गौतम खः” धका लिसः बिया विज्यात । जम्बुकं — “छ छाय् थन बयागुले ?” धका न्यनेव तथागतं — “हे जम्बुक ! थौं चंच्छि थन बासं च्वनेत थाय् छकूचा जित ग्यु ।”

जम्बुक — “हे महाश्रमण ! थन जिथाय् छंत च्वने लाईकगु थाय् षदु ।”

तथागत — “हे जम्बुक ! अथे धाय् मते थौं चंच्छियालागी च्वनेत जित थाय् छकू ग्यु । प्रव्रजित धंपि प्रव्रजित याथाय् हे बया

बासं च्वनेगु इच्छा याई । गृहस्ति जूसा गृहस्ति तयेथाय् च्वं च्वनी ।
पशुत्त जूसा पशुत्तय् नाप च्वंवनी । उक्किं जि छंथाय् वयागु छः ।”

जम्बुक— “छ छ प्रव्रजितला ?”

तथागत— “छः जि प्रव्रजित जुया ला छंथाय् बासं च्वंवयागु ।”

जम्बुक— “यदि छ प्रव्रजित छः धंगु जूसा छंगु तुंबा गो ?
चिम्ता गो ? जनेउ गो ?”

तथागत — “व फुक्कं जिके दु । अलग-२ जोना उवी थाकुचाया
व ब्याक्कं जि दुने मनं हे जक जोना जुया ।”

जम्बुक— “साप जोना जुलका छं” धका तथागत खना व
सारीहे तंचाल । अले वंत शास्तानं धंविज्यात— “म्वाल जम्बुक ! छ
तंचाय् मते जित च्वनेगु थाय् छकूचा ब्यना व्यु ।”

जम्बुक— हे महाश्रमण ! थन जिथाय् गनं छलपोलयात च्वने
साइकगु थाय् मदु ।

तथागत— “आम छ च्वं च्वना थासं सत्तिक च्वंगु चा दोँचा
छदोँ दु । व चादोँचाय् सुं च्वं च्वंगु दुला जम्बुक !”

जम्बुक— अन सुं च्वं च्वंगु मदु महाश्रमण !

अथे जूसा व थाय् छकू जि च्वनेत व्यु जम्बुक ! धका तथागतं
धया विज्यात । अले जम्बुकं तथागतयात छं स्वया गये माल अथे या
महाश्रमण ! धका अनुमति बीव तथागत अन विज्याना थःगु संघाटि

धीवर प्यबः ध्याना लाया उकी फेतुना बिज्यात । चाह्लस्या प्रथम यामस प्यह्य चतुर्महाराजपि प्यंगू दिशासं छगू हे रूपं आलोकं जाज्वल्यमान ज्वीका शास्ता तथागतया सेवार्थं वःगु जुया च्वन । जम्बुक आजीवकं अर्थिज्यागु अद्भूत आश्रयं जनकगु आलोक-प्रकाश च्वना प्व प्रकाश गनंवल छु धंगु आलोक थ्व धका चिन्तना यात । चाह्लस्या मध्यम यामस शक्र देवराज इन्द्रं ह्लापायासिनं चर्को उवीक प्रकाश फंलेयाना अन वल । जम्बुकं व नं च्वना थ्व सु वःगुथें धका मती लवीका च्वन । चाह्लस्या पत्रिम यामस छर्पचिं चां छगू, निपर्चिं चां निगू, क्षिपर्चिं चां क्षिगू चक्रवालयात आलोकित यायगु समर्थं दुह्य महाब्रह्मा जंगल छगुलिं छगूहे अक आलोक-प्रकाश फिजेयाना तथागतया सेवार्थं अन थ्यंकः बल । जम्बुकं व नं च्वना थ्व सु वःगुथें धका मने चिन्तना याना च्वन । सुथ ह्लाप्पां आसनं देना शास्ता याथाय् वना कुशल वार्ता खें ह्लाना छले लिक्क वना च्वना थये प्रश्नयात --

जम्बुक— “हे महाभ्रमण ! ह्यिगः (चाहे प्रथम यामे) प्यंगू दिशां आलोकित याना छलपोल याथाय् सु वःगु छः ?”

तथागत — “इपिं चतुर्महाराज देवतापिं छः जम्बुक !”

जम्बुक— “इपिं छर्पिंथाय् छु याय्त वःपिं ले ?”

तथागत — “जिगु सेवा सत्कार याय्मा लागी वःपिं छः जम्बुक !”

जम्बुक— “अथे जूसा छु छःपिं चतुर्महाराज देवतापियासिनं तःधंहा ला ?”

तथागत— “अथेहे खः जम्बुक !”

जम्बुक— “चाह्लस्या मध्यमयामे सु वःगु ले ?”

तथागत— “शक्र देवराज इन्द्र वःगु खः जम्बुक !”

जम्बुक— “इन्द्र छःपिथाय् छुया वःगु ले ?”

तथागत— “जितः सेवा सत्कार याय् धका वःगु खः जम्बुक !”

जम्बुक— “गथे छःपि छु शक्र देवराज इन्द्रयासिनं तःधंहा ला ?”

तथागत— “खः जम्बुक ! शक्र देवराज इन्द्र जुलसां जि उसाय् मदंबले सेवा यावंपि श्रामणेरचात समान खः ।”

जम्बुक— “चाह्लस्या पश्चिम यामे थ्व जंगल छगुलि थःगु प्रकाशं जाज्वल्यमान याना वःहा सु ले ?”

तथागत— “थुगु लोके स्वीत ब्राह्मण आदिपिसं सुथ ह्लाप्पां खवासिले म्हतु च्वले धुंका नमो ब्रंहाय धका नमस्कार याइगु खः वहे महाब्रंहा वःगु खः जम्बुक !”

जम्बुक— “गथे छःपि जुलसां महाब्रह्मा देवताया सिनं तःधंहा ला ?”

तथागत— “खः जम्बुक ! जि जुलसां ब्रह्मायासिनं अति ब्रंहा महाब्रंहा धासां खः ।”

जम्बुक— “छःपि महाश्रमण अत्यन्त आश्रयं जनकह्य व्यक्ति खनी । जि जुलसां थन चवं च्वनागु न्ये न्यादे दये धुंकल । जितः उप-स्थानया लागी इपि मध्ये सुं छहा हे वःगु मखना । जि थन थुलिमर्छि

समय तक्क हावा जक न्ह्य जुया दँजक दँना समय बितेयाना च्वने घुन । इपिं सुं छह्य हे जिगु उपस्थान-सेवाया लागी वः घंगु मडु” धका धाय्व, अले वँत शास्तां आजा जुयाबिज्यात— “हे जम्बुक ! छं थ्व संसारे मूर्खपिं आपालं जनतापित धोखा बिया च्वं थें छु छं जितः नं छलेयाना छोखाबी धका च्वनागुला ? छं न्ये न्यादें तक्क असुचि (= मल मूत्र) जक नया, बेँ जक घना, नांगां च्वना चाहू जुया, ताड्माया कठिं थःगु सँप्वीका थथे याना जुया नं छं लोकापित धोखा बीया लागी, ठके याय्या लागी जि हावा-फे जक नया, छपातुतिं जक च्या च्वं च्वना, फेनं मतुना, गोनं मतुला धका छु छं जितः नं अथेहे धोखा बी-ठकेयाय् धका सोयागुला ? ह्लापा छंगु पापिगु-नीचगु कुदृष्टि याना थौंया अद्यापि असुचि न्ह्य, बेँ घनीह्य, नांगां च्वनीह्य, ताड्माया कठिं सँ प्वीका वयेमाह्य जुया च्वन । आ नं छं पापिगु-नीचगु कुदृष्टि हे च्वना च्वना तिनिला ? धका न्यना बिज्याय्व । हे महाश्रमण ! जि ह्लापा छु पापिगु-नीचगु कुदृष्टि याना वयागु दु ? धका प्रश्न याय्व तथागतं वँत वं ह्लापा यानावःगु कुकर्म कनाबिज्याना च्वं च्वं हे वँत संवेग पश्चाताप उत्पन्न जुयावल । लज्जा-शर्म चायावया जम्बुक पुतूहें फेतुत । अले वँत तथागतं थःगु हे मोल्हुई बले चीगु अन्तरवासक (= श्यान्ताप) काप छकू बिया बिज्यात । वं व कापतं चिना छले लिक्क फेतुत । शास्ता नं वँत आनुपूर्वि कथा सहित धर्मोपदेश याना-बिज्यात । जम्बुक आजीवक धर्मदेशनाया अन्तस प्रतिसम्भवा सहितं अरहन्त जुया आसनं दँना तथागतयात वन्दना याना प्रव्रज्या व उप-सम्पदा फोन । थुथासं निस्स्ये वं ह्लापा यानावःगु कुकर्म व्याक्कं

फुनावन । ध्वं जुलसां ह्लाषा क्षीणालव महास्थविर छह्मसित प्धंगू
 आक्रोश वाक्ये बोबिया वःगुलि याना गबले तक्क ध्व महापृथ्वी छगू
 योजन व सोंगू गावुत वृद्धि जुया मधःनि अबले तक्क अबीचि महानरके
 दुःख-कष्ट सिया च्वना अनयागु पाप मफूनिगुलि याना न्ये न्यादें तक्क
 षये विकार ज्वीका दुःख-कष्ट सिया च्वं च्वने माल । आवंलि वंगु उगु
 कर्म क्षीण जुयावन तर वं न्यीबोल वर्षं तक्क यानावःगु पुण्य कर्मयागु
 फल नाशयाना छ्वे फंमखु । उकिया निमित्त वंत शास्तानं जवगु ह्ला
 चक्कंका बिज्याना “वा भिक्षु ! ब्रह्मचर्या यागु आचरण या” धका
 धंबिज्याय् मात्रं, तत्क्षणे हे वंगु आजोवकयागु भेष लोप जुया बना अष्ट
 परिस्कार धारण याना च्वंहा न्हेःदें दुह्म महास्थविर थें जुयावन । अङ्ग
 व मगध निगू वेशर्यापि जनतापिसं वंत सत्कार याय्गु वस्तु जोना पूजा
 यावंगु दिन जुलसां उखनु हे जुया च्वन । निगू राष्ट्रया जनतापिसं
 तथागत अन बिज्याना च्वंगु खना जिमि आयं जम्बुक महानला ?
 अथवा भ्रमण गौतम धका चिन्तना यात । यदि भ्रमण गौतम महान
 खःसा श्री आर्य जम्बुक वंषाय् वनेमागु खः श्री आर्य हे महान जूगुलि
 याना भ्रमण गौतम हे श्री आर्य थाथाय् वःगु खः धका चिन्तना याना
 च्वन । शास्ता तथागतं मनूतिसं चिन्तना याना च्वंगु खं सीका
 बिज्याना— “हे जम्बुक ! छं सेवक तयेगु शंका मिटेयाना व्यु” धका
 धया बिज्यात । जम्बुकं जि नं भन्ते छलपोलयागु आज्ञा प्रतिकषा याना
 च्वनागु खः धका जवाब बिया चतुर्थं ध्याने च्वना ध्यानं देना ताय्गःसिमा
 पाय्जा ज्वीक च्वे आकासे थाहांवना— “जिमि शास्ता भन्ते भगवान्
 गौतम तथागत खः जि जुलसां वसपोलया भावक शिष्य खः धका

घा धां” आकासं क्वाह्वांवया शास्तायात वन्दना यात । हानं ताय्गः
 सिमा निमा पाय् जाय्क, सोमा पाय् जाय्क, थुगु प्रकारं न्हेमा ताय्गः-
 सिमा पाय् जाय्क च्चे आकासे थाह्वांवना तथागतथा न्होने क्वाह्वांवया
 अथेहे घाधां वन्दना याना थः बुद्ध भगवानया भावक शिष्य खः धंगु
 भाव सोकेबिल । जम्बुकं अथे यागु खना जनतापिसं अहो ! बुद्ध धंहु
 अत्यन्त आश्रयं खनी धका वसपोलयागु उपमा बियां बीथाय् मवुगु
 महानगु गुणयात चिन्तना याना च्चन । शास्ता तथागतं महाजन समूह-
 यात आज्ञा जुया बिज्याथे याना थथे उजुं दयेका बिज्यात— थ्व जम्बुक
 आजीवकं थोया अद्यापि छिमिसं ह्याब्यूगु भोजन इत्यादि वस्तु कुश
 धाय्या च्चकाचां तुयाकया थःगु म्ये तया महानगु तपश्रया पूर्णयाना
 च्चना धका व थन च्चंच्चन । यवि वं थुगुहे तालं सच्छि बें तक्क
 तपश्रया पूर्ण यासां तबि आर्यं सस्कृत धर्मया न्होने सिद्धुब्बे छवो ति हे
 मय्यंनि धका हेतु कारण मिलेयाना धर्मवेशना याना बिज्यास्य क्केच्वंगु
 गाथा आज्ञा जुयाबिज्यात :—

मासे मासे कुसग्गेन बालो भुञ्जेथ भोःनं ।

न सो संखत धम्मानं कलं नाग्घति सोलसिन्ति ॥

अर्थ—

बाल—मूर्ख जनपिसं लच्छी छको—छको जक कुश धाय्यागु
 च्चकाचां तुया भोजनयाना तपस्या यासां तबि व वंगु तपस्या च्याः
 संस्कृत आर्यं धर्मया सिद्धुब्बे छगु भागति हे मूल्य दंमखु ।

पदार्थ— यदि बाल—मूर्ख जनतापिसं मस्यगु शीलादि गुण
 अभ्यासयाना तीर्थंकर तयेगु शासने प्रव्रजित जुया तपस्या चर्या पूर्णयाय
 धका ले छको-छको जक कुश घाँय्यागु च्वका छकूषां जक थोका म्ये
 च्वकाचाय् तथा भोजन नया सच्छि दँ तक्क तपस्या चर्या च्वनेगु,
 संस्कृत-धार्य धर्मया न्होने झिखुब्बे छब्बति हे ज्याखेल दंमखु । संस्कृत
 धर्म धंगु थमं बांलाक स्यगु-धूगु तूलना यानातये धुंकगु धर्म उपि मध्ये
 दकले क्वेयागु स्रोतापन्न जूपि संस्कृत-धार्य धर्मं च्वपि जूवनी । दकले
 च्वेयापि क्षीणाश्रव ज्वी धुंकूपि अरहन्त व्यक्तिएपि खः । ध्वस्पोलपि
 संस्कृत-धार्यपिनि इथ्वी व मूर्खंहा मनू झिखुब्बे छब्ब हे ज्याखेल मदु
 धंगु ध्व पुद्गल अधिष्ठान बेशना खः । उकियागु अथं यथे खः गुगुखः
 वंगु व तपस्या चर्या पूर्णयाना च्वंहास्या सच्छि दँयागु चेतना व गुगु
 संस्कृत-धार्य धर्मयागु समय अथवा भोजन शंका जुया मनःहास्या छको
 भोजन मनःगु त्यागयागु कुशल चेतना, ध्व थुगु चेतनाया न्होने व
 ताकाल तक्क यानावःगु कुशल चेतना झिखुब्बे छब्ब हे सार ज्वीमखु
 धागु खः । गुगु व संस्कृत धर्मयागु चेतनायागु फलयात झिखुब्बो थला
 व छब्ब-छब्बया नं हानं झिखुब्ब-झिखुब्ब थला व छब्बया गुलि फल
 दंगु खः व उलि हे नं व मूर्खंहा मनूया तपस्या चर्याया सिनं तःधं ज्वी ।

धर्मवेशनाया अन्तस चये प्यदोल प्राणिपिनि धर्मावबोध जूगु
 जुल ।

जम्बुक आजीवकया कथा सिधल ।

१२. सर्प प्रेतया कथा

“नहि पापं कतं कम्मं” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवन महाविहारे बासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले सुं छह्य सर्पं प्रेतया कारणं याना कना बिज्यागु खः । छन्हुया दिने जुलसां दोछिह्य जटिल तय् बिचे आयुष्मान लक्षण स्थविर व महामौद्गल्यायण स्थविर नाप राजगृह नगरे भिक्षाटन याना बिज्याय् धका गृद्धकूट पर्वतं क्वाहाँ बिज्याना च्वन । वसपोलपि निह्य मध्ये आयुष्मान महामौद्गल्यायनं छह्य सर्पं प्रेत खना ह्य चिक वंका बिज्यात, अले वसपोलयाके लक्षण स्थविरं— “छाय् आयुष्मान ह्य खाकागु” ? धका न्यन । “आ धन थ्व प्रश्नया लिसः बीगु समय मख् आयुष्मान ! थुगु प्रश्नया जवाब जिके तथागतया न्होने न्यो” धका स्थविरं धं बिज्यात । वसपोलपि निह्य राजगृह नगरे भिक्षा बिज्याना भगवान तथागतया न्होने फेतुना च्वंबले लक्षण स्थविरं महामौद्गल्यायन स्थविरयाके न्यन— “हे आयुष्मान महामौद्गल्यायन श्रीपि निह्य गृद्धकूट पर्वतं क्वाहाँधया च्वनाबले लँया बिचे ह्य खाका बिज्यात । जि छःपिके ह्यखाकागुया कारण न्यनाबले छलपोलं तथागतया न्होने न्यो धं बिज्यागु खः । व खँ आ कना बिज्यांहुँ । स्थविरं धाल— “हे आयुष्मान ! जि छह्य सर्पं प्रेत खना ह्य खाकागु खः ।

बंगु आत्मभाव गज्यागु धाःसा ? छयो जक मनूतय थें चवं । मेगु ह्य छम्हं सर्प समान । अज्यापित अहि प्रेत धका धाई । प्रमाण न्यागु योजन ताःहाकः । वया छधलं प्याहाँवःगु मि ज्वाला ह्लिपने थ्यंक फंले जुयावं । ह्लिप्यनं प्याहाँवःगु मि ज्वाला छचने थ्यंक फंले जुयावं । ह्याया बिचे चवंगु प्वालं प्याहाँवःगु मि ज्वाला शरीरया निखेपाखे अन्त तक थ्यंकःवं । निखेपाखे चवंगु ह्लिप्यनं प्याहाँवःगु मि ज्वाला छचने थ्यंक थ्यंकःवं । प्रेत तयेगु निखेपाखे चवंगु शरीर आत्मभाव न्योन्यागु योजन पाय्धं जू । थुपि प्रेतत निह्य मध्ये थ्व ला केवल अहि प्रेत छह्यतिनि खः । काक प्रेत यातनं महामौङ्गल्यायन स्यविरं गृद्ध कूट पर्वतया च्वे दुःख सिया चवंगु खना बंगु ह्यापा यानावःगु कर्म न्यना षगु गाथा धया बिज्यात—

पञ्चयोजनिका जिह्वा सीसंते नवयोजनं,
 कायो अचुगातो तुहं पञ्चवीसति योजनो ॥
 किन्नु कम्मं करित्वान पत्तोसि दुक्खमीदिसन्ति ॥

अथ—

छंगु म्ये न्यागु योजन दु, छयो जक हे छंगु गुंगु योजन ताहाकः, छंगु शरीर छहाकलं न्यी न्यागु योजन ताहाकः जुया च्वन, छं छु कर्म याना वयागुलि याना थज्यागु दुःख भोग याना च्वने माल ?

अले स्यविरयात प्रेतं धाल :—

अहं भन्ते मोगलान कस्सपस्स महेसिनो ।
संघस्स अभिभटं भत्तं आहारेसि यदिच्छिक्कन्ति ॥

अर्थ—

हे महामौद्गल्यायन ! जि काश्यप तथागतयागु समयस संघया
लागी हःगु भोजन दानबी न्हो हे थः यत्तल्ले नया बया ।

गाथा धाय् धुंका थये कन— “भन्ते ! काश्यप तथागतया
समयस आपालं भिक्षुपि भिक्षाया लागी गांमे द्वाहां बिज्यात । मनूतिसं
स्थविरपि बिज्यागु खना प्रसन्न जुया आसन शालास यंका फेतुका यागु
त्वंका मरि चरि दान बिल । अनंलि भोजनयागु समय मरयो तल्ले
भन्तेपिनिगु तुति तीका उपस्थान सेवा सत्कार यायां धर्म श्रवण याना
च्वन । धर्म कथा सिधेव स्थविर पिनिगु भिक्षा पात्र यंका थः थःपिनिगु
छेँ अने अनेगु सुस्वादिष्टगु भोजनं जायेका हया बिल । उगु समयस
जि जुलसां को जन्म कया आसन शालाया पत्ती सुला च्वं च्वना ह्यस्यां
अये भोजनं जागु पात्र हयाच्वंगु खना न्होने च्वंगु पात्र छगलं त्वा
जाय्क स्वप्ये जा कया व जा जुलसां संघयागु मखुनि संघयात लः ह्लाना
नं मब्यून । भिक्षुपिसं भोजन याना त्यं दुगु मनूतिसं थः थःगु छेँ
लितयंका नंतिनिगु जुयाच्वन । उकिं जि स्वप्ये व्यञ्जन सहित जा कया
नया बया । जिगु ह्लापायागु कर्म थुलिहे जक छः मन्ते ! अले जि उगु
योनि सिनावना उगु कुफर्मयागु विपाकं याना अवीचि नरके वना दुःख
भोग यावना । उकियागु विपाक—फल बाकि जुया च्वंगुलि याना आ

थों कन्हे थ्व गृद्धकूट पर्वते काक प्रेत जुया जन्म कया, थुगु दुःख अनुभव यानाच्चना” धका कॅन ।

थ्व जुलसां काक प्रेतयागु कथा खः ।

अनंलि स्थविरं अहि प्रेत (= सर्प प्रेत) खॅना ह्य ठरंर खाका बिज्यागु खः धका धया बिज्यात । अले तथागतं स्थविरयात साक्षितया, धाथेनं हे खः हे भिक्षुपि ! भौद्गल्यायनं धागु खॅ जि नं व प्रेतयात संस्यक् संबोधि लाभ जूखुनु हे खॅनागु खः । अथे खंसां तबि सुनां जि धंगु खॅयात विभास याइमखु, अमित अहित उवो धका थ्व खॅ जि मेपित स्वीतं मकॅनानि धका आज्ञा जुया बिज्यात । लखण संयुक्ते नं— हे भौद्गल्यायन छं खंगु समये हे शास्ता उकियात साक्षि जुया थुगु खॅ कॅनाबिज्यात । आ छं नं व खॅ अथेहे कंगु न्यना भिक्षुपिसं व अहि प्रेत यागु ह्यापायागु कर्म न्यन । शास्तानं इमित थये कना बिज्यात— “ह्यापा अतीत समयस जुलसां वाराणसी नगर आश्रय याना खुसिया सिथसं प्रत्येकबुद्ध छह्यस्या लागी आश्रम छगू दयेकल । वसपोल अन बासयाना च्वना बिज्याना ह्नि ह्नि नगरे भिक्षाया लागी बिज्याई । नागरिकत नं सुथे व संभाकाती सुगन्ध स्वां आदि जोना प्रत्येकबुद्धया सेवाया लागी अन वनाच्चन । वाराणसी च्वंहा मनु छह्य अन वनेगु ले लाक्क च्वंगु बुँ जोतेयाना च्वन । आपालं मनूत संभाकाती व सुथे

प्रत्येकबुद्धया सेवाया लागी वनीबले वंगु जोतेयाना तःगु बुं न्हत्तु न्ह्या वनीगु जुया ववन । कृषक दाजुं नं जिगु बुई न्ह्या वने मते घका पंसानं पने मफुत । अले वषा मती थथे वन कि यदि थुगु थासे प्रत्येक बुद्धयागु आश्रम मवुगु जूसा मनूतिसं जिगु बुं न्हत्तु न्ह्यै मखु खे । वं प्रत्येकबुद्ध भिक्षा बिज्याना च्वंगु बखते अन च्वंगु थल बल तक्ष्याना आश्रमे मितया बिल । प्रत्येकबुद्धं नं आश्रम मिनया च्वंगु खना थः माथाय् बिज्यात । आपालं मनूत सुगन्ध स्वां जोना वःबले मिनका तःगु आश्रम खना जिमि आर्यं गन बिज्यात थें ? घका थ्यनेव व मनूनं इपि नाप्पंतुं वया इपि मनूतये पुचले च्वना थथे धाल— “जि वंगु आश्रमे मितया बियागु खः” घका कनेव मनूतसं का थ्वयात ज्वे थ्व पापि याना झीसं प्रत्येकबुद्ध यागु दर्शनयाय् मखन घका कठि आदि वाया वंत स्याना छ्वत । व मनू अवीचि नरके जन्म जूवना थ्व पृथ्वी छगू योजनति बडेजुया मवःतल्ले नरक भोग याना अनयागु विपाक मफूनिगुलिं याना गूध कूट पर्वते अहिप्रेत जुया जन्म कावन । शास्तानं वंगु थ्व ल्लापागु जन्मयागु खे कना बिज्याना, हे भिक्षुपि ! पाप कर्म धंगु बुरू समान खः । गथे कि बुरू धंगु वस्तु न्ह्यानाकाय् साथं तुरन्त हे परिवर्तन जुया वनी मखु बुलूहं हे जक परिवर्तन जुयावनी । पाप धंगु नं याय्साथं तुरन्तमे हे फल बीमखु । गबले फल बी अबले थपि ज्यागु दुःख कण्ट भोगयाना व्वने माली घका कारण मिलेयाना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात—

नहि पापं कतं कम्मं सज्जुखीरं'व मुच्चति ।

इहन्तं बाल'मन्वेति भस्मच्छन्नो'व पावको'ति ॥

अर्थ—

दुरू न्हानाखतं गथे स्वनी मखु, अथेहे तुं पापयागु फल नं यानाखतं बंमखु, बुलुमि डुलुहं पुनावईगुथें मूर्खतयत्त पापयागु फलं बुलुहें पुनावं ।

पदार्थ— अन्न “सञ्जु खीरं” धंगु उगु क्षणेहे साया दुरू-पिपीचां प्याहांवःगु क्वा क्वागु दुरू । “मुच्चति” धंगु बदले ज्वी । यथे धयातःगु दुगु जुया च्चन— गथे कि दुरू धंगु वस्तु न्ह्याप् धुनेसाथं तुरन्तमे हे परिवर्तन ज्वीमखु ह्लापायागु स्वभाव तोःती मखु । गबले जुलसां थल छगले न्हानातःगु दुरूस महि आदि पाऊं तंमखुनि । गबले तक्क धौफीगु थल आदिस तथा उकी पाऊं आदि ल्वाकछ्याई मखुनि अबले तक्क थःगु प्रकृति दुरूयागु तरल स्वभाव तोःती मखुनि । लिपा अथे पाऊं इत्यादि नाप मित्से याय्ब तिनि दुरू थःगु स्वभाव तोःता धौ जमेज्वी । अथेहे तुं पाप कर्म धंगु नं याह्यसित तुरन्तमे हे फल बीमखु । अथे तुरन्तमे हे उकियागु फल बिल धासा सुनानं हे वाप कर्म याय्गु साहस याई मखु । बं यानावःगु कुशल कर्म मफूतले वंत बचेयाना तं । बं यानावःगु कुशल कर्म पवीवतिनि नरक आदिस जन्म जूवनी । अन्न दुःख कष्ट सिया च्चनी । दुःख सियाच्वंथाय् नं मियागु उपमा बियातःगु गथे धालसा— नौनं त्वप्पुया च्चंगु मिथें, गथे कि नौलं त्वप्पुया च्चंगु ह्यंग्वा मी न्हसानं नौलं त्वप्पुया तःगुलि याना छक्कोलं प्वीमखु । अले लिपा बुलूहं छ्यंगू आदि क्वाना वया च्चिमिसं आदि मिनया पुनावं । अथेहे धंथेंतुं पाप कर्म नं सुनां याई थ मूर्खयात निगूगु अथवा च्चंगूगु

[२०६]

आत्मभावस नरक आदिस जन्म जूवना मिपू ये पुना दुःख कष्ट स्यूवनी
घका धागु खः ।

धर्मवेशनाया अन्तस आपालं जनतापि खोतापत्ति फल आदिस
अयंकः वंगु जुल ।

सपं प्रेतया कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

---

१३. सट्टि कूट प्रेतया कथा

“यावदेव अनत्थाय” घंगु यगु घमदेशना शास्ता तथागत वेलुवने बासयाना बिज्याना च्चंबले सट्टिकूट प्रेतया कारणं याना भ्राजा जुया बिज्यात । च्चयां ह्लापायागु बाञ्जने थें तुं हे महामोद्गत्यायन महास्थविर लक्षण स्थविर नाप गृद्धकूट पर्वतं च्चहाँ बिज्याना च्चंबले छगू थासे ह्य छाका बिज्यात । लक्षण स्थविरं ह्य छागुया कारणं च्चंबले, तथागतया न्होने जिक्के थ्यो धका धयाबिज्याना मिक्काटन याय् सिधेका शास्ता नापलाना बन्दनायाना फेतुना च्चंबले जुलसां प्रश्न च्चंबले घंबिज्यात— “हे आयुष्मान् जिं प्रेत छह्य छायां च्चंगू गावतति तःधिकगु आत्मभाव दुह्य, वया छयले खवीदोलपु नें त्या, ह्याउस्य च्चंक मीं छुया उवाला उवालां ठिना च्चंगुलिं ऊवा ऊवां सुया च्चन । वंगु छथो त त ज्याना प्वा प्वा गना च्चन । प्वागं गंगु थासं हानं हानं ला पाहाँबया जाया वया च्चन । जिं ह्लापा गबलेसं थयिज्यागु आत्मभाव मखनानिगु खः । जिं व प्रेत छाया ह्यखाकागु खः धका कौना बिज्यात ।

प्रेत वस्तूस जुलसां :—

सट्टि कूट सहस्सानि परिपुण्णानि सब्बसो,

सीसे तुह्यं निपतन्ति वो भिन्दन्तेव मत्थकन्ति— आदि :-

अर्थ—

सम्पूर्ण रूपं हवीदोल न त्याकं छंगु छ्येले प्रहारयाना छंगु छ्यो
तछयाना च्वन— इत्यादि ।

श्वहे प्रेतयानिर्मित धयाबिज्यागु खः । शास्तानं स्थविरयागु खं
न्यना बिज्याना— हे भिक्षुपि ! जि नं वहे प्रेतयात बोधिमण्डपे फेतुना
च्वनाबले खनागु खः । सुनां जुलसां जि कॅनागु खं विन्धास थाईमखु
इमिगु अहित ज्वी धका मेपिनि उपरे अणुकम्पा तथा श्व खं जि स्वीतं
मकनानि । आ जुलसां भौद्गल्यायनयात साक्षितया कॅनेत्यना धका आजा
जुयाबिज्यात । व खं न्यना भिक्षुपिसं व प्रेतयागु ह्लापा पूर्वजन्मे याना-
वःगु कर्मया खं कॅना बिज्याहुं धका ब्रित्तियात । शास्तां इमित व खं
कनाबिज्यात । अतीते परापूर्वं समयस वाराणसी नगरस कप्तानचां
चागः कयेकेगु विद्यास पारंगत जुया च्वंहा छहा लंगडा (घुसु-घुसु
न्यांवनेमाह) मनू दयाच्वन । व मनू जुलसां नगर धवाकाया समीपस
बरमा सिमा छमा क्वेच्वना चागलं कयेका व सिमाया हः कुरूका
गांयापि मचातय्सं जिमित किसिया रूप क्यनाब्यु, जिमित सलया रूप
क्यनाब्यु धका घाय्व इमि योयोगु रूप दयेका क्यना इमिके नयेगु त्वनेगु
प्राप्तयाना कया जीबिका याना च्वन । अनलि छन्हया दिनस जुजु
उद्याने बिज्याय् धका बिज्याना, उगु थासे थ्यंकः बिज्यात । मस्त
लंगडायात बरमाया क्वे तोःता बिस्सुंवन । जुजु शुद्धहिने सिमा किचले
द्वाहां बिज्याहास्या प्वागंगु किचलं शरीर न्यंकं निभालं कल । जुजुं श्व
छुं जूगु धका च्वे थंसोबले सिमाहले प्वा प्वा गना किसिया रूप आदि

खना थ्व स्वीगु ज्या खः धका न्यना बिज्यात । लंगडां यागु धका सीका
 बंत सःतके छ्वया थये धया बिज्यात । “जिमि पुरोहित ब्रह्म छह्य
 आपा खँ ह्याय्माह्य जुया च्वन । छकूचा जक ह्यानां गागु खँयात नं
 बं जितः आपालं खँ ह्याना दिक्क याना च्वन । छं वया म्हतु वाँ खाय्ब
 छमनाति दुगुचिगु खिगुलि कयेका बंगु म्हत्वी दुतछ्वया बीफुला ?

लंगडा— जि अथे यानाबी फं महाराज ! छलपोल पर्दाया दुने
 च्वना खँ ह्याना च्वना बिज्यांहुँ । जि बंत यानाबीगु स्यूका धका
 बिनियात । जुजुं लंगडां धार्थेतुं याकेबिल । लंगडा कप्तानचा छगु
 जोना दुगुचिगु खिगुली छमना न्होनेतया पर्दाया पिने च्वना पर्दाय् प्वा
 छप्वा खना ब प्वालं पुरोहितं जुजु नाप खँ ह्याना च्वंबले पुरोहितया
 म्हतुप्वा चा पत्तिकं दुगुचिगु खिगुलि छगुलि छगुलि कयेका छोट ।
 पुरोहितया म्हत्वी द्वाहाँ बँको दुगुचिगु खिगुलि पुरोहितं घुरुकः छोट ।
 लंगडां दुगुचिगु खिगुलि पवीव पर्दा संकाबिल । जुजुं उगु संकेतं याना
 दुगुचिगु खिगुलि छमना पवी धुंकुगु भाव सीका आज्ञा जुया बिज्यात —
 “भो आचार्य ! जि छःपिनाप खँ ह्याना च्वनागु विषय अन्त उवीमखुत ।
 छःपि तःसकं वाचाल (= खँ गुलु) जूगुलियाना छमना दुगुचिगु खिगुलि
 घुरुकः छ्वे धुंकल । अज्जनं म्हतुप्वा बन्द जूगु मखुनि ।” धका आज्ञा
 जुया बिज्यात । अलेतिनि पुरोहित ब्रह्म बाज्यां नंमवात । अबलेसंनिस्थे
 पुरोहितं जुजु नाप ताऊबीक खँ ह्याना च्वनेगु साहस याय् मछाल ।
 जुजुं लंगडायात सःतके छ्वया बिज्याना — “छंगु कारणं याना जितः
 आराम जुल” धका प्रसन्न जुया वंत सर्व अट्टक धंगु छगु-छगु वस्तुया

च्यागू-च्यागू याना बकस बिया, नगरया प्यंगू दिशास च्वंगु उत्तमगु गां
प्यंगू नं बकस पत्र च्वया प्रदानयाना बिज्यात । उगु कारण सौका
जुजुया अर्थ व धर्मानुशासक मन्त्रीजुं थुगु गाथा बोन :—

साधुको सिप्पकं नाम अपि यादिस कीदिसं ।

पस्स खञ्जप्पहारेण लद्धा गामा चतुद्दिसा'ति ॥

अर्थ—

न्ह्याथेंज्यागु हे जूसां शिल्प-विद्या धंगु सयेका तयेगु असल जू,
थन स्व कप्तानचां चागः कयेकेगु शिल्प बांलाक सःगुलि याना प्यंगू
दिशास च्वंगु उत्तमगु प्यंगू गां लाभ जुल ।

व मन्त्री जुलसां उगुसमयस, थ्वहे आ भीह्य गौतम बुद्ध ज्वीह्य
बोधिसत्व जुया च्वन । अनंलि छह्य मनूनं लंगडायात प्राप्त जूगु महान
सम्पत्ति छना चिन्तना यात । “थ्व जुलसां घुसु-सुसु न्ह्यावनेमाह्य लंगडा
जूसानं वंगु थ्व शिल्पंयाना महानगु सम्पत्ति लाभ जुल । व शिल्प जि
नं सयेका काय्माल” धका व मनूनं व लंगडा नाप लाना नमस्कार
याना— “हे आचार्य ! छपिनिगु आम शिल्प-विद्या छगू जित स्यना
बिया बिज्यांहुं” धका धावन । लंगडां स्यनावी फंमखु बाबु !” धका
लिसः बीव व मनूनं वं स्यना बीमखु धासानं अथे थ ज्वीव्यु, जि थ्वयागु
सेवा-सतरार याय्गु तोःते मखु धका वंगु ह्या तुति आदि तोकाबीगु
इत्यादि सेवा-चाकरि ताकाल तक्क यानावं च्वन । वं लंगडायात बारं
बार शिल्प स्यनाव्यु धका प्रार्थना याय्व, लंगडां थ्वं जित आपाहे

उपकार यात धका वंगु व प्रार्थना अस्वीकार याय् मफया शिल्प स्यना-
 बिल । लंगडां— “आ छ् बुगु विद्यास पारंगत जुल । आ छ् थ्कि
 छुयाना नयेगु बाबु !” धका न्यन । वं आ ह्लापालाक जि पिनेवना जि
 सयेका कयागु विद्या ठीक जू मजू परिक्षानिं याना स्वे धका धाय् व,
 छु याना स्वेगु ? धका न्यन । सायात जूसां मनूयात जूसां कयेका स्याना
 स्वे धका धाल । बाबु ! छं सा स्यात धासा सच्छिगू दण्ड, मनू स्यात
 धासा दोछिगू दण्ड पुलेमाली । थ्व दण्ड छं काय् म्हाय्पिनि पाले हे नं
 पुले फंमखु । छं थः विनाश ज्वीगु स्वेमते, स्वीत कयेके बले दण्डित
 ज्वीमखु ? अज्यापि मां बी मचा खाचा मदुपि स्वया कयेकि । वं ज्यू
 हवस धका लिसः बिया मुले जाय्क चागः पोचिना अज्याह्य मनू मामां
 चाहू जूबले सा खना थ्व थुवा दुह्य धका कयेके मछाल । मनूत खना
 थुपि मां बी दुपि धका कयेके मछाल । उगु समयस जुलसां मुनेत्त धंह्य
 प्रत्येकबुद्ध छह्य नगर आश्रययाना नगरं पिने छगू आश्रमे बिज्याना
 च्वन । वं बसपोल भिक्षा बिज्याना च्वंगु नगरया धवाका याथाय् खना
 थ्व मां बी मदुह्य खः । थ्वयात कयेकल धासा दण्ड बीपि सुं दंमखु ।
 थ्वयात कयेका जिगु शिल्पयागु परीक्षा याना स्वेमाल धका वं प्रत्येक-
 बुद्धया जव पाखेयागु ह्लाय्पं प्वाले ताकेयाना चागलं कयेकल । व चागः
 बसपोलया जवगु ह्लाय्पं प्वालं द्वाहाँवना देपागु ह्लाय्पं प्वालं फोचाया
 प्याहाँवन । तःधंगु दुःख वेदना जुल । प्रत्येकबुद्ध भिक्षा बिज्याय् मफुत ।
 आकासं थःगु आश्रमे ल्याहाँ बिज्याना परिनिर्वाण जुया बिज्यात ।
 मनूतिसं प्रत्येकबुद्ध भिक्षा मबिज्यागु खना, छं रोग जुल ज्वी धका
 बिचायाना आश्रमे वना सोवंबले परिनिर्वाण जुया बिज्याना च्वंगु खना

सवया-बिलाष यात । व कयेकुह्य मनूनं अन प्रापालं मनूत बना चवंगु
 खना यः नं अन बना प्रत्येकबुद्धयात ह्यसीका थ्व भिक्षा बना चवंबले
 नगरया ध्वाका याषाय् खना, जिपु न्होने वयाचवंहसित, जि थःगु
 शिल्प परीक्षा याना स्वेत कयेकागु खः धका कंवन । मनूतिसं जुलसां
 थ्व पापिह्य मनूनं प्रत्येकबुद्धयात कयेका स्यात, का जो थ्वयात, का
 स्या थ्वयात धका धाधां सकलसिनं वयात जोना दाप् फक्को दाया
 अनंतुं स्याना वांछ्वया बिल । व अनं सिनावना अवीची महानरके जन्म
 जूवन । गबले तक्क थ्व महापृथ्वी छगू योजन तक्क याहाँ मवःनि अबले
 तक्क नरक दुःख भोगयाना, विपाक मफूनिगुलि याना गूढकूट पर्वतया
 थ्वकाय् सट्टिकूट प्रेत जुया जन्म जूवल । शास्तां वंगु थ्व ह्यापा याना-
 वःगु कर्म-विपाकयागु खं कना बिज्यास्य हे भिक्षुपि ! मूर्खं धंपित
 शिल्प-विद्या अथवा ऐश्वर्यं प्राप्त ज्वीगुलि याना थःतनुं अनर्थ याइगु
 जुया च्वन धका कारणे कारण मिलेज्वीक धर्मदेशना यानाबिज्यास्य
 थुगु गाथा अज्ञा जुयाबिज्यात :--

यावदेव अनस्थाय जत्तं बालस्स जायति ।

हन्ति बालस्स सुक्कंसं मुद्धमस्स विपातयन्ति ॥

अर्थ—

मूर्खपिनिगु बुद्धि फुक्कं अनर्थकर खः, मूर्खपिसं थःगु मूर्खतां
 याना थःगु प्रज्ञा तथा कुशल कर्म फुक्कं धवंश याई ।

पदार्थ— अन “यावदेव” धंगु समय परिच्छेदार्थे निपात पद
 खः । “अत्तं” धंगु सीका काय्गु स्वभाव गुगु शिल्प-विद्या सयेका-

[२१६]

सीका तै, गुकि याना जुलसां ऐश्वर्यं यश सम्पत्ति नं स्थिर जुया ज्वनी,
वंत मनूतिसं ह्यसीकी, प्रकट व प्रसिद्ध ज्वी । वंगु व शिल्प-विद्यायाना
ऐश्वर्यं लाभ ज्वी । व अथे ज्वीगु मूर्खजन तयेया लागी अनर्थ ज्वीत हे
जक जुया वं । “इन्ति” धंगु विनाश जुयावनी । “मुक्कंसं” धंगु
कुशल-पुण्य भाग मूर्खह्य मनूयात, शिल्प हे जूसां ऐश्वर्यं हे जूसां उत्पन्न
जुयावंगु घरी कुशल भाग घातक याय्या लागी हे जक सिद्ध जुया वं ।
“मुद्ध” धंगु प्रज्ञायात हे घयातःगु नां खः । “विपातयं” धंगु विध्वंस
यायां, वंगु व कुशल भागयात हनन यायां, प्रज्ञा रूपी छयो यात पतन
यायां, विध्वंस याना हे जक तोःती ।

Dhamma.Digital

धर्मवेशनाया अन्तस आपालं मनूत छोतापत्ति फल आदिसः
क्यंकः वन ।

सट्टिकूट प्रेतया कथा सिधल ।

१४. सुधम्म स्थविरयागु कथा

“असतं भावनमिच्छेय्य” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने बासयाना च्वना बिज्याबले सुधम्म स्थविरया कारणं याना अजाजुया बिज्यागु खः । देशना मच्छिकासण्ड घंषाय उट्टान जुया, आवस्ती नगरे बबचाल । मच्छिकासण्ड नगरे जुलसां चित्र गृहपति पञ्चर्वागिय भिक्षुपिनि मध्ये महानाम स्थविर भिक्षा बिज्यानाच्चंगु खना वसपोलयागु इरियापयस प्रसन्न जुया भिक्षापात्र कया छे बुत बोनायंका भोजन याका धर्म श्रवण न्यना स्त्रीतापत्ति फलस प्रतिस्थित जुया निश्रलगु श्रद्धाजुया अम्बाटक बन धंगु थःगु बगीचा संघाराम याय्गु इच्छायाना स्थविरया ह्लाती लःघा हायेका दामयाना बिल । उगु क्षणस बुद्ध शासन प्रतिस्थित जुल घका समुद्र ध्यंकां महापृथ्वी कम्पमान जुल । महासेठं थःगु उद्याने महाविहार दयेके बिया सकल दिशांबःपि भिक्षुपित न्हाबलेसं थःगु ध्वाका चाय्का तल । मच्छिकासण्डे नं सुधम्म स्थविर घंहा भिक्षु छह्य न्हाबलेसं अन विहारे बासयाना च्वनीह्य स्थविर जुया च्वन । लिपायागु समयस चित्त गृहपतियागु गुण खें न्यना अग्रभाक्कपि निह्य वंत संग्रहयाना बिज्याय् घका मच्छिकासण्डस बिज्यात । चित्त गृहपति वसपोलपि बिज्याइगु समाचार सिया बागू योजन तक्क

न्यासेवना लें सोवन । वसपोलपित लेंसोया हया थःगु बिहारे बुत-
 बिज्याका आगन्तुक तयेत याय्मागु सेवा-सत्कार ब्याकं याना भन्ते !
 धर्मदेशना छत्वाचा न्यनेगु इच्छा जुयाचवन धका धर्म सेनापति सारोपुत्र
 स्थविरयात बिनितयात । अले वंत स्थविरं हे उपासक ! जिपि यात्रा
 याना चवनागुलि याना तःसकं त्यानुचाया चवना, अथे जूसां तबि भतीचा
 जक जूसां न्यनाका धका बयात धर्म उपदेश थ्यंका बिज्यात । व गृहपति
 स्थविरयागु धर्म उपदेश न्यें न्यं हे अनागामि फलस थ्यंकः वन । व
 गृहपति अग्रभावरूपित बन्दना याना भन्ते ! कन्हे छलपोलपिनि दोळिह्य
 भिक्षुपि परिवारपि सहित जिगु छें भिक्षा का बिज्याहुं धका निमन्त्रणा
 यात । बयां लिपा अनहे बिहारे बिज्याना चव्ह्या नेवासिक भिक्षु सुधम्म
 स्थविर याथाय् वना भन्ते ! छलपोल नं अग्रभावरूपि स्थविरपि नापंतुं
 बिज्याहुं धका निमन्त्रणा यात । व स्थविरं जित लिपा जक निमन्त्रणा
 यात धका तंचाया निमन्त्रणा स्वीकार मया । बारंबार प्रार्थना यातं
 नापं स्वीकार मया । थुगु प्रकारं निम्तो स्वीकार मयाय् व गृहपति लिपा
 छलपोलं थुकियागु नतीजा सियाबिज्याई तिनि भन्ते ! धका घया
 त्याहाँवन । कन्हेखुनु थःगु छें महादान बीगु सार्दाम जोर-जाम यात ।
 सुधम्म स्थविर नं सुय ह्याप्पां हे गृहपति अग्रभावरूपि महास्थविरपित
 स्वागत-सत्कार याइगु गय्चवं थें धका मती त्वीका ह्यापालाक हे पात्र
 चीवर कया गृहपतिघा छें वन । श्रद्धावान गृहपति फेतुना बिज्याहुं
 भन्ते ! धाय्क धाय्कं हे जि थन फेत्वीत वंगु मखु, भिक्षा कावनेत
 बयागु धका घया, अग्र भावरूपित सत्कार याय्त जोर-जाम यानाचवंगु
 सार्दाम सोया हे गृहपति ! छं अग्र भावरूपित याय् तयंगु स्वागत-

सत्कार अत्यन्त महान जू तर जि थन छता वस्तु मखना धका घाल ।

गृहपति— व वस्तु छु खः भन्ते ?

स्थविर — हामोग्वारा छता मखना गृहपति ।

थये धया गृहपतियात को यागु उपमा बिया अप्रसन्न याना तंचाया, छंगु विहार जितः मागु मडु छंतंतुं का जिला थनं वनेत्यल धका हया, स्वको तक्क दातां अये तंचाया बिज्याय् मते भन्ते ! धका गंक गंक नं मानेमजुसे वना, शास्ता याथाय् थ्यंका, चित्त गृहपति घागु खें व थमं वंत धयावयागु वचन कंवन । शास्तानं छं श्रद्धा प्रसन्नह्य उपासकयात हीनगु बचनं बोबिया वल धका वंतंतुं दोषारोपन याना बिज्यात । लिपा पश्चाताप ज्वीमागु विनय कार्यं याना बिज्यात । अले धंबिज्यात— “हुँ छ गृहपति याथाय् वना क्षमा फोना वा” । व अन वना— “हे गृहपति ! जिगु हे दोष खः, जितः क्षमायाना विसै” धका क्षमा फों वंसा नं “जि क्षमायाना बोफंमखु” धका गृहपति प्रतिक्षेप याय्व स्थविर नंमवास्य च्वना हानं शास्ता याथाय्तुं ल्याहाँवल । शास्तानं वंत उपासकं क्षमायाना बीमखु धंगु कारण सियाबिज्यासां तबि, अभिमानं चूर जुयाच्चवंह्य व भिक्षुयात स्वीगू योजन ल्याहाँवना हाकनं क्षमा फों हुँ धका, क्षमा फोनेगु उपाय कना मबिज्यासे हे लित छोया बिज्यात । अले व भिक्षु हाकनं ल्याहाँ वने त्यंबले व नाप ल्यू ल्यू वनीह्य दूत भिक्षु छह्य बियाबिज्यास्य “हुँ छ थ्व नाप्यं वना गृहपतियाके क्षमा फोंका वा धका आज्ञा जुयाबिज्यात । भिक्षु धंह्यस्यां थ्व जिगु विहार, थ्व जिगु च्वनेगु आवास, जिह्य उपासक, जिह्य उपासिका धका अभिमान, ईर्ष्यायाय्

मत्स्यो । यथे याना च्वंह्यास्या ईर्ष्या, अभिमान आदि व क्लेश वृद्धि
जुयावं धका कारणा कारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु
गाथा प्राज्ञा जुया बिज्यात :—

असतं भावनमिच्छेय्य पुरेवखारश्च भिक्खसु ।
आवासेसु च इस्सरियं पूजा परकुलेसु च ॥
ममेव कतमञ्जन्तु गिही पब्बजिता उभो ।
ममेव अतिवसा अससु किञ्चाकिञ्चेसु किस्मिच्चि ।
इति वालस्स सङ्कुप्पो इच्छामानो च वड्ढतीति ॥

अर्थ—

मखुगु इच्छा याईह्य भिक्षुं भिक्षुगणे तःधं ज्वीगु इच्छायाई,
मठ व विहारया मालिक ज्वीगु इच्छायाई, मेपिनिगु कुले पूजित जुया
चवनेगु इच्छायाई, ज्याखें परे ज्वीगु बखते जि धाःथें हे ज्वीमा धयागु
इच्छायाई, इत्यादि प्रकारं अभिलाषा याह्य मूर्खयाके इच्छा व अभिमान
बढे जुई ।

पदार्थ— अन “असतं” धंगु मूर्खह्य भिक्षु यःके मवुगु गुण
धर्मयात यःके दु धका समये ज्वी । यः अद्धा मवुह्य जुया नं जि अत्यन्त
अद्धा दुह्य धका मनूतिसं समये ज्वीमा धका इच्छायाई । निद्देसे धया-
तःथेंतुं मूर्ख, अद्धा हीनह्य, दुस्शीलह्य, अल्पश्रुत, विवेक मबोह्य, मत्ति
मर्मिह्य, स्मृति याते मलाह्य, ध्यानस एकाग्र चित्त मजूह्य, दुस्प्राज्ञह्य,

क्षीणाश्रव मखुह्य, थः जुया नं । अहो जितः एकान्तं—निश्रय नं मनूतिसं
 थ्व भिक्षु श्रद्धा दुह्य खः, शीलवानह्य खः, बहुश्रुत—आपालं सयेका सीका
 तःह्य खः, एकान्त प्रियह्य खः, अत्यन्त उद्योगिह्य खः, स्मृति स्थिर
 जुयाच्चह्य खः, ध्याने च्वनेफुह्य खः, प्रज्ञावानह्य—विद्वानह्य खः, क्षीणा-
 श्रव ज्वी धुंकूह्य खः, धका जितः सकसिनं ह्यसीमा धका थ्व थःके मदुगु
 गुण धर्म इच्छा याई । “पुरेक्खारं” धंगु थः परिवारपिसं अहो !
 एकान्तं सकल विहारे च्वंपि भिक्षुपिसं छचाखेरं च्वना प्रश्न न्यंका
 ज्वी दय्मा थुगु प्रकारं इच्छाचारस च्वना भिक्षुपिनिगु ंह्योने च्वंवेनेगु
 इच्छा याइ । “आवासेसु” धंगु सांघिक यानातःगु आवास—आरामे
 गुगु कि विहारया दथ्वी बांलाक प्रणीताकारं लायातःगु आसन अज्यागु
 थमं ह्यस्यूपि, थमं बोना हयापि भिक्षुपित छलपोल थन बिज्याहुं धका
 घया, थमं नं उत्तमगु—श्रेष्ठगु सयनासन अःयाय कथं थमं लाभयाना
 कया बाकिपि आगन्तूक भिक्षुपित क्वेथ्यंक च्वंगु बांमलागु सेनासन, हानं
 भूत प्रेतत दुथाय् जक छिपि थन च्वे धका प्रबन्ध यानाबो, थुगु प्रकारं
 आवास च्वनेथाय् नं थः मालिक ज्वीगु इच्छा याइ । ‘ पूजा परकुठेसु
 च्व’ धंगु थः मांबोपि नं मखु, मेपि सुं थःपरे जूपि नं मखु, मेपि हे
 कुल—वंसे बना अहो ! थुमिसं निश्रयनं जितः हे जक दान बीमा ।
 मेपित मबीमा धका थुगु प्रकारं प्यंगू प्रत्ययं थःत जक दान बीका पूजा
 याकेगु इच्छा याई । “ममेव कतमब्बन्तु” धंगु गुह्य मूर्खह्य भिक्षुया
 छुं छगू विहारे सीमा (= उपोसथागार) आदि दयेकेगु न्हूगु ज्या व
 न्याक्कं क्षी स्थविरं हे याकुगु धका धाय्केगु इच्छा ज्वी । थुगु प्रकारं
 गृहस्थ—प्रव्रजित निखलसिनं जि हे याका सिधेकूगु धका समके ज्वीमा

धंगु संकल्प उत्पन्न ज्वी । “ममेव अतिबसा अस्सु” धंगु गृहस्थ व प्रव्रजितर्पि सकलें जिगु बसे च्वनेमा, गघा, दोहें, हे, पा इत्यादि वस्तु जुसां जितः हे प्राप्त ज्वीमा । दकले क्वेयागु ज्या भचा लः क्वाका तोनेगु आदिस नापं जिगु हे बसे च्वनेमा । जिक्के हे ऊक न्यना याय्मा धका संकल्प उत्पन्न ज्वी । “इति बाल्लस” धंगु गुह्य मूर्खया थुगु-धर्मिज्यागु संकल्प उत्पन्न ज्वी वंत विदर्शना मार्गं फलादि वृद्धि ज्वीमखु । केवल जुलसां वंत चन्द्रमा लुया वंबले समुद्रयागु लः थाहांवथें खुगु द्वारस उत्पन्न ज्वीगु तृष्णा हे जक न्हू न्हूगु उत्पन्न जुया वृद्धि जुयावें धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत स्रोतापत्ति आदिस ध्यंकः बंगु जुल । सुधम्म स्थविर नं थुगु अक्वाव-उपदेश न्यना शास्तायात वन्दनायाना आसनं वना प्रदक्षिणा याना व पासा दूत जुयावःस्य भिक्षु नाप वना गृहपतिया ग्होने थःगु दोष स्वीकार याना क्षमा फोन ।

गृहर्पतिं जिं क्षमा यानावी धुन भन्ते !, यदि जिगु नं छं दोष वत धाःसा जितः नं क्षमायाना विज्यांहुं धका दोहरा क्षमा फोन । स्थविर नं शास्तानं बिया विज्यागु उपदेश-अक्वावस च्वना निनु प्यनुया भित्रे हे प्रतिसम्भवा सहितं अरहन्त जुयाविज्यात ।

गृहर्पतिं चिन्तना यात— “जि जुलसां शास्ताया दर्शनं मयास्य हे स्रोतापत्ति व अनागामि फले प्रतिष्ठित जुयाव्वना । आ जिनं शास्तायागु दर्शनं यावने माल ।” धका मती ल्वीका व गृहर्पतिं हामो, जाकि, घ्यो,

साखःति त्वप्पवीगु कापः आदि काय्क तथा न्यासःगू गाडा जोतेयाना,
शास्तायागु दर्शनं यावनेगु इच्छा जुल जिनाप बिज्याहुं लेंस छलपोलपित
मिक्षा-भोजन आदियागु छुं कष्ट ज्वीमखु धका मिक्षु मिक्षुनी संघर्षित
व उपासक उपासिकापित नं न्यंके बिल । गृहपति नाप न्यासः न्यासःह्य
मिक्षु मिक्षुनीपि व उपासक उपासिकापि नाप्यं प्याहांवन । वं इमिगु व
थःगु परिषर्दापि याना स्वदो मनूतयेत स्वीगू योजन दुगु लेंस भोजन
आदियागु छुं छुं हे दुःख-कष्ट मज्जीकथं सुप्रबन्ध याना यंकल । गृहपति
अनं प्याहांवःगु सीका छगू-छगू योजन पत्तिकं पडाव दयेका देवतापिसं
दिव्ययागु मरिचरि भोजन खान-पानादि इपि जन समूहपित
उपस्थान सेवा सत्कार यात । सुच्छहेसित हे नं दुःख-कष्ट धंगु मज्जुल ।
थुगु प्रकारं देवतापिसं उपस्थान सेवा-सत्कार याका ह्नि छगू-छगू
योजनयागु लेंस बना च्व च्वं लच्छि वने धुंका श्रावस्ती प्यंकः वन ।
न्यासःगू गाडाय् सार्दाम व्याक्कं ह्नापा गथे भरेयाना यंकुगु खः अर्थेतुं हे
जाया च्वन । लेंस देवतापिसं व मनूतिसं हयाव्यूगु कोश्याल वस्तु हे
जक खर्च यायां बना च्वन । शास्तानं आनन्द स्थविरयात सःता
बिज्याना, हे आनन्द ! बांलाक किच्चः दुगु सिमाक्वे चित्तगृहपति
न्यासःह्य उपासकपिसं चाहुयेका थन वया जितः बन्दनाया वं धका आत्ता
जुयाबिज्यात । अले आनन्द स्थविरं गथे खः भन्ते ! छलपोलयात
गृहपति बन्दना यावंबले छलपोलं छुं छगू ऋद्धि-प्रातिहार्यं क्यना
बिज्यायगु ना ?

तथागत— खः आनन्द ! प्रातिहार्यं क्यनेगु खः ।

आनन्द— छु प्रातिहार्यं क्यना बिज्यायगु खः भन्ते !

तथागत— गृहपति वया जितः वन्दना याईगु बखते जुजुयात याइगु सन्मान रूपं च्यागु करीसतियागु प्रदेशे पुलि-पुलि तक्क प्रमाणं न्याता रंगगु विषय पुष्पयागु घनघोर वर्षा ज्वी । ब खं न्यना नगरेर्चवपि मनूत थथिज्याह्य महान पुण्यवानह्य चित्त गृहपति थौं शास्तायात वन्दना यावँ थथिज्यागु महान आश्रयं जनकगु प्रातिहार्यं ज्वी, जिमिसं नं ब महान पुण्यवानह्य व्यक्ति स्वे दं धका कोश्यालि बीगु वस्तु ह्माति ज्वना लैया जवं खवं शोलाक दना चवं चवंवन । बिहार सत्तिक थ्यंबले न्यासःह्य भिक्षुपि ह्मापा ह्मापा बिज्याना च्वन, चित्त गृहपति छिपि भन्तेपिनि ल्यू ल्यू वना चवं धका महाउपासिकापित धयालि, थः न्यासःह्य उपासकपिसं चाहुयेका शास्ता याथाय् थ्रंकः वन । तथागतया न्होनेपाखे जुलसां दना चर्वपि जूसां फेतुना चर्वपि जूसां उखे थुखे हूल-कूलयाना सना ज्वी मखु । तथागत बिज्याइगु ले थेंतुं जवं खवं निश्चल जुया फितिक हे मसंस्य चवं च्वनी । चित्त गृहपति निश्चलगु बुद्ध मार्गसं पलातल । स्वंगु फलस थ्यंह्य आर्यश्रावकं सो सो थाय् पृथ्वी कम्पमान जुल । चित्त गृहपति धंह्य थ्वहे खनी धका महान जनतापिसं स्वल । गृहपति शास्ता याथाय् लिक्क खुतारंग दुगु बुद्ध रस्मिया दुने द्वाहावनना तथागतयागु तुती ग्वालि निगलं जोना वन्दना यात । उगु क्षणेहे च्वे धयावंगु आकारं न्याता रंगया स्वां वागात । इलंबोगु साधुकार बिल । गृहपति लच्छि तक्क अन चवं चवंया बुद्ध प्रमुख सकल भिक्षु संघपित बिहारे हे फेतुका महादान बिल । थः नाप वःपि सकल परिषदपित नं बिहारे बुने हे तथा पालन पोषन यानातल । छन्हु हे नं थःगु गाडाय् च्वंगु छुं छगु वस्तु कोकया खचं याय्मा धंगु मंत । देवता व मनूतिसं

जोनावःगु कोश्यालि हे सकल ज्या तरेजुल । गृहपति शास्तायात वन्दना
 याना बिनित्यात— “भो शास्ता ! जि छलपोलयात दानयाय् घका ले
 वया च्वनागु लच्छि बित । थन च्वं च्वनागु नं लच्छि बिते ज्वीधुंकल ।
 जि ज्वनावयागु वस्तुत छुं छुं हे खर्च याय्गु सौभाग्य प्राप्त मजुल ।
 थुलिमाछि समय तक्क देवतापिसं व मनूतिसं ह्याब्यगु कोश्यालि वस्तु हे
 जक खर्चयाना दान बिया च्वना । यदि जि थन दच्छि हे च्वं च्वन
 घासानं जि ज्वना वयागु दान वस्तु दान बी खनी मखु । बेल गाडाय्
 च्वंगु वस्तुत व्याक्कं वक्कया वनेगु इच्छा जुयावल । थ्व वस्तुत तथा
 थकेगु थाय् छकू वक्का बिज्याय् माल ।

शास्तानं आनन्द स्थविरयात आजा दयेका बिज्यात । “हे
 आनन्द गृहपतियात थाय् छकू पोंका ब्यु ।” स्थविरं अथेहे याना
 बिज्यात । योग्यगु भुभाग छकू चित्त गृहपतियात हःगु वस्तु तोःता वनेत
 तोःता बिल । गृहपति नं थः नाप वःपि स्वदो मनूत नाप खालि ज्वी
 धुंकुगु बेल गाडा नाप हानं ल्याहाँ वनेगु यात्रा थालेयात । देवता व
 मनूतिसं वया आर्यपि तुच्छ-फुस्कुलुगु गाडा जोना ल्याहाँ वनेगु यात्रा
 थालेयात घका ँहेगू रत्न हया गाडा जाय्का बिल । गृहपति थःत
 ह्याब्यगु कोश्यालि वस्तुनं हे आपालं जनतापित पालन पोषण यायं
 ल्याहाँवन । आनन्द स्थविरं शास्तायात वन्दनायाना बिनित्यात—
 “भन्ते ! गृहपति छलपोल याथाय् वःबले नं ले” लच्छि समय बितेयाना
 वल । थन नं लच्छि च्वन । थुलिमाछि समय तक्क थःत ह्याब्यगु
 कोश्यालि वस्तुनं हे जक दान बिल । आ जुलसां ग्यासःगु गाडा फुस्कुलु

याना लें लच्छि बिका वनीतीनि देवतापि व मनूत वया आर्य छि
 फुस्कलुगु गाडा जोना वनेत्यन धका न्हेगू रत्नं गाडा जायेका बिल ।
 हानं वं थःत ह्याड्यूगु कोश्यालि वस्तु नं हे जक मनूतयेत पालन-पौषण
 यायां ल्याहाँ वनीतिनि, गथे खः भन्ते ! व उपासक छलपोलयाथाय्
 वया हे जक थ्व लाभ-सत्कार वंत प्राप्त जुलला ? अथवा मेधाय् वंसां
 वंत व सत्कार सम्मान प्राप्त ज्वीगु खःला ? तथागतं हे आनन्द ! व
 उपासक जिथाय् वःसानं मेधाय् वंसानं थथेहे प्राप्त ज्वी । थ्व उपासक
 जुलसां श्रद्धा प्रसन्नह्य खः । शीलं सम्पन्न जुया च्वंह्य खः । पथिज्याह्य
 मनू गुगु गुगु प्रदेशे वनी अनहे वंत लाभ सत्कार उत्पन्न जुयावं धका
 आज्ञा जुयाबिज्यास्य पकिण्णक वगें च्वंगु निम्न गाथा आज्ञा जुया-
 बिज्यात :—

सद्धो सीलेन सम्पन्नो यस भोग समर्पितो ।

यं यं पदेसं भजति तत्थ तत्थेव पूजितोति ॥

थुकियागु अर्थ जुलसां अनहे प्रकट ज्वीतिनि । थथे आज्ञा जुया-
 बिज्याय्व आनन्द स्थविरं चित्त गृहपतियागु ह्यापायागु कर्म विपाक
 न्यना सोत । तवनन्तर तथागतं कनाबिज्यास्य थथे आज्ञा जुयाबिज्यात ।
 हे आनन्द ! थ्व जुलसां पदुमुत्तर तथागतया चरण कमले याय् धुंकुगु
 प्रतिज्ञा बुह्य जुया, सच्छिबोल कल्प देवलोके व मनुष्य लोके चा चा
 हिला काश्यप तथागतया समयस शिकारिया कुले जन्म जूवन । जां वया
 वयेव छन्हुया बिनस वा वया च्वंबले चला स्याना ह्येत भाला ज्वना
 जंगले वना चला माजुया ज्वन । छगू स्वयंजात भीर (= पबंते) छघो

छगलं त्वप्पुया फेतुना च्वंह्य भिक्षु छह्य खना, याकःवा जक भ्रमण धर्मं
 याय् धका बिज्याना च्वंह्य ज्वी धंगु भापल । वसपोलयात भोजन ह्या
 बीमाल धका याकनं छेँ वना छप्वा भुतुली ह्यिगः ह्यातःगु ला दायके
 बिल मेगु भुतुली जा थ्वीके बिल । मेपि नं भिक्षा बिज्यापि भिक्षुपि
 खना इमिगु नं भिक्षा पात्र कया लायातःगु लासाय् फेतुका भोजन तय्यार
 याना दान व्यु धका मेपित ग्रहेयाना, थमं भोजन दोलाचाय् तथा यंका
 चवंवले लेंया बिच्चे अने अनेगु स्वां थ्वया ह्या दोलाचाय तथा स्थविर
 बिज्याना च्वंथाय् यंका, भन्ते ! जितः संग्रह याना बिज्याहुँ धका घया
 भिक्षा पात्र कया उकी भोजनं जाय्का स्थविरया ह्लाते लःह्लाना, व
 स्वांनं पूजायाना, गथे जि थ्व स्वादिष्टगु भोजनं व स्वांनं छःपित पूजा-
 याना मन प्रसन्न याना अथेहे जन्म कावने वनेथाय् दोलंदोगू कोश्यालि
 ज्वना वया जिगु चित्त शंतोष याय्मा, न्याता रंगया स्वां नं वा गाय्मा
 धका प्रार्थना यात । वं जन्मभर तक्क कुशल कर्म याना देवलोके वना
 जन्म कावन । जन्मका वं वं थाय् पुलि-पुलि तक्क प्रमाणं दिव्य स्वांया
 वा गात । मानं व जन्म जूखुनु व थन वःबले व स्वां वा गागु व
 कोश्यालि ब्यवःगु व न्हेगू रतनं बंल गाडा भरेयाना ब्यगु ब्याकं वहे
 कर्मया विशाक-फल खः ।

सुधम्म स्थविरया कथा सिधल ।

१५. वनवासी तिरस स्थविरया कथा

“अञ्जाहि लाभु‘पनिसा’” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने बासयाना चवना बिज्याबले वनवासिक तिरस स्थविरया कारणं याना आत्ता जुयाबिज्यागु छः । थुगु धर्मदेशना जुलसां राजगृहे उत्पन्न जुया, सारीपुत्र स्थविरया बी वड्ढन्त ब्राह्मणया पासा महासेन ब्राह्मण राजगृहे बासयाना चवंबलेया घटना छः । छन्हूया दिनस सारीपुत्र स्थविर व ब्राह्मणयात अनुकम्पा याना वया छेँया लुखाक्के भिक्षाया लागी बिज्यात । व ब्राह्मण जुलसां धन सम्पत्ति फुना वना दरिद्र जुया चवन । वं जि काय जिगु छेँया लुखाक्के भिक्षाया लागी दना चवन । जि जुलसां गरीब जि दरिद्रगु भाव वं मस्यू थें । जिके बीगु वस्तु छुं मवु धका ब्राह्मण वसपोल-या न्होने बने मछाला सुला चवंवन । स्थविर कन्हैखुनु नं अनहे भिक्षा बिज्यात । ब्राह्मण अथेहे सूवन । ब्राह्मणं छुं छगू वस्तु दपेव बी धका चिन्तना यासांतबि छुं लाभ मजुया चवन । अनंलि छन्हूया दिनस ब्राह्मणपित पाठ याकूगु छगू सभास ह्वातुगु गा छपु नाप खीर छदेँमा लाभ जुया छेँ जोना वना स्थविरयात लुमंकल । “थ्व खीर भोजन स्थविर-यात चढेयाय् योग्य जू ।” उगु क्षणस स्थविर नं ध्यानं दना, व ब्राह्मण

खंका दया दान बीगु वस्तु लाभ जुया जि अन वंगु प्रतिक्षा याना च्वन ।
 जि अन वने घका संघाटि न्यया भिक्षा पात्र जोना वंगु छेया लुखा बवे
 यःत क्यना बिज्यात । ब्राह्मणं स्थविर खने मात्रं हे मन प्रसन्न यात ।
 अले वं सत्तिक बना वन्दना याना मैत्री पूर्वक स्वागत याना छेया दुने
 बिज्याका आसने फेतुका, खीरडुगु देमा जोनावया स्थविरया भिक्षा पात्रे
 पोंकल । स्थविरं बच्छि पोंके धुंका ह्लातं पात्र त्वप्पुया बिज्यात । अले
 ब्राह्मणं “भन्ते ! थ्व खीर छह्हास्या लागी मात्र खः । जितः परलोकयागु
 संग्रह याना बिज्याहें, थुगु लोफयागु मखु, अतिचा हे बाकि मज्जीक
 दान बीगु इच्छा जुयाच्च्वन” घका धया व्याक्कं पोंकाबिल । स्थविरं
 अनहे बिज्याना भपाबिज्यात । भपाबिज्याय् सिधेका ब्राह्मणं व गा छपुमं
 कयाहया चढेयाना थये प्रार्थना यात— “भन्ते ! जिनं छलपोल थेंतुं
 धर्मं खंहा ज्वी फ्यमा ।” स्थविरं— “अथेहे ज्वीमा ब्राह्मण !” घका
 वंत आशीर्वाद बिया आसनं दना बिज्याना क्रमैसित चारिका यायां
 जेतवने थ्यंकः बिज्यात । गरीबगु बखते श्रद्धां बियागु दान जुलसां
 प्रभावशाली ज्वी । ब्राह्मण नं उगु दान बिया प्रसन्न—प्रमुबित चित्त जुया
 स्थविरया उपरे अत्यन्त स्नेह यात । स्थविरयात आपा स्नेह यागुलि
 याना हे अनं सिनावना भावस्ती सारीपुत्र स्थविरया उपस्थापक दाता
 पिनिगु कुले बना गर्भे च्वंवन । मांहास्यां जिगु प्वाथे गर्भं धारण जुल
 धंगु सीका भातहासित कॅन । वं कलाहासित गर्भं धारण ज्वीबले याय्-
 मागु संरक्षण व्याक्कं यानाबिल । मांहासित तःसतं क्वागु, ख्वाउंगु तथा
 तःसतं पाउंगु, पालुगु आदि सेवन मयाकुस्य सुख पूर्वकं गर्भं धारण याना
 च्वंहास्या थज्यागु छगू दोहल (= मचा प्वाथे दया च्वनीबले मिसातयेगु

तीव्र इच्छा) उत्पन्न जुयावल— “अहो ! जि सारीपुत्र स्थविर प्रमुख न्यासःह्य भिक्षुपित नमन्त्रणा याना छे फेतुका लः मडुगु दुरुई खीर दायका दान याना थमं नं काषाय (—चीवर) वस्त्रं पुना लुंयागु कटोरा जोना सायातःगु आसनया दकले सीथे च्वना, उलिमिंछ भिक्षु-पिनिगु चिपगु खीर नयेदःसा गुलिज्यू खं ।” धंगु दोहल उत्पन्न जुया-वल । वंगु व चीवर वस्त्रं पुनेगु दोहल जुलसां प्वाथे च्वंहा काय् बुद्ध शासने प्रवज्या ज्वीगुया ह्लाप्पाया निमित्त खः । अले वया थःथितिपिसं जिमि म्हाय् मचा धार्मिक धका दोहलं हे धया च्वन धका सारीपुत्र स्थविरयात संघ नायक याना न्यासःह्य भिक्षुपित लः मडुगु दुरुई खीर दायके बिया दान बिल । व मिसां नं छपु चीवरं चिना छपुं न्यया लुंयागु कटोरा ज्वना आसनया अन्तस च्वना भन्तेपिसं चिपयाय् धुंकुगु खीर नल । दोहल सफल जुल । व मिसाया मचा बुई न्हो बिच्चे-बिच्चेयागु मंगलस व झिला दयेका मचा बूबलेयागु मंगल ज्यास नं सारीपुत्र स्थविर प्रमुख न्यासःह्य भिक्षु संघपित लः त्वाकमज्यागु मधुरगु खीर भोजन हे दान बिल । थव व्याक्कं व मचा ह्लापा ब्राह्मण जुयावःबले खीर दान बियावःगुया फल खः । जन्म जूगु मंगल दिनखुनु जुलसां व मचायात सुथ ह्लाप्पां मोल्हुका तिसां तीका सुखदायकगु खाताय् सच्छि दोल मूवंगु सांगाया धोने गोत्वीका तल । व मचा अन गोतुला च्वना हे स्थविर पाखे स्वया थवस्पोल जि ह्लापायाहा आचार्यं खः । थवस्पोलं याना जितः थुगु सम्पत्ति प्राप्त जूगु खः । जि थवस्पोलयात छगू वस्तु परित्याग याना बीमाल धका शिआपद काय्केया लागी ह्येःत्यंबले व मचां व मूवंगु सांगा सिकार्षिचिचां हित्तुहिना जोनातल । अले व मचाया पचिने सांगा

तःश्चन धका छुटेयानाबोत सनेष व मचा तःसतं ख्वल । वया थःथिति-
 पिसं चिलाहुं मचायात ख्वेके मत्ये धका सांगा नाप्यं ल्हना हल ।
 स्थविरयात वन्दना याकूबले सांगां पंच लिकया सांगा स्थविरया चरण
 कमले कुरुका बिल । थःथितिपिसं मचां मसिया यागु ज्वी धका मधास्य,
 जिमि काय्न् तोःता ब्यूगु थ्व सांगा छलपोलयात परित्याग यानागु जुल
 भन्ते ! धका धया, भन्ते सच्छिदोल दां वंगु सांगा पूजायाह्य छलपोलया
 दासयात शिक्षापद बियाबिज्याहुं धका बिनित्यात । स्थविरं थ्व मचाया
 नां छुथे ? धका न्यना बिज्याय्व, भन्ते ! धार्यं छलपोलया नां समानगु
 तिस्स धका नां छुना तथा धका कॅन । स्थविर जुलसां ह्यापा गृहस्थबले
 उपतिस्स मानव धंगु नां जुया च्वन । मांहास्यां चिन्तना यात जि काय्-
 यागु इच्छा स्यंके मज्यू । थुगु प्रकारं व मचाया नां छ्वीगु मंगल उत्सव
 याय् धुंका जा नकेगु मंगलबले नं, ह्याय्पं प्वाखनेगु मंगलबले नं, गां
 न्येकीगु मंगलबले नं, सँ छाकेगु मंगलबले नं सारीपुत्र स्थविर प्रमुख
 न्यासःह्य भिक्षुपित लः मडुगु दुरुई दाय्कातःगु खीर व कस्ति हे जक
 दान बिल । मचा तःधिकः जुयावया न्हेदें वयावयेव मांहासित धाल —
 “योमा ! जि स्थविर याथाय् वना प्रव्रजित जूवने । मांहास्यां ज्यू
 असल जुल पुता ! ह्यापानिस्ये हे जि छंगु इच्छा स्यंके मखु धका मती
 तथा वया च्वनागु खः । प्रव्रजित जू हुं पुता ! धका अनुमति बिया,
 स्थविरयात छे न्निमन्त्रणा याना भिक्षानं बिया भन्ते ! छलपोलया दास
 प्रव्रजित ज्वी धका धया च्वन । थ्व मचा बोना जिपि संज्ञाकाती विहारे
 वये धका बिनित्याना, स्थविरयात विहारे लित छ्वया बिल । संज्ञाकाती
 तःधंगु सत्कार सन्मान सहित काय्हा बोना विहारे वेंना स्थविरयात

लःह्लाना बिल । स्थविरं व मचायात घयाबिज्यात हे तिस्स ! प्रव्रज्या
 धंगु भ्रःपु मजू व्वागु मालेव ख्वाउंगु दयाचवनी, ख्वाउंगु मालेव व्वागु
 दयाचवनी प्रव्रजित जुया जूँपि दुःख कष्ट सहयाना जीविका याना ज्वी,
 छ जुलसां सुख सिया च्वंहा खः । भन्ते ! जि छलपोलं धा धाये सकतां
 यानाबी फु धका बिनित्यात । स्थविरं अये जूसा ज्यू धका धंबिज्याना
 वंत अनुकूल ज्वीक तच्चपञ्चक कर्मस्थान भावना स्यने कने याना प्रव्रजित
 याना बिज्यात । सकल स्वौनिगू शरीरयागु अंग प्रत्यङ्ग धाय्मागु खः ।
 सकतां धाय् मफुपिसं तच्चपञ्चक न्याता अंग ला मघास्य हे मव्यू । इव
 कर्मस्थान जुलसां सकल बुद्धपिसं तोःता मबिज्या सें आदि छगू छगू भागं
 अरहन्त जूँपि भिक्षुपिं, भिक्षुनीपिं, उपासकपिं, उपासिकापिं धंगु परिच्छेद
 छुटेयाना तःगु मवु । अव्यक्तपिं भिक्षुपिसं जुलसां प्रव्रजित यापिसं
 अरहन्त ज्वीगु आश्रय-आधार नाश याना छ्वं उकिं स्थविरं कर्मस्थान
 कॅना हे जक प्रव्रजित याना भिगू शीले प्रतिस्थित याना बिज्यात । मां
 बीपिं निरुहं काय्यात प्रव्रजित सत्कार याना न्हेणु तक्क विहारे हे च्वना
 बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित लः मवुगु वुरुई वाय्कातःगु मधुर खीर हे जक
 दान बिपाचवन । भिक्षुपिं ह्लिं ह्लिं खीर भोजन जक नया च्वने फंमखु
 धका दिक्क चाल । मचाया मां बीपिं न्हेणु दुखुनु संसाकाती थःगु छे
 स्याहंवन । आमणेर च्वाण्हु दुखुनु भिक्षुपिं नाप भिक्षा फोंवन ।
 आवस्ती नगरे च्वंपिं मनूत थौं आमणेर भिक्षा बिज्याई वंत सत्कार
 याय्मा धका न्यासःगू गाडाया झो दयेका न्यासःगू भिक्षा बीगु सामान
 जोरजाम याना भिक्षा बिज्याईगु लेंस झोलाक दना च्वंवन । कन्हे खुनु
 विहारया सत्तिक च्वंगु उद्याने वया भिक्षा ब्यूवल । थुगु प्रकारं आमणेरं

निनुया भित्रे हे दोछिह्य श्रावकपि नाप पिण्डपात दोछिगू लाभयाना
 कया भिक्षु संघपित बोके बिल । श्रामणेर ह्तापा ब्राह्मण जुया वःबले
 छ्वातुगु गा दान बिया वःगुया थ्व फल विपाक खः । अले वंत भिक्षुपिसं
 पिण्डपात भिक्षा बीकुह्य तिसस श्रामणेर धका नां छुना तल । हान
 छन्हुया दिनस चिकुलां श्रामणेर विहारे चाह्यु वंबले भिक्षुपि अन अन
 उगु उगु थासे अग्नि शाला आदिस च्वना मि कुनाचवंगु खना न्यन—
 “गथे मन्तेपि ! मि कुना च्वनाला ?” खः जिमित चिकुया वल
 श्रामणेर !” “मन्तेपि ! चिकुलां जुलसां सांगां फाय्मा उकिं चिकुगुयात
 रोकेयाय् फं ।” “हे श्रामणेर ! छ धका तःधंगु पुण्यवानह्य जूगुलि
 सांगा लाभ जुल । जिमित गनं सांगा बं ?” “अथेजूसा सांगा मापि
 मन्तेपि ! जिनाप बिज्यांहं” धका सकल विहारे घोषणा यात । भिक्षुपि
 श्रामणेरया कारणं याना सांगा लाभयाना काय् धका द्वछिह्य श्रामणेरया
 ल्य ल्य बिज्यात । वं थुलिमांछि भिक्षुपित उलिमांछि कम्बल गनं लाभज्वी
 धंगु नापं चिन्तना मयास्य इपि बोना नगर पाखे वन । ह्तापा बांलाक
 दानबिया वंगुया थथिज्यागु आनुभाव ज्वीफु । श्रामणेरं नगरया पिने हे
 छेँखापत्तिकं श्लोलाक भिक्षा चरण याना न्यासःपु कम्बल लाभयाना कया
 नगरे द्वाहांवन । मनूतिसं उखेँ थुखेँ कम्बल पितहया च्वन । छह्य मन्
 जुलसां बजारया ध्वाकां द्वाहां वना च्वंबले न्यासःपु कम्बल चक्का
 पसः तया च्वंह्य पसल्या छह्य खना धाल भो पुरुष ! श्रामणेर छह्यस्यां
 कम्बल मुंकु मुंकुं वया च्वन । छं आम कम्बलं न्येकाव्यु । गथे वं व्युगु
 जक काईगु लाकी मव्यूगु नं का ? व्युगु जक काइगु खः । अथे जूसा
 यदि जिगु इच्छा जूसा बी इच्छा मजूसा बीमखु छ यनं हें धका वंत

छवयाबिल । नुगः स्यापि मूर्खत जुलसां थुगु प्रकारं मेपिसं दान द्यूगुली
 सह्याय् मफया असदृश दान खना नुगः मूह्य काल मन्त्री थें नरके वना
 जन्म का वनी । पसत्यां बिचायात थःगु लेंस वेंनाध्वंहा थ्व मनून छंगु
 कम्बलं न्येकि धका जितः धयावन । जि नं वैंत यःसा दान बी मयःसा
 बीमखु धका धयाछवया । न्ह्योने खने दुगु वस्तु दान बी मफत धासा
 लज्जा चायापुस्य चवनी । थःगु वस्तु यंका दानबी यंकेगुली छुं दोष
 मडु । थुपि न्यासःपु कम्बल मध्ये थ्व निपु कम्बल सच्छिदोल दां वं ।
 थुकि हे यंका न्येकेमाल धका निपुं कम्बल कुं कुं चूलाका लथ्याना
 मेगु कम्बलया बिच्चेतया न्येके यंकल । श्रामणेर नं दोछिह्य भिक्षुपि
 नाप अन उगु थासे थ्यंकः वन । पसत्याया श्रामणेर खनेसाथं थः पुत्र-
 यागु स्नेह उत्पन्न जुयावल । वं बिचायात कम्बल बीगु छर्छेनि ति, थ्व
 मचा खनाला थःगु हृदययागु ला हे नं बी योग्य जू धका व कम्बल
 निपुं लिक्का ह्या श्रामणेरया चरण कमले तथा वन्दना याना भन्ते !
 छलपोलं साक्षात्कार याना कया बिज्यागु धर्मयात जि नं साक्षात्कार
 याना काय् फयेमा धका प्रार्थना यात । वं नं अथे हे ज्वीमा उपासक !
 धका अनुमोदना यात । श्रामणेरं नगरया दुने नं न्यासःपु कम्बल लाभ
 याना कया भिक्षुपित इनाबिल । अबलेसं निस्ये वयात कम्बल दायक
 तिस्स धका नामकर्ण याना तल । थुगु प्रकारं वैंत नां छूनु दानयागु
 कम्बलया आनुभावं व न्हेंदें दुबले दोछिपु कम्बल लाभजुल । भतिचा
 जक दान यानागुया फल आपालं जुयावंगु । आपालं दान यानागुया फल
 अत्यस्त आपा लाभ ज्वीगु थाय् थ्वहे बुद्ध शासन छगू तोःता मेगु गनं हे
 दुगु मखु । उकि तथागतं आज्ञा जुयाबिज्यात— “हे भिक्षुपि !

थयिज्यागु थ्व भिक्षु संघांपि खः गुगु भिक्षु संघे भतीचा जक दान
 यानागुया नं आपालं फल बी, आपालं बियागुया अत्यन्त आपा फल
 बी ।” थुगुप्रकारं श्रामणेरं छपु कम्बल दान याना वःगुलि याना न्हेदें
 जक दुबले हे दोछिपु कम्बल लाभ जुल । श्रामणेर जेतवने दासयाना
 च्वंबले ह्लियं हे थःथितिपिनि मस्त थःथाय् वया खं ह्लाना च्वंबं । वं
 चिन्तना यात कि जि थन च्वंच्वन धाय् व थःथितिपिनि मस्त जक वया
 खं ह्लाना च्वंबं थुपिनाप खं ह्लाय्गुली जक भुले जुयाच्वन धाय् जि
 जिगु प्रतिष्ठायागु ज्या छुं याय् फंमखु । जि जुलसां शास्ता याथाय् वना
 कर्मस्थान सयेके-सीके याना जंगले द्वाहांवने दःसा अति उत्तम ज्वी ।
 वं शास्ता नापलाना अरहन्त तक्क यागु कर्मस्थान कंके बिया उपाध्याय
 भन्तेयात वन्दना याना बिदा कया पात्र चीवर जोना विहारं प्याहांवया,
 यदि जि सत्तीगु चासे च्वं च्वन धाःसा जितः थःथितिपिसं सतःवं धका
 सच्छि व नीगू योजन तापाक वंन । अनंलि व छगू गांया ध्वाकाय् थ्यंका
 छह्य बुढाह्य मनू खना न्यना । “गथेखः महा उपासक ! थुगु प्रदेशे च्वने
 लाइकगु आररथक विहार दुला ?” वु भन्ते ! अथेजूसा जितः अनयागु
 लें कयनाबी माल । बुढाह्य उपासकयानं श्रामणेर खनेसाथं हे पुत्र स्नेह
 उत्पन्न जुयावल । अले वैंत अन हे च्वना लें कयना मव्युस्य, जि नापं
 ब्रिज्यांहें भन्ते ! जि लें कयनाबी धका थः नाप्यं बोनायंकल । श्रामणेर
 व उपासक नाप वना लेंया बिच्च अनेक प्रकारगु स्वां व फलं स्वभाय-
 मान जुयाच्वंगु न्यागू खुगू प्रदेश खना, थ्व प्रदेशया नां छु ? थुगु प्रदेश-
 यात छु धका धाई धका न्यं न्यं वना च्वन । उपासकं नं श्रामणेरयात
 उगु उगु प्रदेशयागु नां कं कं वना आररथक विहारे थ्यंका थ्व खः

मन्ते ! एकान्त सुविस्तागु षाय् थन बासयाना बिज्यांहूँ धका धया, छलपोलया नां छु ? धका न्यना, कन्हे जिमिगु गामे भिक्षा बिज्यांहूँ धका निमन्त्रणा याना षःगु गामे ल्याहाँ वना वनवास तिस्स धंहुय् श्रामणेर विहारे बिज्याना च्वंगु दु वसपोलयात यागु भोजन आदि ठीक थाक यानाति धका गाँवले तय्थाय् वना न्यंका बिल । श्रामणेरया नां ह्लापालाक तिस्स खः अनंलि पिण्डपात भिक्षा बीकुह्य तिस्स, कम्बल बीकुह्य तिस्स, व वनवासी तिस्स धंगु स्वंगू नां प्रसिद्ध जुया न्हेदें जक दुगु वंषया दुने हे प्यंगू नां प्रख्यात जुल । वसपोल कन्हे खुनु सुये उगु गामे भिक्षातन या बिज्यात । मनूतिसं भिक्षा बिया वन्दनायात श्रामणेरं सुखी ज्वीमा, दुःखं मुक्त ज्वीमा धका आशीर्वाद बिया बिज्यात । सुं छह्य हे नं वसपोलयात भिक्षा बिया याकनं षःगु छेँ द्वाहाँवने मफुत, सकलसिनं वंत हे जक मिखाफुति मयास्य स्वया च्वन । वं नं षःत मावको जक भिक्षा काल । अनंलि सकल गामे चर्वापि मनूत मुना वया वसपोलया पालिक्वे भोस्सुना “मन्ते ! छलपोल थ्व वर्षावास स्वला थन हे बितेयाना बिज्यांहूँ । जिमित त्रिशरण पञ्चशीले तथा बाछी छको अष्टाङ्ग उपोसथ शील काय्का छलपोल थनहे बिज्याय्गु धका जिमित वचन बिया बिज्यांहूँ धका बिन्ति याय् वसपोलं नं इमिगु उपकार समके जुया अन च्दनेगु वचन बिया ह्लियं वहे गामे भिक्षा बिज्याना च्वन । गाँवलेतिसं वन्दना याईबले सुखी ज्वीमा, दुःखं मुक्त ज्वीमा धंगु निगू शब्द हे जक धया बिज्याई । वसपोल अन वर्षावासया प्रथम मैना व दुतीय मैना बितेयाना बिज्याना तृतीयगु मैना बिते ज्वीव प्रति-सम्भवा सहितं अरहन्त जुयाबिज्यात । तदनन्तर वसपोल श्रामणेरया

उपाध्याय गुरु सारीपुत्र स्थविर महा पवारणा याना वर्वावास सिधेका शास्ता नापलाना वन्दना याना थये बन्तियात— “भन्ते जि तिस्स श्रामणेर याथाय् वनेत्यना ।” तथागतं— “वना वा हूँ सारीपुत्र !” धका भ्राजा जुया बिज्यात । वसगेल थः परिवारपि न्यासःह्य बोना प्याहाँ बिज्याना प्रायुष्मान मौद्गल्यायन ! जि तिस्स श्रामणेर याथाय् वनेत्यना धका धंविज्यात । मौद्गल्यायन स्थविरं जिनं प्रायुष्मान नाप वने त्यना धका न्यासःह्य थः परिवार भिक्षुपि नाप प्याहाँ बिज्यात । थुगुहे भ्राकारं महा काश्यप स्थविर, अनुरूद्ध स्थविर, उपालि स्थविर, पूर्ण स्थविर सकल महा श्रावकपि थ थःपिनि परिवारपि न्यासःह्य— न्यासःह्य भिक्षुपि नाप प्याहाँ बिज्यात । सकल महाश्रावक पिनि परिवारपि पीदोल भिक्षुपि दयाच्चन । इपि सकलें सच्छि व नीगू योजनयागु लें वना गोचर गांसे ध्यंकः बिज्यात । श्रामणेऱ्यात ह्लिथं उपस्थान यानाच्चर्वापि उपासकपिसं गांया ध्वाकाय् हे स्थविरपि खना ःह्योनेदना वन्दना याना देंना च्वन । अले इमिके सारीपुत्र स्थविरं न्यना बिज्यात—

“हे उपासकपि ! थुगु प्रदेशे आरण्यक विहार गनं दुला ?”

“दु भन्ते ।”

“भिक्षुपि दुगु विहार खःला ?”

“खः भन्ते !”

“छु नां जुयाच्चंह्य भिक्षु अन बासयाना च्वन ?”

“वनवास तिस्स स्थविर खः भन्ते !”

“अथे जूसा जिमित अन वनेत लें कयना ब्यु ।”

“छलपोलपि सु खः भन्ते ?”

“जिपिं श्रामणेरे याथाय् वयापि वया गुरुपि खः उपासक !”
 धका धया बिज्याय् व उपासकपिसं धर्म सेनापति प्रमुख सकल महा
 श्रावकपित ह्यसीका इपि अत्यन्त हर्षं व उत्साहितगु मन याना “थन
 भर्त्तानि च्वं च्वना बिज्याहुं भन्ते !” धका धया याकनं गांमे वना
 “वसपोलपि आर्यापि सारीपुत्र स्थविर प्रमुख चयेह्य महा श्रावकपि थः
 थःपिनि परिवारपि सहित श्रामणेरे भन्ते याथाय् बिज्यात, खाता, पीढा,
 देलासा, मतचिकं आदि जोना याकनं प्याहाँ वा” धका घोषणा यात ।
 मनूत नं तुरन्त हे खाता आदि जोका स्थविरपिनि ल्यू ल्यू वना
 वसपोलपिनि नाप्पं हे विहारे थ्यंकः वन । श्रामणेरे भिक्षु संघपि
 बिज्यागु सीका निह्य प्यह्य स्थविर पिनिगु पात्र चीवर कया आगतुक
 सेवा सत्कार यात । व स्थविरपित च्वनेगु थाय्-बाय् क्यना च्वं च्वं
 वात्र चीवर सचेया जुजुं हे द्यो ह्यउंस्य च्वनावल । सारीपुत्र स्थविरं
 उपासकपित धं बिज्यात— “उपासकपि द्विपि थः थःगु छे ल्याहाँ हूं
 द्यो ह्यउंस्य च्वनावये धुंकल ।” “भन्ते थौं धर्मश्रवण याय्गु दिन खः
 जिपि ल्याहाँवने मखुनि धर्मश्रवण याना च्वने, थ्वयां ह्लापा धर्मश्रवण
 याय्गु नं दुगु मखु” धका बिन्ति याय् व अथे जूसा “हे श्रामणेरे ! मत
 क्यका धर्मश्रवण याय्गु समय घोषणा यानाव्यु” धका धं बिज्यात
 श्रामणेरे अथेहे याना बिल । अले श्रामणेरेयात स्थविरं धं बिज्यात—
 “हे तिस्स ! छं उपासकपिनि धर्मश्रवण याय् मास्तिवल धका धया
 च्वन । इमित धर्मयागु खं न्यंकाव्यु धका धं बिज्याय् व उपासकपि छगू

पाखं हे देना भन्ते ! जिमि आयं “सुखी ज्वीमा, दुःखं मुक्त ज्वीमा” धंगु थुगु हे निगू पद बाहिक मेगु धर्म छुं मस्यू जिमित मेह्य हे धर्म-कथिक भन्ते बिद्या बिज्याहुं धका बिनितयात । श्रामणेर जुलसां अरहन्त ज्वी धुंकानं इमित धर्मदेशना याना मबिज्या । उगु समयस वैत उपाध्याय भन्तेन “हे श्रामणेर ! गथे जुया दुःख ज्वीगु, गथे जुया जुलसां दुःखं मुक्त ज्वीगु खः ? धका थ्व पद निगूया अर्थ छयाना कॅना व्यु” धका आज्ञा जुया बिज्यात । श्रामणेरं “ज्यू हवस भन्ते !” धया छायपातःगु पंखा ह्लातं ज्वना धर्मासने फेतुना न्यागू निकाययागु अर्थ व कारणा-कारण सालाकया प्यंगू द्वीपेसं घनघोर ज्वीक वावंगु सुपाय्ये स्खन्ध, धातु, आयतन, बोधिपाक्षिक धर्म अगल-अलग छुटेयाना अरहन्तया च्चका (= अन्त) या अनुसारं धर्मदेशना याना “भन्ते ! थुगु प्रकारं अरहन्त ज्वी धुंकूह्यसित सुख ज्वी, अरहन्त भावस थ्यंका हे जक दुःखं मुक्त ज्वी । मेपि मनूत जन्म ज्वीगु दुःख आदि व नरके वनीगु दुःख आदि मुक्त ज्वी फंमखु” धका धर्मदेशना यात । “असल जुल श्रामणेर ! छंगु आशीर्वाद पदया अनुसारं धर्मदेशना तसतं बांला जू । आ छं लेतया धर्मदेशना या” धका धं बिज्याय्व श्रामणेरं लेतया धर्म-देशना याना च्वं च्वं हे छो तुयुया बस्येलि श्रामणेरया उपासकत निध्व जुल । गुह्यं गुह्यं तिनं जिमिसं ह्लापा गबलेसं थथे कठोर हृदय दुह्य श्रामणेर मखनानि, छाय् थ्वसपोलं थपायसतं बांलाक धर्मदेशना याय् सयानं बाँया अद्यापि जिपि मां बाँया यासे च्वना उपस्थान-सेवा याना च्वनापि मनूतयेत धर्मयागु छगू पद हे जक जूसां कॅना मबिज्या धका तंचाल । गुह्यं गुह्यं मनूत जिमित लाभ जुल तःधंगु लाभ जुल, जिमिसं

जुलसां श्व श्रामणेरयागु गुणनं मसिया अद्गुणनं मस्यूसानं सेवा सत्कार उपस्थान याना वया च्वना । आजुलं जिमिसं वसपोलयाके धर्मदेशना न्यने दत धका प्रसन्न जुल । तथागत सम्यक्सम्बुद्धं नं उख्खुन्या दिने सुथ ह्लाप्पां लोके ध्यानं स्वया बिज्याना वनवासी तिस्स श्रामणेरया उपासकपि थःगु ज्ञान जाले द्वाहांवःगु खंका बिज्यात । लिपा छुज्वीथे धका बिचायाना स्वयाबिज्याना थुगु अर्थ लाभ ज्वीगु खंका बिज्यात । “वनवासी तिस्स श्रामणेरया उपस्थापक व्हातापि गुह्यं प्रसन्न जूपि दु, गुह्यं तंचापि दु । जिकाय् समान्ह्य श्रामणेर खंना तंचाया नरके कुत्तुं वनीपि ज्वनी । जि अन्न अवश्यमेव वनेमाल । जि अन्न वनेव इपि सकलें श्रामणेरया उपरे मैत्री चित्त उत्पन्न याना दुःखं मुक्त ज्वी ।” धंगु मत्ति खंका बिज्यात । इपि उपासकतिसं नं भिक्षु संघपित निमन्त्रणा याना गांमे वना मण्डप दयेके बिद्या यागु भोजन आदि तंयार याना आसन लाया संघपि बिज्याईगु लें पाखे स्वया च्वन । भिक्षुपि नं दिसा पिसाब याय् सिधेका भिक्षा वनेगु समय त्येव गांमे द्वाहां वनेत श्रामणेरयाके वना न्यंवन । “गथे छः तिस्स ! छ जिपि नापंतुं गांमे वनेगुला ? अथवा लिपा जक वयेगु ?” “जि वये त्येव हे जक वये भन्ते ! छल-पोलपि बिज्याहुं” धाय्व भिक्षुपि पात्र चीवर ज्वना वन । शास्ता जेतवन विहारे च्वना चीवरं पुना पात्र ज्वना छगू चित्त क्षणया भित्रे हे ऋद्धि बिज्याना भिक्षु संघपिनि दकले न्होने दना थःत वयना बिज्यात । सम्यक्सम्बुद्धं नं बिज्यात धका सकल गांमे खलबल जुया छगू हे जक कोलाहल जुयाच्वन । मनूतस्ये प्रसन्न चित्तयाना बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघ-पित आसने फेतुके बिद्या यागु मरिचरि आदि दान बिल । श्रामणेर नं

गाँमे द्वाहाँ बिज्यात । गाँमे चर्वाँपि मनूत छेँ प्याहाँवया बैत सत्कार पूर्वकं
 भिक्षा बिल । श्रामणेरं षःत मात्राछि जक भिक्षा ग्रहण याना कया
 भिक्षा पात्र यंका शास्तायात लःह्लाना बिल । शास्तानं हति तिस्स !
 धका ह्ला चक्कंका भिक्षा पात्र कयाबिज्याना— “स्व सारिपुत्र ! छं
 श्रामणेरया भिक्षा पात्र धका स्थविरयात षयना बिज्यात । स्थविरं
 शास्ताया ह्लातं भिक्षा पात्र कया श्रामणेरया ह्लाते बिया हँ श्रामणेर
 छं षःत प्राप्त जूगु थासे चवना भोजन याहँ धका धँबिज्यात । गाँमेचर्वाँपि
 मनूतसेँ बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघाँपित भोजनयाके धुंका शास्तायाके अनुमोदना
 याय्त फोन । शास्तानं अनुमोदना यानाबिज्यास्य षथे आजा जुया
 बिज्यात । “हे उपासकर्षि ! छिमित तःधंगु लाभ जुल, गुह्यस्या षः
 कुलूपग श्रामणेरया कारणं याना सारीपुत्र, मौद्गल्यायन, काश्यप व
 षथेह्य महाश्रावक पिनिगु दर्शनयाय दत । जिनं छिमि कुलूपग श्रामणेर-
 या कारणं याना हे थन वयेमागु छः । छिमित थ्वयागु कारणंयाना बुद्ध
 नं दर्शन पावेजुल तःधंगु लाभ जुल । छिमित भिगु लाभ जुल धका
 आजा जुया बिज्याय्व मनूतिसं बिचायात कि अहो ! शीत तःधंगु लाभ
 जुल । भगवान बुद्ध व महाश्रावक संघाँपि आराधना यायगु समर्थ दुह्य
 आर्ययागु दर्शन याना, बान बिया चवने दत । धका श्रामणेरया उपरे
 तंर्चाँपि मनूत प्रसन्न जुल प्रसन्न जूँपि मनूत नं क्षन हे अप्पो प्रसन्न जुल ।
 अनुमोदना याना सिधेका बिज्याय्व आपालं मनूत खोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वन । शास्ता आसनं देना ल्याहाँ बिज्यात । मनूत
 शास्ताया ल्यू ल्यू बना भचा उखे थ्यंक तःवना थः थःगु छेँ ल्याहाँवन ।
 शास्ता श्रामणेर नाप बिस्तारं बिज्याना श्रामणेरयाके थुगु थाय्थात

छु धाई ? थुगु थाय्या नां छु ? धका न्य न्यं बिज्याना च्वन । श्रामणेरं
नं ह्लापा वयात उपासकपिसं कौनातःथे मन्ते ! थ्व थाय्या नां थये
धाई, थ्व थाय्या नां थये छः धका थाय्यागु नां कौं कं बनाच्वन ।
शास्ता श्रामणेर नाप बिज्याज्यां पर्वतया च्वकाय् थ्यंकः बिज्यात । अन
चवं स्वेबले तापाक समुद्र खने दुगु जुयाच्वन । शास्तानं श्रामणेरयाके
न्यनाबिज्यात— “हे तिस्स ! थन पर्वतया च्वकाय् च्वना उखे थुखे
स्वेबले क्वे छु खनेदु ?”

“महासमुद्र खनेदु मन्ते !”

“व महासमुद्र खना छं छु मत्तीवः ले ?”

“मन्ते जि दुःखी जुया दुःखसिया च्वनागु बखते ह्यागु खोबि
जुलसां थ्व प्यंगू महासमुद्रया सिकं अप्पो ज्वीमा धंगु थये मत्ती व ।”
धका बिनियात । शास्तानं साधु ! साधु !! तिस्स ! व अप्पेहे छः ।
छह्य छह्य सत्थ प्राणिया दुःख—कष्ट ज्वीगु बखते हायावंगु ख्वबि प्यंगू
महासमुद्रे च्वंगु लःयासिनं अप्पो ज्वीफु धका प्राज्ञा जुया क्वेच्वंगु गाथा
उज्जुं बयेका बिज्यात :—

चतुसु समुद्रेसु जलं परित्तकं,
सतो बहुं अप्पसु जलं अनप्पकं ।
दुक्खेन फुट्ठस्स नरस्स सोचना,
किं कारणा सम्म तुवं पमज्जसी'ति ॥

अर्थ—

प्यंगू समुद्रे च्वंगु लः स्वल्प ज्वीफु, बयासिकं अप्पो मिखायागु

ख्वबि उवीफु, दुःखं थ्यूपि मन्तयेगु शोक रूपी ख्वबियागु अगत मडु ।
उकि हे पासा ! छ छुया कारणं प्रमादित जुया च्वना ?

तथागतं श्रामणेरयाके हानं न्यना बिज्यात । “तिस्स ! छ गन
बासयाना च्वना ?”

“थुगु पर्वत क्वस्सं पाखाय् भन्ते !”

“अन बासयाना छं छु चिन्तना याना ले ?”

“जि सिनावना थुगु यासे शरीर त्याग घानागुया थुलि उलि धंगु
परिच्छेद-प्रमाण मडु धंगु चिन्तना याना भन्ते !”

“साधु ! साधु !! तिस्स ! थुगुप्रकारं थुपि जुलसां सत्व
प्राणिपि ख्व पृथ्वीले गोतुला मसोगु थाय् धंगु गनं बुगु मखु धका आज्ञा-
जुया बिज्याना :—

उप सल्हक नामानं सहस्सानि चतुद्दस्स,
अस्मि पदेसे दड्ढानि नत्थि लोके अनामतं ।
यह्मि सच्चं च धम्मो च अहिंसा संयमो दमो;
एतदरियो सेवन्ति एतं लोके अनामतन्ति ॥

अर्थ—

उपसाल्हक धंगु नामं क्षिप्यदो को थुगु प्रवेशे जित उना छ्वे
धुंकल, थुगु पृथ्वीले जि सिना मवंगु थाय् गनं हे मडु । सुनां जुलसां

सत्य, धर्म, अहिंसा, संयम व इन्द्रिय ब्रमन यानाचवनी इपि आर्यपित हे
सोम्वारिपि धका धाई ।

ध्व गाथा जुलसां दुक निपाते उपसात्ह जातके कंनाबिज्यागु
खः । थुगु प्रकारं शरीर तोःता सिनाविपि सत्व प्राणिपि ध्व पृथ्वीले
सिनावने मनंगु प्रदेश धंगु दुगु मखु । आनन्द स्थविर छह्य हे जक ह्लापा
सीमनंगु थासे वना परिनिर्वाण जुया बिज्यात । आनन्द स्थविर छह्य
जुलसां सच्छिव नीदें बंध दयेका थःगु आयु संस्कार सोया बिज्याना
पवी धुंकुगु भाव सीका थनि न्हेनुत्वालं जि परिनिर्वाण ज्वीगु जुल धका
सकलसित सूचना बिया बिज्यात । व समाचार न्यना रोहिणी खुसिया
निखेपाखें च्वंपि मनूत मध्ये वारी च्वंपिसं जिमिसं स्थविरयात आपालं
उपकार यानातयागु दु उकिं आनन्द स्थविर श्रीभाय् बिज्याना परि-
निर्वाण जू बिज्याई धका धया जुल । पारि च्वंपिसं नं जिमिसं वसपोल-
यात आपालं उपकार यानातंगु दु उकिं जिमिथाय् बिज्याना परिनिर्वाण
जू बिज्याई धका धया जुल । स्थविरं इमिगु बचन न्यना जितः खुसिया
निखेर पाखे च्वंपिसं नं उपकार यानातःगु दु । ध्व छह्यसां ला जित
उपकार यानामतः का धका धाय् बर्हिपि सुं मडु । यदि जि खुसिया वारी
पाखे परिनिर्वाण जुल धासा पारी च्वंपिसं धातुकाय्या लागी पारी च्वंपि
वया त्वावं । यदि जि पारी वना परिनिर्वाण जूवन धासा वारी च्वंपिसं
नं अथेहे याई । त्वापु ज्वीगु जिगु हे कारणं याना ज्वी । शान्त जूसं
जिगु हे कारणं याना ज्वी धका चिन्तना याना बिज्याना वारी च्वंपि नं
जित उपकार याना तःपि खः । पारी च्वंपिसं नं जित उपकार यानातःगु

खः । जितः उरकार याना मतःपि सुं मडु । पारी चर्वापि मनूत पारी हे मुना च्वे । वारी चर्वापि मनूत वारी हे मुना च्वे धका धर्बिज्यात । अनंलि न्हेनु बुखुनु खुसिया बिच्चे ताय्गः सिमा न्हेमा पाय्जाःगु थासे आकासे मुलिर्पाति थ्याना फेतुना बिज्याना, आपालं जनतापित धर्मदेशना न्यंकाबिज्याना, अयेहे आकासे फेतुना बिज्याना च्वे च्वं तेजो धातु समापत्तिस च्वना बिज्यात । शरीरं मि ज्वाला प्याहँवल शरीर निगू भाग जुया छगू भाग वारी मेगु भाग पारी खुसिसिथे कुत्युंवल । आपालं जनतापिसं विलाप यात पृथ्वी हे धरकमान ज्वीक शोकं विलापयागु सलं ब्याप्त जुल । शास्ता परिनिर्वाण उवीबलेया सिनं शोकं विलापयागु सः तच्चोजुल । मनूत पिला तक्क खोया विलापयाना शास्तायागु पाब खीवर जोना उवीह्य स्वबिर बतल्लेयात जिमित शास्ता हे दुगु समान जुयाच्वन आ जुलसां जिमि शास्ता धायेनं हे परिनिर्वाण जुल धका पुतु पुतुं हाला जुल ।

हानं शास्तानं श्रामणेरयाके न्यना बिज्यात — “हे तिसस ! छ धगु जंगले चितुवा आदि पिनिगु सलं मग्याना ला ?”

“मग्याना भन्ते ! जित इमिः सः ताल धाय्व भन दकले जंगले च्वनेगु भानन्द जुयावः” धका बिनितयाना ख्वीपुति गाथा द्वारा वन— जंगलयागु वर्णना याना न्यंकल । अले वंत तथागतं -- हे तिसस ! धका सःता बिज्यात “छु खः भन्ते !” धका लिस बौव “जिपि ल्याहँवने थ्यना छ जिपि नाप बयेगु लाफी छंगु थासे ल्याहँ वनेगु ?” धका न्यना बिज्याय्व “जिमि उपाध्यायं जितः बोना यंका बिज्यासा नापं वये

मखुसा जि चवं च्वनागु जंगले संतुं ल्याहाँवने चन्ते !” शास्ता भिक्षु संघर्षि नाप ल्याहाँ बिज्यात । श्रामणेरं जुलसां यःगु चासेतुं ल्याहाँ वनेगु विचार जूगुलिं स्थविरं उगु भाव सीका बिज्याना— “हे तिस्स ! च्च यःगु चासे ल्याहाँ वनेगु इच्छा जूसा अनंतुं ल्याहाँ हूँ” धका धं बिज्यात । श्रामणेरं शास्तायात व भिक्षु संघर्षित नमस्कार याना यःगु चासेतुं ल्याहाँवन । शास्ता जेतवन विहारे ल्याहाँ बिज्यात । धर्म सभास भिक्षु-पिसं खं पितहल— “अहो ! तिस्स श्रामणेरं थाकुगु हे ज्या याना च्वन । व गर्भे च्वंबलेसंसिसें वया यःधित्तिपिसं न्हेगु मंगल दिन छुनु न्यासःह्य भिक्षुपित लः मदुगु दुरुई दायेकातःगु मधुरगु खीर हे जक दान बिल । प्रव्रजित जूबले यःगु विहारे बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित न्हेनु यकं लः मदुगु दुरुई दायका तःगु मधुरगु खीर हे जक भोजन याकल । प्रव्रजित जुया च्चान्ह दुखुनु गामे द्वाहाँवना निनुया भित्ते हे दोछिपु गा व पिण्डपात दोछिगु लाभ याना काल । हानं छुनुया दिनस दोछिपु कम्बल प्राप्त याना काल । थुगु प्रकारं वंत थन च्वं च्वंबले हे महानगु लाभ सत्कार उत्पन्न जुल । आ जुलसां थयिज्यागु लाभ सत्कार ब्याक्कं त्याग याना जंगले वना न्ह्योनेलागु त्वाक ज्यागु आहार अनुभव याना जीविका याना च्वन । तिस्स श्रामणेरं तःसकं दुःख कण्ठ सीफु धका खं जुया च्वंथाय् शास्ता बिज्याना आ थुगु अवस्थाय् छु खं जुया च्वन भिक्षुपि ! धका न्यना बिज्याना थुगु खं जुयाच्वन धका बित्ति याय्व तथागतं “खः भिक्षुपि लाभ सत्कार याका च्वनेगु लें मेगु हे निर्वाणे बनेगु लें मेगुहे दु धका आज्ञा जुया बिज्यात । थुगु प्रकारं लाभ सत्कार आपा दयेके धका आरञ्जक धुताङ्ग साधन यानाच्वंषि, थुकि हे

लाभ सत्कार याका चर्वपि भिक्षुपिनि प्यंगू अयाय (= नरक) यागु लुखा
 चाला च्वनी । निर्वाणे वनेगु इच्छायाना प्रतिपदा धर्म पालन याना-
 चर्वपिसं जुलसां, जुयाच्वंगु लाभ सत्कार यात त्यागयाना जंगले द्वाहाँवना
 उत्साह—कोशिस याना उद्योग याना अरहन्त पदस थ्यंकः वनी धका
 कारणाकारण चूलाका धर्मवेशना यानाबिज्यास्य थुगु गाया अज्ञा
 जुया बिज्यात :—

अञ्जाहि लाभूपनिसा अञ्जा निब्बाणगामिनी ।
 एवमेतं अभिञ्जाय भिक्खु बुद्धस्स सावको ॥
 सक्कारं नाभिनन्देय्य भिवेकमनुब्रूह्येति ॥

अर्थ—

लाभ प्राप्त ज्वीगु मार्ग मेगुहे, निर्वाण प्राप्त ज्वीगु मार्ग मेगुहे;
 भिक्षुपिसं बुद्ध शासने थुगु कारण सीका, सत्कार दयकेगु इच्छा मयासे
 एकात्त दास याय्गु चर्या वृद्धियाना यंकेभाः ।

पदार्थ— अन “अञ्जाहि लाभूपनिसा अञ्जा निब्बाण
 गामिनी” धंगु लाभ सत्कार दयेका च्वनेगु ध्व मेगुहे लेंपु जुया च्वन ।
 निर्वाणे वनेगु प्रतिपदा धंगु मेगुहे लेंपु जुया च्वन । लाभ सत्कार आपा
 दयेकीपि भिक्षुपिसं जुलसां भति भति अकुशल कर्म नं यानायंके मालेयो ।
 शरीर चात्वीकेगु ज्या आदि याना यंके माली, गुगु समये जुलसां शरीर
 चात्वीकेगु छुं छगू ज्या आदि याय्गु स्वं उगु समयस लोभ उत्पन्न जुया
 र्वं । खीर भोजन जाय्क दुगु देमाय् पच्चि तप्यंक जक थुना लिकाल

घासा पचिने किनावःगु हे जक यःत वै, पाँच बेक्वेका सासा कापबले जुलसां खीरयागु ग्वारा छुटेयाना हे जक प्याहां वै । अयेहे धँबें तुं शरीर बेक्वेके बले हे जक लाभ सत्कार आया दया वै । भ्व जुलसां धार्मिक मखुगु लाभ सत्कार जुया च्वन । गुगु जुलसां पुनर्जन्म माने यायगु, चौबर धारण यायगु, बहुभ्रुत जुया च्वनेगु, परिवार बयेकेगु, जंगले वना च्वनेगु इत्यादि थिबिज्यागु कारणं याना उत्पन्न जूगु लाभ सत्कार धार्मिकगु जूवनी । निर्वाणे बनेगु प्रतिपत्ति पूर्णयाना च्वं पि भिक्षुपिसं जुलसां शरीर बेक्वेकेगु इत्यादि ज्या त्याम याना छ्वे फयेकेमा । मिखां खंसां मखं पह याना च्वनेमा, खं ह्लाय सःसानं लाता पहयाना च्वनेमा, ह्लायपनं तासानं मतापह याना च्वनेमा । छलकपट मयास्य मायाजाल मयास्य ज्या याना च्वनेमा । “एव मेतं” धंगु यगु प्रकारं यगु लाभ सत्कार उत्पन्न ज्वोगु प्रतिपदा थुगु निर्वाणे बनीगु प्रतिपदा धंगु बांलाक स्वीका-ह्यसीका सकल संस्कृत धर्म असंस्कृत धर्म प्रवबोध जूगुलि याना बुद्धया सत्तिक च्वना बसपोलं बियाबिज्यागु अरवाबद अनुशासन बांलाक ग्यनीपि जूगुलि याना भाबक भिक्षुपिसं अधार्मिकगु प्यंगु प्रत्यय सत्कार स्वीकार याना काय्मते । धार्मिकगु लाभ सत्कारयात निन्दा नं याना छ्वेमते । काय विवेक अदि विवेकयात नं बृद्धियाना यंकी । अन काय विवेक धागु शरीरयात याकःखा एकान्ते तयातयेगु, चित्त विवेक धागु च्यागु समापत्ति याना जन्म जूवने स्वागु विवेक निर्वाणयात हे धागु खः । थुपि निगु मध्ये काय विवेकं मनूतय पुचले च्वनेगु मदयेका छ्वं, चित्त विवेकं बलेश पुचले च्वनेगु मदयेका छ्वं । जन्म जूवने स्वागु विवेकं याना संस्कार समेतं मदयेका छ्वं । काय विवेक चित्त विवेकयागु प्रत्यय जुया

बं । चित्त विवेकं जन्म जूवने म्वागु विवेकयागु प्रत्यय जुघाबं । धयातःगु नं दु काय विवेक व अनित्यगु शरीरया नैस्कम्मे लगेजुया च्वापि, चित्त विवेक व परिशुद्धगु चित्त दुपि, अत्यन्त तंस्य च्चना परिशुद्धपित जन्म कावने मागुया विवेक व जन्म कावने म्वापि मनूतयेगु संस्कारं युक्त जुयाच्चर्वापित धयातःगु छः । थुगु प्रकारं थुपि च्चे धया वयागु स्वंगू प्रकारगु विवेक बढेयाना वृद्धियाना बंका, उकिया सत्तिक वना बासयाना च्वापित धयातःगु अर्थ छः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापत्ति फल आबिस
अर्थकः वन ।

Dhamma.Digital
बनवासी तिस्त स्थविरया कथा सिधल ।

बाल वर्ग वर्णना सिधल
न्यागुगु वर्ग

६. पण्डित वर्ग

१. राध रथविरयागु कथा

“निधीनं व पवत्तारं” धंगु युगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन विहारे बासयाना भवना बिज्याबले आयुष्मान राधया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः । व जुलसां गृहस्थयागु समये श्रावस्ती नगरे छह्य गरीबह्य ब्राह्मण जुया चवन । जि जुलसां भिक्षुपिथाय् बना जीबिका यावने माल धका मत्तीतया विहारे बना घाँय् प्वीगु, परिवेणे बँप्वीगु, लः घले लः थँनेगु इत्यादि ज्या याना विहारे हे बास याना चवन । भिक्षुविसं नं व ब्राह्मणयात नयेगु तोनेगुलि संग्रहयात । प्रव्रज्या याना बीगु जक सुनानं इच्छा मया । व ब्राह्मण प्रव्रज्या ज्वी मखना मन खिन्न जुया कं कं गंसि जुयावन । अनलि छन्हया दिनस शास्तां सुय ह्हाप्यां लोके ध्यानं स्वया बिज्याबले व ब्राह्मण खना प्व छुज्वीह्य खः धका बिचायाना स्वया बिज्याना अरहन्त ज्वीह्य खः धंगु सीका बिज्याना संझाकाती विहारे चाह्य बिज्याय्थें बिज्याना ब्राह्मण नापलाना “हे ब्राह्मण ! छं छु याना जुया धका ग्यना बिज्यात ।”

भिक्षुपिनिगु व्रत प्रतिव्रत (=सेवा) याना जुया भन्ते !

इपिपाखे छंत छुं संग्रह—उपकार जूला ले ?

जू भन्ते ! भोजन मात्र प्राप्त जू । जितः सुनानं प्रव्रजित यायगु
इच्छा याना भिज्या । शास्तानं थुगु विषय कया भिक्षु संघपि मुंका
कारण न्यना बिज्यास्य, “हे भिक्षुपि ! छिपि मध्ये थ्व ब्राह्मणं यानातःगु
उपकार लुमपि सुं दुला ?”

सारीपुत्र स्थविरं विनितयात “भन्ते ! थ्व ब्राह्मणं जि छको
राजगृहे भिक्षा वना च्यना बले थमं फोनाहया तःगु जा छचतंचा जिगु
पात्रे तया बिल । थ्वं थुलि उपकारयागु जितः लुमं ।” अले तथागतं
सारीपुत्र स्थविरयात धया बिज्यात “अथे जूसा हे सारीपुत्र ! छंत
उपकार यानातःह्य ब्राह्मणयात छं दुःखं मुक्त यानाबी म्वाला ?” “माः
भन्ते !” धका विनितयाना सारीपुत्र स्थविरं व गरौबह्य ब्राह्मणयात
प्रव्रजित याना बिज्यात । वयात भोजन शालाय् दकले ब्वे पुच्छरे आसन
लाभ जुल । यागु (=जा ब्वाति) भोजन आदि कष्ट जुया च्वंह्य व
ब्राह्मणयात बोना सारीपुत्र स्थविर चारिकास चाह्यू बिज्यात ।
न्ह्याबलेसं वयात स्थविरं छं थ्व या ज्यू थथे यायमज्यू धका अववाद
अनुशासन याना बिज्यात । व ब्राह्मण सुवच (- धंगु खं न्यंह्य) जुया
प्याहाँवल । उपदेश ब्यू ब्यूगु ग्रहण याना कया उकिया अनुसारं शील
पालन याना च्वंगुलि याना ता मदुखं हे अरहन्त जूवन । स्थविर व बोना
चारिकां ल्याहाँ बिज्याना शास्तायात वन्दना याना छले लिक्क फेनुत ।
अले शास्तानं स्थविर नाप कुशल वार्ता सिधेका आज्ञा जुयाबिज्यात—
“हे सारीपुत्र ! छंह्य आंम चेला सुवच जूला ?” “जूः भन्ते ! अत्यन्त
सुवच जू थ्वयागु न्ह्यागु हे दोष क्यना ब्यूसां तं चायगु स्वभाव मदु ।”

“हे सारीपुत्र ! छ र्थिज्यापि चेलात वःसा गुलि दयेके यो ?”

“आपालं दयेके यो वन्ते !”

अनेलि छन्हूया दिनस भिक्षुपिसं धर्मसभास खें पितहल—

“सारीपुत्र स्थविर जुलसां कृतज्ञ जुया मेपिनिगु स्वल्प मात्रगु जक जूसां गुण लुमंका बिज्याईह्य खः । छगू चतंचा जक जा दान व्युगु गुण लुमंका अज्याह्य गरीबह्य ब्राह्मणयात प्रव्रजित याना बिज्यात । बयात भोजन शालास बकले बवेयागु आसन प्राप्त जुल । राध स्थविर नं अववाद उपदेश न्यने योहसित अज्याह्य हे गुरु चूचात धंगु खें जुया च्वन । शास्तां इमिगु खें न्यना बिज्याना हे भिक्षुपि ! आजक मखु सारीपुत्र स्थविर कृतज्ञता करपिसं यागु स्वल्प मात्र गुण लुमंका तःगु, ह्लापानं सारीपुत्रं कृतज्ञ-कृतवेदि जुया वःगु हे दु धका आज्ञा जुया बिज्याना उगु अर्थ प्रकट याना बिज्यात :—

अलीन चित्तं निस्साय पहट्टा महती चमू ।
कोसलं सेना सन्तुट्टा जीवगाहं अगाहसी ॥
एवं निस्सय सम्पन्नो भिक्खू आरद्ध बीरियो ।
भावयं कुसलं धम्मं योगवखेमम्मस पत्तिया ॥
पापुण्ययानुपुब्बेन सब्ब संयोजनवखयन्ति ॥

अर्थ—

अलीन चित्त कुमारया लागी तःधंगु लडाई त्याका बिल ।
कोसल जुजुया सिपाहँसेनात खुसि जुल । शत्रु जुजुयात म्वा म्वाकं हे

जोनाहल । थुगु प्रकारं नियम बल्लापि उद्योग-क्रोशिस याना चर्वोपि
भिक्षुपिसं योगक्षेम निर्वाण साक्षात्कार याना काय्या लागी कुशल धर्म-
यागु भावना याना का, सकल संयोजन-दुःखयात फुका क्रमैसित निर्वाणे
थ्यंकः वनेगु सो ।

एव जातक दुक निपाते चवंगु अलीनचित्त जातक विस्तार याना
कौनाबिज्यात । अबले जुलसां कःमितिसं तुती जूगु थःगु घा लाय्का
ब्यूगु उपकार समके जुया हाष्ठम्हं तुयूह्य मचाह्य किसि ब्यूह्य याकःचा
जक चाह्यू ज्वीह्य किसि जूह्य सारीपुत्र स्थविर हे खः, धका थुगु प्रकारं
स्थविरया कारणं याना जातकयागु कथा कौनाबिज्यास्य हे भिक्षुपि !
राध स्थविरं थेतुं सुवच-धैखंन्यंहा ज्वी फयेकेमा, थःगु दोष कयना
उपदेश ब्यूपि खना तंवाये मज्यू । थःत भववाद-उपदेश ब्यूपि जुलसां
गाडेयाना तःगु धन पिकया कयनाब्यूह्यथे खंके फयेकेमा धका अजा
जुया कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना यानाबिज्यास्य बवेचवंगु गाथा
उपदेश याना बिज्यात :—

निधीनं'व पवत्तारं यं पस्से वज्जदस्सिनं ।

निग्गय्ह वादि मेधावि तादिसं पण्डितं भजे ।

तादिसं भजमानस्स सेय्यो होति न पापियो'ति ॥

अर्थ—

थःगु दोष कयना बोह्यसित, गारेयाना तःगु धन कयना ब्यूह्य
कल्याणमित्र धका भापीमाः, पण्डितपिसं थःत न्वाना न्वाना स्यने कने
याइह्य नापं सत्संगत याई; अजापि नापं सत्संगत याःह्यसित अभिवृद्धि
हे उवी सिवाय हानि ज्वीमखु ।

पदार्थ — अन्न “निधीनं” धंगु अन्न अन्न उगु उगु थासे थुनातःगु लुं वहलं जागु निधान यानातःगु घःयात धागु खः । “पवत्तारं” धंगु दुःख सिया जीविका याना च्वंह्य गरीबह्य मनूयात ब्या—करुणा तथा जि नाप वा छंत जि सुख पूर्वकं जीविका याय्गु उपाय ब्यनाबी धका निधान याना—थुना तःगु घः दुथाय् यंका ब्यने यंकीह्यसित धागु खः । “वज्ज-दस्सीनं” धंगु निगू प्रकारं दोष ब्यनीपि, थ्वयात थुगु प्रकारं बांमलाक अथवा अपराधं संघया दब्धी जोने, कायल याय् धका करपिनिगु प्वा जक माज्जीह्य । स्यूगु दोष भेषित प्रकाश याय्त सोके धुंकुगु दोष जोना कया शीलादि वयात वृद्धि याना बीया लागी उगु उगु दोष ब्यना च्वे ल्ह्वनेगु स्वभावे थ्वं च्वंह्य । थन थुफियागु मतलब थ्व जुल कि गथे जुलसां गरीबह्य मनू थ्व धका सोका खयाना जूसां दाया जूसां निधान यानातःगु धन ब्यना ब्यूह्य खना तंचाई मखु प्रमुदित हे जक ज्वी । थथेहेतुं अदि-ज्याह्य मनूनं योग्य मज्जूगु अथवा दोंगु ज्या खंका कंना ब्यना ब्यूह्य मनू खना तंचाय् मज्यू शंतोष हे जक जुया च्वनेमा । भन्ते जिमिसं तःधंगु अपराध याय् लात जिमि आचार्यं उपाध्याय यागु थासे च्वना अववाद बिया हानं अपराध यात धाःसा हाकनं नं करुणा तथा बारंबार उपदेश अववाद बियाबिज्यांहुं धका प्रार्थना याय् फरकेमा । “निग्गट्ठ वादि” धंगु गुह्यस्यां थः नाप च्वंपि पासापिसं मलोगु ज्यायागु अथवा स्यनाबंगु खना, थ्वं जितः ख्वासिलेगु लः आदि बिया सत्कार पूर्वकं सेवा याना च्वन यदि जि थ्वयात छुं धाल धासा थ्वं जितः सेवा सत्कार याय्गु तोःतो । थथे ज्वीव जितः अहित ज्वी धका वयात छुं अववाद—उपदेश बीगु साहस मदया च्वनीगुयात “निग्गट्ठ वादि” धका धाई मखु ।

बं धुगु शासने फोहर-कचवं फंले याना बी । गुह्यस्यां जुलसां अर्थिज्यागु
 दोष खना, दोषया अनुसारं ख्याना स्वच्छुका-मोरेयाना दण्ड कर्म-
 सजाई यायां विहारं पितिना छवया जूसां स्यने कने याई अज्याह्यसित
 घात्थेयाह्य "निग्गयइ बाधि" धका घाई । गथे कि संभ्यक सम्बुद्धं
 आज्ञा जुया विज्यात "हे आनन्द ! जि निग्रह याय्माह्य सित निग्रह
 याना, प्रशंसा याय् बहह्यसित प्रशंसा याना गुह्यसिके ठोस-सारगु बुद्धि
 ई ब ध्व शासने टिके जुयाच्चनी ।" "मेधाधि" धंगु धर्मोज प्रज्ञां
 सम्पूर्ण जुया चर्वापत धागु खः । 'तादिसं' धंगु अर्थिज्याह्य पण्डितयागु
 भजन याय्मा सेवन याय्मा अर्थिज्याह्य पण्डित-आचार्ययागु सेवन-
 भजन याह्यस्या, अज्याह्यस्या चेला जूवह्यस्या भि हे जक ज्वी, कदापि
 मधि ज्वीमखु । वृद्धि हे जक ज्वी परिहानि ज्वीमखु ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापत्ति आदि फलस
 व्यंकः वन ।

राध स्थविरया कथा सिधल ।

२. अरुसजि पुनढबसुपिनि कथा

“ओबदेय्या‘नुसासेय्य’” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने बासयाना बिज्याना च्वंबले अरुसजिपुनढबसु भिक्षुपिनिगु कारणं याना आजा जुया बिज्यागु छः । धर्मदेशना जुलसां कौटागिरीस उत्पन्न जुल । इपि जुलसां निह्य भिक्षुपि अग्रश्रावकपिनि शिष्य जुया च्वन । लिपा इपि निह्य लज्जा मच्चापि पापिष्ट भिक्षुपि जुयावल । इपि निह्य छः परिवारपि न्यासःह्य भिक्षुपि नाप कौटागिरीस बासयाना च्वे च्वं स्वांमा थमं नं पिना जुल, मेपित नं पिका जुल । इमिसं थथिज्यागु अनेक प्रकारगु अनाचारगु, कुल दूषण ज्वीगु ज्या याना उकि उत्पन्न जूगु प्रत्ययं जीवन पालन यायां उगु आवासयात शीलवानपि भिक्षुपित च्वने अयोग्य ज्वीका बिल । शास्तानं उगु समाचार न्यना इमित पब्बाजनीय कर्म (—संघं पित्तिना छ्वेनु कर्म) याना बिज्यात । परिवारपि सहित सारीपुत्र मोद्गत्यायन अग्रश्रावकपि निह्यसित आमन्त्रण याना बिज्याना— “ह्वं सारीपुत्र ! इपि निह्य मध्ये सुनां छिमिगु वचन न्यनी मखु, इमित पब्बाजनीय कर्म याना पित्तिना व्यु । सुनां जुलसां छिमिसं धाधाथे याई इमित थः मन् सदाचारि यानायंकी इमित अववाद व्यु—अनुशासन याह्वे ।” अववाद व्यूबःपि अनुशासन यावःपि पण्डित मखुपित

अप्रिय ज्वी, पण्डितपित जुलसां प्रिय-मनाप ज्वी-ययि । धंगु कारणा
कारण चूलाका धर्मवेशना यानाबिज्याना, ववेच्वंगु गाथा आज्ञा जुया-
बिज्यात :—

अवदेय्या'नुसासेय्य असब्भा च निवारये ।

सतं हि सो पियो होति असतं होति अप्पियो'ति ॥

अर्थ—

अववाद याय्गु स्व, अनुशासन याय्गु स्व, अकुशल कर्म याय्गुलि
रोके यानाति, व अथे याय्गु सत्पुरुषपित प्रिय ज्वी (= ययि),
असत्पुरुषपित अप्रिय ज्वी (= ययि मखु) ।

पदार्थ— अत्र “अवदेय्य” धंगु कारण उत्पन्न जुया वयेव
न्वाइह्यसित ओवाद बीह्य धाई । उत्पन्न मज्जु अयसनं झीके दयेयो धंगु
इत्यादि प्रकारं मवःनिगु अय क्यना अनुशासन याई धागु खः । ख्वाले
न्होने हे धाय्गुयात ओवाद याय्गु धाई । ल्यूनं दूत जूसां छ्वया, पत्र
जूसां च्वया बोध याय्गुयात अनुशासन याय्गु धाई । छको जक धाय्गु-
यात ओवाद याय्गु धाई । हानं हानं बारंबार धाय्गुयात अनुशासन
याय्गु धाई । ओवाद यायां हे अनुशासन याय्गु खः धका थुगु प्रकारं
ओवाद याय्गु व अनुशासन याय्गु खः । “असब्भा च” धंगु अकुशल
धर्मयात पनातयेगु कुशल धर्मयात प्रतिस्थापना याय्गु धागु खः । “सतं
हि सो पियो होति” धंगु थिज्याह्य मनु बुद्ध आदि सत्पुरुषपित

[२५८]

प्रिय ज्वी । गुह्य जुलसां धर्मं मखंनिपि, परलोक पार मज्जुनिपि ग्रामिस
चक्षु जुयाच्चर्विपि, जीविकाया लागी जक प्रसजित जुयाच्चर्विपि, असत्पुरुष-
पिसं, ओवाद यापि अनुशासन यापित, “छ जिमि उवाध्याय मखु
आचार्य नं मखु जिमित छाया ओवाद या वया ?” धका म्हुतु रूपी शस्त्रं
सूज्जुपि अप्रिय जुया ययि मखु ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं ममूत ओतापत्ति आदिस ध्यंकः
वन । सारोपुत्र मोद्गल्यायनपि नं अन वना इपि भिक्षुपित ओवाद
अनुशासन याना बिज्यात । गुम्हं गुम्हं भिक्षुपि ओवाद ग्रहणयाना कया
बांलाक सदाचारि जुयावन । गुम्हं गुम्हं चीवर तोःता वन, मेपित
पन्नाजनीय कर्म (=संघं पितिना छ्वेगु कर्म) याना छ्वया बिज्यात ।

अस्सजि पुनढ्वसु पिनिगु कथा सिधल ।

३. छन्न स्थविरयागु कथा

“न भजे पापके मित्ते” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले, छन्न स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यात । व आयुष्मान जुलसां — “जि जिमि आयुपुत्र नाप महा अभिनिष्क्रमण याना प्याहाँ वनाबले उगुबखते वसपोल नाप प्याहाँवंपि सुं छह्य हे मखना । आ जुलसां जि सारीपुत्र धंह्य खः । जि मोद्गल्यायन धंह्य खः । जिपि अग्रश्रावर्कपि खः । धका इमिसं पिबंयाना जुल” धका थुगु प्रकारं निह्य अग्रश्रावर्कपित निन्दा अपहास याना बोबिया जुल । शास्तां भिक्षुपिनि पाखें व खें थ्यनाबिज्याना, छन्न स्थविरयात सःतके छ्वया बिज्याना, अववाद अनुशासन यानाबिज्यास्य समके बुके याकाबिज्यात । व स्थविरं उगु बखतये सुमुक सहन याना च्वना हानं नं वेंना स्थविरपित निन्दा चर्चायाना बोबिया हे च्वन । थुगु प्रकारं स्वको तक्क बोबिया जूह्यसित सःतकेछ्वया बिज्याना शास्तानं अववाद उपदेश बिया बिज्यास्य— “हे छन्न ! निह्य अग्रश्रावक धीपि कल्याण मित्रपि उत्तम पुरुषपि खः । थयिज्यापि कल्याण मित्र पिनिगु सेवन या भजन या” धका धर्मदेशना याना बिज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुयाबिज्यात :—

न भजे पापके मित्ते न भजे पुरिसा'धमे ।

भजेब मित्ते कल्याणे भजेथ पुरिसु'त्तमे'ति ॥

अर्थ—

पापि मित्राणि नाप संगतयाय् मते । अघमपि नाप संगतयाय् मते । कल्याण मित्राणि नाप संगत या । सत्पुरुषाणि नाप सत्संगत या ।

पदार्थ— उकियागु अर्थ काय दुश्चरित्र आदि अकुशल कर्म लगे जुया च्वंहा पापि मित्रयात धयातगु खः । अंगः तच्छायागु आदि अथवा न्यीछगु प्रकारगु माला ज्वीगु प्रभेदे मखुगु थासे लगेजूवनीहा अघम पुरुष धीपि निहा हे जक जूसां थुपि पापि मित्राणि पुरुषाणि इपि भजनयाय् मते सेवनयाय् मते धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत लोतापत्ति फलादिस ध्यंकः वंगु जुल । छन्न स्थविर जुलसां अववाद उपवेश न्यना नं ह्तापार्थे हे तुं भिक्षुपित बोबिल निन्दा चर्चायात । कन्हेखुनु शास्तायात व खं बिन्ति यावन । शास्तानं हे भिक्षुपि ! जि म्वाना च्वंतल्लेयात छन्नयात सेने कॅने याय् फंमखुनि, जि परिनिर्वाण ज्वी धुंका जक वंत सेने कॅने याय् फं धका आज्ञा जुया बिज्यात । परिनिर्वाण ज्वीतेका आयुष्मान आनन्द स्थविरं भन्ते ! जिमिसं छन्न स्थविर नाप गथे व्यवहार याय्गु खः ? धका न्यनेव तथागतं हे आनन्द ! छन्नयात ब्रह्मवण्ड बीमा धका आज्ञा जुया बिज्यात । वं शास्ता परिनिर्वाण जुया बिज्याय्वा आनन्द स्थविरं

[२६१]

आरोपनयागु ब्रह्म दण्ड न्यना छल स्पविर दुःखी बुर्मन जुया स्वको तक्क
दोहरेयाना न्यना मन्ते ! जितः नाशयाना बिज्याय् मते धका याचना
याना बांलाक व्रत नियम पुरेयायां याकनं हे प्रतिसम्भवा सहित घरहन्त
जुया बिज्यात ।

छल स्पविरया कथा सिधल ।

४. महाकप्पिन स्थविरया कथा

“धम्मपीति सुखं सेति” धंगु थुगु धमंदेशना शास्ता जेतवन महाबिहारे बासयाना च्वना बिज्याबले महाकप्पिन स्थविरया कारणं याना आजा जुयाबिज्यात । अनयागु थ्व छस्येनिस्स्येया कथा—बाखं छः ।

अतीत समयस जुलसां आयुष्मान महाकप्पिन पबुमुत्तर तथागतया चरण कमलस संकल्प याना संसारे चाहू जुजुं वाराणसी नगरया लिक्क थाज्या थाईपिमिगु गांमे थाज्या नायोषा कुले वंना जन्म कावन । उगु समयस दोछिह्य प्रत्येकबुद्धपि च्याला तक्क हिमालये बास याना बिज्याना वर्षात पिला जनपद पाखे बिज्याना बास याना बिज्याईगु जुयाचवन । छन्हूया दिनस वसपोलपि वाराणसी नगरया सत्तिक आकासं क्वाहाँ-बिज्याना सेनासन (= च्वनेगु थाय्-बाय्) दयेकेया लागी ग्वालि फोनावा हूँ धका जुजु याथाय् च्याह्य प्रत्येकबुद्धपि छ्वया बिज्यात । उगु समये जुलसां जुजुया सिनाज्या मंगलयागु समय जुयाचवन । वाराणसी जुजुं प्रत्येकबुद्धपि बिज्यात धागु न्यना, दरबारं प्याहाँवया, प्रत्येकबुद्धपि बिज्यागु कारण न्यना, थौं भन्तेपि ! जिमित फुसंत मडु कन्हे जिमिगु सिनाज्या मंगल छः । “कंस छलपोलपिनिगु ज्या याकाबी” धका धया प्रत्येकबुद्धपि निमन्त्रणा मव्युस्य हे दरबारे द्वाहाँवन । प्रत्येकबुद्धपि

मेथाय वना ग्वालि फोंबेने धका बिज्यात । उगु समयस थाज्या नायोया जहानह्य छुं छगू ज्यां याना धाराणसी शहरे वनाचवंबले वसपोल प्रत्येक-बुद्धपिं छना वन्दनायाना— “गथे छः भन्तेपिं ! समय मखुबले बिज्यात धका धया, च्वनिस्स्ये कोध्यंक उगु समाचार व्याक्कं न्यना श्रद्धा सम्पन्नह्य ज्ञांनुह्य व मिसां कन्हे भन्तेपिसं जिमिगु भिक्षा दान स्वीकार याना बिज्यांहुं” धका निमन्त्रणा यात । “जिपिं आपा दु केहे मयेजु !” धका धयाबिज्याय्व “छलपोलपिं गोह्य दु ?” धका न्यनासोया “जिपिं दोछिह्य दु” धका लिसः बिया बिज्याय्व,” भन्ते ! थुगु गामे नं दोछिगू थाज्या थाईपिं कालिगर तयेगु छे दु । छखा छखा छे छह्य छह्य भन्ते-पिन्त भिक्षा दान बी । जिमिसं हे छलपोलपित च्वनेगु थाय् नं दयेका बी” धका बिन्तियात । प्रत्येकबुद्धपिसं इमिगु निमन्त्रणा स्वीकार याना बिज्यात । व मिसा गामे द्वाहाँवना जि दोछिह्य प्रत्येकबुद्धपित निमन्त्रणा याना वयेधुन वसपोलपित च्वनेगु थाय् व यागु—भोजन आदि जोरजाम यानाब्यु धका घोषणायात । गाँया दध्वी मण्डप दयेके बिया, आसन लाया, कन्हेखुनु प्रत्येकबुद्धपित अन फेतुका, प्रणीतगु भोजन दोहलपा, भोजन याय् सिधेका बिज्याय्व, अन गाँमे च्वपिं सकल मिसात मुंका प्रत्येकबुद्धपित वन्दना याना भन्तेपिं ! एव वर्षावास स्वला थनहे च्वना-बिज्याय्गु वचन बिद्याबिज्यांहुं धका वचन कया, हानं गाँमेवना, “हे मां ब्वापिं ! छगू छगू कुलं छह्य छह्य मिजंत बसुला, कःति आदि ज्याभः जोना जंगलेवना, कुटि दयेकेत माःमाःगु सामान कयाहया, आर्यपित च्वनेगु छनेगु थाय् दयेकाब्यु” धका घोषणायात । गाँमे च्वपिं मनूतिसं व मिसा-यागु ध्रुववाद उपदेशे च्वना छह्य छह्यस्यां छगू छगू याना ह्लिने च्वनेगु

थाय् व चान्हे च्वनेगु थाय् दोष्ठिगू आश्रम दयेकेबिया, थःथःगु आश्रमे वर्षावास याना बिज्यापि प्रत्येकबुद्धापित “जि बांलाक उपस्थान—सेवा याय्,” “जि वयासिनं बांलाक उपस्थान सेवा याय्” धका सेवा सत्कार यात । वर्षावास सिधेव थःथःगु आश्रमे वर्षावास याना बिज्यापि प्रत्येकबुद्धापित स्वपु चौवर व गा छपु छपु तेंय्यार याके बिया, छह्य छह्य प्रत्येकबुद्धापित बोछि बोछि मूबंगु चौवर दान बीके बिल । प्रत्येकबुद्धापि वर्षावास सिधेका अनुमोदना याना थः माःमाःथाय् बिज्यात । गामे च्वापि मनूत नं थुगु पुण्यकर्मं याना, अनं मृत्यु जुया वना, तावतिस देव-लोके वना जन्म कावना, गणदेव पुत्र धंह्य जूवन । इमिसं अन दिव्य-सम्पत्ति अनुभव याना, काश्यप तथागतया समयस वाराणसी नगरे थाज्या थाईपि कुटुम्बिकया कुले वना जन्म कावन । थाज्या नायो मूलह्य कुटुम्बिकया काय् जुया जन्म जूवन । ईपि सकलें हे त्याय्हा त्यास्य जुया वया मेपिनिगु कुले वंभले इमि इमिगु हे कुले पंन वन । अनलि छन्हुया दिनस विहारे धर्मदेशना ज्बीगु धका घोषणा ज्बीव शास्तां धर्मदेशना याना बिज्याई धंगु समाचार न्यना ईपि सकलें कुटुम्बिकपि धर्म श्रवण थाय्या लागी थःथःपिनि जहानपि नाप्यं बिहारे वन । ईपि विहारया द्धवी थ्यने मात्रं तःसकं वा वया बिल । गुह्य कुलपुत्रतये थःपरे जूपि श्रामणेर इत्यादिपि दु, ईपि इमिगु परिवेणे द्वाहांवन । मेपि जुलसां अथे थःपरे जूपि सुं मदया, गनं द्वाहांवने मछाला बिहारया द्धवी पिने बां दाय्क हे च्वंञ्चन । अले इमित नायोह्य कुटुम्बिकं धाल— “सोगु दसा छको सो । कुटुम्बिक धंपिसं थुलि हे लज्जाचाय् बहजू ।”

“सो मालिक ! सोसं आ छुयाय् मालले ?”

“विश्वसिंपि सुं मदुगुलिं है थौं झी थुलि ज्वीका चवने माल,
 आ झी सकलें जाना धन मुंका परिवेण विहार छगू दयेके माल ।” ज्यु
 मालिक ! धका सकलें मानेज्वीव नायोह्यस्यां दोछिसाई दां तथा बिल ।
 मेपिसं न्यास-न्यास व मिसातिसं निसःत्या निसःत्या दां तथाबिल ।
 इमिसं व धन व्याक्कं मुंका दोछिगू गजू दुगु शास्ता बास याकेत महानगु
 परिवेण विहार दयेकेगु ज्या थाले याकल । ज्या तःधंगुलिं याना धन
 मगाना हानं ह्लापा बिक्कोया बच्छि-बच्छि दां बीके बिल । परिवेण-
 विहार तेंपार ज्वीव विहारयागु पनिस्था याबले बुद्ध प्रमुख भिक्षु
 संघपितं हेनु तक्क महादान बिया, न्योदोल भिक्षुपित स्वपु चीवर जोर-
 जाम याना, कुटुम्बिक नायोया जहानह्यस्यां जुलसां मेपिसं दान व्यूयासिनं
 विशेष याना दान बीगु इच्छा याना, शास्तायात दान बी धका अनोज
 स्वांया रंगदुगु दोछिसाइ दां बंगु गा नाप अनोज स्वांया धकिचा जोंका
 अनुमोदना यानाबिज्याबले शास्तायात उकिं पूजायाना, व गा शास्ताया
 चरणकमले तथा “भन्ते ! जि जन्म जू वंबंधाय् जिगु शरीर अनोज
 स्वांया रंग हे दय्माः ।” धका प्रार्थना यात । शास्तानं अयेहे ज्वीमा
 धका आशीर्वाद बियाबिज्यात । इपिं सकलें आयू दतल्ले अन चवना
 अनं सिनावना, देवलोके जन्म कावना, थुगु बुद्धोत्पाद समयस देवलोकं
 च्युत जुया वया, न्यादोह्य कुटुम्बिकपि कुक्कुटवती धंगु नगरे राजकुले
 जन्म जुया महाकप्पिन धंहा जुजु जुल । मेपिं पासापिं सकलें मन्त्रीपिनिगु
 कुलेवना जन्म जूवन । कुटुम्बिक नायोया कलाह्य मद्द बेशे सागल नगरस
 जुजुया कुलेवना जन्म कावन । अनोज स्वांयागु रंगयागु शरीर जुल ।
 बंत अनोजा देवी धका हे नां छुनातल । व ल्यास्य जुयावयेव कप्पिन

जुजुया दरवारे वया अनोजा महारानी धंहा जूवन । मेपि मिसात नं मन्त्री पिनिगु कुले जन्म जूवना, बंस जायावयेव इपि हे मन्त्रीपिनिगु छे हे बियाछोट । इपि सकसिनं हे जुजुपिनिगु सम्पत्ति समानगु सम्पत्ति अनुभव यात । गबले जुलसां जुजु सकल तिसा वसतं तिया किसि गया उबी, गबले इपि नं ग्रथेहे किसि गया ज्वीगु जुयाचवन । जुजु सन्न गया ग्रथवा रथे चवना बिज्याईबले, इपि नं ग्रथेहे सल व रथे गया ज्वीगु जुयाचवन । थुगु प्रकारं इपि सकले छपुचः जुया पुण्य याना बगुलियाना, छपुचः जुया हे सम्पत्ति अनुभव याना जुल । व जुजुया जुलसां वालो, वालवाहनो, पुफो, पुफवाहनो, सुपत्त धंपि न्याहा सल दुगु जुयाचवन । जुजुं व न्याहा सल मध्ये सुपत्त धंहा सल थमं गया मेपि प्यहा सल समाचार ह्येया लागी बिया बिज्यात । जुजुं इमित सुथ ह्लाप्पां नके त्वंके याका हें छिपि निगु स्वंगू योजन तक्क चाहुला बुद्ध, धर्म व संघ उत्पन्न जूगु समाचार न्यना जितः शुभगु समाचार कंवा धका छवया बिज्यात । इपि नगरया प्यखे पाखे च्वंगु प्यंगू धवाकां प्याहाँवना निगु स्वंगू योजन चाचा हिला छुं अज्यागु समाचार न्यनेगु मदया त्याहाँतुं वल । अनलि छन्हुया दिनस जुजु सल गया, दोछिहा मन्त्रीपिसं चाहुयेका, उद्याने बिज्याना च्वंबले त्यानु चायेक वपाचवपि न्यासःह्य बनिया साहु महाजनपि नगरे द्वाहाँवया च्वंगु खना, थुपि यात्रायाना त्यानुचाया वयाचवन ग्रवश्य नं थुमिगु पाखें छुं छगू भिगु समाचार न्यने दं धका इमित सःतके छवया, छिपि गुगु देशं वयापि खः ? धका न्यना बिज्यात । भो महाराज ! थनं तच्छि व नीगू योजन तापाक श्रावस्ती धंगु नगर छगू दु । जिपि अनं वयाचवनापि छः ।

“छिमिगु देशे छुं न्हूगु समाचार उत्पन्न जूगु दुला ?”

महाराज ! मेगुला छुं मदु । तर संम्यक सम्बुद्ध जुलसां उत्पन्न जुया बिज्यागु दु ।” धका कनेमात्रं जुजु उगु समयस न्यागु प्रकारगु प्रीति थ्यूगु शरीर जुया छुंहे लुमंकातये मफया भतीचा विश्रामयाना, “भो बनिजाल्पि ! आ नकतिनि छिमिसं छु धयागु छः ?” धका न्यना-बिज्यात ।

“महाराज ! बुद्ध उत्पन्न जुयाबिज्यात” जुजुं निकोलनं स्वको-लनं अथेहे धाय्के बिद्या समय बितेयाना प्यकोया खुसी छु धयागु छः बनिजाल्पि ? धका न्यना बिज्याना, महाराज ! बुद्ध उत्पन्न जुयाबिज्यात धका न्यंकेव । जुजुं बनिजाल्पि ! छिमित सच्छिदोल दां बकस बी धका आज्ञा जुया मेगु नं छुं समाचार दुला ? धका न्यना बिज्याय्व, दु महाराज ! धर्म उत्पन्न जुयाबिज्यात । ध समाचार नं न्यना ह्लापाथे हे तुं स्वकोतक्क धाय्का समय बितेयाय् धुंका प्यकोया खुसी धर्म उत्पन्न जुल धका शब्द उच्चारण याय्मात्रं थुकी नं छिमित सच्छिदोल दां बकस बी धका आज्ञा जुया, मेगु नं छुं समाचार दनिजा ? बनिजाल्पि ! धका न्यना बिज्यात । दनि महाराज ! संघ उत्पन्न जुल धका कनेव व नं न्यना अथेहे स्वकोतक्क विश्रामकथा समय बितेयाना प्यकोया खुसी संघ धका शब्द उच्चारण याय् मात्रं थन नं सच्छिदोल दां बकस बी धका आज्ञा जुया, मन्त्रीपिनि पाखे स्वया भो मन्त्रीपि ! छिमिसं छु याय्गु छः ? धका न्यना बिज्यात । मन्त्रीपिसं “महाराज ! छलपोलं छु याना बिज्याय्गु ले ?” धका न्यनेव “भो मन्त्रीपि ! जि जुलसां बुद्ध उत्पन्न

जुल, धर्म उत्पन्न जुल, संघ उत्पन्न जुल धंगु शब्द न्यने धुंका दरवारे ल्याहंवने मखुत । शास्ता याथाय् वना प्रव्रजित जूवने । अले मन्त्रीपिसं घाल "महाराज ! अथे जूसा जिपिनं छलपोलया नाप्यं हे वना प्रव्रजित जूवने । जुजुं लुंयागु पाताय् आखः चवके बिया व्यापारीतयेत धया-बिज्यात "अनोजा धंहा महाराजिन छिमित स्वसः दो दां बी । छिमिसं वयात थथे नं न्यंकाव्यु "जुजुं जुलसां छिमित सुख ऐश्वर्यं व्याक्कं तोःता बिज्याय् धुंकल । छिमि योयोथे सम्पत्ति परिभोग या । यदि इमिसं जुजु गो धका न्यंसा शास्ता याथाय् दना प्रव्रजित जूवने धका धयावन धका कनाव्यु धका धयाछ्वत । मन्त्रीपिसंनं थःथःपिनि जहानपित अथेहे धका समाचार छ्वयाबिल । जुजु व्यापारीतयेत दरवारे छ्वया बीधुंका दोछिहा मन्त्रीपिसं चाहुएका उगुक्षणं हे अनं प्याहंविज्यात । शास्तानं उखनुया दिने सुथ ह्लाप्पां ध्यानं रवया दिज्याना ! महाकप्पिन जुजुया परिवारपि खना, थ्व महाकप्पिन जुजु व्यापारितये पाखे त्रिरत्न उत्पन्न जूगु समाचार न्यना इमिगु वचनयात स्वसःदोल दामं पूजायाना, राज्य व्याक्कं त्यागयाना, दोछिहा मन्त्रीपिसं चाहुयेका जिथाय् वया प्रव्रजित व्वीगु इच्छायाना कन्हे प्याहंवेगु जुल । व जुजु जुलसां परिवारपि नाप्यं प्रतिसम्भवा सहित अरहन्त जू वेतिनि । वंत लें सोवनेमाल धका कन्हे-खनु, अक्रवति जुजुं चीधंगु गांया द्वाऱ्यायात लें सोवथें, थःथःमं हे पात्र चीवर जोना, सच्छि व नीगू योजन दुगु लेंस बिज्याना चन्दमागा खुसि सिथे निग्रोध सिमाक्वे खुगू प्रकारयागु रश्मि फिजेयाना फेतुना चवना बिज्यात । जुजु नं लेंस वया चवचवं खुसि छधा दुयाय् थ्यंका थ्व खुसियानां छु ? धका न्यनाबिज्यात ।

थ्व खुसिया नां अवरच्छा खः महाराज !

थ्व खुसिया परिमाण गुलि दु ?

छगू गाव्त ता जा निगू गाव्त ब्या दु महाराज !

थन नांचा अथवा दोंगाचात दुला ?

मदु महाराज ! क्षीसं नांचा आदि सोजुल घासा जन्म जूवने बुढा जूवने माली जि जरामरणयागु चिन्तना मयास्य, त्रिरत्नयागु आधार कया प्याहां वयागु खः । इमिगु आनुभावं याना थ्व लः लःथें मज्जीमा त्रिरत्नया गुण स्मरणयाना ‘ इतिपिसो भगवा अरहं म्मासग्बुद्धो बिज्जा चरण सम्पन्नो ’ धका बुढानुस्मृति लुमंका परिवारपि सहितं दोछिह्य सल नाप लःया द्योने वन । सिन्धव सलत लोह्या द्योने वनेथें लःया द्योने वन, सलतय् खोया च्चका एकू जक सखं प्यात । व जुजु उगु खुसि पार तरे जुया बनेधुंका, मेगु नं खुसि छधा खना थ्व खुसिया नां छु धका न्यनाबिज्यात ।

“थ्व खुसिया नां नीलवाहिनी खः महाराज !”

“थ्व खुसियागु परिमाण गुलि दु ?”

“जाः बागू योजन, ब्यानं उलिहे दु महाराज !” ‘ स्वावखातो भगवता धम्मो ’ धका धर्मानुस्मृति लुमंका वना, व खुसि नं पार तरे जुया वना, मेगु नं खुसि छधा खना, “थ्व खुसिया नां छु” धका न्यनाबिज्यात ।

“चन्द्रभागा धंगु खुसि खः महाराज !”

“श्व खुसिया परिमाण गुलि दु ?”

“जा: छगू योजन दु, ब्यानं उलिहे दु महाराज !” मेगु खं
 व्याकं ह्लापाया येतुं खः । श्व खुसि खना जुलसां “सुपटिपन्नो
 भगवतो सावक संघो” धका संदानुस्मृति लुमंका खुसि छिनावन ।
 श्व खुसि छिना वना च्वंबले खुसि पारी शास्ताया शरीरं प्यहाँ वयाच्वंगु
 छगू प्रकारयागु ज्योति-रश्मि छनेदया वल । निगोध सिमायागु सिमा
 कचा सिमा मा लुंयागु वणथें ह्याःसुस्ये च्वंच्वन’ । जुजुं चिन्तनायात
 श्व प्रकाश जुलसां चन्द्रमायागु नं मखु, सुर्धोयागु नं मखु, ब्रंहा, नाग,
 गरूड आदिपिनिगु नं मखु निश्रयनं जि शास्ताया उद्देश्य याना वया
 च्वनाबले महान जुया बिज्याकहा गौतम बुद्धं जित खंका बिज्यात
 ज्वीमा धका मत्ती त्वोका, व जुजु उगु अवस्थास तुरन्त हे सलम्हं क्वाहाँ-
 वया, वचछुना रश्मियागु अनुसारं शास्ताया लिक्कवना मनोशिलायागु
 रसे दुवंहथें बुद्ध रश्मिया दुने द्वाहाँवना शास्तायात वन्दना याना
 दोछिह्य मन्वीपिं सहित छले लिक्क वना फेतुना च्वंच्वन । इमित शास्तां
 आनुपूर्वि कथा कनाबिज्यात ।

जुजु धर्मदेशनाया अन्तस परिवारपिं सहितं लोतापत्ति फले
 प्रतिष्ठित ज्वन । तदनन्तर सकलें दना तथागतयाके प्रवज्या फोन ।
 शास्तानं थुपिं कुलपुत्रपित ऋद्धिमय चीवर प्राप्त ज्वीला मज्वीला धका
 बिचायाना, स्वयाबिज्याना थुपिं कुलपुत्रपिसं ह्लापा प्रत्यकबुद्धपिं दोछिह्य-
 सित दोछिगू स्वपु चीवर दान बिया वल । काश्यप तथागतया समयस
 न्योदोल भिक्षुपित नं न्योदोलपु चीवर दान बियावःगु दु, अमित ऋद्धिमय

चीवर प्राप्तज्जीगु छुं आश्रयंगु खें मखु धका सीका बिज्याना, जवगु ह्ला चक्कंका वा भिक्षुपि ! बांलाक दुःखयागु अन्त याय्या लागी ब्रह्मचर्या-यागु आचरण या” धका आज्ञा जुया बिज्यात । इपि सकलें तुरन्त उगु क्षणेहे अष्ट परिष्कार जौपि सच्छि दं दुपि स्थविरपिथें जुया आकासे थाहांवना, हानं क्वाहांवया शास्तायात वन्दनायाना, यःषःगु यासेवना केतूवन । इपि व्यापारित नं राजकुले बना जुजुं छोयाहःगु कारण कंके छोट । रातिं दरबारे द्वाहां वा धका धायेके हयेव द्वाहांवना वन्दनायाना छले लिक्क च्चंच्वन । अले इमिके महारानि न्यन— “हे व्यापारित ! छिपि थन छु कारणं वयागु खः ?”

“भो महारानी ! जिमित जुजुं छलपोल याथाय् छ्वयाहःगु खः । जिमित जुजुं स्वसःदो दां बकस बियाबिज्यात ।

“छिमिसं आपा हे धन धाल । छिमिसं जुजुयात छु याना बिया ? छिपि खना जुजु छु कारणं खुशि जुया थुलिमाछि धन बीकल ?”

“भो महारानी ! मेताया कारणं मखु जुजुयात जिमिसं सभाचार छगू कनाबिया ।” धका कन ।

“उगु समाचार जिमित नं कने फुला महाजर्नापि ?”

“कनाबीफु महारानी !”

“अथे जूसा कनाभ्यु महाजर्नापि ।”

“भो महारानी ! लोके बुद्ध उत्पन्न जुया बिज्यात धका कनेमात्रं व महारानी नं व समाचार न्यना ह्लापायाथेंतुं प्रीतिं ध्यूगु शरीर जुया,

स्वकोतक्क छुं हे विचारयाय् मफया, प्यकोया खुसी महारानिं “बुद्ध धंगु पद न्यना हे महाजनपि ! छिमित जुजुं गुलि घन बिया बिज्यात ?” “सच्छिदोल दां बिया बिज्यात महारानी !” हे महाजनपि ! जुजुं छिमित थथिज्यागु समाचार न्यना सच्छिदोल दां बिया अयोग्यगु ज्या याना बिज्यात । जि जुलसां जिगु थ्व गरीपगु भेट स्वरूप स्वसदो दां छिमित बी । छिमिसं जुजुयात मेगु छु समाचार न्यंका ? इमिसं थुगु थुगु समाचार न्यंका वया धका मेगु नं निगू समाचार न्यंका बिल । महारानिं ह्लापाया थेंतुं हे प्रीति शरीर प्रफुल्लित जुया स्वकोतक्क स्मृति मदयावना प्यकोया खुसी अथेहे न्यना, स्वंगू स्वंगू सच्छिदोल दां बकस बीके बिल । थुगु प्रकारं इमिसं मिनिगू सच्छिदोल दां प्राप्त याना काल । अले इमिके महारानिं जुजु आ गन दु ? पुता ! धका न्यनाबिज्यात । जुजु शास्ता याथाय् वना, प्रव्रजित जूवने धका बिज्यात । जित जुजुं छु आजा बिया-हःगु दु ले ? धका न्यनेव वसपोलं सकल ऐश्वर्य व्याक्कं छःपित तोःता ह्या बिज्यात । छपिनि इच्छानुसारं गथे माल अथे याना बिज्यांहुं ।

“मन्त्रीपि गन दु ले ? महाजनपि !”

“इपि नं जुजु नाप्यं हे प्रव्रजित ज्वी धका वने धुकल महारानी !”

महारानिं मन्त्रीपिनि जहानपि सःतके छ्वया “मै ! छिमि मातपि जुजु नाप्यं प्रव्रजित ज्वी धका वने धुकल । आ छिपिं छु याना च्वनेगु ?” धका न्यना बिज्याय्ब “भो महारानी ! इमिसं जिमित छु शंसेस बियाहल ?” धका न्यन । “इमिसं जुलसां थःथःगु सम्पत्ति व्याक्कं

छिमित तो:ताहये धुंकल । आ छिमिगु इच्छानुसारं व सम्पत्ति छिमिसं परिभोग याना छे ।”

“छलपोल महारानीं छु याना बिज्याय्गु ले ?”

“हे मैचापि ! वसपोल जुजु जुया नापं लेंया बिच्चे च्वना हे स्वंगू सच्छिदोल दामं स्वंगू रत्नयात पूजायाना, थःगु सम्पत्तियात खंपातः थें तो:ता प्रव्रजित ज्वी धका प्याहाँ बिज्यात । जि जुलसां स्वंगू रत्नयागु समाचार न्यना स्वंगू रत्नयात गुंगू सच्छिदोल दामं पूजायाना, थज्यागु सम्पत्ति धंगु केवल व जुजुयात जक दुःखयागु कारण मखु । जितः नं दुःखयागु हे कारण खः । सुनां जुलसां जुजुं फाना थकूगु ई जंधुली फयाकया म्हुतुं दुकाई ? जितः सम्पत्तियागु आवश्यकता दुगु मखु । जिनं शास्ता याथाय् वना, प्रव्रजित जूवने धका धयाबिज्याय् व मन्त्रीपिनि जहानपिसं ओ महारानी ! जिपि नं छःपि नाप्यं हे वना प्रव्रजित जूवने धका बिनियाय् महारानीं फःसाला ज्यगु खः मैचापि ! धका आज्ञा जुल । अले इमिसं जिमिसं अथे याय्फु महारानी ! धका बिनियात । अथे जूसा जि नाप्यं वा धका धया दोछिगू रथ जोतेयाका रथे च्वना इपि नाप्यंतुं प्याहाँबिज्याना लेंया बिच्चे ह्वाप्यायागु छुसि खना, गथे जुजुं न्यंगु खः अथेहे न्यना सकल प्रवृत्ति सीका जुजु बिज्यागु लें मालास्व धका धयाबिज्यात । सिन्धव सलतयेगु पला ख्वाय् खनेमदु महारानी ! धका बिनियाय् जुजु स्वंगू रत्न लक्षयाना प्याहाँबिज्याना सत्य क्रिया याना बिज्यात ज्वीमाः । जिनं स्वंगू रत्न लक्षयाना प्याहाँबियागु खः उकियागु आनुभावं याना थ्व छुसिया लः लःथें मज्वीमा धका अधिष्ठाण याना त्रिरत्नयागु गुण स्मरण यायां दोछिगू रथ लःया छोने हाँकैयाना

यंकल लः जुलसां लोहैया पाताथें छाना बन । रथया घःचायागु नेमि च्वका भति भति जक लखं प्यात । थुगु हे प्रकारं मेगु निगु छुति नं तथे जुयावन । शास्तानं इपि वयाचवंगु सीका बिज्याना, थःगु छचाखेरं फेतुना च्वपि भिक्षुपि इमिसं मखनीगु अधिष्ठाण यानाबिज्यात । अनोजा महारानीं नं ले वना च्वेच्वं शास्ताया शरीरं प्याहांवया च्वंगु छब्बन्न रश्मि खना, अथेहे चिन्तना याना शास्ता याथाय् वना वन्दना याना, छखे लिक्क च्वना बिन्तियात — “भो अन्ते ! महाकप्पिन जुजु छलपोल लक्षयाना प्याहांवःगु खः थन थ्यंकःवल ज्वीमा इपि गन दु ? कृषापूवंकं निमित्त नं क्यनाबिज्यांहुं ।”

तथागतं “हे महारानीपि ! फेनिंतु इमित्त जुलसां छिमिसं थनहे च्वना खनीतिनि” घका आज्ञा जुयाबिज्याय् इपि सकलें हर्षंगु मनयाना थनहे जुलसां फेतुना जिमि भातपि दर्शनयाय् दैन घका अनंतुं फेतुत । शास्तानं इमित्त आनुपूर्व कथा कनाबिज्यात ।

धर्मदेशनाया अन्तस अनोजा महारानी परिवारपि सहितं लोता-पत्ति फलस थ्यंकः बन । महाकप्पिन स्थविरं इमित्त कनाबिज्यागु धर्म-देशना न्यना परिवारपि सहितं सकलें प्रतिसम्भिदा सहित् अरहन्त जुया-बिज्यात । उगु समयस तथागतं महारानीपित्त भिक्षुपि थ्यनाबिज्यात । इपि अन थ्यंकः वये साथं काषाय वस्त्र धारणयाना च्वपि छ्यो मुडे-यानातःपि थः भातपि खना चित्त एकाग्र ज्वीमखु, उकिं याना इमिसं मागंफल साक्षात्कार यानाकाय् फंमखु घका उकिं इमित्त निश्चलनु अद्वास प्रतिसिथत याना, भिक्षुपि नं अरहन्त ज्वी धुंका जक ऋद्धि हटेयाना क्यनाबिज्यात । इमिसं नं बसपोलपि खना थ्याकुं जोरेयाना—मोस्सुना

वन्दनायाना भन्ते ! छलपोलपिला प्रव्रजित ज्वीगु कार्यं सफलयाणा
 बिज्याय् धुंकल धका धया शास्तायात वन्दनायाना छले लिक्क चवना
 प्रव्रज्या फोन । अथे महारानीपिसं प्रव्रज्या फोनेव शास्तानं उप्पलवण्ण
 भिक्षुणी थन वयेमाल धका चिन्तना याना बिज्यात । गुम्हंस्यानं थये नं
 धादु शास्तानं जुलसां इपि उपासिकापित धयाबिज्यात— “भिक्षुनी
 पिथाय् वना प्रव्रजित जूहूँ ।” इपि सकलें क्रमैसित चारिका याना बँबं
 लेंया बिच्चे आपालं जनतापिसं स्वागत सत्कार याका सच्छिव नीगू
 योजन न्यास्य हे वना भिक्षुनीपिथाय् वना, प्रव्रजित जुया अरहन्त जुया-
 वन । शास्तानं दोछिह्य भिक्षुपि बोना आकासं हे जेतवने त्याहाँ
 बिज्यात । अन जुलसां आयुष्मान महाकप्पिन चान्हे व ह्तिने चवनेगु थासे
 चवना अहो सुखं ! अहो सुखं ! धका उदान (— प्रीति वाक्य) धया जुल ।
 भिक्षुपिसं तषागतयाथाय् वना विन्ति यावन— “भन्ते ! महाकप्पिन भिक्षु
 अहो सुखं ! अहो सुखं !! धका उदान (- प्रीति वचन) धाधां चाहू
 जुल थःगु राज सुख लुमंका अथे हाला जूयें चवं ? । शास्तानं बंत
 सःतके छ्वया— “धायेनं खःला कप्पिन छं थःगु राज सुख लुमंका
 उदान वचन धयाजुल धाःगु ?” “भन्ते भगवान छलपोलं जि गुगुया
 लागी उदान वचन धया जुयागु खः व सिया बिज्यागु हे दु ।”
 शास्तानं— “मखु भिक्षुपि ! जि पुत्रं राज सुखया लागी उदान वचन
 धया जूगु मखु, जिह्य पुत्रया जुलसां धर्मप्रीति धर्मस रति—राग उत्पन्न
 जुया अमृत महानिर्वाणया निम्ति उदान (= प्रीति वाक्य) धया जूगु
 खः धका आज्ञा दयेका कारणाकारण मिलेयाना धर्मवेशना यानाबिज्यास्य
 थुगु नाथा उजुं जुयाबिज्यात :—

धम्मपीति सुखं सेति विप्पसन्नेन चेतसा ।
अरियप्पवेदिते धम्मे सदा रमति पण्डितो'ति ॥

अर्थ—

धर्मं प्रीति याइपि मनूत चित्त अत्यन्त प्रसन्नयाना, सुखपूर्वकं
न्ह्यो वयेकी, पण्डितपि मनूत आर्यपिसं कनाबिज्यागु धर्मं सदानं न्ह्याई-
युका लीन जुया च्वनी ।

पदार्थ— अत्र “धम्म पीति” धंगु धर्मंयागु रस वान याइपिसं
धर्मं रस त्वना ज्वी धंगु अर्थं खः । धर्मं रस धंगु छुं छगु थलेतया त्वनेथे
स्वने ज्यगु मखु । गुंगु प्रकारयागु जुलसां लोकोत्तर धर्मं नामकायस
स्पर्शं ज्वीबले आरम्मणं साक्षात्कार यायां परिजाभिसय आदि दुःख
आदि आर्यसत्य व्दीका कया धर्मंयागु रस त्वनी धंगु अर्थं ज्वनी ।
“सुखं सेति” धंगु धर्मदेशना याय् मात्रं हे प्यंगु इरिया पथस सुखपूर्वकं
बासयाना च्वनी धंगु अर्थं खः । “विप्पसन्नेन” धंगु शुद्ध निमलं जुया
क्लेशं छुं छुं हे मवुगु । “अरियप्पवेदिते” धंगु बुद्धादि आर्यं पुद्गलपिसं
कनाबिज्यागु स्मृतिपस्थान इत्यादि भेदं दुगु न्ह्येगु बोधिपाक्षिक धर्मं ।
‘सदा रमति’ धंगु थयिज्यागु धर्मरूपी प्रीतिस अत्यन्त प्रसन्नगु चित्त
ज्वना बासयाना च्वना पण्डित गुणं संयुक्तं जुया सदा सर्वदा रमनं जुया
च्वनी अत्यन्त प्रमुदितं जुया च्वनी धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूतं स्रोतापन्नं आदि जुयावन ।

महाकप्पिन स्वविरया कथा सिधल ।

५. पण्डित श्रामणेरया कथा

“उदकं हि नयन्ति” धंगु थंगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
 बिहारे बासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले पण्डित श्रामणेरया कारणं
 याना आज्ञा दयेका बिज्यात । अतीत समयस जुलसां काश्यप संम्यक
 सम्बुद्ध न्यीदोल क्षीणालव भिक्षुपिसं चाह्येका वाराणसी नगरस
 बिज्यात । मनूतिसं थःथःगु समथं अनुसारं व्याह्य झिह्य पुचः पुचः मुना
 आगन्तुक दान आदि प्रदान यात । अनंति छन्हया दिनस शास्ता नं
 भोजनयाय सिधेका थथे अनुमोदना धर्मदेशना याना बिज्यात । हे
 उपासक उपासिकारिपि ! थ्व संसारे गुह्यस्यां थःगु सम्पत्ति हे जक दान
 बीमा, मेपिके कया दान बियां छुयाय् धका थःगु हे जक सम्पत्ति खर्च-
 याना दानबीगु स्वं । मेपिके चन्दाकया दान बीगु स्वंमखु । व मनू जन्म
 जूवं वंथाय् भोग सम्पत्ति जक लाभयाना काई परिवार सम्पत्ति लाभ-
 याना काय् फंमखु । गुह्यस्यां मेपिके जक चन्दा उठेयाना थःगु छुं दान
 बीमखु व मनू जन्मजू वंवंथाय् परिवार सम्पत्ति जक लाभज्वी भोग
 सम्पत्ति लाभ ज्वीमखु । गुह्यस्यां थःगु धन नं तथा मेपिके नं चन्दा कया
 दान बी व मनू जन्म जूवंवंथाय् परिवार सम्पत्ति व भोग सम्पत्ति नित्तां
 लाभयाना काई । हानं गुह्यस्यां थःगु नं बीमखु मेपिके चन्दा कया नं

दान बीमखु व मनू जन्म जूवंवंधाय् भोग सम्पत्ति नं परिवार सम्पत्ति नं
नित्तां लाभयाना काय् फंमखु । करपिनिगु चिप मुना नयेमाःह्य जूवनी ।
थगु धर्मदेशना श्वना अन लिक्कतुं च्वंह्य विद्वानह्य मनू छह्यस्यां चिन्तना
यात — “आ जि अथे याय्माल गुंकियाना जित थ्व निगू सम्पत्ति नं
सामज्जी ।” वं शास्तायात वन्दनायाना बिन्तियात— “भन्ते ! कन्हे
जिगु भोजन ग्रहणयाना कया बिज्यांहें ।”

“छंत गोह्य भिक्षुपिनिगु आवश्यक दु ?”

“भन्ते ! छलपोलया परिवारपि गुलि दु ?”

“न्यीदोल भिक्षुपि दु ।”

“भन्ते ! वसपोलपि सकल नाप कन्हे जिगु भोजन स्वीकार
याना कयाबिज्यांहें ।” शास्तानं स्वीकार याना बिज्यात । व उपासक
गांमेवना, मांपि ! बौपि ! जि कन्हेया लागी बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित
भोजनया निर्मित निमन्त्रणा बियावये धुन । छिकपिसं गोह्य गोह्य भिक्षु-
पित भोजन दानबी फुगु छः उलि उलिसित दान बियादिसें । धका
घोषणा यानाबीव थःथःगु समर्थ अनुसारं जिमिसं शिह्यसित दान बी,
जिमिसं न्योह्यसित, जिमिसं सच्छिह्यसित, जिमिसं न्यासःह्यसित भोजन
याके धाय्व सकलसिगु वचन च्वंसिन्थे भो छकुती टिपेयाना काल ।
उगु समये जुलसां उगु नगरे अत्यन्त गरीबह्य जुया वंगु नां महाबुग्गत
धका प्रसिद्ध जुया च्वंह्य छह्य मनू दुगु जुयाच्वन । दान संयोजन याना
च्वंह्य उपासकं व नं न्होमेवःगु खना— “हे पासा महाबुग्गत ! जि
कन्हेया लागी बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित भोजन निमन्त्रणा याना वये

शुन । कन्हे श्री सकल नगरवासिपिसं दान बी छं गोह्य भिक्षुपित भोजन याकेगु खः ?”

“पासा जित छुया भिक्षुपि मागु दु धका ? भिक्षुपि धंपि धन आपा दुषित जकं मागु खः । जि जुलसां कन्हे सुथे यागु दाय्केत जाकि छमना नापं महुह्य खः । जि ज्यामि ज्या याना जीबिका याना जुया जित भिक्षुपि छु याय्त मागु दु ? (धका जवाब बिल) चन्दा काज्बी-पिसं आपालं खं सयेका तयेमा । उकि वं महु धाःसानं सुमक च्वना मवस्य थये धाल— “पासा महादुग्गत ! सासा भिभि नया, नायगु वस्त्रं पुना, अनेगु तिसां तिया, बांलाक सुखसयने छना, आपासिनं थःथःगु सम्पत्ति अन्नुभव याना च्वन । ख जुलसां ह्लिच्छितकक ज्यायाना जुया नापं प्वा जाय्क नयेमखं । अये जूसां तबि छं जुलसां जि ह्यापा दानादि छु पुण्य याना मबंगुलि याना, थुगु जुनी छुं मदयेका च्वंच्वने माल धंगु मस्यु” धका धाय्ब थये धका जि स्यू मालिक ! धका लिसः बिल । अये जूसा आ छाय् छुं पुण्य मयानागु ले ?” “छ जुलसां ल्याय्ह्य तिति । छं ज्यामि ज्या याना जूसां थमं फकोसित छाय् दान मबियागु ले ? व महादुग्गत जुलसां उपासकं थये धाय्मात्रं संबेग उरपन्न जुया, जित नं भिक्षु छह्य ब्यु धका धया भोते ल्या छाय्के बिल । न्ह्यागु जूसां ज्यामि ज्या छगु याना धन दयेका भिक्षा बी धका धाल । व उपासकं छह्य जक भिक्षुयात दान बीगु भिक्षा थ्व भोते छु टिपेयाना काय्गु ? धका टिपेयाना मकास्थ वन ।

महादुग्गतं थःगु छे वना कलाह्यसित धाल— “प्रिये ! नगरे च्वंपि मनूतिसं कन्हे संघपित भोजन दान बीगु निर्णययात । जि नं चन्दा

कावःह्यस्यां छह्य भिक्षुयात जक जूसां दानव्यु धागुलिं शीसं नं कन्हे छह्य भिक्षुयात जूसां भोजन दान याकेनु ।” वया जहानह्यस्यां शी गरीब छं दानबीगु छाय् स्वीकार याना वया ? मघास्य स्वामि ! छं भिगु हे ज्या याना वल । ह्लापानं शीसं दानयाना वयागु मडुगुलिं याना आ गरीब उवीका च्वनेमाल । शी निम्हं ज्यामि ज्या याना ज्याला कया छह्य भिक्षुयात जक जूसां दान बीमाली धका धया निम्हं ज्यामि ज्या यावनेत प्याहाँवन ।

महाजन छह्यस्यां महादुग्गतयात खना छु खः पासा महादुग्गत ! ज्यामि ज्या याय्ला ? धका न्यनेव— “खः मालिक ज्या याय् धका वया धका जवाव बिल । छं छु ज्यायाय् धका न्यनेव मालिकं छु ज्या बोल व हे ज्यायाय् धका लिसः बिल । अथे जूसा जिमिसं निसः स्वसः भिक्षुपित भोजन याके मानि सिं फायाव्यु धका बसिला पा पिकया बिल । महादुग्गतं क्वात्तुकु कय्टा कसेयाना महानगु उत्साह याना बसिला तोःता पा जोना पा तोःता बसिला जोना सिं फायाच्वन । अले वंत महाजनं धाल— “पासा ! थौं छं बरयन्त उत्साह याना ज्या याना च्वन थुकियागु कारण छु खः ?” “स्वामि ! कन्हे जि भिक्षु छह्यसित भोजन याके मानि ।” व खें न्यना महाजनं प्रसन्नगु मन याना चिन्तना यात — “अहो ! ध्वं तःधंगु याय् चाकुगु ज्या यात थः गरीब धका सुमक च्वना मक्खंस्य ज्यामि ज्या याना छह्य भिक्षुयात भोजन याके धका धयाच्वन । महाजननीनं वया जहानह्य खना में छं छु ज्या याय् ? धका न्यन— “छि छु ज्या याकल वहे याय्” धाय्व कुति बाय्पाय्

बोना यंका कुति बाकेबिल । वं जुलसां प्याखं ह्वीथे सना खुसि प्रसन्न
 साथं कुतिवाना जाकि नं हाया बिल । अले वंके महाजननीनं न्यन—
 “मैं छं थों अत्यन्त खुशि प्रसन्न जुया ज्यायात कारण छु थें ?”
 “मालिकनी ! थों थ्व ज्यायाना ज्याला कया थंका जिमिसं छह्य भिक्षु-
 यात कन्हे भोजन याकेत्यना ।” व खं न्यना साहुनी नं अहो ! थ्वं तःधंगु
 बुंकेरगु ज्यायात धका व खना प्रसन्न जुस । महाजनं महादुग्गतयात सिं
 फाय्के सिधेका थ्व छंगु ज्याला धका प्यमना जाकि बीके बिया मेगु नं
 थ्व जि छंत खुशि जुया बीकागु धका हानं प्यमना जाकि बीके बिल ।
 वं छें वना जहानहासित धाल जि ज्यामि ज्यायाना जाकि दत थ्व शीत
 आहारया लागी जुल । छं ज्या याना कयाहयागु ज्यालाया घ्यो, चिकं,
 सिं, पालु पाउंगु वस्तु इत्यादि कयाहति । साहुनीनं बयात घ्योयागु थेकि
 छगः व धौ थल छगः व पालु, पाउंगु वस्तु व शुद्धगु भिगु जाकि छमना
 बीके बिल । थगु प्रकारं इपिं निह्यस्या न्यामना जाकि दत । इमिसं शीत
 दान बीगु वस्तु दत धका हर्ष-प्रसन्न जुया सुय ह्याप्पां दना कलाहस्यां
 महादुग्गतयात धाल— “हुँ स्वामि लप्ते माला हयादिसं । वं बजारे
 लप्ते मखना खुसिसिथे वना थों आर्ययात भोजन दान बीदत धका मने
 स्वां ह्वेका म्ये हा हां लप्ते थोबुल । तःधंगु जाल तयाचवंपि पो-ह्यातिसं
 थ्व सः महादुग्गतयागु ज्वीमा धका वंत सःता न्यन —

“छ थों सारी हे खुशि-प्रसन्न जुया म्येहाला जुल कारण छु छः ?”

“लप्ते थोबयागु छःपासा ।”

“छु याय्त ?”

“छह्य भिक्षुयात भोजन याकेत ।”

“अहो ! सुखं च्वंच्वंषि भिक्षुपिसं छ् छंगु लप्ते भपीला ?”

“छुयाय् पासापि ! थःगु गच्छे अनुसारं भोजन याके त्यना ।”

“अथे जूसा छ थन वा ।”

“छ् याना बीमाल पासापि ?”

“थ्व लाना तयापि न्यात कया प्याना बंपि, छमो बंपि, छटका बंपि अलग अलग छको छुटे यानव्यु ।” बं अथे यानाबिल ।” लाना हको हको न्या नगरे च्वंषि भिक्षुपितं निमन्त्रणा यानातःपि मनूतिसं न्याना यंकल । वया न्या छुटेयाना च्वंच्वं हे भिक्षाचरण याय्गु समय थ्यंकः वल । बं समय सीका जि वनेत्यल पासा ! भिक्षुपि बिज्याइगु ई जुल धका धाल ।

“रथया तयापि थ्या दनिसा ?”

“मन्त पासा ! दक्क फुक्कं पवी धुंकल ।”

अथे जूसा जि थःतया लागी फियातःले सुचुका तयागु रोहित न्या प्यह्य दु यदि छं भिक्षु भोजन याकेगु जूसा थ्व न्या जोना हूँ धका वंत बियाछवत । उखुनुया दिने जुलसां शास्तानं सुथ ह्लाप्पां ध्यानं लोके स्वया बिज्याबले महादुग्गत थःगु ज्ञान जाले थ्यंथःगु खंका बिज्याना, छ् ज्वीगुथें धका बिचायाना स्वया बिज्यात । महादुग्गतं छह्य भिक्षुयात भोजन याके धका थः जहानह्य नाप ह्यिगः ज्यामि ज्या यावन । पुह्य भिक्षुयात भोजन याकीथें धका चिन्तना याना स्वयाबिज्याना, मनूतिसं थःपुःगु नामे दर्ता जुया च्वंषि भिक्षुपित थःथःगु छेँ फेतुका भोजन

याकी । महादुग्गतयात जिहे छहा तोःता मेपि सुं भिक्षुपि प्राप्त ज्वीमखु
 धका कल्पना याना बिज्यात । बुद्ध धंपिसं आपायाना गरीबपित हे जक
 अनुकम्पा तथा बिज्याई । उकिं तथागत सुथ ह्लाप्पां शरीर कृत्य याना
 बिज्याना महादुग्गतयात संग्रह याना बिज्याय् धका गन्धकुटी द्वाहाँ-
 बिज्याना फेतुना बिज्यात । महादुग्गत नं ग्या जोना छेँ द्वाहाँ जक वनेवं
 देवराज इन्द्रया पण्डुकम्बल शिलासन क्वानाबल । कारण छुथेँ धका
 बिचायाना सोबले ह्मिगः महादुग्गतं छहा भिक्षुयात दानबी धका थः
 जहानह्य नाप ज्यामि ज्या यावन । गुह्य भिक्षुयात दान बीथेँ ? धका
 चिन्तना याना सोबले वंत मेपि सुं भिक्षुपि प्राप्त ज्वीमखु शास्तां जुलसां
 महादुग्गतयात संग्रह याना बिज्याय् धका गन्धकुटी द्वाहाँ बिज्याना च्वना
 बिज्यात । महादुग्गतं थःगु गच्छेँ अनुसारं यागु भोजन लप्ते सूप व्यंजन
 तथागतयात दोहलपीगु जुल । जि महादुग्गतया छेँ वना सुवा जूवने
 दःसा अत्युत्तम ज्वी धका सुं छहा ह्यमस्यूह्य मनूयागु भेष कया वया
 छेँया लिक्क बना । छं जित छुं ज्या याकेमाःगु दुला ? धका ग्यंवन ।
 महादुग्गतं व खना धाल— “पासा ! छं छु ज्या याय् सः ?”
 “मालिक ! जि ग्हागु ज्या नं याय् सः, जि याय् मसःगु ज्या छुं नं मडु ।
 यागु जा आदि नं श्वीसः धका धाय्व “पासा ! जित छंगु ज्यायागु
 आवश्यकता दु तर छंत ज्याला बीगु जिके छुं मखना । “छंत जि छु
 याना बीमाल, धका ग्यनेब “छहा भिक्षुयात भोजन दान बीगु इच्छा
 याना च्वना भोजन दान बीत यागु भोजन व्यञ्जन आदि जोरेयाना
 ब्यसा अत्युत्तम ज्वी ।” “यदि भिक्षुयात दान बीगु खःसा जि ज्याला
 हति धाय् मखु । छु जिं जक पुण्ययाय् म्वाला ?” “अथे जूसा असल

जुल पासा ! छे द्वाहाँ वा धका छे दुकाल । वं जाकि तरकारी इत्यादि
 माःमाःगु सामान काय् धुंका— “छ हूँ छंत प्राप्त जूह्य भिक्षुयात बोना
 वा” धका धया महादुग्गत छ्चयाबिल । दान व्यवस्था याह्य उपासकं
 भोते च्वया तःतःपि भिक्षुपित धमाधम भोजन दाता पिनिगु छे छ्चया
 बियाचवनं । महादुग्गत वंथाय् वना जित प्राप्त जूह्य भिक्षु छह्य ब्यु धका
 धाःवन । वं उगु अवस्थाय् लुमंका स्वया छंत बीह्य भिक्षु छह्य जक
 जूगुलि याना भोते टिपेयाना काय् लोमन धका धाल । महादुग्गतयात
 जःगु शस्त्रं प्वाथे सुयाड्यूथे नुगः मछिस्य च्वनावल । अले वं उपासक-
 यात धाल— “पासा ! जितः जक छं छाया नाशयाय् त्यनागु ? ह्यिगः
 छं चन्दा कावःबलेनिस्ये जि थःह्य जहान नाप ह्यिच्छि तक्क ज्यामि ज्या
 याना ज्याला कया थौं सुथ ह्याप्रां लप्ते व शाकपातया लागी खुसि सिये
 चाहिला वये धुन । अथेयाय् मते जितः भिक्षु छह्य अवश्यनेव ब्यु धका
 ह्यानिष्पां च्वे छ्चया विलापयात । मनूत अन मुं वया— “अब छु छः ?
 महादुग्गत” धका न्रंवल । वं जूगु खे ब्याक्कं सकलसित कनाबिल ।
 इमिसं व्यवस्था याह्यसिके न्यन— “हे पासा ! छं वंत ज्यामि ज्यायाना
 जूसां दां कमाय् याना, दान बीमा धका उत्साहित यानागु धाथेनं
 छःला ?” “छः उपासकपि !” अथे जूसा छंगु तःधंगु हे गलित छः छं
 थुलिमछि भिक्षुपिनिगु भोजन व्यवस्था यानाबिया, व विचारायात भिक्षु
 छह्य जक हे नापं चूलाका बीमफुतला गथे ? व इमिसं धागु खे न्यना
 नंमबास्य सुमक च्वना महादुग्गतयात धाल— “पासा महादुग्गत !
 जिगु इज्जत काय्गु स्वमते जि छंगु कारणं याना तःसतं हैरान जुया
 च्वना । मनूतिसं थःथःगु लिस्ते च्वयातःगु अनुसारं थः थःत प्राप्त जूपि

भिक्षुपि बोना यंके धुंकल । थःथाय् छे फेतुके धुंकूपि भिक्षुपित थना मेथाय् छ्वेगु सुनानं इच्छायाइ मखुत । शास्ता जुलसां ख्वासिला गन्धकुटी बिज्याना च्वंगु दु । जुजु, युवराजधिराज सेनापति आदिपिं शास्ता गन्धकुटिं प्याहाँ बिज्याइगु लें स्वयाच्च्वंगु दु । शास्ता प्याहाँ बिज्याय् साथं भिक्षापात्र जोनाबने धका । छ विहारे वना भन्ते ! जि अत्यन्त गरीबह्य व्यक्ति खः जितः संग्रह याना बिज्यांहें धका शास्तायात प्रार्थना याहें । यदि छं भाग्य दुसा यकान्तं लाभ ज्वी ।” महादुग्गत विहारे वन । ह्यिगः ह्यीगयागु दिने जूसा वंत विहारे चिप नयेत वंपिनिगु पुच्ले खना जुजु व युवराज आदिपिसं— “हे महादुग्गत ! भोजन याय् सिधेकीगु समय मत्योनि छ छाय् अन वने त्यनागु ?” धका न्यन । “भोजन सिधेगु समय मत्योनि धका जि नं स्यू मालिकपिं ! जि शास्तायात वन्दना याय् धका वने त्यनागु खः ।” धका धाधां वना गन्धकुटीया पिखालखवी छ्यो” विका भोस्सुना वन्दनायाना भन्ते ! थुगु नगरे जिथें बरिद्रह्य मेपिं सुं मवु । जितः बःकाय्गु आधार जुया बिज्यांहें । जितः संग्रह याना बिज्यांहें धका बिन्तियात ।” शास्तानं गन्धकुटीयागु खापा चाय्का बिज्याना भिक्षापात्र पिकया महादुग्गतया ह्लाते तया बिज्यात । वंतला चक्रवर्ति जुजु जूगु समान हे जुल । जुजु, युवराज आदिपिसं थवयः ख्वा पुलु पुलु स्वया च्वन । महादुग्गतया ह्लाते शास्तानं बिया बिज्यागु भिक्षापात्र थःथःगु हाँक-धाँक कयना लाका काय् छापिं थ्व संसारे सुं दुगु मखु । इमिसं जुलसां वंत थथे धाल— “पासा महादुग्गत ! शास्तायागु भिक्षापात्र जिमित ब्यु छंत जिमिसं थुलि बां बी । छ गरीब खः छं धनकया आम पात्र जिमित ब्यु छंत छु याय् ?” महादुग्गतं धाल— “स्वीतं हे

बीमखु जितः धन मागु मदु । जित शास्तायात भोजन चन्हेयाय् दयेव गाः । मेपिसं बंके याचना याना पात्र प्राप्त मजुया दिक्कचाया थःथःगु छेँ ल्याहाँवन । जुजुं जुलसां चिन्तना यात— “महादुग्गतयात धनयागु लोभ बियां नापं शास्तायागु भिक्षापात्र मतोःतु । शास्तानं स्वयं वंगु ह्लाते बिया बिज्यागु भिक्षापात्र मेपिसं सुनानं कायगु साहस नं याय् छागु मखु । थ्वं शास्तायात गुलि हे दानबी फं धका ? थ्वं शास्तायात दानबी सिधेकेव जि शास्तायात थः दरवारे बिज्याका जित धका दयेकातःगु आहार-भोजन चन्हेयाय् ।” धका चिन्तना याना शास्ताया ल्यू ल्यू तं सवारि जुल । इन्द्रं नं यागु, जा, सागपात इत्यादि जोरेयाना शास्ता-बात फेतुना बिज्याय् योग्य ज्वीक आसन लाया पिया च्वंच्वन । महा-दुग्गतं शास्ता बोनावया छेँ द्वाहाँ बिज्यांहुँ मन्ते ! धका निवेदन यात । वंगु छेँ जुलसां अत्यन्त चीजा जुया च्वंगुलि याना कोमछुस्येँ सुं द्वाहाँ-वने ज्यूगु मखु । बुद्ध धंपिसं सुयागुं छेँ द्वाहाँ वनेबले छ्योँ कोच्छुना गबलेसं द्वाहाँ बिज्याई मखु । सुयागुं चीजागु छेँ द्वाहाँ बिज्याई बले महा पृथ्वी हे जूसां थ्वे फेतुना वनी, छेँयागु लुखा जूसां च्वे थाहाँवना बी । थ्व थथे जुया वंगु तथागतपिनि ह्लापा ह्लापायागु जन्मे याना-बिज्यागु पुण्यया फल खः । लिपा हानं छेँ प्याहाँ बिज्याय् धुनेव ह्लापा गथे च्वंगु छेँ खः थथेहे जुया वनीगु जुयाच्वन । उकि शास्ता दुग्गतया छेँ धस्वाना हे द्वाहाँ बिज्याना, मनूया भेष कया च्वंहा इन्द्रं लायातःगु लासाय् फेतुना बिज्यात । जुजुं धाल— “महादुग्गत ! छं जिमिसं याचना यानागु शास्तायागु भिक्षापात्र जिमित मब्यू, आ छं शास्तायात याईगु सत्कार गथेच्वं धका छको स्वहे स्वे । अले उपासक रूपी इन्द्रं

भोजन आदि थल-बलया पुसा उला क्याना बिल । व भोजनया सुगन्ध-
बास सकल मगर छगुलीसं फिजे जुयावन । जुजुं यागु इत्यादि स्वेधुंका
तथागतयात थथे बिनितयात— “भन्ते ! जि महादुग्गतया दान गुलिसः
हे दं ? धका मत्तीतया थ्व दान बी सिधेसाथं शास्तायात जिगु दरवारे
बिज्याका जितः जोरे यानातःगु आहार दान बी धका चिन्तना याना
क्यागु छः । जि थथिज्यागु अमूल्यगु आहार ह्लापा गबलेसं हे स्वेमनंनि ।
जि थन च्वंच्वन धाय्व महादुग्गतयात कण्ट महसूस ज्बी । जि ल्यहांबने
स्थल ।” धका बिनितयाना शास्तायात वन्दना याना थःगु दरवारे तुं
ल्याहां सवारि जुल । उपासक रूपी इन्द्रं शास्तायात यागु भोजन आदि
बोहलपा सत्कारपूर्वकं लंका जुया च्वन । शास्ता भोजन याना बिज्याय्
सिधेका अनुमोदना याना आसनं दना बिहारे तुं ल्याहां बिज्यात । सुवा
जुया च्वंह्य इन्द्रं महादुग्गतयात इसरा बिल । महादुग्गत शास्तायागु
भिक्षापात्र जोना शास्ताया ल्यू ल्यू वन । सुवा जुया च्वंह्य देवराज इन्द्र
अचा तापाक बना शास्तायात तःवना, अनं ल्याहांवया महादुग्गतया
लुखाकवे च्वना च्वे आकासे स्वत । आकासं न्हेगू रत्नया वा गाना वंगु
छे च्वंगु थल-बल व्याकक जाया नं छे छक्खां दंक जायावल । वया छे
च्वने थाय् हे मद्या वल । वया जहानह्य मचाखाचात मुंका छे
प्याहांवया पिने च्वं च्वंवल । महादुग्गत शास्तायात बिहारे थ्यंक बना
तया छे ल्याहां वःबले इपिं छेयापिने च्वंच्वंगु खना, “छिपिं आमकन
छु याना च्वनागु ?” धका न्यन । जहानह्यस्यां “झीगु छे छक्खां न्हेगू
रत्नं जायावल छेया दुने च्वनेथाय् मंत ।” धका भातह्यसित फन ।
महादुग्गतं थौं हे झीत झीगु दानया विषाक-फल बिल धका चिन्तना

याना जुजु याथाय् वना नमस्कार धाय्, “छ छाय् थन वयागु” धका जुजुं न्यना बिज्यात । वं बिनित्यात— “महाराज ! जिगु छेँ छबखां न्हेगु रतं बिलि-बिलि जायावल व धन छलपोलं कया बिज्यांहुँ । जुजुं बुद्धयात व्यगु दानया फल वयात थौं हे प्राप्तजुल धका मतीतया वंके न्यना बिज्यात— “आ छंत जि छु घाना बीमाल ले ?”

“व धन थन ल्हयाहयेत बंल गाडा छोया बीमाल महाराज !” जुजुं दोछिगु गाडा छवया व वंगु धन ल्होका हया जुजुया पटांगिरी द्वँचिके बिल । व सप्तरत्नया धन द्वँच्युं बले ताय्गः सिमा पाय्जा जुल । जुजुं नगरवासीपि सकलें मुंका थुगु नगरे सुयां थुलिमछि धन दुसा ? धका न्यना बिज्याय् व नगरवासितिसं— “सुयां हे मद्दु महाराज” धका लिसः बिल । थुगु प्रकारं महानगु धन राशि दुहासित छुयाय् योग्य जू ? धका जुजुं न्यना बिज्याय्—

“महाजनया पदबि बी योग्य जू महाराज !” जुजुं वयात तःधंगु सत्कार-सन्मान याना नगरया महाजन पदबि बीके बिल । अले वयात ह्लापा-ह्लापा याह्य महाजन चवना वंगु बाभा जुया च्वंगु थाय् छयाय् स्वया थन बुया वया च्वंगु सिमा झा झी सफायके बिया महल दयेका च्वेँ धंगु आज्ञा जुयाबिज्यात । महादुर्गतं अन सिमा झा झी पाय्के बिया बें माथं वंका छेँ दयेकेत जग म्हुईकूबले कू वाथाय् ठक्कर नया ह्लापायाह्य महाजनं थुनातःगु आपालं धन प्याहाँवल । जुजु याथाय् वना सूचना ब्यूवनेव आम छंगु पुण्यं प्याहाँवःगु धन छंत हे का धंगु हकुम बक्से जुल । वं अन न्हगु छेँ दयेके बी सिधेका, न्हेगु तक्क बुद्ध प्रमुख

भिक्षु संघर्षित भिक्षा दान बिल । अनलि जीवन भर मेमेगु नं अने अनेगु
दानादी पुण्य कर्म आपालं याना, मनुष्य आयू फुना वनेव देवलोके जन्म
कावना छगू बुद्धान्तर समय तकक दिव्य सम्पत्ति अणुभव याना च्चंवन ।
थुगु बुद्धोत्पाद समयस देवलोकं च्युत जुया वया श्रावस्ती नगरे सारीपुत्र
महास्थबिरया उपस्थायिका पिनिगु कुले छह्य महाजनया म्ह्याय्या गर्भे
जन्म कावल । अले वया मां बौपिसं गर्भधारण जूगु समाचार न्यना वंत
प्वाथेवुपित याना बीमागु कर्तव्य ब्याक्कं पुरेयाना बिल । व मिसाया
लिपा थज्यागु दोहल (= मिसातये प्वाथे दंबले जुयावंगु इच्छा) उत्पन्न
बुयावल कि “अहो ! जि धर्म सेनापति प्रमुख न्यासःह्य भिक्षु संघर्षित
रोहित न्याया तरकारि सहित भोजन याका, काषाय वस्त्रं पुना बकले
सिथेच्वंगु आसने च्वना, वसपोल भिक्षु पिनिगु चिपगु भोजन नयेदःसा
गुलि ज्यू खं ?” व मिसां थः मां बौपित निवेदन याना, अथेहे थःगु
दोहल अनुसारं दान बीका भन्तेपिनिगु चिपगु भुई च्वंगु जा नल । मने-
वःगु दोहल परिपूर्ण जुल । लिपा मेमेगु नं न्हेगू मंगल समयस रोहित
न्याया रस नाप हे धर्म सेनापति प्रमुख न्यासःह्य भिक्षुपित भोजन दान
याकेबिल । मेगु सकल खं तिस्स कुमारयागु बाखने धयावयागु अनुसारं
ष्ठीका काय्माःगु जुल । थुगु बाखने जुलसां महादुग्गत जुयावःगु समयस
दान बियावःगु रोहित न्यायागु पुण्यया कारणंयाना व मचाया नामकर्ण
याय् खुनु जुलसां मांह्यस्यां भन्तेया दासयात शिक्षापइ बियाबिज्यांहूं
थका प्रार्थना याय्व स्थबिरं न्यना बिज्यात—

“अव मचाया नां छ थें ?”

“भन्ते ! एव मचा जिगु प्वाथे च्चंवस्ये निस्ये थःगु छे च्चपि
 जड, मूढ, साता, ग्वाज्यःत नापं छे ह्लाय् सया पण्डित जुया वःगुलि थ्व
 मचाया नां पण्डित कुमार धका तयेगु इच्छा याना” धका ब्रिन्ति याय्व
 स्थविरं शिक्षापद बियाबिज्यात । व मचा ब्रूखुनु निस्ये मांह्यस्यां जि
 काय्यागु इच्छायात स्यंके मखु धका मतीतल । व मचा न्हेबं दया वःबले
 मांह्यसित घाल— “यःमा ! जि स्थविर याथाय् घना प्रव्रजित जूवने ।”
 मांह्यस्यां ज्य पुता ! जि छंगु इच्छायात स्यंके मखु धका ह्लापांनिस्ये
 मत्तीतया तथागु दु धका धया स्थविरयात निमन्त्रणा याना भोजन याका
 “भन्ते छलपोलया दासं प्रव्रजित ज्वीगु इच्छा प्रकट यात जि प्वायात
 संभाकाती विहारे हयाबी” धका ब्रिन्तियाना, स्थविरयात बिहारे लित
 छ्वया ज्ञातिबन्धु-पःधितिपि सकलं मुंकेबिया जि काय्यात गृहस्थबले
 याय्मागु सत्कार सन्मान व्याक्कं थौं हे याना छ्वे धका तःधंगु सत्कार
 सन्मान याके बिया, व मचा बोना विहारे वना, “भन्ते ! थ्व मचायात
 प्रव्रजित याना बिज्याहं धका स्थविरयात लःह्लाना बिल । स्थविरं
 प्रव्रजित ज्वीगुया थाकुगु कारण कनाबिज्याय्व व मचां “भन्ते ! जि
 छलपोलया अशवाद-उपदेश सिक्तां पालम याय् ।” धका ब्रिन्तियात ।
 अथे जूसा वन वा धसा धंविज्याना, वंगु सं प्याका तच पञ्चक धंगु कर्म-
 स्थान भावना स्यने-कने याना प्रव्रजित याना बिज्यात । वया मां बीपि
 न्हेनु तक्क विहारे हे च्चना, भिक्षु संघापित रोहित न्यायागु रस नाप
 भोजन दान-प्रदान याना, न्हेनु दुखुनु संभाकाती थःगु छे ल्याहांबन ।
 स्थविर च्यान्हु दुखुनु गामे दुने भिक्षा बिज्याबले भिक्षु संघापि नाप व
 न्ह्य थामणेरयात बोना यंका मबिज्या । छाय् घासा वं पात्र जोनेगु,

चीवरं पुनेगु इःयादि ज्या बांलाक सयेका सीका मकानि । हानं मेमेगु नं विहारे स्थविरयात सेवा सत्कार याय्गु ज्या सयेके-सीके मानिगु यक्कों बाकि दनि । स्थविर व भिक्षु संघांपि गामे बिज्याय् धुंका श्रामणेरं सकल विहारस उखें थुखें बना बें प्वीमाथाय् बें पुना, लः तयेमागु थले लः तया, बांलाक थासे तया मूतःगु छाता, कुसि आदि थाय् थासे मिले ज्वीक तये सिधेका जक गांमे द्वाहाँवन । छाय् धासा ? तीर्थं करत सुंमदुगु विहारे द्वाहाँवया— “श्रमण गौतमया श्रावक-शिष्यत च्चनीगु थाय् छको सो गपाय्सतं फोहर यानातःगु धका निन्दा-अपहास थमयाय्मा धका सकल विहार छगुलिं सुव्यवस्थित याना हे जक लिपा श्रामणेरापि गांमे वनी । उकिं उखुमु नं स्थविरं श्रामणेरयात पात्र चीवर जोका लिपा जक गांमे द्वाहाँ बिज्यात । श्रामणेर थः उपाध्याय नाप गांमे वना च्चच्चं लेंया बिच्चे लः धः खना “मन्ते ! थ्व छु खः ?” धका न्यन । स्थविरं “थ्वयात लः वनीगु धः धाइ श्रामणेर !” धका कना बिज्यात ।

“थुकिं छु ज्या काईगुले मन्ते ?”

“थ्व धलं उखें थुखें लः यंका थःथःगु बुई वापीगु ज्या काईगु खः श्रामणेर ।”

“गथे खः मन्ते ! लः धंगुया चित्त अपवा पित्त छुं दुसा ?”

“अथे छुं मदु श्रामणेर !”

“अज्यागु चित्त मदुगु वस्तूयात थः थःथःथाय् यंकीगुला मन्ते ?”

“अथेहे खः श्रामणेरे !” श्रामणेरें चिन्तना यात— “यथिज्यागु चित्तं छुं मडुगु वस्तुयात नापं थः ययथाय् यंका ज्याकाय् ज्यू धासॅलि मी चित्तं दुपिं मनूतिसं व चित्तयात थःगु बसेतया छाय् श्रमण धर्मं याय् मर्फं ?” अनं उखे न्होने वना च्वच्चं तीर दयेकीपिं मनूतिसं तीर कठि-यात मी ब्वाका, मिखा छपा तिसिना छपा मिखां तीर कठियात अथेक स्वया तीर तप्यंका च्वंपिं मनूत खना— “थुमिसं छुयाना च्वंगु भन्ते ?” धका ग्यन ।

“थुपिं तीर दयेकीपिं मनूत खः आवुसो !”

“थुमिसं छु दयेका च्वंगुले भन्ते ?”

“थुमिसं तीर कठियात मी ब्वाका तप्यंका च्वंगु खः श्रामणेरे !”

“तीरकठी चित्तं दुलाले भन्ते ? “मडु आवुसो !”

श्रामणेरें चिन्तना यात— “यदि चित्तं मडुगु वस्तुयात नापं मी पना तप्यंकेफु धंगु जूसा मी चित्तं दुपिं मनूतिसं छाय् थःगु चित्तयात बसेतया श्रमण धर्मं याना च्वने मर्फं ?” व श्रामणेरें थुपिं स्वंगु कारण खना— “भन्ते ! यदि छलपोलं थःगु पात्र-चीवर कया बिज्यात धासा, जि विहारे ल्याहाँवने” धका धाय्व स्थविरं थ्व नकतिनि श्रामणेरे जुयावःह्य मचां जितः बोध मजूह्य समान याना, यथे धयाच्वन धका मतौतया मबिज्यास्य लिफः स्वया जिगु पात्र चीवर हति श्रामणेरे ! धका थमं कयाबिज्यात । श्रामणेरें नं उपाध्याययात वन्दना याना ल्याहाँवने त्थंबले— “भन्ते ! जित आहार कया हया बिज्याय्बले रोहित न्याया रस नाप हे जक कया हया बिज्याहुं ।” धका निवेदन

यात । स्थविरं— “गन प्राप्तज्जी भावसो ?” धका न्यना बिज्याय्ब
 “मन्ते ! छःपिनिगु पुण्यं प्राप्त मजूसां जिगु पुण्यद्वारा अवश्य प्राप्त
 ज्जी,” धका धाल । स्थविरं मचाह्य श्रामणेर पिने च्वंच्वन धाय्ब
 छुं छगू बाधा नं उत्पन्न ज्जीफु धका कोठायगु ताचा बिया बिज्याना—
 “जि च्वनेगु कोठाय् खापा चाय्का दुने द्वाहाँवना च्वं च्वंहुं,” धका
 धयाबिज्यात । श्रामणेरं अयेहे याना थःगु शरीरे ज्ञान कोतछोया थःगु
 आत्मभावयात परिक्षा यायां फेतुना च्वन । अले बयागु गुणया प्रतापं
 शक्र देवराज इन्द्रया आसन क्वानावल । इन्द्रं छु कारणं याना अये जूगु
 धका बिचायाना स्वया पण्डित श्रामणेरं उपाध्याययात पात्र चीवर
 बिया श्रमण धर्म याय् धका विहारे ल्याहाँवन । जिनं अन वने योग्य जू
 धका मत्ती ल्वीका अतुर्महाराजपि प्यह्यसित सःता— “विहारया
 छ्वाखेरं च्वंगु उद्याने च्वंपि ङंगःत ख्याना छ्वाया, छ्वाखेरं सुरक्षा याना
 च्वंहुं” धका आज्ञा बिया चन्द्र देवपुत्रयात चन्द्र मण्डल साला दिकाति,
 सूर्य देवपुत्रयात सूर्य मण्डल साला दिकाति, धका आज्ञा बिया थः वना
 विहारया चीवर हिलेगु खिपः प्यनातःथाय् च्वना आरक्षा याना च्वंच्वन ।
 विहारे गंगु हः छहः कुत्युंवःगु सः नापं ताय् मदया शान्त वातावरण
 जुयावन । श्रामणेरयागु चित्त एकाग्र जुल वं ह्लिनसिगु भोजनयाय् न्ह्योहे
 थःगु आत्मभाव विचार याना, सोंगू फलस ध्यंकः बन । स्थविरं नं
 श्रामणेर विहारे च्वंच्वन वयात योगु योग्य जूगु भोजन थुगु कुले भिक्षा
 बंसा प्राप्तयाना काय् फं धका छगू ट्रेम व गौरवं संयुक्त जुयाच्वंगु
 कुलछे बिज्यात । अन नं मनूतिसं उखुनुया दिने रोहित न्या लाभ जुया
 स्थविर बिज्याइगु लें पाखे स्वया च्वन । इमिसं स्थविर बिज्याना च्वंगु

खना, मन्ते छलपोल थुखे भिक्षा बिज्यागु सापहे असल जुल धका धया छे दुने बिज्याका यागु नयेगु त्वनेगु दोहलपा, रोहित न्याया रस दुगु भोजन चहे यात । स्थविर भिक्षा ग्रहण याना अनं देना विहारे बिज्यायत् स्वया बिज्यात । मनूतिसं थनहे च्वना मपाबिज्याहूँ मन्ते ! विहारे यंकेत नं प्राप्त ज्वीतिनि धका धया, स्थविरया मपाबिज्याय् सिधेकेब पात्र सिला उकी रोहित न्याया रस नाप भोजन जाय्क तथा सःह्लाना बिल । स्थविरं श्रामणेरया नये पित्याका च्वन ज्वी धका याकनं याकनं बिज्यात । शास्ता नं उखुनुया दिने ह्लापासाक हे भोजन याना बिज्याय् सिधेका विहारे बिज्याना, षण्डित श्रामणेरं षः उपाध्याय यात पात्र चीवर बिया श्रमण धर्म याय् धका विहारे ल्याहांवःगु खः । वंगु प्रव्रज्या जूगु ज्या सफल जुललाकी मज्जुनि धका बिचायाना स्वया बिज्याना स्वंगू फलस थ्यंकः बने धुंकुगु कारण सीका बिज्याना, अरहन्त ज्वीह्म खःला मखुला धका बिचायाना स्वयाबिज्याना, अरहन्त ज्वीह्म खः धंगु कारण सीका बिज्यात । हानं भोजन याय् न्ह्यो हे अरहन्त ज्वी फंह्म खःला मखुला धका बिचायाना स्वया बिज्याना, ज्वीह्म खः धंगु सीका कया बिज्यात । अले शास्ताया थथे मती वयेका बिज्यात श्रामणेर-यागु भोजन जोना (गुरुह्म) याकनं याकनं वयाच्वन । जि अन वना लुछाय् च्वना पना च्वनेमाल, सुरक्षा नं याना च्वनेमाल । अले जि गुरुह्मेसिके प्यंगू प्रश्नयाय् वं जि यानागु प्रश्नया उत्तर बी सिधेकीबले श्रामणेर नं प्रतिसम्भवा सहित अरहन्त जूवनी । शास्ता अन बिज्याना पिखालखी पिधा च्वं च्वं बिज्याना, अन थ्यंकः बह्म स्थविरयाके प्यंगू प्रश्न न्यना बिज्यात । तथागतं न्यंगु प्रश्नयात स्थविरं जवाब बिया

बिज्यात । अन यानाबिज्यागु प्रश्नोत्तर थये छः—

शास्ता— “हे सारीपुत्र छंत छु लाभ जुल ?”

“सारीपुत्र— “आहार लाभ जुल भन्ते !”

शास्ता— “आहारं याना छु उत्पन्न याना बी थोले ?
सारीपुत्र !”

सारीपुत्र— “वेदना उत्पन्न याना बीयो भन्ते !”

शास्ता— “वेदनां याना छु उत्पन्न याना बीयोले ? सारीपुत्र !”

सारीपुत्र— “रूप उत्पन्न याना बीयो भन्ते !”

शास्ता— “रूपंयाना छु उत्पन्न याना बीयोले ? सारीपुत्र !”

सारीपुत्र— “स्पर्शं उत्पन्न याना बीयो भन्ते !” अनयागु
अभिप्राय थये छः । नयेबित्याह्यास्यां आहार अनुभव यात धाय्ब बंगु
क्षुधा रूपी दुःखयात तंका सुख वेदना उत्पन्न यानाबी । आहार परिभोग
यायगुलि याना, सुखी जूह्यास्या सुख वेदना उत्पन्न जूगुलि याना, थःगु
शरीरे वर्ण सम्पत्ति बढे जुयाबं । थुगु प्रकारं वेदनां याना रूपयात
त्यवाबी । सुखीह्य मनु जुलसां आहार रूपया अनुसारं उत्पन्न जूगु सुख—
सोमनस्सं आजिद आश्राद जुयावल धका गोत्तुला च्वंसा नं, फेत्तुना
च्वंसां सुखयागु स्पर्शं याना सुखताया च्वनी । थुगु प्रकारं थुपि प्यंगु
प्रश्नयागु लिसः बिया च्वंतल्ले श्रामणेर प्रतिसम्भिदा सहित अरहन्त
पदस थ्यंकः बन । शास्तानं स्थविरयात धया बिज्यात— “हूं सारीपुत्र !
छंह श्रामणेरयात भोजन याकःहूं ।” स्थविर वना खायाक् त्वा त्वा

यात । श्रामणेरे छापा चाय्का प्याहां वया, स्थविरया ह्लाति भिक्षापात्र
 कथा छले लिबकतया टालपत्रयागु पंखाकया स्थविरयात पंखां गाय्का
 चवन । छले वयात स्थविरं घयाबिज्यात — “श्रामणेरे भोजन याहूं”
 “छलपोलयाले मन्ते ?” “जि भोजन याना वये धुन । छ वना भोजन
 याहूं ।” न्हेवें दुह्य मचा प्रव्रजित जुया व्यान्ह दुखुनु उगु यासे हे ह्वया-
 वःगु पलेस्वां समानं प्रत्यवेक्षणा याय्मानु यासे जुलसां प्रत्यवेक्षणा यायां
 फेनुना भोजन याय्गु थालेयात । वं पात्र सिला छले तयेयंके धुंका
 चन्द्र देवपुत्रं रोके यानातःह्य चन्द्रमण्डलयात तोःता छ्वत । सूर्य देवपुत्रं
 सूर्य मण्डलयात तोःता छ्वत । चतुर्महाराज देवतापि प्यह्यस्यां प्यंगू
 विशास आरक्षा याना च्वनेगु ज्या तोःता वन । शक्र देवराज इन्द्रं खिपः
 प्यनातःथाय् च्वना, सुरक्षा याना च्वनेगु ज्या नं तोःता वन । सुधों
 छकोलं हे बाह्नि फप्पुला वये व्वाहांवन । भिक्षुपिसं निन्दा चर्चा पाय्गु
 थालेयात । निम्मा किचः वन प्यंकः वये धुंकल । सुधों बाह्नि फप्पुला
 वना वये प्यंकः वने धुंकल । श्रामणेरे नकतिनि भोजन याय् सिधेकल ।
 व्व छु धंगु आश्रयं जूगु छः ? शास्तां उगु समाचार सीका अन भिक्षु
 सभास बिज्याना न्यना बिज्यात— “हे भिक्षुपि ! ग्राम छिमिसं छु घया
 च्वनागु छः ?” थये घया च्वनागु छः धका बिन्ति याय्व । “छः
 भिक्षुपि ! पुण्यवानपिसं भ्रमण धर्म याना च्चंबले चन्द्र देवपुत्रं चन्द्र
 मण्डलयात, सूर्य देवपुत्रं सूर्य मण्डलयात, साला रोकेयाना तल । प्यह्य
 चतुर्महाराज देवतापिसं बिहारया उपवने प्यखेरं च्वना सुरक्षा याना
 च्चंबल । शक्र देवराज इन्द्र वया खिपः प्यना तःथाय् च्वना आरक्षा
 याना च्चंबल । जिहे नं जि बुद्ध छः धका धंगु बास्ता किस्ता मयास्य,

सुमक च्वञ्चने मफया पिखालखवी बना जि पुत्रयात सुरक्षा याना च्वञ्चना । ज्यामितिसं चाघले लः कयाहया च्वंगु खना । तीर दयेकीपिसं तीर तप्यंका च्वंगु खना । कःमितिसं मं सिं छाना च्वंगु खना थ्व थुलि अरम्मण कया पण्डित जनपिसं थःत थमं दमनयाना अरहन्त भाव साक्षात्कार याना हे काई घका कारणाकारण चूलाका उपदेश याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात—

उदकं हि नयन्ति नेत्तिका,
 उसुकारा नमयन्ति तेजनं ।
 दाहं नमयन्ति तच्छका,
 अत्तानं दमयन्ति पण्डिता ॥

अर्थ—

ज्यामितिसं लः ल्ह्याया च्वंगु, तीर दयेकीपिसं तीर तप्यंका च्वंगु, कःमितिसं सिं छाना च्वंगु (खना) पण्डितजनपिसं थःत थमं दमन याना काई ।

पदार्थ— अन्न थ्व पृथ्वीयागु बोबोचिगु चा पाला गाः बंधाय थना बंधिला जूसां सियोगु नांचा जूसां तया, थः योयोषाय् लः ल्ह्याया यंकीपित नेत्तिक घाई । “ते जना” धंगु सिं—कठि आदियात धाइगु खः । थये धंतःगु दु कि नेत्तिक धंपिसं ह्नि ह्नि तुते मज्जीक ज्या थाइपिसं थःथःगु इच्छानुसारं लः ल्ह्याः ज्वी । तीर दयेकीपिसं नं मी पना, ववाका बेकीगु सिं कठि आदियात तप्यंकी । कःमितिसं नेभि (= रथचाया

{ २६८ }

छाखेरं च्वंगु पाता) इत्यादि बयेकेत सिं छाना सो सो याना थःगु
इच्छानुसारं बेक्वेके माथाय् बेक्वेकी तप्यंके माथाय् तप्यंकी थुगु प्रकारं
थथिज्यागु ज्यायात अरम्मण याना पण्डित-विद्वान जनपिसं ओतापत्ति
फल आदि उपपन्न थायां थः थमं दमन यानातं । अरहन्त भावस थ्यंकः
वनीबले जुलसां धाथेनं एकान्तं थःत थमं दमनयात धका धावनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत ओतापत्ति फल आदिस
थ्यंकः वंगु जुल ।

पण्डित श्रामणेरयागु कथा सिधल ।

६. लकुण्टक भट्टिय स्थविरया कथा

“सेल्लो यथा” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे
वासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले लकुण्टक भट्टिय स्थविरया कारणं
याना आजा जुया बिज्यात ।

पृथकजन जुया च्वंवि श्रामणेरतिसं बुलसां बागःचाह्य स्थविर खना
छ्येले जूसां, ह्ताय्पने जूसां, ह्तासे जूसां जोना गथे खः कका ! थुगु
शासने आलसि चाया बिज्याना ला ? अथवा न्ह्याईपुक समय बितेयाना
च्वना बिज्यानागु खःला ?” धका न्यनी । स्थविरं इपि खना गबलेसं हे
तंभाया मबिज्या । द्वेष भाव नं याना मबिज्या । धर्म सभास खं पित-
हल । “सो सो आयुष्मानपि लकुण्टक स्थविर खना श्रामणेर आदिपिसं
थथे-थथे सासना याना च्वन । वसपोल इपि खना तं नं चायामबिज्या,
द्वेष भाव नं याना मबिज्या ।” धका खं पितहल । शास्ता अन बिज्याना,
“आम छु खं ह्लाना च्वनागु क्षिपुपि !” धका न्यना बिज्यात । भिक्षु-
पिसं “जिमि थज्यागु खं जुया च्वन भन्ते” धका बित्ति याय्व “खः
भिक्षुपि ! क्षीणास्त्रव धंपिसं तंचाई मखु, स्वौतं द्वेष भाव नं याइ मखु,

तगोगु लोहं पर्वत समान जुयाच्वनी, इपिं निश्चल जुया कम्पन ज्वीमखु
धका घयाबिज्याना कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना यानाबिज्यास्य
थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात—

सेलो यथा एकघनो बातेन न समीरति ।
एवं निन्दा पसंसासु न समिञ्जन्ति पण्डिता'ति ॥

अर्थ—

गथेकि छधी जुया च्वंगु पहाड पर्वतयात फसं इकिधिकि हे संके
फंमखु, अथेहे तुं विद्वान पण्डित जनपित निन्दा व प्रशंसां इकिधिकि संके
फंमखु ।

पदार्थ— अत्र “निन्दा पसंसासु” धंगु थन थुथाय् यद्यपि
निगू जक लोक धर्म घयातःसानं अर्थं जुलसां च्यागूलि लोक धर्म न्होने-
हया थ्वीव.।काय् फयेके माः । गथे जुलसां छगः तःगोगु ध्वा मदुगु लोहं
पर्वतयात पूर्व इत्यादि दिशा पाखें वःगु फसं संके फंमखु, धेच्वीके
फंमखु, कम्पन याय् फंमखु, अथेहे धंथेतुं च्यागू प्रकारयागु लोक धर्म
सेवन याना च्वनेबले पण्डित जनपि चंचल ज्वीमखु, द्वेष भावं अथवा
मैत्रि भावं चंचल ज्वीमखु, कम्पन ज्वीमखु धंगु अर्थं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत खोतापत्ति फल आदिस
थ्यंकः बन ।

लकुण्टक भद्रिय स्थबिरया कथा सिधल ।

७. काण माताया कथा

“यथा‘पि रइदो’ धंगु थुगु धर्म देशना शास्ता जेतवन महा-
 विहारे बास याना बिज्याना चवंबले काण माताया कारणं याना आज्ञा
 जुया बिज्यात । थुकिया कथा विनय पिटके वये धुंकुगु हे बु । अबले
 जुलसां काण माता नं थः म्ह्याय्यात ह्ला खालि मज्जीक वया भातपिनि
 छे छ्वेत मरि छई सिधेका, प्यको तक्क प्यहा भिक्षुपित दानयागु
 समयस शास्तां उगु बाखने शिक्षापद दयेका बिज्याय्व काण माताया
 भातहसयां मेहमिसा ब्याहा याना हल । काणं उगु समाचार न्यना
 थुमिसं जिगु घर गृह्ति नाश याना बिल धका खंको खंको भिक्षुपित
 निन्दायाना बोबिया जुल । भिक्षुपि व लें वनेगु हे साहस मयात । शास्ता
 नं उगु समाचार सीका अन बिज्यात । काण मातानं शास्तायात वन्दना
 याना लायातःगु आसने फेतुका यागु मरि चरि दानयात । शास्तानं
 जल्पानयाय सिधेका बिज्याना काण उपासिका गो ? धका न्यना
 बिज्यात । भन्ते ! व छलपोल खना नंमवास्य सुमक च्वना ख्वया च्वन ।

“व छाया ख्वया चवंगु थें ?”

“भन्ते ! वं भिक्षुपित निन्दा याना बोबिया जुल उकिं छलपोल
 खना, उरसाह हीन जुया ख्वया चवंवन । अले बैत शास्तानं सःतके छ्वया

बिज्याना हे काण ! छ छाय् जि खनेवं उरसाह हीन जुया मुला खय्या च्वंच्वनागु ?” अले काण मातानं यागु ज्या व्याक्कं कना बिल । तदनन्तर गथे खः काण माता ! जिह्वा श्रावकपिसं छं ब्यूगु जक कागु लाकी मब्यूगुनं कागु खः ?

“बियागु जक कागु खः भन्ते !”

“यदि जिह्वा श्रावकपिसं भिक्षा वना छंगु छेया लुखा बवे ध्यंकः बयेव अले इमित छं मामं मरि ब्यूगु जूसा जिह्वा श्रावकपिनिगु छु दोष डु ?”

“आर्य पिनिगु छुं दोष मडु भन्ते ! बंगु हे दोष खः घका घया शास्तायात वन्दना याना भमा फोन । अले वयात शास्तानं भानुपूर्वि कथा कनाबिज्यात । शास्ता आसनं दना विहारे ल्याहाँ बिज्याबले जुजुया दरवार बवं बवं बिज्यात । जुजुं खंका शास्ता बिज्याथे च्वं माणवर्कपि घका न्यना स्वया “खः महाराज ! घका बित्तियात । अले जुजुं— “हें छिमिसं वना जिं शास्तायात वन्दना यावंगु समाचार वसपोलयात बित्तिया हें” घका मनूत छ्वया बिज्यात । जुजुं राजाङ्गणे दना बिज्याना च्वंह्य शास्ता नापलाना वन्दना याना भन्ते ! गनं बिज्यानागु ? घका न्यन ।

“काण माताया छे वना वयागु खः महाराज !”

“छया निम्ति अन बिज्यानागु खः भन्ते ?”

“काणं जुलसां भिक्षुपित बोबिया जुल धागुलि याना अन वना-
वयागु खः महाराज !”

“गथे खः ले भन्ते ! वं भिक्षुपित बोमबीकेगु ज्या याना
बिज्याला ?”

“खः महाराज ! भिक्षुपित नं बोमबीकेगु याना लौकोत्तर
कुटुम्बिकया स्वामि नं याना बीधुन वंत ।”

“छलपोलं वयात लौकोत्तर कुटुम्बिकया मालिक याना बिज्यात ।
जि जुलसां वयात थुगु लौकिक कुटुम्बिकया स्वामि याना बीतेना
भन्ते !” धका बिनित्याना शास्तायात वन्दना याना, थःगु दरवारे तूं
ल्याहाँ पिज्यात । तदनन्त सुनानं मसोक थःगु दरवारे काण उपासिका-
यात सःतके छ्वया सकल तिसा बसतं तीका थःह्य दकले तःधिकःह्य
म्ह्याय्यागु थासे तया बिज्यात । अले जि म्ह्याय्यात लहीना तये फुह्यस्यां
बोनायंकि धका आज्ञा जुया बिज्यात । अनलि सकल सम्पत्ति सम्पूर्ण
जुया च्वंहा महामन्त्री छह्यस्यां— “भो महाराज ! जि छलपोलया
म्ह्याय्यात बांलाक लहिना तये ।” धका बिनित्याना, काण उपासिकायात
थःगु छेँ यंका सकल ऐश्वर्यं सम्पत्ति व्यावकं तोःता बिया “छं गथे
इच्छा बल अये पुण्यकर्म या धका तोःता बिल । अबलेसं निस्स्येँ काण
उपासिकां थःगु छेँ प्यंगू दिशास प्यंगू लुच्चाय्सं मनूत तया वैयासं भिक्षु
व भिक्षुनीपित भिक्षा प्राप्त मजू धंगु मदयेक थःगु छेँया पिखालुखी
तंय्यार यानातःगु नयेगु त्वनेगु सामानत खुसिबा वंबले सः वंथेँ सकल-
सित प्राप्त जुया च्वन । धर्म सभास भिक्षुपिसं खेँ पितहल । “आयु-

[३०४]

अमानपि ! ह्लापा-ह्लापा जुलसां प्यह्य बुढापि भिक्षुपिसं काण उपासिका-
यात तंचाय्का भिक्षुपित बोबीके बिल । आ जुलसां तथागत अन
बिज्याना, वंत श्रद्धा सम्पन्नह्य याना, वंयाय् हानं भिक्षुपि वने जीका
बिज्यात । वं उपस्थान-सेवा-सत्कार मयापि भिक्षुपि मा जूसानं ल्वीके
फंमखु । अहो ! आश्रयं ! बुद्ध धंपिनिगु महानगु आनुभाव । धंगु खं
पितहल ।

शास्ता अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! आ थुगु समये छिमि आम
छु खं जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याना “जिमि यज्यागु खं जुया
च्वंगु खः भन्ते !” धका बिनित्ति याय्व “हे भिक्षुपि ! व बुढापि भिक्षु-
पिसं काण उपासिकायात आ जक तंचाय्कगु मखु ह्लापानं थथेहे
तंचाय्का वःगु दु । आ जक जि काणयात धंगु खं न्यंकागु मखु ह्लापा-
ह्लापा नं न्यंका हे बयागु दु धका आज्ञा जुया बिज्यास्य, उगु ह्लापायागु
खं न्यनेगु इच्छायापि भिक्षुपिसं प्रार्थना याय्व—

“यत्येको लभते बब्बु दुतिया तत्थ जायति ।

ततियो च चतुत्थो च इदं ते बब्बुकाबिल”न्ति ॥

अर्थ—

गन छह्य भौ दयावं, अन मेहानं भौचा दयावं, हानं अन स्वह्य
प्यह्य भौचात नं दया वयेफु थ्वहे खं भौचात वृद्धि जुयावंगु हो चाला
च्वनी ।

धंगु थुगु भौचिगु जातक विस्तार याना कना बिज्यात । उगु समयस प्यह्य बुढाँपि भिक्षुपि वहे प्यह्य भौचात जुयाच्चन । छुँचा जूह्य काण उपासिका खः, मणिकार धंह्य ला जिहे खः, धका जातक कना बिज्याय् धुंका “थुगु प्रकारं हे भिक्षुपि ! ह्लापा मं काण उपासिका आकुल भ्याकुलगु व विक्षिप्तगु चित्त जुया जिगु वचनं याना निर्मलगु नःया पुख्खेँ प्रसन्नगु चित्त याना प्रमुदित जुयावन धका कारणाकारण चूलाका धर्मवेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुयाविज्यात—

यथा'पि रहदो गम्भीरो विप्पसन्नो अनाविलो ।

एवं धम्मानि सुत्वान विप्पसीदन्ति पण्डिता'ति ॥

अर्थ—

गयेकि निर्मलगु लःडुगु पुख्खु गंभीर व यच्चुस्य च्वना बाँलाना च्वनी, अयेहे तुं पण्डित धंपिसं नं धर्म खं न्यना निर्मल जुया अत्यन्त प्रसन्न जुया काई ।

पदार्थ— अत्र “रहदो” धंगु गुगु प्यंगू अंगं सम्पूर्णं जुया च्वंगु सेना तयसं संकुसानं चंचल मज्जीगु अथिज्यागु यच्चुस्य च्वंगु लःडुगु महासमुद्र, व समुद्र जुलसां सकल प्रकारं चयेप्यदोल योजन ताजा जुया वच्चुस्य च्वना च्वंगु महासमुद्रयात ‘रहद’ धका धागु खः । वयानं क्वे पौदोलति योजन फँले जुया च्वंगु चासे ग्यातिसं लः संकाच्चनी, च्वे नं उल्लि हे चासे फसं लः संका च्वनी व नीगूया दच्ची प्यदो योजनति यागु चासे लः निश्चल जुया स्थिर जुयाच्चनी । च्वयात हे गम्भिरगु पुख्खु धागु

[३०६]

खः । “एवं घम्मानि” धंगु देशना धर्मस थये धयातःगु दुगु जुयाचवन
नये व रहव धंगु पुख् निश्रवण, स्वच्छ, आकुल व्याकुल मज्जुस्व स्थिर
जुया च्वनी, अयेहे तुं जिगु धर्म देशना म्यना लोतापत्ति मार्गं आदि
प्रकारं बलेशं मुक्त जूगु चित्त जुया पण्डित जर्नापि अरहन्त भावस ध्यंकः
वना जुलसां एकान्तं-निश्रवण रूपं निर्मल ब प्रसन्न चित्त जुया च्वनी
धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत लोतापत्ति आदि फलस
ध्यंकः वन ।

काण माताया कथा सिधल ।

---

८. न्यासःह्य भिक्षुपिनिगु कथा

“सम्बत्थ वे सप्पुरिसाचजन्ति” धंगु थुगु धर्म देशना शास्ता जेतवने बासयाना च्वना बिज्याबले न्यासःह्य भिक्षुपिनिया कारणं याना घाजा जुया बिज्यागु खः । थुगु धर्म देशना वेरञ्जास उत्पन्न जुया बोधिज्ञान प्राप्तयाना, कंबिज्याना ह्लाप्पां वेरञ्जास बिज्याना, वेरञ्जा ब्राह्मणं निमन्त्रणा याका, न्यासःह्य भिक्षुपि नाप बर्षावास च्वना बिज्यात । वेरञ्जा ब्राह्मणयात मारं थःगु बसे लाका तःगुलि याना छन्हु हे वं तथागत व भिक्षु संघपित लुमंके मफुत । वेरञ्जास दुभिक्ष जुयावल । भिक्षुपित वेरञ्जा नगरया दुने पिने भिक्षावना गनं हे भिक्षा प्राप्त मज्जुया तःसतं दुःख-फण्ट सहन याना च्वने माल । भिक्षा बिज्यापि भिक्षुपित दया, करुणा तथा सल बंजा छह्यस्यां छपासः छपासः सलयात नकीगु दाना बीके बिल । इपि भिक्षुपि दुःख-फण्ट सियाचवंगु छना, महा-मोद्गल्यायन स्थविरं पृथ्वी यागु भोजस नकेगु इच्छायाना, उत्तर कुरु प्रदेश पाखे भिक्षा काय्के छवेगु इच्छा प्रकटयात । तथागतं उकियात अनुमति बिया मबिज्या । भिक्षुपिनि छन्हु हे भिक्षायागु कारणं याना संताप मज्जुल । इच्छाचार यात त्याग याना हे बासयाना समय हना-बिज्यात । तथागत अन स्वलातक्क समय कटेयाना बिज्याना वेरञ्जा

आह्वययात दोषारोपण याना मबिज्यास्य वं सत्कार सन्मान याका, वंत
 शरण शीलस प्रतिस्थित याना, अनं प्याहाँ बिज्याना, छसैनिस्ये चारिका
 याना बिज्याज्यां छगु समयस श्रावस्ती थ्यंकः बिज्याना, जेतवन महा-
 बिहारे वासयाना बिज्यात । श्रावस्ती चर्वपि जनतापिसं शास्ता सहित
 सकल भिक्षु संघापित प्रागन्तुक भोजनादि दान बिल । उगु समयस जुलसां
 न्यासःह्य चिप नया जीविका याना, चर्वपि मनूत भिक्षुपिनिगु आश्रय कया
 बिहारे दुने हे च्वंच्वन । इमिसं भिक्षुपिनि भोजन याय् सिधेका ल्यंगु
 प्रणीतगु भोजन नया, छनेफक्को छना देने धुनेव खुसि सिथे वना, तःतःसलं
 हाला अलग अलग जुया कुस्ति त्वाना ह्यिता च्वनी । बिहारया दुने व
 पिने म्वामडुगु ज्याचले मज्जूगु अनाचार ज्या याना हे जक समय बितेयाना
 ज्वी । धर्म सभास इमिगु बारे खें उट्टान यानाहल । “खंला आयु-
 ष्मार्त्तपि ! थुपि चिप नया जीविका याना, चर्वपि मनूत दुर्भिक्ष जुया
 च्वंबले वेरञ्जास छह्य हे खने मडु, आ जुलसां थथिज्यागु प्रणीतगु भोजन
 याना अनेक प्रकारगु विकार कयना जुल । भिक्षुपि जुलसां दुर्भिक्ष बले
 वेरञ्जास शान्त जुया च्वना आ थन नं शान्त हे जुया च्वंच्वंगु दु” धका
 खें उट्टान यानाहल । शास्ता धर्म सभास बिज्याना “भिक्षुपि ! आ थुगु
 अक्खास छिमि छु खें जुयाच्वन” धका न्यना बिज्याना, भिक्षुपिसं
 “जिमि इह्वी थुगु खें जुयाच्वन भन्ते !” धका बिन्ति याय्व तथागतं
 “हे भिक्षुपि ! थुपि ह्हापानं गघा तयेगु योनी उत्पन्न जुया, न्यासःह्य
 अजानी सिध्व सल तयेगु लः आपा मडुगु अंगूरयागु रस त्वंका ल्यंदुगु
 चिपगु कस्सर लखे ह्हाया भांगरा अबाथले छानेयाना, आरा सिन्नातःगु
 लः स्वल्प रस दुगु हीनगु रस त्वना, मस्त जुया चर्वपि हातथें हाला,

चाचा ह्यु जुल धका उजुं जुया क्वेच्वंगु गाथा आजा जुयाबिज्यातः—

वालोदकं अप्परसं निहीनं पीत्वा मदो जायकि गद्रभानं ।
 इमच्च पीत्वान रसं पणीतं मदो न सञ्जायति सिन्धवानं ॥
 अप्पच्च पीत्वान निहीनजच्चो सो मज्जती तेन जनिन्दफुट्ठो ।
 धोरय्हसीलो च कुलमिह जातो न मज्जति अग्ररसं पिवित्वा'ति ॥

अर्थ—

हीनगु रस आपा मदुगु कस्सरया रस त्वना, गघात मस्त जुया स्मृति मदयेका जुल, प्रणीतगु भिगु अंगुरया रस त्वना नं भिपि सिन्धव सलतयेत छुं विकार मजुल ।

भो महाराज ! नीच जातपि मनूत मू मवंगु स्वल्पगु रस भतीचा जक त्वंसां उकि थो काय्का ज्वी, भिगु उत्तमगु कुले जन्म जूपि शील दुपि मनूतिसं अग्रगु उत्तमगु रस हे त्वंसानं मस्त जुया थो काय्का ज्वीमखु ।

धैगु थुगु वालोदक जातक विस्तार रूपं कनाबिज्याना, थुगु प्रकारं हे भिक्षुपि ! सत्पुरुषपिसं लोभ स्वभावयात तोःता सुखी जुया च्वंगु समये नं, दुःखी जुया च्वंगु समय नं विकार रहित ज्वी धका कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्याना थुगु गाथा आजा जुया बिज्यात :—

सब्वत्थ वे सप्पुरिसा चजन्ति न कामकामा लपयन्ति सन्तो ।

सुखेन फुट्ठा अथवा दुखेन न उच्चा'बचं पण्डिता दस्सयन्ती'ति ॥

अर्थ—

सत्पुरुषपिसं निश्चयनं सकल थास त्याग याई, सन्त-सत्पुरुषपिसं काम तृष्णायागु खं ह्लाइमखु सुख जूसां दुःख जूसां विद्वान-पण्डित धंपिसं उच्च नीचया व्यवहार याना क्यनी मखु ।

पदार्थ— अन् “सन्वत्थ” धंगु पञ्चस्कन्ध भेद आबिस सकल धर्मस धागु खः । “सत्पुरिसा” धंगु भिपि उत्तमपि मनूत । “चजन्ति” धंगु अरहन्त मार्गं ज्ञानं साला यंका छन्द रागयात हटेयाना छ्वं-त्वताः छ्वं । “काम कामो” धंगु काम रागयागु इच्छायाना, काम रागयागु हे ज्वीयालागी, काम रागयागु कारणया लागी धका धागु खः । “नाल्ल-पन्ति सन्तो” धंगु बुद्धादि सन्त-महात्मापिसं कामरागयागु हेतुंयाना थः नाप नं खं ह्लाइमखु मेपित नं खं ह्लाके बीमखु । गुह्य जुलसां भिक्षाया लागी नगरे द्वाहांवना, इच्छाया अनुसारं च्वना, “गथे खः उपासक ! छं कला कार्यपि सुखी जूला ? जुजु व खुंतय पाखें, निपा तुति दुपि प्यपा तुति दुपि सत्त्व प्राणिपित छुं उपद्रवला मजूला ? धका ह्लापालाक थथेनि खं ह्लाय्गु शुरु याइ धका धागु खः । थथे जुलसां धयालि खः सन्ते ! जिमित सुख धंगु गनं दे ? जिमिगु छेँ छुं छगू उपद्रव दयेफु । आ थुगु अवस्थाय् जिमिके आपालं नयेगु तोनेगु वस्तूत बु, छलपोल थन हे च्वना बिज्याहें धका थःत निमभ्रणा याके बिया, खं ह्लाना यंकेगुयात धागु खः । सत्पुरुषपिसं जुलसां थ्व निगू पाखेयागु खं समेतं ह्लाना बिज्याइ मखु । “मुखेन फुट्टा अथवा दुखेन” धंगु देशना मात्र खः । च्यागू लोक धर्मं जुलसां थौंधुकूपि संतुष्ट भावं सुमक

[३११]

उच्चं उच्चमेगु भावं जुलसां वर्णना याय्गु निन्दा चर्चा याय्गु आकारं उच्च
नीच भाव षण्डित जनपिसं वयनीमखु धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत ओतापत्ति आदि फलस
अर्थकः वन ।

न्यासःह्य भिक्षुपिनिगु कथा सिधल ।

६. धम्मिक स्थविरया कथा

“न अत्तहेतु” धंगु थुगु धर्मवेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले धम्मिक स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यात । भावस्ती नगरे जुलसां छह्य उपासक धम्मिक रूपं समान रूपं घर गृहस्तिया ज्या चलेयाना जीविका याना च्वन । व उपासक छन्हया दिने प्रव्रजित ज्वीगु इच्छायाना, थः जहान नाप सुखपूर्बकं फेतुना खं ल्लाह्लां थये धाल — “हे प्रिये ! जि प्रव्रजित जूवने त्यल ।” “स्वामि अबले तक्क आस्येनि गबले तक्क थ्व जिगु प्वाये च्वंह्य मचा व्वी मखुनि । व उपासक अबले तक्क पिया च्वना, मचा व्वी धुंका मचा मचा न्यास्येवने सयेव हानं कलाहासिके न्येव “आस्येनि स्वामि थ्व मचा ल्याय्ह्यनि ज्वीकेव्यु” धका लिसः बिल । उपासकं जि आ थ्वयात पिया च्वनां छुयाय् ? जि थःत दुःखं छुटे ज्वीगु ज्या यावने माल धका छे प्याहांवना प्रव्रजित जूवन । वं शास्तायाके कर्मस्थान कया, कोशिस उद्योग यायां थः प्रव्रजित जुयागु ज्या सफल याना, सम्पूर्णं याना थः परिवारपि स्वैत हानं भावस्ती वना, थः काय् कलापित धर्म उपवेश बिल । काय्ह्य नं छे प्याहांवया प्रव्रजित जुया ता मबुवं हे जीवन मुक्त जुयावन । जहानह्यस्यां चिन्तनायात गुह्यस्या लागी जि गृहस्ति छे च्वं

चवनागु छः, ईपि निम्हं प्रव्रजित जुया वने धुंकल । आ जि याकःचा जक छेँ छुयाना चवनेगु ? जिनं प्रव्रजित जूवने धका प्रव्रजित जुया आषा समय बिते मजुवं हे अरहन्त जुयावन । अले छन्हुया दिनस धर्म सभास खँ प्याहाँबल । “हे आयुष्मानपि ! धम्मिक उपासक थः धर्म चवंह्य जूगुलि छेँ प्याहाँबया प्रव्रजित जुया अरहन्त ज्वी धुंका थः काय् कलापित नापं प्रतिस्था-आधार जूवन” धंगु खँ प्याहाँबल । शास्ता अन धर्म सभास बिज्याना आ थुगु समयस थन छिमि छु खँ जुयाचवन भिक्षुपि ! धका न्यना बिज्याना, भिक्षुपिसं जिमि पुचले थुगु खँ जुया चवन अन्ते !” धका कनेव “हे भिक्षुपि ! पण्डित धंपिसं थःगु व परयागु समृद्धि जक चिन्तना याय्गु मखु, चिन्तना यानार्थे धार्मिक जुया धर्मया प्रति शरण वने फयेकेमा धका आज्ञा जुयाबिज्यास्य कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्याना, थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात :—

न अत्तहेतु न परस्स हेतु,
 न पुत्तमिच्छे न धनं न रट्ठं ।
 न इच्छेय्य अद्धम्मेन समिद्धिमत्तनो;
 स सीलवा पञ्जवा धम्मिकोसिया ॥

अर्थ—

न थःया लागी, न परया लागी (पाप याय्मते) पुत्रयागु नं इच्छा याय्मते, धन व राष्ट्रयानु नं इच्छा याय्मते, अद्धमं याना थःगु समृद्धि नं इच्छा याय्मते, अथे मयाह्य मनूयात शीलवान, प्रज्ञावान, धार्मिकह्य मनू घाई ।

[३१४]

पदार्थ— अथ “न अत्तहेतु” धंगु पण्डितपिसं यःगु कारणं
याना अथवा मेपिनिगु कारणं याना पाप याइमखु । “न पुत्तमिच्छे”
धंगु काय् जूसां, धन जूसां, राष्ट्र हे जूसां, पापयागु ज्या द्वारा इच्छा
याइमखु थपि इच्छायाना जूसां पाप कर्म याई मखु धका धागु खः ।
“समिद्धिमत्तनो” धंगु वं यःगु समृद्धि नं अधर्मं इच्छा याइ मखु,
थःत्त समृद्धि ज्वीगु कारणं याना जूसां पापकर्म यावनी मखु धका धागु
खः । “ससीलवा” धंगु व अपिज्याह्य मनू हे जक शीलवान, प्रज्ञावान
व धार्मिकह्य नं ज्वी फे मेपि ज्वी फेमखु धंगु अर्थ खः ।

धर्मवेशनाया अन्तस अप्पालं मनूत खोतापत्ति फल आदिस
अर्थकः वन ।

धम्मिक स्थविरया कथा सिधल ।

१०. धर्म श्रवण याःगु कथा

“अपका ते मनुस्सेसु” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाबिहारे बासयाना च्वना बिज्याबले धर्म श्रवण याय्गु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः । श्रावस्ती नगरे जुलसां छगू लेंपुस च्वंप्पि मनूत सकलें मिलेजुया गण बन्धन याना, बान बिया चच्छि यंकं धर्म श्रवण याय्गु कार्यक्रम दयेकल । तर चच्छि यंकं धर्म श्रवण याय् मफुत । गुह्य गुम्हं काम रागं याना हानं थःथःगु छेंतुं ल्याहांवन । गुम्हं गुम्हं द्वेषया कारणं याना, गुम्हं गुम्हं काय व चित्तया आलसि भावं याना अन हे च्वना न्ह्यलं ब्वाना च्वंगुलि याना, धर्म श्रवण याय् मफुत । कन्हेखुनु भिक्षुपिसं व हे खें धर्म समास पितहल । शास्ता अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! आ थुगु अवस्थाय् छिमि छु खें जुया च्वन” धका न्यना बिज्याना, भिक्षुपिसं थुगु खें जुया च्वन धका बित्ति याय्व “हे भिक्षुपि ! थुपि सत्व प्राणिपि धैपि आपालं याना भव संसारे प्यप्पुना च्वंप्पि खः । उकी हे जक संलग्न जुया, बास याना च्वंप्पि जुयाच्वन । खुसि पारी वनीपि स्वल्प हे जक दें धका कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

अप्पका ते मनुस्सेसु ये जना पारगामिनी ।
 अथायं इतरा पजा तीरमेवा'नु धावति ॥
 येच खो सम्म'दक्खा ते धम्मे धम्मा'नु वत्तिनो ।
 ते जना पार मेस्सन्ति मच्चु धेय्यं सुदुत्तरं'ति ॥

अथ—

(श्व संसारे) निर्वाण रूपी खुसि पारी थ्यंकः वनीपि मनूत स्वल्प हे जक ज्वी, मेपि बाकि जुया च्वंपि प्रजागणपि मनूत आपा पाना खुसि सिथे—सिथे हे जक व्वां जुया च्वनी ।

गुह्य खः व्यक्ति बांलाक कनातःगु धर्मस धर्मानुकूल आचरण याइपि इपि मनूत जक अत्यन्त त्याके थाकुगु क्लेशमार संख्यात मृत्युयात त्याका निर्वाण रूपी खुसि पारी थ्यंकः वनी ।

पदार्थ— अन “अप्पका” धंगु भतीचा जक आपा मखु । “पारगामिनो” धंगु निर्वाण रूपी पारी वनीपि । “अथायं इतरा पजा” धंगु गुह्य जुलसां बाकि जुया च्वंपि प्रजापि सत्काय रूपी खुसि सिथे व्वां व्वां जुया च्वनी, अज्यापि मनूत हे जक आपा जुया च्वनी धका धागु अर्थ खः । ‘सम्म दक्खाते’ धंगु बांलाक कनातःगु, मिकयं घयातःगु खः । “धम्मे” धंगु देशना यानातःगु धर्मस । “धम्मानुवत्तिनो” धंगु उगु धर्म खं न्यना उकियात योग्य ज्वीक प्रतिपत्ति पुरे याना, मार्गं फल साक्षात्कार याय्गुलि याना धर्मानुसारं वंपि । “पार मेस्सन्ति”

धंगु इपि अथिज्यापि मनूत निर्वाण रूपी खुसि पारी थ्यंकः वने फं ।
 “मच्चु खेय्यं” धंगु बलेशमार संख्यात मृत्युया छे समान जुयाच्चवंगु
 त्रैभूमिक संसार दुःखं । “सु दुत्तरं” धंगु गुपि मनूत धर्मया अनुसारं
 प्रतिपत्ति धर्मं सम्पूर्णं याना, इमिसं अत्यन्त तरे जुयावने थाकुगु दुःख-
 कण्ठ सहन याना, पार जुया वनेमाःगु मृत्युयात पार तरे जुया निर्वाणया
 पारी थ्यंकः वनी धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि खोतापत्ति फल आदिस
 थ्यंकः वन ।

धर्म श्रवण याःगु कथा सिधल ।

११. आगन्तुक न्यासःम्ह भिक्षु पिनिगु कथा

“कण्हं घम्मं विप्पहाय” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्या बले न्यासःह्य आगन्तुक भिक्षु पिनिगु कारणं याना आजा जुया बिज्यागु षः ।

कोसल बेशे जुलसां न्यासःह्य भिक्षुपि वर्षावास याम् सिधेका शास्ताया बर्शनयाम् धका जेतवने वना, शास्तायात नमस्कार याना छखे लिक्क फेतुत । शास्तानं डमिगु यात्रायागु त्यागु लंका शान्त ज्वीव धर्म-देशना याना, थुगु गाथा आजा जुया बिज्यात :—

कण्हं घम्मं विप्पहाय सुक्कं भावेथ पण्डितो ।
 अोका अनोकं आगम्म विवेके यत्थ दूरमं ॥
 तत्रा'भिरति'मिच्छेय्य हित्वा कामे अकिञ्चनो ।
 परिषोदपेय्य अत्तानं चित्तवलेसेहि पण्डितो ॥
 येसं सम्बोधि अङ्गेषु सम्मा चित्तं सुभावितं ।
 आदान पटिनिस्सग्गे अनुपादाय येरता ॥
 खीणा'सवा जुतीमन्तो ते लोके परिनिब्बुता'ति ॥

अर्थ—

पण्डित जनपिसं काय दुश्चरित्र आदि हाकुगु धर्मयात तोःता,
 काय सुचरित्र आदि तुयूगु धर्मयात भावना या । साक्षात्कार याना काय

याकुगु आसक्ति अनासक्त जुया विवेक रूपी निर्वाणयात हस्तगत याना का ।

अनासक्तगु निर्वाण इच्छा या, वस्तु काम बलेश कामयात तोःता बलेश मदुह्य जु, पण्डितपिसं यःत चित्त बलेशं मुक्तयाना परिशुद्ध ज्वीगु सो ।

सुनां सम्बोधि अङ्गस यःगु चित्त बांलाक भावना याई, गुह्यस्यां संग्रह मयाय्गु त्याग याय्गुली लगे जुया च्वनी, आलव क्षीण ज्वी धुंकीपि अरहन्त मार्गं ज्ञान ज्योति खयेका खन्धादि भेद धर्मं धिना बिज्याना च्वीपि, थगु लोके अज्यापि क्षीणालव ज्योति दुपि अरहन्तपि परिनिर्वाण जुया बिज्याई ।

पदार्थ— अन “कण्हं धम्मं” धंगु काय दुश्चरित्त आदि प्रभेद अकुशल धर्मयात तोःता । “सुक्कं भावेव” धंगु पण्डितपि भिक्षुपिसं छे प्याहाँ वस्येनिस्से अरहन्त मार्गं तक्क काय सुचरित्त आदि प्रभेद भिगु शुद्धगु धर्म भावना याय्मा । गणे घासा ? “ओका अनोकं आगम्म” धंगु ओक धागु आसक्तियात धागु खः । अनोक धागु आसक्ति मुक्त ज्वीगु-यात धागु खः । आसक्ति प्याहाँवया अनासक्त रूपी निर्वाण लक्षयाना, उकियात प्रार्थना याय्फुपि ज्वी फय्मा घका धागु खः । “तत्राभि रतिमिच्छेयव” धंगु गुगु अनासक्त रूपी विवेकस निर्वाणे थपि सत्व प्राणिपि उकी प्रसन्न जुया च्वने थाकुगुली प्रसन्न जुया च्वनेगु इच्छा या । “हित्वा कामे” धंगु वस्तु काम, बलेश कामयात त्याग याना सुं मदुह्य— छं मदुह्य जुया, विवेक—एकान्तस लगेजुया च्वनेगु इच्छा या घका धागु

खः । “चित्त क्लेशेसेहि” धंगु न्यागू प्रकारगु नीवरणं यःत स्वच्छ परिशुद्ध या धागु अर्थं खः । “सम्बोधि अङ्गेषु” धंगु स्मृति संबोध्यङ्ग आदिस । “सम्भाचित्तं सुभाषितं” धंगु हेतुयागु नियमं चित्तयात बांलाक भाषना याना तयेगु अभिवृद्धि याना अभ्यास याना तयेगु खः । “आदान पटिनिस्सग्गे” धंगु आदान धंगु ग्रहण याना कायगुयात धाई उकियात प्रतिनिसर्ग संख्यात ग्रहण याना मकायगु प्यंगू प्रकारगु उपादानं छुं छगू हे ग्रहणयाना मकास्य लीन जुया च्वनेगुयात धागु खः । “जुतिमन्तो” धंगु आनुभाव बुह्य जुया, अरहन्त मार्गज्ञान ज्योति स्कन्ध आदि भेद धर्म प्रज्वलित याना, चवं च्वंहासित धागु खः । “ते लोके” धंगु थुगु स्कन्ध आदि लोकस परिनिर्वाण जूपि जुलसां अरहन्त भाव प्राप्त जूबलेसंनिस्ये क्लेशरूपी संसारयात फुके धुंकुलियाना स उपादि शेषं ह्यापायागु चित्त निरोध ज्वी धुंकुगुलि स्कन्ध संसारयात फुका छ्वे धुंकुगुलि अनुपादि शेष धंगु नं निगुलिसं इपि परिनिर्वाण ज्वी धुंकुपि हानं छको उत्पन्न मज्जीपि जन्ममरण भावं मुक्त जूपि धागु अर्थं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि ओतापत्ति फल आदिस
अर्थकः वन ।

आगन्तुक न्यासःह्य भिक्षुपिनि कथा सिधल ।

पण्डित वर्ग वर्णना सिधल

खुगुगु वर्गं